

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ
ΟΛΕΣ ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ
ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ

ΕΤΟΣ 25° ♦ ΙΟΥΛ.-ΑΥΓ. 2006 ♦ ΑΡ. 293

Κωδ.
ΕΛ.ΤΑ.:
3187

€6



ΔΑΥΛΟΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΟ:

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

‘Η ιδεολογική ταφόπλακα του ‘Ελληνισμού



ISSN 1105-9486



9 771105 948009

07>

ΑΡΕΤΗ: α) Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ
β) Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ

Ίδρυτής - ιδιοκτήτης,
εκδότης - διευθυντής
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

Κυδαθηναίων 29, Πλάκα,
105 58 Αθήνα.
Τηλέφωνα: 2103223957,
2103314986, 2109841655
Τηλομοιότητα: 2103314997

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:
<http://www.davlos.gr>
Ηλεκτρονική αλληλογραφία:
davlos@davlos.gr

Τα Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9:30-14:30
καθημερινά (και Σάββατο).

Εκτύπωση: PRESS LINE
Μάγερ 11, Αθήνα,
Τηλ.: 210 5225479.

- Τιμή αντιτύπου: €6.
- 12μην συνδρομή: €53.
- Οργανισμών κ.λπ.: €80.
 - Φοιτητών: €43.
 - Εξωτερικού: €80.
- Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.
- Η συνδρομή ανανεώνεται αυτόματως
μετά τη λήξη του 12μήνου.
Διακοπή της συνδρομής γίνεται μόνον
κατόπιν τηλεφωνήματος
του ενδιαφερομένου.

**ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.**

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.
Για εξοικονόμηση χώρου το Περιοδικό
διατηρεί το δικαίωμα σύμπτυξης ή δημοσί-
ευσης σε συνεργασίες των προσφερομένων
συνεργασιών.

Όλες οι συνεργασίες και τα
ταχυδρομικά έμβασματα στη διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ,
Πόστ Ρεστάντ 175 01, Π. Φάληρο.

- Παραγγελίες μέσω Διαδικτύου
Βιβλίων, τόμων, παλαιών τευχών «Δ»
και έγγραφες συνδρομητών:
στην ιστοσελίδα μας www.davlos.gr
- Επίσης έγγραφες συνδρομητών με
ένα απλό τηλεφώνημα στα
τηλέφωνα του «Δ».

Παρακαλούνται οι συνδρομητές
που αλλάζουν διεύθυνση, να το
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

Απαγορεύεται ή εν όλω ή εν μέρει
αναδημοσίευση ή αναμετάδοση καθ'
οιονδήποτε τρόπον δημοσιευμάτων
του «Δαυλού» χωρίς τη γραπτή άδεια
του εκδότη.

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό Πρωτοποριακής Έρευνας

Έτος 25°, Ιούλ.-Αύγ. 2006, Άριθ. 293

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ό Άνατολίτης και ό Δυτικός άνθρωπος 19558

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Οί Εΐλωτες της Σπάρτης και ό Ξενοφών 19961

ΕΡΕΥΝΕΣ

Γεφυρώνεται το «σχίσμα» της Φυσικής 20011



Έλληνικές όλες οί λέξεις-ρίζες
της Λατινικής 20029

Άρετή: Τί ήταν για τους Έλληνες,
τί είναι για τους Χριστιανούς 20039

Άρετή: Άπό τον Όμηρο
μέχρι την... Αυστραλία 20046

Όχι μόνο μέγας στρατηγός 20048

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: «ΒΥΖΑΝΤΙΟ – Η ΤΑΦΟΠΛΑΚΑ»

Τα έξοντωτικά διατάγματα κατά των Έλλήνων 19966

Άπό τον έβραϊκό προήλθε ό βυζαντινός Δικέφαλος 19968

Βυζαντινισμός και χειρόγραφα του Έρκολάνο 19972

Ή δολοφονία της Έλληνικότητας στο Βυζάντιο 19979

Κύριλλος και Μεθόδιος: Ή παραχάραξη
του Έλληνικού Άλφαβήτου 19991

Γλωσσικά μαργαριτάρια σε βυζαντινές εικόνες 19996

Ούτε ένας Έλληνας βασιλεύς! 19998

Ό Ίστόκ, ό Ουπράβδα και ή Βιγλενίτζα 20005

ΓΕΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ 20023

ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ 20037

Έπικίνδυνη γενική κρίση 20054

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ 20058

«Κώδικας ντά Βίντσι» 20058

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Οίκισμοί 7.000 ετών βρέθηκαν στη Δ. Μακεδονία 20016

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Θόδωρος Μαραγκός 19972

Ό «Δ» έχει την εϋθύνη των κειμένων που δημοσιεύει στίς
σελίδες του. Για τίς δραστηριότητες, δημοσιεύσεις, διατυ-
πώσεις θέσεων κ.λπ. εκτός «Δαυλού» από πρόσωπα που
γράφουν ή έγγραφαν στο Περιοδικό, ό «Δ» δέν εϋθύνεται.

Ο ΑΝΑΤΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΔΥΤΙΚΟΣ:



ύριες αλλά πάντοτε παράλληλες –οὐδέποτε συναντώμενες– πορείες τοῦ ἀνθρώπου ὡς τρόποι σκέπτεσθαι καὶ ζῆν εἶναι σαφέστατα χαραγμένες μέσα στὴν Ἱστορία, τὶς ὁποῖες μπορεῖ νὰ διακρίνη κανεῖς ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἀπὸ τὸ πανάρχαιο παρελθὸν μέχρι καὶ τὸ παρόν, ποὺ οἱ διαφορὲς τοὺς εἶναι προφανεῖς καὶ παρατηρήσιμες *in vitro* καὶ *in vivo*: Ἡ πορεία τοῦ Ἀνατολίτη ἀνθρώπου καὶ ἡ πορεία τοῦ Δυτικοῦ ἀνθρώπου.

Α Ο ΤΡΟΠΟΣ ΣΚΕΠΤΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΖΗΝ ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΤΗ θὰ μπορούσε σχηματικά νὰ δοθῇ ὡς σύγκρουσὴ του μὲ τὴν Φύση καὶ συνεπῶς ἀποξένωσιν ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ ἥττα του. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, μοιρολάτρης καὶ ἡτοποπαθής, παραιτεῖται ἀπὸ τὶς φυσικὲς του δυνατότητες γιὰ δράσιν καὶ καταφεύγει στὴν αὐταπάτη τῆς Μοίρας.

α Στὴ θέση τῆς ἀνίκητης Φύσης τοποθετεῖ τὸ μεταφυσικὸ Ὑπερέραν σὰν ἓνα εἶδος *Terra Incognita*, ὅπου, ἀνθαιρετώντας πιά, ἀφοῦ τὸ κατασκευάσμά του μπορεῖ νὰ τὸ φαντασθῇ «στὰ μέτρα του» («**κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν**»), «ξεβράζει» ὅλες τὶς ἀδυναμίες του μετατρέποντάς τες ἔτσι σὲ ψευδαίσθησιν δύναμης καὶ αὐτάρκειας. Ἔτσι βυθίζεται στὸν παραλογισμό τῆς **Πίστης**, δηλαδὴ τῆς ἔμμονης ιδέας μιᾶς εἰκονικῆς πραγματικότητας, μὲ τὴν ὁποία ὄχι ἀπλῶς «βολεύει» τὴν ἀνεπάρκειά του, ἀλλὰ αὐτοκαταργεῖται καὶ αὐτοκαταστρέφεται ἀπεμπολῶντας τὰ πάντα στὴν ιδέα αὐτή, ἀκόμη καὶ τὴ ζωὴ του.

β Στὴ θέση τῆς ζωῆς τοποθετεῖ ἐπίσης ἓνα ἄλλο μεταφυσικὸ ὑποκατάστατο, τὸ Πεπρωμένο, κάτι ποὺ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς νόμους, ποὺ δὲν ὑπόκειται στὴν νομοτέλεια, ἀλλὰ εἶναι προαποφασισμένο ἀπὸ ἐξωφυσικὲς παραμέτρους, ποὺ δὲν ἀκολουθοῦν τὴν ἄμεση καὶ φυσικὴ αἰτιότητα καὶ εἶναι ὑπεράνω τῆς λειτουργίας τοῦ Σύμπαντος, δηλ. τοῦ νόμου Αἰτία-Ἀποτέλεσμα. Ἔτσι βυθίζεται στὴν ἀδράνεια τῆς παραίτησής του ἀπὸ τὴν δυνατότητα νὰ συμμετέχη κι αὐτὸς στὸ φυσικὸ γίγνεσθαι, τὴν δυνατότητα νὰ δημιουργῇ κι αὐτὸς αἷτια κατὰ βούλησιν καὶ συνεπῶς τὴ δυνατότητα νὰ εἰσπράττη τὰ ἀποτελέσματά τους, νὰ καταφάσκη στὴ ζωὴ του καὶ νὰ τῆς δίνη τὰ δικαιώματα ποὺ διαθέτει ὡς μέρος τοῦ συνόλου ποὺ λέγεται Σύμπαν καὶ ὡς φορέας τῶν νόμων μὲ τοὺς ὁποίους λειτουργοῦν καὶ τὸ Σύμπαν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος.

Β Ο ΤΡΟΠΟΣ ΣΚΕΠΤΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΖΗΝ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ θὰ μπορούσε νὰ δοθῇ σχηματικὰ ὡς ἐναρμόνισή του μὲ τὴν Φύση καὶ συνεπῶς ταύτισή του μὲ τὴ ζωὴ καὶ συμμετοχὴ του στὸ γίγνεσθαι ὡς φυσικὸ φαινόμενο. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ζων-

Η ΑΙΩΝΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ

τανός και δημιουργικός, στηρίζεται στίς φυσικές του δυνατότητες για δράση και λειτουργεί με τὸν Ὅρθον Λόγο, πὸν δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ ἀντικατόπτριση τῆς λειτουργίας τοῦ Σύμπαντος στὴ λειτουργία τοῦ νοῦ του, δηλαδὴ μία συνεχὴς προσπάθεια νὰ ἀντιληφθῇ πῶς λειτουργεῖ γύρω του ἡ Φύση καὶ νὰ **ὁμο-λογήσῃ** (=συμ-φωνήσῃ καὶ συλ-λειτουργήσῃ) μ' αὐτήν.

* * *



παρουνόμενος τὴν Φύση ὑπὲρ τοῦ μεταφυσικοῦ Ὑπερέραν ὁ Ἀνατολίτης ἄνθρωπος ὑποχρεωτικὰ ἀπομακρύνεται καὶ ἀπὸ τὴν «φύση» του, πὸν δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν φυσικῶν λειτουργιῶν τοῦ ἀτόμου του, δηλαδὴ τοῦ σώματός του καὶ τοῦ πνεύματός του. Καὶ βέβαια ἄμεση ἀνάγκη τῆς ἀπάρνησης τοῦ ἀτόμου εἶναι ἡ καταφυγὴ του σὲ κάτι μὴ ἀτομικὸ, μὴ προσωπικόν. Αὐτὸ πάντοτε εἶναι μία κατασκευὴ, χάριν τῆς ὁποίας ἐξαλλοτριώνει τὴν ἀτομικότητά του, ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀπρόσωπου, πὸν στὴν πράξη ἐμφανίζεται ὡς **μᾶζα**, δηλαδὴ ἓνας ἀνθρωποπολιτὸς πὸν παίρνει τὶς μορφὲς τῶν θρησκευτικῶν καὶ γενικὰ μαζικῶν κινήματων. Τὸ «ἀναγκεμένο» ἄτομο τῆς Ἀνατολῆς αὐτοκαταργεῖται, αὐτοκαταστρέφεται καὶ αὐτοκτονεῖ μέσα στὴν ψευδαίσθηση τῆς πολλότητος, τῆς ὁμαδικότητος, τῆς μαζικότητος καὶ θυσιάζεται γι' αὐτὲς πιστεύοντας σ' ἓνα ὑποκατάστατο τῆς ἀτομικῆς του ἐκμηδένισης, τὴν εἰκονικὴ πραγματικότητα τῆς πίστεως στὸ Ὑπερ-φυσικόν. Τραγικὸς τῷ ὄντι ἄνθρωπος ὁ Ἀνατολίτης μέσα στὸν παραλογισμό καὶ τὴν βλακεία του.

Ὁ «ὁμο-λογῶν» πρὸς τὸν Λόγο τῆς Φύσεως Δυτικὸς ἄνθρωπος «δένεται» μὲ τὴν φύση του, δηλαδὴ τὸ σύνολο τῶν φυσικῶν λειτουργιῶν τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματός του, τὸ **ἄτομό** του. Μὲ ὁδηγὸ τὶς λειτουργίες του αὐτές, πὸν εἶναι ἡ **ἀνα-λογία** τῶν λειτουργιῶν τοῦ Σύμπαντος μέσα του, ὁ **«ὁμο-λογουμένως τῇ φύσει ζῶν»** Δυτικὸς ἄνθρωπος **μετέχει** τοῦ γίνεσθαι καὶ ἐπιδρᾷ κι ὁ ἴδιος στοὺς νόμους τοῦ δημιουργῶντας αἰτίες ἄρα καὶ (ἐπιθυμητά) ἀποτελέσματα. Ἔτσι ὁ Δυτικὸς ἄνθρωπος ὡς «φυσικὴ μονάδα-ἄτομο-προσωπικότητα» σκύβει πάνω στὴν Φύση, «ἀκούει» τὸν Λόγο της καὶ τὸν μετουσιώνει σὲ Γνώση, Ἐπιστήμη, Τεχνολογία, Ἱατρικὴ κ.λπ. καὶ ταυτόχρονα σκύβει πάνω στὴν ἐσωτερικὴ φύση του καὶ τὶς ἀνάγκες του, τὶς «ἀποδέχεται» καὶ δημιουργεῖ Αὐτογνωσία, πὸν τὴν ἐκφράζει μὲ τὴν βιοματικὴ (ὄχι μεταφυσικὴ) Τέχνη καὶ τὸν ὀρθολογικὸ (ὄχι αὐτοκαταστροφικὸ) Πολιτισμό.



* * *



πως πάντοτε διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἔτσι καὶ σήμερα ἡ σύγκρουση αὐτὴ μεταξὺ τοῦ Ἀνατολίτη καὶ τοῦ Δυτικοῦ ἀνθρώπου εἶναι κατάφωρη, μετωπικὴ, σφοδρὴ. Ἀπὸ τὴ μίᾳ ὁ πρῶτος διεισδύει στὴ Δύση μὲ τὰ παλιὰ ὄπλα του, τὰ ὄπλα τῆς Μάζας (Ιουδαϊσμός, Χριστιανισμός, Καπιταλισμός, Μαρξισμός κ.λπ. – ὅλα γεννήματα Ἀνατολίτικων ἐγκεφάλων) καὶ προσπαθεῖ νὰ θεραπεύσῃ τὴν βαθύτατη ἡττοπάθειά του ἀπολαμβάνοντας μὲν τὰ ἀγαθὰ ποὺ ἡ Προσωπικότητα, ἡ Ἀτομικότητα (ὁ Ὁρθὸς Λόγος χιλιάδων ἀτομικῶν συνειδήσεων) τῶν ἐπιστημόνων παρήγαγε, ἀλλὰ παράλληλα ἐπιχειρεῖ νὰ σπαταλήσῃ τὸν τροφοδότη τοῦ Ὁρθοῦ Λόγου μὲ τὶς πειναλέες Πίστεις του. Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ Δυτικὸς ἄνθρωπος διεισδύει στὴν Ἀνατολὴ μὲ τὸ παλιὸ ἐπίσης ὄπλο τοῦ Ὁρθοῦ Λόγου καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν τρόπο σκέπτεσθαι καὶ ζῆν, ποὺ «κουβαλάει» ἀπὸ τότε ποὺ στὸν Μαραθῶνα καὶ στὴ Σαλαμίνα μπόρεσε νὰ ξεχωρίσῃ βιωματικά τὴν Εὐρώπη ἀπὸ τὴν Ἀσία.

Ὅμως αὐτὴ τὴν φορὰ φαίνεται, ὅτι ἡ Ἀνατολὴ βρίσκεται σὲ ὑπερέχουσα θέση. Ὁ Δυτικὸς ἄνθρωπος, ἔχοντας ἀποκόψει τὸν ὁμφάλιο λῶρο του ἀπὸ τὴν πνευματικὴ μήτρα ποὺ τοῦ ἔδωσε τὴ συνειδηση τοῦ εἴδους τῆς ζωῆς ποὺ ζῇ, δὲν εἶναι πιά ὁ Δυτικὸς τοῦ Μαραθῶνα καὶ τῆς Σαλαμίνας. Πολὺ συχνὰ συγχέει τὸ πνεῦμα ποὺ τὸν ἔθρεψε, τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα τῆς Δύσης, μὲ τὸ πνεῦμα κατὰ τοῦ ὁποίου ὑπερασπίζεται τὰς «**θήκας** (ἢ ὑποθήκας) **προγόνων**». Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἀγῶνας του δὲν εἶναι ὑπὲρ πάντων, ἀλλὰ ὑπὲρ ὀλίγων – ὀλίγων χριστιανικῶν, ὀλίγων ἐβραϊκῶν, ὀλίγων καπιταλιστικῶν ἀγαθῶν, μὲ μιὰ λέξη ὀλίγων **ἀνατολίτικης** ποιότητος, ἐφεύρεσης καὶ ἀξίας ἀγαθῶν.

Ὁ Δυτικὸς ἄνθρωπος κατάντησε σήμερα πρὸ τραγικὸς ἀπὸ τὸν Ἀνατολίτη ἄνθρωπο. Ὁ Χέρμπερτ Οὐέλς μιλῶντας στὸ Ἀνατολικὸ Ἰνστιτοῦτο τοῦ Λονδίνου στὶς 24 Ἰανουαρίου 1906 εἶπε κάτι, ποὺ 100 ἀκριβῶς χρόνια μετὰ ἐπαληθεύεται ἀπόλυτα: «**Στὸ ἐξαντλημένο αἷμα τοῦ Εὐρωπαίου ρεεῖ τὸ δηλητήριο ποὺ ἄντλησε ἀπὸ τὴν Ἀσία καὶ τὴν ἀσιατικὴ σκέψη, τὴν ἄπραγη, τὴν φοβισμένη, τὴν φοβούμενη τὸν ἄνθρωπο, τὴ σκέψη ἐκείνη ποὺ δημιουργήθηκε στὴν Ἀνατολὴ κάτω ἀπὸ ἀξιοθρήνητες συνθήκες ὑπαρξῆς καὶ τὴν κατάντησε (τὴν Ἀνατολὴ) δούλη καὶ ἤδη αἰχμαλώτισε καὶ τὴν δύναμη τῆς Εὐρώπης.**»

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ



Τὰ πανεπιστήμια νὰ δοθοῦν στοὺς μητροπολίτες!

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Πρόσφατα διεξήχθησαν οἱ φοιτητικὲς ἐκλογὲς στὰ Πανεπιστήμια ὅλης τῆς χώρας. Προσερχόμενος λοιπὸν στὴ σχολή μου γιὰ νὰ ψηφίσω, πέρασα ἀπὸ τὰ τραπέζια τῶν παρατάξεων, νὰ δῶ τί περίπου ὑποστηρίζει ἡ κάθε μία, παραλαμβάνοντας τὰ σχετικὰ μὲ τὶς θέσεις τους φυλλάδια. Φέτος, στὴ σχολή μου, γιὰ πρώτη φορὰ ἐμφανίστηκε κι ἡ παράταξη τοῦ γνωστοῦ ὀρθόδοξου κόμματος. Ἀπὸ καθαρὴ περιέργεια (κι ὄχι γιὰ ἐνημέρωσι, ἀφοῦ σὲ καμμία περίπτωση ἡ ἐπιλογή μου στὴν κάλπη δὲ θὰ ἦταν αὐτή) πήρα καὶ τὸ ἐνημερωτικὸ ἐντυπο αὐτῆς τῆς φοιτητικῆς ὁργάνωσης. Μὲ τὴν παροῦσα ἠλεκτρονικὴ ἐπιστολὴ σὰς τὸ ἐπισυνάπτω (καὶ ἀπὸ τὶς δύο ὄψεις). Δῆτε λοιπὸν σὲ φωτοτυπία, ποιά εἶναι ἡ πρώτη ὁργανωτικὴ θέση αὐτῆς τῆς παράταξης: Θὰ τὸ χαρακτηρίζα λυπηρό, ἀλλὰ ἂν τὸ σκεφτοῦμε, εἶναι ἀστεῖο καὶ συνάμα ἐπικίνδυνο νὰ διατυπώνωνται τέτοιες ἀπόψεις ἀπὸ ἀνθρώπους τῆς τριτοβάθμιας ἐκπαίδευ-

ΓΙΑ ΤΟ ΦΟΙΤΗΤΗ ΚΑΙ ΤΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

1. Δημιουργία πανεπιστημιακῶν σχολῶν ἀνὰ μητρόπολη με τὴν ευθύνη του οικείου μητροπολίτη, με σκοπὸ τὴν οικονομικὴ, κοινωνικὴ, πολιτιστικὴ καὶ κυρίως τὴν ἐθνικὴ διασφάλιση τῶν περιοχῶν.

σης, οἱ ὁποῖοι ἐπιδιώκουν νὰ συνδέσουν τὴν Ἐπιστήμη μὲ τὸ θεοκρατικὸ ὀρθόδοξο καθεστῶς. Καὶ μία παρατήρηση: Αὐτοὶ οἱ ὑπερασπιστὲς κάθε τι ἐλληνικοῦ (ἔτσι τοῦλάχιστον θέλουν νὰ αὐτοπροβάλλωνται) καλὸ θὰ εἶναι νὰ μάθουν πρῶτα νὰ χρησιμοποιοῦν σωστὰ τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ στὴ συνέχεια νὰ προβαίνουν σὲ ἀνακοινώσεις καὶ λόγους «ὑπὲρ πατρίδος». Διότι πραγματικὰ ἐνθυμούμαι, ὅτι τὸ μάθημα γιὰ τὴ χρῆση τοῦ τελικοῦ «ν» εἶναι στὴν ὕλη τοῦ δημοτικοῦ. Κι ὅμως, προσέξτε τὸν τίτλο ποῦ ἔχουν! (Γιὰ τὸ φοιτητὴ καὶ τὴ πατρίδα.)

Μὲ ἐκτίμηση,

Χρυσόστομος Μακίσογλου
Φοιτητῆς, Ἀθήνα

ΟΙ ΕΙΛΩΤΕΣ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΞΕΝΟΦΩΝ

Ἀξιότιμε κ. διευθυντά,

Ὁ ἐπιστολογράφος Λακεδαιμόνιος κ. Γεώργιος Π. Λουρίδας στὸ φιλόξενο τεῦχος 289 τοῦ «Δαυλοῦ» ἐπανερχεται καὶ ἐπιβεβαιώνει τὶς ἀπόψεις του γιὰ τοὺς εἰλωτες τῆς Σπάρτης. Βεβαίως καὶ ἐμένα ὡς Ἑλληνα μὲ πληγώνει τὸ γεγονός, πὼς μία πόλη-κράτος, ἡ Σπάρτη, ἦταν δουλκοκτητικὸ καθεστῶς. Καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ καταδικάσωμε κάθε στρατοκρατικὸ καθεστῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀγωνιζώμαστε γιὰ ἓνα δημοκρατικὸ πολίτευμα, ἀνάλογο μὲ αὐτὸ ποῦ δημιουργήσε τὸν ἀνεπανάληπτο Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ.

Ἰσχυρίζεται ὁ κ. Λουρίδας ὅτι:

❶ Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασι τῶν εἰλωτῶν στὴ Σπάρτη ἦταν κακὴ, ἀλλὰ δὲν ἦταν τραγικὴ, ὅπως ἡ προσωπικὴ τους ἀσφάλεια. Καὶ ὁ κ. Καζάνας δὲν ἀναφέρεται στοὺς δούλους τῶν ἄλλων ἐλληνικῶν πόλεων, ὅπως τοὺς «πενέστας» τῆς Θεσσαλίας, τοὺς

Στεφάνια στην «Φλεγόμενη Βάτο» –δήθεν στην Ἐλευθερία!

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ κατώρθωσα νὰ ἀπεγκλωβισθῶ ἀπὸ τὸ σκοτάδι τοῦ Ἰουδαίου-χριστιανισμοῦ καὶ ἄρχισα νὰ σκέπτομαι, ἐντύπωση μοῦ προκάλεσε σὰν Θεσσαλονικιό, ὅτι στὴν πόλῃ ποὺ γεννήθηκα δὲν ὑπάρχει πούθεν ἓνα ἄγαλμα τῆς Θεσσαλονίκης, κόρης τοῦ Φιλίππου, συζύγου τοῦ Κασσάνδρου, ὑπαρκτοῦ δηλ. προσώπου, ἀπὸ τὴν ὁποία πήρε καὶ τὸ ὄνομά της ἡ πόλῃ μας. Νὰ ρωτήσω γιατί; Νομίζω, δὲν χρειάζεται, γιατί δυστυχῶς ζοῦμε στὴ Ρωμανία καὶ ὄχι στὴν Ἑλλάδα. Σταματῶ τὰ περὶ Θεσσαλονίκης ἐδῶ καὶ ξεκινῶ μίαν ἄλλην ἀφήγηση.

Ὑπάρχει μίαν μεγάλη καὶ γνωστὴ πλατεῖα στὴν πόλῃ



«κλαρωτούς» ἢ «ἀφαμιώτους» τῆς Κρήτης κ.λ.π.

Καὶ ἡ ἀπάντησή μου εἶναι, πὼς δὲν κάνομε ἱστορικὸ συμψηφισμό τῶν δουλικῶν καθεστώτων. Τὸ ἄρθρο μου εἶναι εὐλόγο νὰ ἀφορᾷ στὸ ἔννομο δουλοκτητικὸ καθεστῶς τῶν τριῶν κορυφαίων πόλεων τῆς Ἀρχαιότητος: Ἀθήνας, Σπάρτης καὶ Ρώμης.

② Ὁ κ. Καζάνας χωρίζει τοὺς Ἕλληνες σὲ φιλόλακωνες καὶ ἀντιλάκωνες, ὅπως κάνει καὶ γιὰ τὸν Ξενοφῶντα.

Καὶ ἡ ἀπάντησή μου εἶναι, πὼς ὑπῆρχε ὁ ἀναμφισβήτητος ἱστορικὸς διαχωρισμὸς δημοκρατικῶν καὶ ὀλιγαρχικῶν στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα. Οἱ μὲν δημοκρατικοὶ προτιμοῦσαν τὴν συμμαχία τῆς Ἀθήνας, οἱ δὲ ὀλιγαρχικοὶ τῆς Σπάρτης, ἀλλὰ καὶ ἐπέβαλλαν σὲ περίπτωσι κατατάξεως ἢ μὲν Ἀθήνα τὴν δημοκρατίαν, ἢ δὲ Σπάρτη τὴν ὀλιγαρχίαν. (Θουκυδίδης Γ', 82. Ἀριστοτέλης Πολιτικά Β' 1269α, Δ' 1296α, Ε' 1307β.)

③ Οἱ περίοικοι ἦσαν ἐλεύθεροι καὶ δὲν στεροῦνταν πολιτικῶν δικαιωμάτων στὴ Σπάρτη.

Ὅμως ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια εἶναι διαφορετικὴ. Γιατὶ στεροῦνταν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων οἱ περίοικοι τῆς Σπάρτης καὶ ἐλευθερώθηκαν πολὺ ἀργὰ (63 π.Χ. - 14.μ.Χ.). Οἱ περίοικοι ἦσαν μίαν ἐνδιάμεση τάξιν μεταξὺ εἰλώτων καὶ Σπαρτιατῶν καὶ «*συνχὰ συνέπραξαν μὲ τοὺς εἰλωτες ἢ καὶ μὲ τοὺς ἀντιπάλους τῆς Σπάρτης σὲ ἐξε-*



μας, ή Πλατεία Ἐλευθερίας (νῦν ἀρκινγκ). Κανείς Θεσσαλονικὸς δὲν γνωρίζει, ἀπὸ ποῦ πῆρε τὸ ὄνομά της αὐτὴ ἡ πλατεία. Τὸ πιδ λογικὸ εἶναι νὰ πιστεύουμε ὅλοι, ὅτι τὸ ὄνομα ἀναφέρεται στὴν ἔλευθερία τοῦ ἀνθρώπου γενικῶς. Μιλῶντας μὲ φίλο δημοσιογράφο προσφάτως, μεγάλο γνώστη τῆς Ἱστορίας μας καὶ ὄχι μόνον, μοῦ ἀνέφερε, ὅτι τὸ ὄνομα ἔλευθερία στὴν συγκεκριμένη περίπτωσι ἀφορᾷ σὲ μία μερίδα κατοίκων τῆς Θεσσαλονίκης, τῶν Ἑβραίων, καὶ μάλιστα ἐκείνων ποὺ οἱ Νεότουρκοι τὸ ἔτος 1908 τοὺς ἔδωσαν τὴν ἔλευθερία τους. Θέλησαν τότε νὰ στήσουν μνημεῖο τῆς «Καιόμενης Βάτου» τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης σ' αὐτὴ τὴν πλατεία. Δὲν γνωρίζω, γιατί δὲν ἔγινε τότε. Ἀργότερα, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, καθιερώθηκε ὡς μνημεῖο ὑπὲρ τῶν Ἑβραίων, ποὺ χάθηκαν στὸ Ὀλοκαύτωμα καὶ τοποθετήθηκε στὴ συμβολὴ τῶν ὁδῶν Νέας Ἐγνατίας καὶ Παπαναστασίου. Σίγουρα δὲν ἄρεσε ὁ χώρος αὐτός, ἀντικειμενικὸς τους σκοπὸς ἦταν τὸ στήσιμο μνημείου στὴν Πλατεία Ἐλευθερίας. Πολὺ πιδ κεντρικὰ δηλαδή.

Δράττοντας τὴν εὐκαιρία ποὺ τοὺς δόθηκε (;) ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Δήμου, ποὺ ξεκίνησαν στὴν περιοχὴ πρὶν λίγους μῆνες, μετέφεραν

«προσωρινὰ» τὸ μνημεῖο (τὴν «Καιόμενη Βάτο»), ποῦ ἄλλοῦ; Στὴν Πλατεία Ἐλευθερίας, στὸ καλύτερο σημεῖο της, προστὰ στὴ Λεωφόρο Νίκης, ὅπου χιλιάδες μάτια Ἑλλήνων καὶ ξένων θὰ τὸ βλέπουν καθημερινά. Τώρα ἡ λέξι «προσωρινὰ», πιστεύω, ἀν μεταφρασθῇ στὰ Ἑβραϊκὰ ἢ στὰ χριστιανικά, θὰ σημαίη «μόνιμα», καὶ θὰ παραμείνῃ ἔτσι γιὰ πάντα τὸ μνημεῖο τῆς Καιόμενης Βάτου ἐκεῖ, «κατακτῶντας» μελλοντικὰ καὶ ὅλη τὴ μεγάλη πλατεία!

Θὰ παρατηρήσατε, στὴν φωτογραφία ποὺ σὰς ἐσωκλείω, τὰ στεφάνια ποὺ ἔχουν κατατεθῇ στὸ μνημεῖο. Δὲν τὰ κατέθεσαν μόνον Ἑβραῖοι, βέβαια, ἀλλὰ καὶ ὑψηλὰ ἱστάμενοι Ἕλληνες πολιτικοί. Ἀσφαλῶς ὄχι πρὸς τιμὴν τῶν Ἑλλήνων ποὺ πέθαναν ὑπὲρ τῆς ἔλευθερίας, διότι δὲν ὑπάρχει κανένα σοβαρὸ μνημεῖο γιὰ αὐτοὺς. Ἐπομένως, αὐτοὶ ποὺ κατέθουν στεφάνι, τιμοῦν τὴν «Καιόμενη Βάτο» (;) τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Μὲ ἐκτίμησι
Παναγιώτης Ἰατροῦ
Θεσσαλονίκη

γέρσεις, διεκδικῶντας δικαιώματα ἰσοπολιτείας». (Πλουτάρχου, «Πότερον Ἀθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ σοφίαν ἐνδοξότεροι» ἐκδ. «Κάκτος», σελ. 135 καὶ 192.)

Ὅσον ἀφορᾷ στὸν Ξενοφῶντα, εἶναι γνωστὸς ὁ ἱστορικὸς του λακωνισμός. Σχετικὰ στὶς ἐκδόσεις «Κάκτος» («Ξενοφῶντας, Κύρου Ἀνάβασις», σελ. 17), διαβάζομε:

«Στὴ συνέχεια ὁ Ξενοφῶν ἔφθασε διὰ μέσου τῆς Θράκης στὴν Βοιωτία (394 π.Χ.) μαζί μὲ τὸν Ἀγησίλαο, ὁ ὁποῖος προσκλήθηκε νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τῶν Θηβαίων, ποὺ ἦταν σύμμαχοι τῆς Ἀθήνας. Ἔτσι στὴ μάχη τῆς Κορώνειας πολέμησε μαζί μὲ τοὺς Σπαρτιᾶτες ἐναντίον τῆς ἰδίας του τῆς πατρίδας. Σύμφωνα μὲ τὸν Πανσανία (Ε6,5), τὸν Διογένη τὸν Λαέρτιο (Β6,15) καὶ τὸν Δίωνα τὸν Χρυσόστομο (Η1) ὁ Ξενοφῶν εἶχε διωχθῇ ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους ἀρκετὰ πρὶν, κατηγορούμενος γιὰ τὴ συμμετοχὴ του στὴν ἐκστρατεία τοῦ Κύρου καὶ γιὰ λακωνισμό.» Καὶ στὴ σελ. 18 γράφει: «Ὅταν ἐξωρίσθη (ὁ Ξενοφῶν), ἔχασε ὅλη τὴν περιουσίαν του, ποὺ εἶχε στὴν Ἀθήνα. Βέβαια οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν ἀποξημίωσαν πλουσιοπάροχα, προσφέροντάς του μεγάλο κτῆμα κοντὰ στὸν Σκιλλοῦντα, χωρὶς ποὺ ἀπέχετο περὶ πρὸς μὴ ἀπὸ τὴν Ὀλυμπίαν.»

Μὲ ἰδιαίτερη ἐκτίμησι
Γεράσιμος Καζάνας
Οἰκονομολόγος

Δημοτικό σχολείο ή Κατηχητικό;

Κύριε διευθυντά,

Θλιβερές φωτογραφίες από την είσοδο δημοσίου σχολείου στο Χαλάνδρι:

Μεγαλοπρεπής εικόνα (για προσκύνημα) για τα έλληνόπουλα, που εισέρχονται στο χώρο της μαθήσεως (ή ανεξίτηλη σκεία στο μεγαλείο της) και δημόσιας εκπαίδευσης. **Μαύρη** φιγούρα για πρότυπο στα παιδιά μας. Τιμούμε αυτούς που αφάνισαν τον πολιτισμό μας. Έκτενές άρθρο για τον άγιο Κοσμά τον Αιτωλό (να ανοίξουμε και τον τάφο του, μήπως είναι και αυτός χαμογελαστός μέσα στο φέρετρο και μυρίζει DIOR) είχε στο τελευταίο τεύχος το περιοδικό σας, δεν θα έπεκταθώ άλλο.

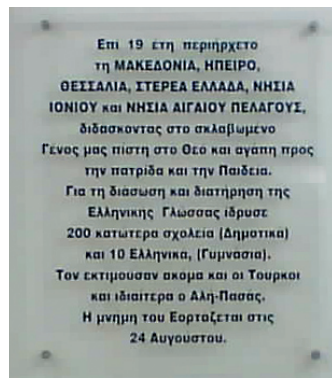
Άκόμα έξοργιστικότερο, επ' ευκαιρία των τελευταίων Ολυμπιακών Αγώνων, στην είσοδο πάλι του δημοσίου σχολείου, ενημερωνόμαστε ως κάτοικοι αυτής της (πάλαι ποτέ) ένδοξης χώρας, ότι η Ιστορία μας ξεκίνησε ά-

πό τον... μαρμαρωμένο βασιλιά (προφανώς από τον τελευταίο της έλληνοκτόνου ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, ή όποια έφερε το φρικτότερο μεσαιωνικό σκότος στην Ιστορία της ανθρωπότητας)!!!! Καί η ιστορική αναδρομή τελειώνει με τους τελευταίους Ολυμπιακούς Αγώνες, οι όποιοι προφανώς έφευρέθηκαν αργότερα (για να πουλάη ή ΚΟΚΑ ΚΟΛΑ αναψυκτικά στα διαλείμματα;). Καμμία αναφορά στην φωτογραφία για την αρχή των Αγώνων ή την Αρχαιότητα (μην τυχόν αναρωτηθῇ κανείς, γιατί σταμάτησαν ενδιάμεσα οι αγώνες, ποιός τους απαγόρευσε). Εύγε Ελλάδα του 2006.

Και μετά αναρωτιόμαστε, γιατί έχουμε μείνει πίσω και δεν παράγουμε πλέον πολιτισμό (Κ. Καραμανλής).

Πίσω όλοταχώς λοιπόν.

Με τιμή
Τριπτόλεμος



«Άπευθύνεστε σὲ λάθος κοινό»

Κύριε διευθυντά,

Ἡ Ἑλλάδα θὰ ἐπανεέλθῃ στὴ θέση ποὺ τῆς ἀρμόζει μόνο, ὅταν οἱ δυτικοὶ λαοὶ τὴν ἀναγνωρίσουν ὡς μητέρα Γῆ. Οἱ προσπάθειες ποὺ κάνετε εἶναι θετικές, ἀλλὰ ἀπευθύνεστε σὲ λάθος κοινό. Μήπως θὰ ἔπρεπε ἡ ἱστοσελίδα σας νὰ γραφόταν καὶ στὰ Ἀγγλικά; Ποιὸς

δὲν ἀγαπᾷ τὴ μητέρα -πατρίδα του; Ἐξῆσα χρόνια στὸ ἐξωτερικό: ἓνα σπύρτο χρειάζεται καὶ τὰ ἀνακλαστικὰ γονίδια θὰ ἀντιδράσουν. Ἐμεῖς τοὺς κρατοῦμε τοὺς ξένους σὲ ἀπόστασι. Εἶναι ἀδιέξοδο. Ἀντεπίθεσι.

Μὲ τιμὴ

Νίκος Λίγκας

Τὸ ἐλληνοχριστιανικὸ ἐορτολόγιό μας

Ἀγαπητὲ «Δαυλὲ»,

Στὸ παρακάτω ἐορτολόγιο, ποὺ ἐπισυνάπτω σὲ φωτοτυπία (ἐκδόθηκε ἀπὸ τὴ «Ζωγραφικὴ μὲ τὸ Στόμα καὶ τὸ Πόδι ΕΠΕ.»!), μποροῦμε νὰ πληροφορηθοῦμε γιὰ ὅλες τὶς ἐπίσημες καὶ σημαντικὲς (!) ἐορτὲς τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων γιὰ τὸ ἔτος 2006. Ἀπὸ τὶς συνολικὰ 16 ἐορτὲς/ἀργίες μόνο μιὰ δὲν σχετίζεται μὲ τὸ Χριστιανισμό. (Ἡ 28ῃ Ὀκτωβρίου, ποὺ ἀναφέρεται ὡς ἐθνικὴ ἐορτὴ.) Καὶ αὐτό, ἴσως ἐπειδὴ ἡ ἐορτὴ αὐτὴ εἶναι ἀρκετὰ πρό-

σφατῇ (1940) καὶ δὲν πρόλαβε ἡ Ἐκκλησία νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ μὲ κάποια ἀντίστοιχη χριστιανικὴ.

Ἡ μεγάλη μας ἐθνικὴ ἐορτὴ τῆς 25ῆς Μαρτίου ἀπὸ ὅ,τι φαίνεται δὲν εἶναι σημαντικὴ, γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἀναφέρεται κἄν παρὰ μόνον ὡς εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Ὁ ἐθνικὸς ξεπεσμὸς σὲ ὅλο του τὸ μεγαλεῖο.

Μὲ τιμὴ

Χρῆστος Αὐγερινὸς

Ὁσλο, Νορβηγία

“ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΑΡΓΙΕΣ & ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΟΡΤΕΣ”

2006

Πρωτοχρονιά.....	1	Ιαν
Θεοφάνεια.....	6	Ιαν
Αγίου Ιωάννου.....	7	Ιαν
Τριῶν Ἱεραρχῶν.....	30	Ιαν
Καθαρὴ Δευτέρα.....	6	Μαρ
Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.....	25	Μαρ
Μεγάλῃ Παρασκευῇ.....	21	Απρ
Πάσχα.....	23	Απρ
Κων/νου & Ελένης.....	21	Μαι
Αγίου Πνεύματος.....	12	Ιουν
Κοίμησις τῆς Θεοτόκου.....	15	Αυγ
Αγίου Δημητρίου.....	26	Οκτ
Εθνικὴ Εορτὴ.....	28	Οκτ
Αγίου Νικολάου.....	6	Δεκ
Χριστοῦγεννα.....	25	Δεκ
Σύναξις τῆς Θεοτόκου.....	26	Δεκ

Εκδίδεται ἀπὸ τὴ «Ζωγραφικὴ μὲ τὸ Στόμα καὶ τὸ Πόδι ΕΠΕ»
Κ. Λουκάρεως 31, 114 75 Αθήνα τηλ.: 2106452-947



ΤΑ ΕΞΟΝΤΩΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ ΤΩΝ

- «Διατάσσουμε, ὅλα τὰ ἱερὰ καὶ οἱ ναοὶ τοὺς (τῶν Ἑλλήνων), ὅσα βρίσκονται ἀκόμα ἄθικτα, νὰ καταστραφοῦν μὲ διαταγὴ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καὶ νὰ ἐξαγνιστοῦν μὲ τὴν ὑψωση τοῦ σημείου τῆς σεβαστῆς χριστιανικῆς θρησκείας... Ἄν μὲ ἐπαρκεῖς ἀποδείξεις ἐνώπιον ἱκανοῦ δικαστῆ ἐμφανιστῇ κάποιος ποὺ ἔχει παραβλέψει αὐτὸν τὸν νόμο, θὰ τιμωρηθῇ μὲ τὴν ποινὴ τοῦ θανάτου.» (Αὐτοκράτορες Θεοδοσίος καὶ Βαλεντιανὸς πρὸς Ἰσίδωρον, Ἐπαρχον τοῦ Πραιτωρίου, 14 τοῦ Νοεμβρίου 435 μ.Χ.)
- «Νὰ κλείσουν ὅλοι οἱ ναοὶ σὲ ὅλες τὶς πόλεις καὶ σὲ ὅλους τοὺς τόπους τῆς οἰκουμένης... Ἄν κάποιος μὲ ὁποιαδήποτε δύναμη παραβῇ (αὐτὸν τὸν νόμο), θὰ τιμωρηθῇ μὲ ἀποκεφαλισμό.» (Ιουστινιάνειος Κώδικας 1.11· αὐτοκράτωρ Κωνστάντιος Α΄ πρὸς Ταῦρον, Ἐπαρχον τοῦ Πραιτωρίου, Δεκέμβριος τοῦ 534 μ.Χ.)
- «Τέτοιον εἶδους πράξεις («εἰδωλολατρίας»), ἂν ἐξακολουθοῦν νὰ συμβαίνουν (σ.σ.: ἢ καταγγεληθῇ ὅτι συμβαίνουν!) ἀκόμα καὶ σὲ κάποιο λιβάδι ἢ σπίτι, τὸ λιβάδι ἢ τὸ σπίτι αὐτὸ θὰ προσαρτηθῇ στὸ ταμεῖο τῶν ἱερωτάτων ἀνδρῶν (δηλαδὴ τῶν ἱερέων τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας), ἐνῶ ὁ ἰδιοκτῆτης τοὺς, ποὺ ἔδωσε τὴν συγκατάθεσή του νὰ μιανθῇ ὁ τόπος, θὰ ἀποπεμφθῇ ἀπὸ τὸ (ὁποιοδήποτε) ἀξίωμά του, θὰ χάσῃ τὴν περιουσία του καὶ ἀφοῦ ὑποστῇ σωματικὸ βασανισμό μὲ μεταλλικὰ ὄργανα, θὰ ὀδηγηθῇ σὲ διαρκὴ ἐξορία.» (Ιουστινιάνειος Κώδικας 1.11.8, αὐτοκράτορες Λέων καὶ Ἀνθέμιος πρὸς Διόσκουρον, Ἐπαρχον τοῦ Πραιτωρίου. Παρεδόθη τὸ 472 μ.Χ.)
- «Διατάσσουμε τοὺς ἄρχοντές μας, ἀλλὰ καὶ ὅσους διδάσκονται ἀπὸ τοὺς θεοφιλέστατους ἐπισκόπους, νὰ ἀναζητοῦν σύμφωνα μὲ τὸν νόμο ὅλες τὶς περιπτώσεις ἀσεβείας ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς θρησκείας ἔτσι, ὥστε νὰ μὴν συμβαίνουν, ἀλλὰ καὶ ἂν συμβαίνουν, νὰ τιμωροῦνται... Κανεῖς νὰ μὴν ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ κληροδοτῇ μὲ διαθήκη (περιουσίες) ἢ νὰ χαρίξῃ μὲ δωρεὰ ὅτιδήποτε σὲ πρόσωπα ἢ τόπους, ποὺ ἔχουν ἐπισημανθῇ ὅτι διαπράττουν τὴν ἀσέβεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ... ὅσα δίδονται ἢ κληροδοτοῦνται μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ ἀφαιροῦνται... Μὲ τὴν παροῦσα εὐσεβῇ νομοθεσίᾳ νὰ διατηρηθοῦν σὲ ἰσχὺ ὅλες οἱ τιμωρίες, μὲ τὶς ὁποῖες οἱ προηγούμενοι βασιλεῖς εἶχαν ἀπειλήσει νὰ τιμωρήσουν τὴν ἐλληνικὴ πλάνη, μὲ τὶς ὁποῖες προσπαθοῦσαν (οἱ προγενέστεροι χριστιανοὶ βασιλεῖς) νὰ διασφαλίσουν τὴν Ὁρθόδοξη πίστη.» (Ιουστινιάνειος Κώδικας 1.11.9· ἐπίσης Β1, 1,19· καὶ Νομοκάνων 6, 3. Ὁ συγκεκριμένος νόμος θεωρεῖται νομοθέτημα τοῦ Ἰουστινιανοῦ.)
- «Επειδὴ μερικοὶ συνελήφθησαν (ἂν καὶ ἀξιώθηκαν τὸ χριστιανικὸ βάπτισμα), διακατεχόμενοι ἀπὸ τὴν πλάνη τῶν ἀνόσιων μυσαρῶν Ἑλλήνων, νὰ διαπράτ-

ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

τουں ἐκείνα ποὺ δικαιολογημένα ἐξοργίζουν τὸν φιλόανθρωπο Θεό μας..., αὐτοὶ θὰ ὑποβληθοῦν στὴν ἀντίστοιχη τιμωρία καὶ μάλιστα με πνεῦμα ἐπιείκειας..., ἂν ἐπιμείνουν στὴν πλάνη τῶν Ἑλλήνων, θὰ ὑποβληθοῦν στὴν ἐσχάτη τῶν ποινῶν. Ἄν δὲν ἔχουν ἀξιωθῇ ἀκόμα τὸ σεβαστὸ βάπτισμα, θὰ πρέπει νὰ παρουσιαστοῦν σὲς ἱερώτατες ἐκκλησίες μαζί με τὶς συζύγους καὶ τὰ παιδιὰ τους καὶ μαζί με ὅλους τοῦ οἴκου τους καὶ νὰ διδαχθοῦν τὴν ἀληθινὴ πίστη τῶν χριστιανῶν. Ἀφοῦ διδαχθοῦν καὶ ἀποβάλουν τὴν πλάνη ποὺ τοὺς διακατεῖχε προηγουμένως, θὰ πρέπει νὰ ζητήσουν τὸ σωτήριο βάπτισμα. Διαφορετικὰ ἂς γνωρίζουν, ὅτι, ἂν παραμελήσουν νὰ τὸ κάνουν (νὰ ζητήσουν μόνοι τους δηλαδὴ τὸ σωτήριο βάπτισμα), δὲν θὰ ἔχουν κανένα πολιτικὸ δικαίωμα, οὔτε θὰ τοὺς ἐπιτραπῇ νὰ εἶναι ἰδιοκτῆτες περιουσίας, οὔτε κινητῆς οὔτε ἀκίνητης. Θὰ τοὺς ἀφαιρεθοῦν τὰ πάντα καὶ θὰ ἐγκαταλειφθοῦν στὴν ἔνδεια καὶ ἐπιπλέον θὰ ὑποβληθοῦν σὲς ἔσχατες τιμωρίες. Θὰ παρεμποδίσουμε δὲ κάθε μάθημα ποὺ διδάσκεται ἀπὸ ὅσους πιάσχουν ἀπὸ τὴν νόσο καὶ τὴν μανία (μάθησης) τῶν ἀνόσιων Ἑλλήνων, ὥστε, προσποιούμενοι ὅτι διδάσκουν, νὰ μὴ διαφθεῖρουν πιά τὶς ψυχὰς τῶν μαθητῶν τους με δῆθεν ἀλήθειες. Ἄν φανῇ (λοιπόν) κάποιος τέτοιος ἄνθρωπος καὶ δὲν τρέξῃ σὲς ἅγιες ἐκκλησίες μας μαζί με ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς οἰκείους του, θὰ τιμωρηθῇ με τὶς προαναφερθεῖσες ποινές. Θεσπίζουμε δὲ καὶ νόμο, σύμφωνα με τὸν ὁποῖο τὰ παιδιά, ὅταν εἶναι σὲ μικρὴ ἡλικία, θὰ πρέπει νὰ βαπτίζονται ἀμέσως καὶ χωρὶς ἀναβολή, ὅσα δὲ εἶναι μεγαλύτερα στὴν ἡλικία θὰ πρέπει νὰ συχνάζουν σὲς ἱερώτατες ἐκκλησίες μας καὶ νὰ διδάσκονται τὶς θεῖες γραφές καὶ τοὺς θεῖους (ἐβραϊο-βιβλικούς) κανόνες. Ἀφοῦ δὲ ἐννοήσουν καὶ ἀποβάλουν τὴν παλαιὰ (ἀρχαιο-ελληνικὴ) πλάνη, θὰ μπορέσουν νὰ δεχθοῦν τὸ βάπτισμα καὶ σὲ συνέχεια νὰ διαφυλάξουν τὴν ἀληθινὴ πίστη τῶν ὀρθόδοξων χριστιανῶν. Ὅσον δὲ ἔχουν κάποιο στρατιωτικὸ ἢ ἄλλο ἀξίωμα ἢ περιουσία μεγάλη καὶ γιὰ νὰ κρατήσουν τὰ προσχήματα (προσποιούμενοι τοὺς πιστοὺς) ἤλθαν ἢ πρόκειται νὰ ἔλθουν νὰ βαπτισθοῦν, ἀλλὰ ἀφήνουν τὶς γυναῖκες τους καὶ τὰ παιδιά τους καὶ τὰ ὑπόλοιπα μέλη τοῦ οἴκου τους μέσα στὴν ἐλληνικὴ πλάνη, διατάσσουμε νὰ δημευθῇ ἡ περιουσία τους, νὰ ἀποκλεισθοῦν ἀπὸ τὰ πολιτικὰ δικαιώματά τους καὶ νὰ ὑποβληθοῦν σὲ ἀντάξιες τιμωρίες, ἀφοῦ εἶναι φανερό, ὅτι πῆραν τὸ βάπτισμα χωρὶς καθαρὴ πίστη. Θεσπίζουμε αὐτοὺς τοὺς νόμους γιὰ τοὺς ἀλιτῆριους Ἑλλήνες.» («Ιουστινιάνειος Κώδικας» 1.11.10.)

ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΒΡΑΪΚΟ ΠΡΟΗΛΘΕ Ο ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΚΕΦΑΛΟΣ



τὴν Βίβλο ὁ ἀετὸς ἐκφράζει τὴ θεϊκὴ δύναμη, τὴν ἐξουσία καὶ τὴν προστασία, ποὺ παρέχει ὁ Γιαχβὲ στὸν ἀγαπημένο του ἑβραϊκὸ λαό: «Διέμεριζεν ὁ Ὑψιστος ἔθνη, ὡς διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδάμ, ἔστησεν ὅρια ἔθνων κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων Θεοῦ, καὶ ἐγεννήθη μερὶς Κυρίου, λαὸς αὐτοῦ Ἰακώβ, σχοίνισμα κληρονομίας αὐτοῦ Ἰσραὴλ. Αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν γῇ ἐρήμῳ, ἐν δίψει καύματος, ἐν γῇ ἀνύδρῳ· ἐκύκλωσεν αὐτὸν καὶ ἐπαίδευσεν αὐτὸν καὶ διεφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, ὡς ἀετὸς σκεπᾶσαι νοσσιὰν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῖς νεοσσοῖς αὐτοῦ ἐπεπόθησε, διεὶς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐδέξατο αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν μεταφρένων αὐτοῦ.» («Δευτερονόμιον», λβ' 8-11.) Ὁ ἀετὸς παρουσιάζει κοινὰ στοιχεῖα μὲ τὸ λιοντάρι· ὅπως τὸ λιοντάρι θεωρεῖται ὁ βασιλιάς τῶν ζώων, ἔτσι καὶ ὁ ἀετὸς στὴν παραδοσιακὴ ἑβραϊκὴ τέχνη παρουσιάζεται ὡς ὁ βασιλιάς τῶν πουλιῶν. Μυστικιστικὰ σύμβολα ζωικῶν ἀναπαράστασεων, κυρίως τοῦ ἀετοῦ, ὑπάρχουν σὲ ἱερὰ ἑβραϊκὰ σκεύη, σὲ καλύμματα βιβλίων τῆς Τορά, σὲ ἐπτάφωτες κι ἐννεάφωτες λυχνίες (μενορὰ καὶ χανουκιγιά) καὶ σὲ διακοσμῆσεις συναγωγῶν.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸν ἀπλὸ σὲ παλαιῆς ἀνὰ τὸν κόσμον ἑβραϊκὴς συναγωγὴς καὶ ἑβραϊκὰ μουσεῖα ἔχουν βρεθῇ καὶ δικέφαλοι ἀετοί, ὅπως ὁ εἰκονιζόμενος ἀπὸ τὴ συναγωγὴ τοῦ Χόντοροβ, ποὺ ἀνακαινίστηκε πρόσφατα μὲ τὴν ἀρωγὴ τοῦ Ἑβραϊκοῦ Μουσείου Διασπορᾶς τοῦ Τελ Ἀβίβ. Ὁ δικέφαλος ἀετὸς στὴν ἑβραϊκὴ παράδοση συμβολίζει τὴν μάχη μεταξὺ τοῦ ἑβραϊκοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ (ἑβραϊκοῦ) Σατανᾶ. Σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις ὁ δικέφαλος ἀετὸς ἀπεικονίζεται μὲ μιὰ κορὼνα ἐπάνω κι ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ δύο κεφάλια, ἡ ὁποία δὲν συμβολίζει κάποια ἐπίγεια βασιλεία ἀλλὰ τὴν ἐπουράνια βασιλεία τοῦ Γιαχβέ.





*Ὁ δικέφαλος αἰετός, παραδοσια-
κὸ ἐβραϊκὸ σύμβολο, ἀπὸ τῆ συνα-
γωγῇ τοῦ Χόντοροβ. Ἐπάνω του
ἀναγράφεται σὲ ἐβραϊκὴ γραφὴ
τὸ ὄνομα «Γιαχβέ».*

Τὰ γράμματα τῆς πινακίδας ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν εἰκονιζόμενο δικέφαλο αἰετὸ τῆς συναγωγῆς ἀποτελοῦν τὴν τετραγράμμιαν ἐβραϊκὴ γραφὴ τοῦ ὀνόματος Γιαχβέ. Τὸ ὄνομά του ὁ Γιαχβέ τὸ ἀποκάλυψε ὁ ἴδιος στὸν περιούσιο λαὸ του μέσῳ τοῦ Μωυσή: «Καὶ εἶπε Μωυσῆς πρὸς τὸν Θεόν· Ἴδου ἐγὼ ἐξελεύσομαι πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτούς· ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς, ἐρωτήσουσί με· τί ὄνομα αὐτῷ; τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς; Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωυσῆν λέγων· εἶμαι ὁ Γιαχβέ. καὶ εἶπεν· οὕτως ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.» («Ἐξοδος», γ' 13-14.)

Ἕλληνορθόδοξοι ἀπολογητές, στὴν προσπάθειά τους νὰ «ἀποδείξουν» τὴν δῆθεν συνέχεια κι ὁμαλὴ μετὰβασή μας στὸ Χριστιανισμό, ὑποστηρίζουν, ὅτι ὁ δικέφαλος αἰετὸς ἀποτελεῖ ἀρχαῖο ἐλληνικὸ σύμβολο κι ἀπεικονίζει τοὺς δύο αἰετοὺς τοῦ Διὸς, οἱ ὁποῖοι σύμφωνα μὲ τὴ Μυθολογία πέταξαν ὁ ἕνας πρὸς Ἀνατολὰς



Έμβληματα με δικέφαλους αετούς των: ① Έβραϊκού Μουσείου της Ελλάδος, ② Βυζαντίου, ③ Αθωνικής Πολιτείας, ④ Οικουμενικού Πατριαρχείου, ⑤ ποδοσφαιρικής ομάδας Π.Α.Ο.Κ., ⑥ Γενικού Επιτελείου Στρατού. ⑦ Ο δικέφαλος αετός επάνω από τὸν Παρθενώνα.

κι ὁ ἄλλος πρὸς Δυσμᾶς καὶ συναντήθηκαν ἐπάνω ἀπὸ τοὺς Δελφούς. Σὲ αὐτὴ τὴν περίπτωσι ὅμως ἔχουμε δύο ἀετοὺς κι ὄχι ἓναν δικέφαλο· ἐξ ἄλλου οὐδεμία ἀρχαία ἐλληνικὴ παράστασι ἔχει ἀνευρεθῆ, ποὺ νὰ ἀπεικονίζῃ δικέφαλο ἀετό. Ὁ δικέφαλος ἀετὸς ἀποτελεῖ ἓνα καθαρὰ παραδοσιακὸ ἐβραϊκὸ σύμβολο.

Ἡ υἱοθέτησι τοῦ δικεφάλου στὸ Βυζάντιο



δικέφαλος ἀετὸς σὲ κίτρινο «φόντο» καθιερώθηκε στὴν βυζαντινὴ σημαία ἀπὸ τὸν –μὴ Ἑλληνα– αὐτοκράτορα Ἰσαὰκ Κομνηνὸ (1057-1059), ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ κυβερνήσῃ «ὕπὸ τὴν ἡθικὴ του προστασία». Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς ἔμβλημα χρησιμοποίησε καὶ τὸ Πατριαρχεῖο (προσθέτοντάς του μία ποιμαντορικὴ ράβδο στὸ ἀριστερὸ πόδι κι ἓνα αὐτοκρατορικὸ σκῆπτρο στὸ δεξιόν) κι ὁ –ἐπίσης μὴ Ἑλλήν– Θεόδωρος Α΄ Λάσκαρις (1204-1222) στὸ Δεσποτάτο τῆς Νικαίας. Ἀργότερα προστέθηκε μία ρομφαία στὸ δεξιὸ πόδι καὶ μία ὑδρόγειος μὲ σταυρὸ στὸ ἀριστερό, ἐνῶ παράλληλα μεγάλωσαν οἱ πτέρυγες, ἄνοιξαν τὰ ράμφη, μὲ τὴ γλῶσσα νὰ κρέμεται, σημάδι ἀπειλητικότητος. Ἡ σημαία αὕτῃ διατηρήθηκε μέχρι τὸ 1261, ὅποτε προστέθηκε καὶ μία κορώνα ἐπάνω ἀπὸ τὰ δύο κεφάλια.

Οἱ Ἑβραῖοι συνεχίζουν νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ δικέφαλο ἀετὸ ὡς συνέχεια τῆς παράδοσής τους, ἀλλὰ καὶ προκειμένον νὰ δείξουν τὴ στενὴ σχέση τῶν δύο θρησκειῶν, Ἰουδαϊσμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ. Τὸ σχετικὰ πρόσφατο ἰδρυθὲν Ἑβραϊκὸ Μουσεῖο τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἀθήνα ἔχει ὡς ἔμβλημα τὸ δικέφαλο ἀετό. Ἡ Ἐκκλησία, πιστὴ ἐπίσης στὴν ἐβραϊκὴ τῆς παράδοσι, χρησιμοποιεῖ τὸ ἴδιο ἔμβλημα κι ἔχει γεμίσει τοὺς χριστιανικοὺς ναοὺς κι ὅλα τὰ ναῖδρια τῆς Ἑλλάδος μὲ κίτρινες σημαῖες μὲ δικέφαλους ἀετοὺς. Ἡ Ἀθωνικὴ Πολιτεία χρησιμοποιεῖ ἐπίσης τὸ δικέφαλο ἀετὸ ὡς ἔμβλημα ἀλλὰ καὶ διάφοροι φορεῖς τοῦ σύγχρονου Ἑλληνικοῦ Κράτους, ὅπως τὸ Γενικὸ Ἐπιτελεῖο Στρατοῦ, σωματεῖα, ἐνώσεις, ἀθλητικοὶ σύλλογοι (Α.Ε.Κ. = Ἀθλητικὴ Ἑνωσις Κωνσταντινουπόλεως, Π.Α.Ο.Κ. = Πανθεσσαλονίκειος Ἀθλητικὸς Ὅμιλος Κωνσταντινουπολιτῶν κ.ἄ.) κ.λπ., οἱ ὁποῖοι θεωροῦν, ὅτι ὁ δικέφαλος ἀετὸς ἀποτελεῖ κομμάτι τῆς ἐλληνικῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς.

Οἱ βυζαντινιστὲς συνεχίζουν τὴ προσπάθειά τους γιὰ τὸν περαιτέρω ἀποπροσανατολισμὸ τῶν Ἑλλήνων κι ἔτσι δὲν δίστασαν νὰ τοποθετήσουν τὸ ἀλλότριο αὐτὸ σύμβολο ἀκόμη κι ἐπάνω ἀπὸ τὸν Παρθενῶνα στὸ ἐξώφυλλο τοῦ περιοδικοῦ «Ὁρθόδοξα Ἀστυνομικὰ Μηνύματα», τὸ ὁποῖο ἐπισήμως διανέμεται σὲ ὅλους τοὺς ἀστυνομικοὺς (βλ. «Δ», τ. 290). Στὴν περιοδικὴ ἔκθεσι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν «Χριστιανικὴ Ἀλληλεγγύη» (Φεβ. 2006) ὁ διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ ἀρχιμανδρίτης Νεκτάριος Κιοῦλος καὶ προϊστάμενος τῆς Θρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ε.Λ.Α.Σ. δέχθηκε τὰ εὔσημα τοῦ ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου γιὰ τὴν ἔμπνευσή του αὐτὴ καὶ γιὰ τὴν υλοποίησή της.

Ἰων Δημόφιλος

ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΕΡΚΟΛΑΝΟ ΚΑΙ Ο ΒΥΖΑΝΤΙΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΡΩΜΙΟΣΥΝΗΣ

Ὁ σκηνοθέτης Θόδωρος Μαραγκὸς μιλάει
στὸν «Δ» γιὰ τὸ μεγαθέιο μας καὶ τὸ χάρι μας

«Πρὶν ἀπὸ 250 χρόνια ἀνακαλύφθηκαν στὸ Ἑρκολάνο τῆς Ἰταλίας 2.000 ἀρχαῖοι ἑλληνικοὶ πάπυροι καλυμμένοι κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια λάβα τοῦ Βεζουβίου, ποὺ εἶχε καλύψει καὶ τὴν Πομπηία. Οἱ πάπυροι αὐτοὶ ἀναγνώσθηκαν πρόσφατα μὲ ὑπερσύγχρονες τεχνικὲς μεθόδους κι ἀποκάλυψαν ἄγνωστα μέχρι τώρα ἀρχαῖα ἑλληνικὰ κείμενα κυρίως Ἐπικούρειας Φιλοσοφίας. Γιὰ τὴ σημαντικώτατη αὐτὴ ἀνακάλυψη ἐνδιαφέρθηκαν πολλοὶ ξένοι ἐπιστήμονες καὶ πολλὰ ξένα πανεπιστήμια, στὴν Ἑλλάδα ὅμως ἔχουμε πλήρη ἄγνοια.» Αὐτὰ μᾶς ἀποκάλυψε σὲ ἀποκλειστικὴ συνέντευξή του ὁ σκηνοθέτης κ. Θόδωρος Μαραγκός. Ἡ ἀνακάλυψη τῶν παπύρων τοῦ Ἑρκολάνο ἀποτελεῖ τὸ θέμα τῆς τελευταίας του ταινίας μὲ τίτλο «Black Μπέεε».



ΤΟ ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

ΕΡ.: Κύριε Μαραγκέ, εἴσθε ἕνας ἤδη καταξιωμένος καλλιτέχνης μὲ ἀξιόλογο ἔως τώρα ἔργο στὸ ἐνεργητικὸ σας. Πρόσφατα ὅμως μᾶς ἐπιφυλάξατε μιὰ ἐπὶ πλέον πολὺ ἐνχάριστη ἐκπληξη. Ἀναφέρομαι στὸ «Black Μπέεε». Μιλήστε μας γι' αὐτό.

– Εἶναι μία ταινία, ἡ ὁποία πιστεύω, ὅτι ἐκφράζει τὴν ἐποχὴ τῆς, κι ἀπὸ τὶς προβολὲς ποὺ εἶδα, πιστεύω, ὅτι ἐκφράζει ἐπίσης τὸν κόσμο ποὺ ἔχει ἀνάγκη νὰ δῇ κάτι τέτοιο, καὶ τὴ «ρούφιξε». Ἐντυπωσιάστηκε μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα, γιατί κατάλαβε, ὅτι τοῦ ἔχουν κρύψει κάποια γνώση. Πέρα ἀπὸ τὴν ἐπιτυχία τῆς ταινίας ὅσον ἀφορᾷ στὴν



καλλιτεχνική της πλευρά, εκείνο το οποίο ἄρесе πιδὸ πολὺ εἶναι τὸ περιεχόμενό της, γιὰ τὸ ὁποῖο οἱ ἄνθρωποι ἔμειναν κατάπληκτοι, γιὰτὶ δὲν τὸ ἤξεραν. Δὲν μπορούσαν νὰ διαανοηθοῦν, ὅτι στὴν Ἰταλία ὑπάρχει ἓνας Ἑλληνισμός, ποὺ δὲν ὑπάρχει οὔτε στὴν Ἑλλάδα. Αὐτὸ ἐντυπωσίασε κι ἐμένα.

ΕΡ.: Ποιό ἦταν τὸ κίνητρο, ποὺ σᾶς ὥθησε νὰ ἀσχοληθῆτε μὲ αὐτὴν τὴν ταινία, τῆς ὁποίας ἡ θεματολογία εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ αὐτήν, ποὺ ἔχουμε μέχρι τώρα συνηθίσει νὰ βλέπουμε στὸν κινηματογράφο;

- Τὸ ἐρέθισμα δόθηκε κάποιου βράδου, ὅταν εἶδα ἓνα ἄθλιο «ντοκιμανταίρ» τῶν Ἀμερικάνων γιὰ τοὺς πάπυρους τοῦ Ἑρκολάνου (σ.σ. ἐκ τοῦ Ἡρακλῆς). Τὸ θέμα αὐτὸ τῆς ἀνακάλυψης κι ἀνάγνωσης τῶν 2.000 παπύρων ἀγνώστων ἀρχαίων ἐλληνικῶν κειμένων μὲ ἐντυπωσίασε πάρα πολὺ κι ἀποφάσισα νὰ τὸ κάνω ἐλληνικὴ ταινία πλέον, γιὰτὶ ἀπὸ τοὺς Ἀμερικάνους εἶχε ἦδη γίνει· τὸ ἔχουν κάνει ὅμως «σὰν τὰ μοῦτρα τους». Ἔτυχε νὰ γνωρίσω ἓναν Ἰταλὸ, ὁ ὁποῖος ἤξερε Ἑλληνικὰ κι εἶχε ἐλληνικὴ παιδεία· τὸν ἔλεγαν μάλιστα κι Αἴγισθο, καὶ μαζί μὲ τὸν γυιό μου τὸ Στάθη πήγαμε στὴν Ἰταλία. Ἐκεῖ μᾶς ἀνοῖξαν οἱ πόρτες, γιὰτὶ οἱ ἄνθρωποι περιμέναν νὰ ἔρθῃ κάποιος

Έλληνας, γιατί δεν είχε πατήσει κανένας μέχρι τότε και μᾶς διευκόλυναν ἀφάνταστα, ὅπου κι ἂν πήγαμε. Σημαντική ἦταν ἐπίσης καὶ ἡ βοήθεια τοῦ λυκειαρχῆ Α' Λυκείου Κερασινίου κ. Παναγιώτη Μητροπέτρου, ὁ ὁποῖος εἶχε πάει στὴν Ἰταλία καὶ μᾶς ἔδωσε πολὺτιμες πληροφορίες.

Ἐνδιαφέρουν τοὺς πάντες ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ρωμιούς

ΕΡ.: *Ἀναφέρατε, ὅτι ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας οὐδείς ἐπισκέφθηκε τὴν περιοχὴ. Θὰ περιμένατε νὰ ἐνδιαφερθῇ κάποιος ἀπὸ τὸ κράτος ἢ νὰ ὑπάρξῃ κάποια ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία;*

– Κατ' ἀρχὴν ἡ ὑπόθεση εἶναι ἄγνωστη στὴ χώρα μας. Εἶναι 250 χρόνια, ποὺ ἔχουν ἀνακαλυφθῇ αὐτοὶ οἱ πάπυροι, καὶ στὴν Ἑλλάδα δὲν τὸ ξέρουν. Στὴν τηλεόραση παρουσιάστηκε μία φορὰ, καὶ ἡ ἐφημερίδα «Ἐλευθεροτυπία» κυκλοφόρησε ἓνα ἐνθετο DVD μὲ αὐτὸ τὸ θέμα, ἀλλὰ πέρασε ἀπαρατήρητο. Δὲν τὸ πῆρε κανεὶς εἶδηση. Τώρα ἐγὼ προσωπικὰ δὲν περιμένω τίποτε οὔτε ἀπὸ τὸ κράτος οὔτε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας οὔτε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ. Λές, τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος, οἱ ἐπιστήμονες, οἱ ἀρχαιολόγοι, κάποιος νὰ ἐνδιαφερθῇ καὶ αὐτὸ τὸ ἐρώτημα καὶ ἡ ἀνάγκη βγαίνει, ὅταν πᾶς ἐκεῖ πέρα, ὅπου οἱ ἄνθρωποι σοῦ λένε: «Καλά, δὲν ἐνδιαφέρουν οἱ πάπυροι τοὺς Ἑλληνας;» Καὶ μπαίνει τὸ ἐρώτημα: Ἐνδιαφέρουν ὅλο τὸν κόσμο καὶ τοὺς Ἑλληνας δὲν τοὺς ἐνδιαφέρουν;

Ἡ «προβατοποίηση» τῶν Ἑλλήνων στὸ Βυζάντιο

ΕΡ.: *Ἐνῶ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ γιὰ ἓνα σημαντικώτατο ἀρχαιολογικὸ εὑρημα, ὅπως εἶναι οἱ πάπυροι τοῦ Ἑρκολάνο, δὲν ἐνδιαφέρεται κανένας Ἑλληνας, ἀπὸ τὴν ἄλλη παρατηροῦμε τὸ φαινόμενο νὰ ἔχῃ πέσει ὅλη ἡ Ἑλλάδα ἐπάνω ἀπὸ τὸ πτώμα ἐνὸς μοναχοῦ στὴν Φθιώτιδα, τὸ ὁποῖο μονοπώλησε γιὰ πολλὰς ἡμέρες τὴ θεματολογία τῶν Μ.Μ.Ε.. Πῶς ἐξηγεῖτε αὐτὸ τὸ φαινόμενο;*

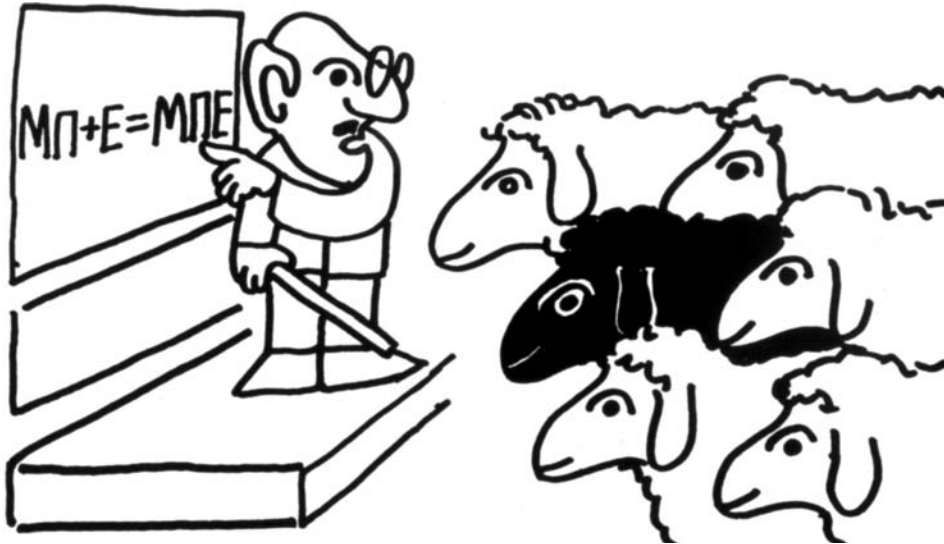
– Εἶναι ἓνα θέμα, τὸ ὁποῖο μέσα στὴν ταινία θίγεται μὲ τὸν Δημητράκη, τὸν Νεοέλληνα, ὁ ὁποῖος εἶναι ἓνας ἀφυπνισμένος Ἑλληνας, ποὺ διαπιστώνει, ὅτι ἔχει γίνῃ ἡδη πρόβατο κι ἀναρωτιέται, πῶς ἔγινε πρόβατο, πῶς ἄλλοτριώθηκε μέσα στὴν πορεία τοῦ χρόνου. Ἦρθε καὶ μαζί μας -σεναριακὴ ὑπέρβαση- καὶ ψάχνει νὰ βρῇ, ποιὸς τὸν ἔκανε πρόβατο, κι ἀνακαλύπτει, πῶς τὸν ἔκαναν πρόβατο στὸ Βυζάντιο. Τὸν ὑποχρέωναν νὰ σκύβῃ, νὰ σκύβῃ, νὰ λέῃ ὅλο συγγνώμη, ὅλο ἔλεος καὶ τελικὰ νὰ γίνῃ πρόβατο, νὰ μπῇ στὸ ποίμνιο τῆς Ἐκκλησίας καὶ τελικὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴ γλῶσσα τοῦ προβάτου. Ἀπὸ ἐκεῖ προέρχεται καὶ τὸ «Black Μπέεε», ἡ φωνὴ του, ἡ φωνὴ τοῦ μαύρου προβάτου.

ΕΡ.: *Μιλήσατε προηγουμένως γιὰ κρυμμένη γνώση. Ποιὸς πιστεύετε, ὅτι ἐκρυσσε τὴ γνώση ἀπὸ τὸν Δημητράκη, ἀπὸ τὸν Νεοέλληνα δηλαδή;*

– Ἀπὸ ἐμᾶς!

ΕΡ.: *Βεβαίως, γιατί ὁ κάθε ἓνας ἀπὸ ἐμᾶς ἓνας Δημητράκης εἶναι τελικὰ.*

– Εἶναι ἱστορία ὁλόκληρη. Πιστεύω, ὅτι ξεκίνησε ἀπὸ τὸ Βυζάντιο αὐτὴ ἡ ἱστορία, ἀπὸ τὸ Χριστιανισμό, ποὺ ἔκατσε στὸ σβέχκο τοῦ Ἑλλήνα καὶ προσπάθησε νὰ καταστρέψῃ ὅλο τὸ παρελθόν του, ὅλη τὴν ἱστορία του καὶ νὰ μᾶς ξεκόψῃ τελείως ἀπὸ τὴν ἐξέλιξί μας. Τόσο μὲ τὴν Τουρκοκρατία ὅσο καὶ μὲ τὰ χρόνια ποὺ πέρασαν



Ο Νεοέλληνας Δημητράκης είναι ένα πρόβατο ανάμεσα σὲ ὅλα τὰ ἄλλα. Ἀναρωτιέται ὅμως, τί ἦταν αὐτό, ποὺ τὸν ἔκανε πρόβατο, καὶ τί ἦταν, πρὶν νὰ γίνη πρόβατο. Τέτοιες σκέψεις εἶναι ὅμως ἀπαγορευμένες γιὰ τὰ πρόβατα, κι ἔτσι ὁ Δημητράκης γίνεται τὸ μαῦρο πρόβατο τοῦ ποιμνίου.

ἀπομακρυνθήκαμε πάρα πολὺ ἀπὸ τὶς ρίζες μας. Στὰ σχολεῖα, ὅπως ξέρουμε, δὲν διδασκόμαστε τοὺς ἀρχαίους προγόνους μας ἀλλὰ τὸν Μωυσή, τὸν Ἀβραὰμ καὶ ὅλους αὐτοὺς. Δυσκολευόμαστε νὰ βροῦμε ἐπαφή, ἐνῶ στὴν Ἰταλία, ποὺ πῆγα, μοῦ ἔκανε ἐντύπωση, πόσο εὐκόλα μπορεῖ κανεὶς νὰ μάθῃ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Ἱστορία, τοὺς φιλοσόφους, ὅλο τὸν Ἑλληνισμὸ δηλαδή. Ἐδῶ πέρα δὲν διδάσκονται στὰ σχολεῖα, δὲν διδάσκονται πουθενά. Ἔτσι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ἔχουν χαθῇ, καὶ δυσκολευόμαστε νὰ βροῦμε ἐπαφή μὲ τὶς ρίζες.

ΕΡ.: Ἐπισημαίνετε, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀποκοπὴ τοῦ Ἑλλήνα ἀπὸ τὶς ρίζες του ἔγινε στὸ θεοκρατούμενο Βυζάντιο. Πιστεύετε, ὅτι ἡ σημερινὴ ἑλληνικὴ κοινωνία ἐξακολουθεῖ νὰ θεοκρατῆται, καὶ ἡ Ἐκκλησία συνεχίζει νὰ παίξῃ τὸ ρόλο ποὺ ἔπαιζε ἐπὶ Βυζαντίου;

- Ἐγὼ πιστεύω, ὅτι αὐτοὶ τὸ ἔχουν χάσει τὸ παιχνίδι, παρ' ὅλο ποὺ ἀκόμα ἔχουν μεγάλη ἰσχὺ, ἀλλὰ σὲ μία ἐποχὴ ὅπως εἶναι ἡ σημερινή, ἡ ἐποχὴ τῆς πληροφόρησης, τῆς ἐπανάστασης τῆς πληροφορίας καὶ τῆς γνώσης, δυσκολεύονται νὰ κρύβουν καὶ νὰ ἐλέγχουν ὅλη αὐτὴ τὴν κίνηση τῶν ιδεῶν καὶ τῶν πληροφοριῶν. Ἀλλὰ παρ' ὅλα αὐτὰ ἔχουν μεγάλη ἐξουσία. Εἶναι τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, τὸ ὁποῖο ἐλέγχει, τί εἶδους γνώση θὰ περάσῃ στὰ σχολεῖα, στὰ παιδιὰ κ.τ.λ. Ἔχουν ἀκόμα δύναμη. Καὶ λίγο πολὺ ὁ Ἕλληνας ἔχει συνηθίσει τὸ ἑλληνοχριστιανικὸ καὶ κάπως ἔχει ταυτίσει μέσα στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου τὸν ἑαυτό του μὲ τοὺς χριστιανούς.

ΕΡ.: Πιστεύετε, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ταυτίζεται ὁ Ἑλληνισμὸς μὲ τὸ Χριστιανισμό; Ἀποτελοῦν δύο μεγέθη διάφορα κι ἀσυμβίβαστα μεταξύ τους;

- Ναί βέβαια. Εἶναι δύο κοσμοθεωρίες, πὺν προσπαθοῦν νὰ μᾶς τὶς παρουσιάσουν σὰν μία, ἐνῶ δὲν εἶναι, γιὰτὶ ἡ μία εἶναι δόγμα, δὲν σοῦ ἀφήνει τὴ σκέψη ἐλεύθερη καὶ ἡ ἄλλη μιὰ φιλοσοφικὴ κοσμοθεωρία, πὺν σὲ γοητεύει νὰ ψάχνῃς καὶ νὰ βρίσκῃς τὴν ἀλήθεια, τοὺς νόμους τοῦ Σύμπαντος καὶ τὴν πορεία τοῦ ἀνθρώπου μέσα στὴν Ἱστορία του.

Ἐδῶ ἐδρεύει ὁ παγκόσμιος ἀνθελληνισμὸς

ΕΡ.: *Πῶς βλέπετε τὸ μέλλον τοῦ τόπου μας ἐν μέσῳ τῆς διεκλυστίνδας μεταξὺ θεοκρατίας καὶ πολιτισμοῦ;*

- Ἐγὼ ἔχω διαχωρίσει τὸν Ἑλληνισμό καὶ τὸν Ἕλληνα ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος. Ὅσο τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος ἔχει αὐτὴ τὴν ἐξουσία καὶ αὐτοὺς τοὺς ἡγέτες (σὲ εἰσαγωγικά), πιστεύω, ὅτι συρρικνώνεται, σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν Ἑλληνισμό πὺν διογκώνεται σὲ ὅλο τὸν κόσμο. Αὐτὸ πὺν εἶδα στὴν Ἱταλία, μοῦ ἔκανε φοβερὴ ἐντύπωση· πὺν μαθαίνουνε σὲ ὅλα τὰ πανεπιστήμια, τὸ ἐνδιαφέρον ὅλου τοῦ κόσμου γιὰ τὸν Ἑλληνισμό, γιὰ τὸν ὑψηλότερο πολιτισμὸ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐνδιαφέρει ὅλους τοὺς μορφωμένους ἀνθρώπους, ἐνῶ ἐδῶ, μέσα στὴν Ἑλλάδα, πιστεύω, ὅτι ἐδρεύει τὸ ἀνθελληνικὸ κέντρο. Γι' αὐτὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας εἶναι καὶ Θρησκευμάτων, γι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία παίζει αὐτὸ τὸ ρόλο, γι' αὐτὸ κατήγγειλε τὴν διδασκαλία τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν, ἐμποδίζουσιν τὶς ἐρευνες, ἀποσιωποῦν τὶς ἀνακαλύψεις. Ἐχουμε ἓνα σωρὸ παραδείγματα, ὅπως ὁ πόλεμος πὺν γίνεται στὸν Πουλιανό, τὴ Σουβαλιτζί, τὸν Σπυροπούλο καὶ ἄλλους. Ἀλλὰ πιστεύω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ταυτίζουμε τὸ κράτος μὲ τὸν Ἑλληνισμό. Ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ὁ Ἕλληνας δὲν ἔχουν σχέση μὲ τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος. Ὁ Ἑλληνισμὸς εἶναι τεράστιος.

Ὅλοι μαζί σ' ἓνα ἀνθελληνικὸ μέτωπο

ΕΡ.: *Ἀπὸ τὴν ἀπήχηση πὺν εἶχε τὸ ἔργο σας εἴσθε ἱκανοποιημένοι;*

- Ναί, ἀπὸ τὴν ποιοτικὴ ἀπήχηση, γιὰτὶ γιὰ τὴν ποσοτικὴ δὲν μοῦ ἐπιτρέψανε. Δηλαδή μὲ ρίξανε τώρα στὸ τέλος τῆς κινηματογραφικῆς ἐποχῆς, ἐνῶ εἴχαμε συμφωνήσει ἄλλα· νὰ παιχτῇ στὴ μέση τῆς κινηματογραφικῆς περιόδου.

ΕΡ.: *Ποιὸς ἦταν ὁ λόγος τῆς δυσμενοῦς αὐτῆς ἀλλαγῆς;*

- Πιστεύω ὅτι ἡ ταινία ἄρχισε ἀπὸ ἓνα σημεῖο καὶ πέρα νὰ ἐνοχλῇ, γιὰτὶ ἄρεσε πάρα πολὺ καὶ ὅσοι τὴν βλέπουν φεύγουν ἐνθουσιασμένοι καὶ ἐντυπωσιασμένοι. Ἀλλὰ δὲν ἀρέσει σὲ αὐτοὺς πὺν κτυπάει ἡ ταινία. Δὲν ἀρέσει στὸ κράτος, δὲν ἀρέσει στὸ ὕπουργεῖο, δὲν ἀρέσει σὲ ὅλους τοὺς φορεῖς. Αὐτοὶ λιγάκι ἐνοχληθήκανε καὶ ἴσως πῆσανε. Ἀντικειμενικὰ τὴν ἔρριξαν τὴν ταινία, γιὰ νὰ μὴν γίνῃ κεντρικὸ πολιτιστικὸ ζήτημα. Ἄν παιζόταν τὸ χειμῶνα, μποροῦσε νὰ κάνῃ καὶ 100.000 εἰσιτήρια. Γιὰτὶ ὁ κόσμος, ὅταν ἔμαθε ὅτι πῆρε τὸ βραβεῖο στὴ Θεσσαλονίκη καὶ ἐνδιαφέρθηκε, δὲν τὴν εἶδε. Τὴν ἔπαιξαν μετὰ ἀπὸ δύο -τρεῖς μῆνες, τώρα πὺν ἔλειπε ὅλος ὁ κόσμος, τώρα πὺν μιλάμε, μετὰ τὸ Πάσχα καὶ τὴν Πρωτομαγιά, τότε τὴν ἔβαλαν νὰ παίξῃ μέσα στὶς γιορτές.

ΕΡ.: *Πιστεύετε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὰ παρακλάδια τῆς καὶ μέσα στὰ κινηματογραφικὰ πράγματα;*



Ἡ Βυζαντινὴ Ἑποχὴ, τότε ποὺ ὁ Δημητράκης ἄρχισε ἀπὸ τὶς πολλὲς γονυκλισίες νὰ μετατρέπεται σιγά-σιγὰ σὲ πρόβατο.

– Ὅχι ἀκριβῶς ἡ Ἐκκλησία στὴν προκειμένη περίπτωσι, γιατί φταίει καὶ τὸ κράτος. Πιστεύω, ὅτι ὅλοι μαζί εἶναι ἓνα μέτωπο, ποὺ ἐμποδίζουν ὁποιαδήποτε φωνὴ νὰ ἀκουστῇ καὶ νὰ πάῃ παραπέρα. Τὴν κρατᾶνε δηλαδή μέσα σὲ περιορισμένα πλαίσια, ἀκριβῶς γιὰ νὰ δείξουν, ὅτι ἔχουμε μίᾳ δημοκρατικὴ ἐπίφασι, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλῃ μεριὰ ἐμποδίζουν τὴν ἐξάπλωσὴ της.

ΕΡ.: Νὰ περιμένουμε κι ἄλλες παρόμοιες ἐκπλήξεις ἀπὸ ἐσᾶς στο μέλλον;

– Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι αὐτὸ τὸ ἔργο μοῦ ἀνοιξε ἓνα δρόμο. Μπήκα σὲ μιὰ θεματολογία τεράστια, ποὺ μὲ ἐνδιαφέρει πάρα πολύ. Θὰ προσπαθίσω νὰ κυκλοφορήσω τὴ συγκεκριμένη ταινία καὶ σὲ DVD, γιατί μοῦ τὸ ζητοῦν πολλοὶ γιὰ τὴν βιβλιοθήκη τους. Νὰ τὸ πάρουν, μιὰ καὶ ἐμποδίστηκε ἀπὸ τοὺς κινηματογράφους. Παρέλειψα νὰ ἀναφερθῶ στὴν ἄλλῃ πλευρά, ποὺ ἐμπόδισε τὴν ταινία νὰ φθάσῃ στοὺς κινηματογράφους, ἢ ὁποία εἶναι τὸ ἐμπορικὸ κύκλωμα τοῦ κινηματογράφου, ποὺ ἐλέγχεται ἀπὸ τὸν ἀμερικανικὸ κινηματογράφο. Ἐλάχιστες κινηματογραφικὲς αἰθουσες εἶναι ἐλεύθερες, ποὺ δὲν ἐλέγχονται. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, ποὺ δὲν παίχτηκε στὰ πολυσινεμά τῶν μεγάλων ἐταιρειῶν ἀλλὰ σὲ ἐπιλεγμένες αἰθουσες.

ΕΡ.: Θὰ μᾶς περιγράψετε τὶς προσωπικὲς σας ἐντυπώσεις καὶ τὶς ἐμπειρίες ποὺ ἀποκομίσате ἀπὸ τὸ ταξίδι στὴν Ἰταλία γιὰ τὸ γύρισμα τῆς ταινίας;

– Θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ στὸν Ἑλληνισμὸ τῆς Ἰταλίας, γιὰ αὐτὰ ποὺ εἶδα πηγαίνοντας σὲ σχολεῖα, σὲ μέρη ὅπως ἡ Ποσειδωνία, ἡ Κούμα (σ.σ. Κύμη), ποὺ πήγαμε καὶ εἶχαν «φάτσα» ὅτι τὸ Λατινικὸ Ἀλφάβητο προέρχεται ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς, τοὺς Κυμαίους, στὶς Πιθηκοῦσες, ποὺ εἶδαμε μίᾳ ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες ἐλληνικὲς ἐπιγραφὲς στο Μουσεῖο τους. Οἱ ἄνθρωποι ὅλοι, οἱ μορφωμένοι Ἰταλοὶ ἐκείνης τῆς περιοχῆς,

Δημῶ με κτείνει καὶ Θέρμιον· ἡ μὲν εἰταίρη
ἢ Δημῶ δ' οὐπὼ Κύπριν ἐπισταμένη·
καὶ τῆς μὲν φάω, τῆς δ' οὐ θέμις. οὐ μὰ σέ, Κύπρι,
οὐκ οἶδ' ἦν εἰπεῖν δεῖ με ποθεινότερην.
Δημάριον λέξω τὴν παρθένον· οὐ γὰρ ἔτοιμα
βούλομαι, ἀλλὰ ποθῶ πᾶν τὸ φυλασσόμενον.

Η Δημῶ και το Θέρμιον εἶναι θάνατος για μένα. Η μια εἶναι εταῖρα,
ενῶ η Δημῶ δεν ἔχει γνωρίσει οἰκόμα τις χαρές της Αφροδίτης.
Τη μια μπορῶ και τη χαίρομαι, την ἄλλη ὅμως δεν επιτρέπεται.
Στ' ορκίζομαι Κύπρι, δε ξέρω ποιά από τις δυο ποθῶ περισσότερο.
Θα πω τη μικρή Δημῶ, την παρθένα. Γιατί δε θέλω από τα ἔτοιμα,
ἀλλὰ ἀντίθετα ποθῶ ὅ,τι κρατῶν προσεκτικὰ κρυμμένο.

Κείμενο ἀπὸ ἑνᾶ ἀπὸ τοὺς παπύρους τοῦ Ἐρκολάνου. Πρόκειται γιὰ ποίημα τοῦ ἐρωτευμένου Φιλόδημου πρὸς τὴν ἐκλεκτὴ τῆς καρδιάς του, Δημῶ. (Γ. Καραμανώλη: «Φιλόδημος. Τὰ ἐπιγράμματα. Ἡ ποίηση ἐνδὸς Ἐπικουρείου», ἐκδόσεις «Θύραθεν».)

μίλαγαν Ἑλληνικά. Γυρίσαμε πολὺ πλούσιοι, ἦταν μία τεράστια ἐμπειρία, ποὺ ἐγὼ δὲν τὴν περιμένα. Εὐχαριστήθηκα ποὺ πήγαμε μὲ τὸ γυιό μου τὸ Στάθη, ποὺ κι αὐτὸς ἀνακάλυψε μουσικοὺς ἤχους ποὺ προέρχονταν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Ἱστορίας, ποὺ στὴν οὐσία εἶναι ἑλληνικοί. Διαπιστώσαμε, ὅτι παίζουν τὸν ἀρχαῖο δίαυλο, ὅπως εἶναι ἐδῶ στὸ κυκλαδίτικο μουσεῖο. Ἀκόμα καὶ σήμερα στὴν Ἰταλία σὲ πανηγύρια καὶ σὲ γιορτὲς χρησιμοποιεῖται αὐτὸ τὸ πανάρχαιο ἑλληνικὸ ὄργανο, ἐνῶ ἐδῶ, στὴν Ἑλλάδα, δὲν ὑπάρχει τίποτε. Ἐξω διατηροῦν πολλὰ πράγματα ἀπὸ ἐμᾶς. Ὅπως εἶχα δεῖ σὲ ἓνα «ντοκυμανταῖρ» τῶν Ἑγγλέζων γιὰ τὸν Μ. Ἀλέξανδρο, γιὰ τὴν Τροία, ὅτι στὴν Τουρκία ὑπῆρχαν ραψωδοὶ καὶ μουσικοί, ποὺ μὲ τὴν συνοδεία ἑλληνικῆς μουσικῆς ἀφηγοῦνταν ἱστορίες, ὅπως ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Δημόδοκος. Δηλαδή πολλὰ στοιχεῖα ἑλληνικά ὑπάρχουν ἔξω ἀπὸ ἐμᾶς κι ἐδῶ δὲν ὑπάρχει τίποτε. Τὰ ἔχουν καταστρέψει ὅλα. Χάρηκα ποὺ μὲ τὸ γυιό μου ψάξαμε καὶ βρήκαμε τέτοια μουσικὰ ἀκούσματα.

Ὁ μοναδικὸς ἀπὸ τοὺς 2.000 παπύρους, ποὺ βρέθηκε ὁλόκληρος, εἶναι τὸ «Περὶ Μουσικῆς» τοῦ Φιλόδημου. Τὸ «ντοκυμανταῖρ» τῶν Ἀμερικανῶν, ποὺ σᾶς προανέφερα πῶς ἦταν ἄθλιο, εἶχε διαστρεβλώσει τελείως τὴν Ἱστορία κατὰ τὴ συνήθη πρακτικὴ τῶν Ἀμερικανῶν, ποὺ προσπαθοῦν νὰ μειώσουν τὶς ἀξίες καὶ τὶς μορφές τοῦ παρελθόντος. Ὁ Φιλόδημος ἔγραφε ποιήματα γιὰ μία Δημῶ ἦταν ἐρωτευμένος καὶ τὰ μισὰ του ποιήματα τὰ εἶχε ἀφιερῶσει σὲ αὐτὴ τὴν κοπέλλα (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα, ποὺ τοῦ τὸ ἔδωσαν ἐπειδὴ ἀγαποῦσε τὴ Δημῶ). Οἱ Ἀμερικάνοι διαστρεβλώνοντας τὸ ποίημα, τὴ Δημῶ τὴν ἔκαναν «ὁ Δαίμων»!

ΕΡ.: Πῶς βλέπετε τὴ δική μας μάχη, αὐτὴ ποὺ ἐδῶ καὶ 25 χρόνια δίνουμε μέσα ἀπὸ τὶς στήλες τοῦ Δαυλοῦ;

– Ὁ «Δαυλός» εἶναι ἓνα πάρα πολὺ ἀξιόλογο καὶ σημαντικὸ περιοδικό, ἀπ' ὅπου ἐγὼ ἔχω πάρει πάρα πολλὰ στοιχεῖα καὶ τὰ ἔχω μελετήσει. Πιστεύω, ὅτι ἔχει προσφέρει πάρα πολλὰ πράγματα. Ἐχει θίξει καίρια ζητήματα, ἔχει μία γλῶσσα εἰλικρινείας καὶ δυνατή, ἡ ὁποία σὲ ἐντυπωσιάζει καὶ ἀνοίγει τὸν δρόμο πρὸς τὴν γνώση καὶ τὴν ἔρευνα.

Ἰωάννης Λάζαρης

Ἡ δολοφονία τῆς

ἐλληνικότητας

στό δογματικό

Βυζάντιο

Καθηγητῆς τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, κατὰ τεκμήριον φορέας τῆς κατεστημένης, ἐπίσημης ἰδεολογίας, ὁ Νικ. Τωμαδάκης, συγκρίνοντας τόν πολιτισμό τοῦ Βυζαντίου μέ τόν Ἑλληνισμό, γράφει (1956) τὰ ἑξῆς :

«Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη συνηθίσαντες, ὑπὸ τὰ ἀνθρωπιστικά συνθήματα, νὰ ἐνώνωμεν τοὺς δύο αὐτοὺς διαφορωτάτους ἀλλήλων κόσμους, τὸν ἐλληνικὸν καὶ τὸν χριστιανικόν, συγχέομεν εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ πνεύματος δύο διακρινομένους ἀλλήλων καὶ πολλάκις ἀντιμαχομένους καταστάσεις, ὧν ἑκάστη εἶχε καὶ τὴν ἰδίαν τῆς θεώρησιν. Ἀλλ' οἱ λόγοι τῆς πρακτικῆς ἀνάγκης, ἡ ὁποία ἄλλωστε ὑπῆρξεν ἀνάγκη τῶν αἰώνων, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔτειναν τόσοι σοφοί, ἠθικολόγοι καὶ παιδαγωγοί, δὲν δύνανται νὰ μᾶς παρασύρουν εἰς μίαν ἱστορικὴν σύγχυσιν ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἐμποδισθῶμεν εἰς τὴν ἀληθῆ ἐρμηνείαν τῶν πραγμάτων.

»Ὁ Χριστιανισμός ὑπῆρξε πολέμιος κατὰ κύριον λόγον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὡς ζωῆς καὶ ὡς σκέψεως. "Ε-

θλεπε εἰς αὐτὸν ἐλευθέραν τὴν ἀμαρτίαν, ὅχι μόνον εἰς τὴν καθ' ἡμέραν πράξιν, ἡ ὁποία κάθε ἄλλο ἦτο παρὰ ἀγνιστική (οἱ ὀρφικοὶ καὶ οἱ ἄλλοι τῆς ἀρχαιότητος μυστικοὶ ἠδικοῦντο κατὰ τοῦτο), ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ φιλέρουνον πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἦγεν εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Τὸ ὅτι διὰ τοὺς "Ελληνας ἡ ἀλήθεια δὲν ἦτο σταθερὰ καὶ ἐξ ἀπακαλύψεως, ἀλλ' εὕρημα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, τοῦτο

Τοῦ

ΛΕΥΤΕΡΗ ΔΙΚΑΙΟΥ

δὲν συνεχῶρει ὁ Χριστιανισμός. Ἡ μεγαλύτερα διαβολὴ τὴν ὁποίαν ἐνήργησε κατὰ τοῦ κλασσικοῦ κόσμου εἶναι ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ ὡς εἰδωλολατρικοῦ. Λατρεῖαν τῶν εἰδώλων, δι' ἣν κατηγοροῦν τὰ συναξάρια τοὺς μὴ Χριστιανοὺς συχνότατα, δὲν ἐγνώρισαν οἱ "Ελληνες" ἐν ταῦτοις τὸ ὄνομα "Ἕλλην ταχύτατα συνέπεσε μέ τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰδωλολάτρης, μὴ Χριστιανός, καὶ συχνότατα εἰς τὰ συναξάρια λέγεται περὶ μαρτύρων «πατὴρ δὲν "Ἕλληνας, μητὴρ δὲ χριστιανὴς» (καὶ ὅταν πρόκειται περὶ Σύρων μὴ ἑλληνοφώνων!). Αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐχθρότητος πρὸς τὸν πνευματικὸν Ἑλληνισμόν διετηρήθη ἕως ὅτου ἡ νέα θρησκεία κατωχυρώθη, ἐπροστατεύθη ὡς ἐπίσημος κρατικὴ καὶ ἀπέκτησε τὸν ἀδιαπέραστον δογματικὸν κλοιὸν ὡς δακτύλιον προστασίας».(1)

(1) Νικολάου Β. Τωμαδάκη, «Εἰσαγωγή εἰς τὴν Βυζαντινὴν Φιλολογίαν», τόμος Α', τεῦχος Α', ἑκδόσις δευτέρα, Ἀθῆναι 1956, σελ. 23 - 24.

Τὴν ἐχθρότητα λοιπὸν καὶ τὶς διαβολές τοῦ Βυζαντίου ἀντιμετώπισε καὶ πληρῶσε ἀκριβὰ ὁ Ἑλληνισμὸς «ὡς ζωὴ καὶ ὡς σκέψις». Ἴδου μιὰ εἰκόνα τοῦ ἐξοντωτικοῦ διωγμοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ἐλληνικότητας ἀπὸ τὸ Βυζαντινὸ Κράτος, ὅπως τὴν παρουσιάζει ἡ σύγχρονη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα :

«Κατατρεγμένο ἀπὸ τὴ νέα θρησκεία (ὅπως ἀναφέρθηκε, κάθε ἐλληνικὸ ταυτίζεται στὸ Βυζάντιο μὲ τὸν κόσμον τῶν εἰδώλων), παρὰ τὶς προσπάθειες τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐντάξουν τὶς ἡθοπλαστικὲς τοῦ ἀξίες στὰ χριστιανικὰ πλαίσια, τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου κόσμου θὰ βρῇ τελευταῖο καταφύγιο στὶς φιλοσοφικὲς ὁμάδες — τὰ ὀνόματα τοῦ Συνεσίου, τῆς Ὑπατίας, τοῦ Πρόκλου, τοῦ Δαμασίου ἔρχονται στὸ νοῦ — πού, παρ' ὅλες τὶς ἀντιξοότητες τῶν καιρῶν, ἐξακολουθοῦν νὰ δροῦν καὶ νὰ διδάσκουν μὲ θάση τὴν ἀρχαία σκέψη σὲ πόλεις τῶν ἀπόμακρων ἐπαρχιῶν: στὴν Αἴγυπτο, στὴν Κυρηναϊκὴ καί, βέβαια, στὴν Ἀθήνα, τῆς ὁποίας ἡ φιλοσοφικὴ σχολὴ παραμένει ἀνοικτὴ ὡς τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τοῦ τελευταίου εἰδωλοδιώκτη βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος. Δὲν πρέπει πραγματικὰ νὰ λησιμονῇται ὅτι τὰ δραστηκὰ μέτρα κατὰ τῆς εἰδωλολατρίας, ἀπὸ τὸν 4ο ὡς τὸν 7ο αἰ., εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ καταστρέψουν καὶ νὰ ἐξοστρακίσουν κάθε πνευματικὴ ἐκδήλωση πού δὲν ἦταν ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὶς ἀξίες τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καταστροφὲς ἀρχαίων ναῶν, βίαιοι θάνατοι φιλοσόφων, ὁμαδικοὶ διωγμοὶ πνευματικῶν ἀνθρώπων, κα-

ταδίκες γιὰ μαγεία πιστῶν τοῦ ἀρχαίου πανθέου εἶναι φαινόμενα συνηθισμένα· χαρακτηρίζουν κυρίως τὴν περίοδο μετὰ τὴ βασιλεία τοῦ «ἀποστάτη» Ἰουλιανοῦ καὶ κορυφώνονται μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Θεοδοσίου Α΄, νὰ θέσῃ ἐκτὸς νόμου τὶς ἀρχαῖες λατρεῖες. Ὁ Λιβάνιος, στὸν λόγο «Περὶ ἱερῶν», πού ἀπηύθυνε στὸν αὐτοκράτορα, περιγράφει τὴν ἔκπληξη, τὸ δέος καὶ τὴν πεικρία τοῦ ἀρχαιομαθημένου κόσμου γιὰ τὰ μέτρα πού ἔλαβε ὁ Θεοδόσιος. Ὁ ἀρχαιοπρεπὴς ἄνθρωπος ὑποχρεώθηκε νὰ ὑποταχθῇ στὴν τρομοκρατίᾳ πού ἐπέβαλε ἡ νέα θρησκεία μὲ τὴ συνδρομὴ τοῦ κράτους: ἔκτοτε «τοὺς ἱερεῖς δεῖ σιγᾶν ἢ τεθνάναι...», θὰ γράψῃ μὲ πίκρα ὁ Λιβάνιος. Τὸ ἔργο τοῦ Θεοδοσίου κατὰ τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου συνέχισαν καὶ συμπλήρωσαν οἱ διάδοχοί του καί, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ἰωάννης τῆς Ἐφέσου, ὠλοκλήρωσε τελικὰ ὁ Ἰουστινιανός». (2)

Βέβαια «οἱ προσπάθειες τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐντάξουν τὶς ἡθοπλαστικὲς ἀξίες τοῦ πνεύματος τοῦ ἀρχαίου κόσμου στὰ χριστιανικὰ πλαίσια», γιὰ τὶς ὁποῖες μιλᾷ ἀόριστα ἡ Ε. Γλυκατζῆ — AHRWEILER, δὲν ἦταν τόσο εἰλικρινεῖς οὔτε ἔπειναν στὴν διάσωση τῆς διωκομένης ἐλληνικῆς ἀλήθειας· χαρακτηρίζονταν ἀπὸ τὴν δόλια ἐπιδίωξη νὰ πλαστογραφηθῇ μιὰ σκέψη καὶ ἓνας τρόπος ζωῆς ἀνώτερος ἀπὸ τὸν χριστιανικό, ὁ ἐλληνικός, γιὰ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὸς ἀπὸ πνεύματα πού ἀντιλαμβάνονταν τὴν ἀσημαντότητα τῶν ἐβραϊκῶν δογμάτων σὲ σύγκριση πρὸς τὴν ἐλληνικὴ σκέψη καὶ τὶς ἐλ-

(2) Ἑλένη Γλυκατζῆ — AHRWEILER (καθηγήτρια τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας ἀπὸ Πανεπιστήμιο Α΄ τοῦ Παρισιῦ), εἰς «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, τόμ. Ζ', σελ. 16 - 17.

Ἡ δολοφονία τῆς ἐλληνικότητας στὸ Βυζάντιο

199

ληνικές ἀξίες. Εἰδικώτερος στὸ θέμα αὐτὸ ὁ Ν. Τωμαδάκης, παρατηρεῖ τὰ ἐξῆς:

«Ἄν ὁ Μέγας Βασίλειος συνέγραψε πραγματεῖαν περὶ τοῦ πῶς θὰ ὠφελοῦντο οἱ παῖδες ἐκ τῶν ἐλληνικῶν συγγραμμάτων, δὲν πρέπει νὰ νομισθῇ ὅτι συνεβούλευεν ἐκεῖ ὁ πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας τὴν νεότητα νὰ ἐγκολπώθῃ τὸν στοχασμὸν τῶν «κλασσικῶν» κάθε ἄλλο. Εἰς θιβλίᾳ γέμοντα κακοδοξιδῶν καὶ μυθευμάτων εὗρισκε πολλὰ ἐπεισόδια, τὰ ὁποῖα εἶχον ἠθικὴν ἀξίαν καὶ ἠδύνατο νὰ παιδαγωγήσουν καὶ τοὺς Χριστιανόπαιδας, οὐδὲν πλέον. Ὁ Βασίλειος καὶ οἱ ἄλλοι μεγάλοι Πατέρες ἐσπούδασαν θεβαίως λαμπρὰ ἐλληνικὰ εἰς ἐλληνικὰς σχολὰς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλ' ἡ ἐπήρεια τοῦ ἐβραϊκοῦ πνεύματος ἐπ' αὐτῶν ὑπῆρξε θαθεῖα. Ἀπὸ τὴν κλασσικὴν φιλολογίαν, χρησιμώτατος ὑπῆρξεν εἰς αὐτοὺς ὁ ὀπλισμὸς τῆς ρητορικῆς, τῆς τέχνης, δι' ἧς θὰ καθίσταντο ἱκανοὶ νὰ ἀναπτύξουν τὴν νέαν θρησκείαν, νὰ πείσουν περὶ τῶν δογμάτων τῆς τοὺς προσηλύτους καί, τὸ κυριώτερον, νὰ ἀσκήσουν εὐεργετικὴν ἠθικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας. Χάριν τῆς ρητορικῆς ἐμελέτησαν τοὺς «Ἑλλήνας συγγραφεῖς». Ἐπιτηδειότατον δ' ὄργανον εὗρον πρὸς διάδοσιν τῶν ἰδεῶν τῶν τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν προκειμένου νὰ ἐπικοινωνήσουν πρὸς τὸν ἐξηλληνισμένην πλήρως Ἀνατολήν. Ἐπομένως ἡ προσέγγις πρὸς τὸν Ὀμηρον, τοὺς πραγματικούς, τὸν Πίνδαρον, τὸν Πλάτωνα, τοὺς κατ' ἐξοχὴν ποιητάς, δὲν εἶχε νὰ τοὺς δώσῃ σχεδὸν τίποτε, εἰμὴ μόνον μυθολογούμενα ἀποκρουστικὰ καὶ ψευδῆ. Τὸ ὥραϊον, τὸ αἰσθητικῶς καλόν,

δὲν τοὺς ἐνδιέφερεν, ἐφ' ὅσον ἦτο ἀσχετον πρὸς τὸ ἀληθές καὶ συνηρησμένον πρὸς τὸ ἐθνικόν (ἐλληνικόν)...

Εἰς τὴν φιλοσοφίαν οἱ Πατέρες κατέφευγον, ἐφ' ὅσον αὕτη ὡς θεραπαινὶς τῆς θεολογίας θὰ ἠδύνατο νὰ παράσχῃ εἰς αὐτὴν μεταφυσικὴν τινα θεμελίωσιν, λογικὴν κυρίως, «σχολαστικὴν» ἀποκληθεῖσαν». (3)

Κάτω ἀπὸ τὴν βαθεῖα, λοιπόν, ἐπήρεια τοῦ Ἑβραϊκοῦ Πνεύματος οἱ πνευματικοὶ ἡγέτας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους σκυλεύουν τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα, ἀλλὰ ταυτόχρονα συκοφαντοῦν καὶ προσπαθοῦν νὰ ἐξευτελίσουν κάθε ἐπίτευγμά του σὲ τομεῖς ποὺ δὲν ἔχουν καμμιὰ ἀμεση σχέση μὲ τὴν θρησκευτικὴ σύγκρουση μεταξὺ Ἑλληνισμοῦ καὶ Ἑβραϊσμοῦ, ὅπως ἡ ρητορικὴ, τὰ μαθηματικά, ἡ ἱατρικὴ κλπ.

«Τί φυσῶσι καὶ θαμβέουσιν οἱ Ἕλληνες; — γράφει ὁ μεγαλύτερος Βυζαντινὸς ποιητής, ὁ Ρωμανός, τρόφιμος τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς — τί πλανῶνται πρὸς Πλάτωνα; τί Δημοσθένη στέργουσι τὸν ἀσθενῆ; τί Πυθαγόραν θρυλοῦσι τὸν δικαίως φιμωθέντα; τί δὲ μὴ τρέχουσι καὶ σέβουσιν οἷς ἐνεφανίσθη τὸ Πανάγιον Πνεῦμα;». (4)

Καὶ ἄλλος ἐπίσημος καὶ ὀνομαστός πνευματικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, ὁ Γεώργιος Πισίδης, ποὺ τὸ αὐτοκρατορικὸ — πατριαρχικὸ κατεστημένο τὸν παρέβαλε πρὸς τὸν τραγικὸ Εὐριπίδη (!), δὲν ἀπορρίπτει μόνον τὸν Πλάτωνα κλπ., ἀλλὰ χλευάζει καὶ τὸν θεμελιωτὴ, μαζὶ μὲ τὸν Ἱπποκράτη, τῆς Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης, τὸν Γαληνό:

(3) Ἐνθ' ἀνωτ., σ. 25.

(4) «Ὑμνος εἰς Πεντηκοστήν», οἶκος ιζ'.

«Νοσεῖ Γαληνός, ἐκφοβεῖ δὲ τὰς νόσους
ὁ Πέτρος ἡμῶν τὰς σαγήνας ὁ πλέκων». (5)

Αὐτὸ τὸ πνεῦμα τοῦ σκοταδισμοῦ καὶ τοῦ βαθύτατου φανατισμοῦ, τῆς προλήψεως καὶ τοῦ μίσους κατὰ τῆς ἀλήθειας διέπει τὴ σκέψη τοῦ Βυζαντίου σὲ γενικὲς γραμμές: ἡ ἱατρικὴ θεωρεῖται κάτι τὸ νοσηρὸ καὶ ἡ ἀρρώστια ἀντιμετωπίζεται δι' ἐκφοβισμού, τὸν ὁποῖο διενεργεῖ τὸ φάντασμα τοῦ Ἰουδαίου ψαρᾶ τῆς Τιβερίδος.

Ἡ νοοτροπία αὐτὴ διεῖπε τὴν ἰδεολογία τοῦ Κατεστημένου ποῦ δολοφόνησε τὴν ἐλληνικὴ σκέψη, κατέστρεψε τὸν πολιτισμὸ — ὄχι μόνο στὸ Βυζάντιο, ἀλλὰ καὶ στὴν ὑπόλοιπη οἰκουμένη, ὅπου ἐπεκράτησε ἐπίσης δόλια καὶ βίαια — ὀδηγώντας τὴν Ἱστορία στὴν πιὸ σκοτεινὴ περίοδόν της, τὸν χιλιόχρονο Ζόφο καὶ

τὴν ἀπόλυτη πνευματικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἐρημιὰ τοῦ Μεσαίωνα. Καὶ δὲν εἶναι καθόλου ὑπερβολικὴ ἡ ἐκτίμηση τοῦ ἴδιου ἐπίσημου μελετητῆ, ὅτι ἀπὸ τῆς βυζαντινῆς ὑμνογραφίας «ἂν κανεῖς ἀφήρει τὰ βιβλικά πρότυπα καὶ τὰς ἀναφορὰς εἰς τὰ ἱερὰ βιβλία τῶν Ἑβραίων, θὰ ἐφοβεῖτο μήπως δὲν ἔμμενα τι ἐκτὸς τῆς μουσικῆς!». (6)

Ἡ ἐβραιολατρία τοῦ Βυζαντίου, τοῦ πνευματικοῦ καὶ πολιτικοῦ Βυζαντίου, συνεχίζεται μέχρι τοῦ τέλους τοῦ καὶ παρατείνεται καὶ μετὰ ἀπ' αὐτό. Στὸ Ψαλτήριον τοῦ Δαβὶδ ποῦ τυπώθηκε τὸ 1494, σαράντα χρόνια μετὰ τὴν ἄλωση, περιέχονται καὶ οἱ ἀκόλουθοι «Στίχοι εἰς τὸν Θεῖον Δαβὶδ»:

Σίγησον, Ὁρφεὺς ῥίπον, Ἑρμῆ, τὴν λύραν
τρίπους ὁ Δελφοῖς, δύνον εἰς λήθην ἔτι·
Δαβὶδ γὰρ ἡμῖν πνεύματος κρούων λύραν
πρᾶνοι τὰ κρυπτὰ τῶν θεοῦ μυστηρίων,
πληθὺν παλαιῶν ἱστορεῖ τεραστίων. (7)

Καὶ ἡ «ἐλληνορθοδοξία», τὸ περίφημο ἰδεολογικὸ κατασκευάσμα τοῦ νεώτερου Κατεστημένου, παρουσιάζεται ἀκόμη πιὸ τραγελαφικὴ καὶ αὐθαίρετη, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὅταν καθιερώθηκε ἡ ἐπίσημη ἐορτὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ 843 μ.Χ., πρα-

γματοποιήθηκε φρικτὴ τελετὴ κατὰ τὴν ὁποία διαβάστηκε τὸ «Συνοδικό» τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ποῦ περάστηκε μετὰ τὸ «Τριώδιον» καὶ περιέχει μεταξὺ ἄλλων καὶ τοὺς ἐξῆς ἀναθεματισμοὺς κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ἐλληνικότητας:

«Τοῖς τὰ ἐλληνικὰ διεξιούσι μαθήματα καὶ μὴ διὰ παιδείουσι μόνον ταῦτα παιδευομένοις ἀλλὰ καὶ παῖς δόξαις αὐτῶν παῖς ματαιῶς ἐπομένοις, καὶ ὥς ἀληθῆσι πιστεύουσι, καὶ οὕτως αὐταῖς, ὥς τὸ θέβαιον ἐχούσαις ἐγκειμένοις, ὥστε καὶ ἑτέρους ποτὲ μὲν λάθρα, ποτὲ δὲ φανερώς ἐνάγειν αὐταῖς καὶ διδάσκειν ἀνενδοιάστως, ἀνάθεμα!

»Τοῖς μετὰ τῶν ἄλλων μυθικῶν πλασμάτων ἀφ' ἑαυτῶν καὶ τὴν καθ'

(5) «Εἰς Ἀνάστασιν», στ. 28 - 29.

(6) Ν. Τωμαδάκης, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 17.

(7) Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 29.

Ἡ δολοφονία τῆς ἐλληνικότητας στὸ Βυζάντιο

201

ἡμᾶς πλάσιν μεταπλάττουσιν, καὶ τὰς πλατωνικὰς ἰδέας ὡς ἀληθεῖς δεχομένοις, καὶ ὡς αὐθυπόστατον τὴν ὕλην παρὰ πῶν ἰδεῶν μορφοῦσθαι λέγουσι καὶ προφανῶς διαβάλλουσι τὸ αὐτεξούσιον τοῦ δημιουργοῦ (...), ἀνάθεμα!». (8)

Αὕτῃ εἶναι ἡ ἰδεολογικὴ εἰκόνα τοῦ Βυζαντίου στὸν πνευματικὸ τομέα, τὸν τομέα πού καθοριστικὰ σφραγίζει τὴν φύση ἑνὸς πολιτισμοῦ καὶ ἀντικατοπτρίζει τὴν συνάρτησή του πρὸς τὴν ἀλήθεια τῆς σκέψεως καὶ τὴν ἐλευθερία τῆς ὁμαδικῆς συνειδήσεώς του. Οἱ δύο αὐτὲς ἰδέες, οἱ ἐλληνικὲς αὐτὲς ἰδέες, ὅχι μόνον ἀπουσιάζουν ὀλοκληρωτικὰ ἀλλὰ ἀναθεματίζονται καὶ ἐπισύρουν τὸ ἀβυσσαλέο μῖσος, τὸν ὀλοκληρωτικὸ πόλεμο. Τὸ Βυζάντιο δολοφόνησε καὶ ἐξάλειψε τὴν ἐλληνικότητα ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἔθαψε τὸν Ἑλληνισμόν σάν τρόπο ζωῆς, σκέψεως καὶ θεωρήσεως τῆς ἀλήθειας.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τὸ πνεῦμα, τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα, πού ἐξώσθηκε βίαια καὶ δόλια ἀπὸ τὴ γεωγραφικὴ του κοιτίδα. Ἡ μεσαιωνικὴ αὐτοκρατορία τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ στὸν πολιτικὸ - κοινωνικὸ τομέα δὲν εἶχε κανένα ἐλληνικὸ γνῶρισμα. Ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία καὶ ἡ ἰδέα τῆς δικαιοσύνης, κύριες ἰδεολογικὲς βάσεις τῆς ἐλληνικῆς ἀντιλήψεως γιὰ τὴν πολιτεία, ἐξοβελίζονται ἀπὸ τὸν ἐξουσιαστικὸ, δογματικὸ καὶ ἀνελεύθερο σχηματισμὸ πού συγκρότησε τὸ αὐτοκρατορικὸ καὶ θεοκρατικὸ βυζαντινὸ πολίτευμα καὶ ἐξουθένωσε τὸν Ἕλληνα σάν ὑπεύθυνον, ἰδεολογικὰ αὐτοδύναμον καὶ ἐλεύθερον πολίτη :

«Ὁ ἐλληνομαθημένος ἄνθρωπος μένει μπροστὰ στὸν ριζικὰ θεοκρατικὸ καὶ στὸν καθολικὰ μοναρχικὸ χαρακτήρα τοῦ βυζαντινοῦ πολιτεύματος, γεμᾶτος ἀμυχανία καὶ ἐρωτηματικά.

Συνηθισμένος νὰ δρᾷ καὶ νὰ ἀντιδρᾷ σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχὲς πού εἶχε ὁ ἱεὺς ἐπεξεργασθῇ καὶ πού πάντα μπορούσε νὰ ὑποβάλλῃ στὴν ἀντικειμενικὴ κριτικὴ τοῦ λόγου, αἰσθάνεται ξένος στὰ πλαίσια ἑνὸς κράτους, τοῦ ὁποῦ οἱ κυβερνήτες δροῦν ὡς ἐκπρόσωποι ἀρχηγῶν πολιτικῶν (τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος) καὶ θρησκευτικῶν (τοῦ Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως), οἱ ὁποῖοι ἀντιπροσωπεύουν, ὁ καθένας στὴ σφαῖρα του, τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸ Θεό. Ἀρχὲς ὑποστασιακὰ ἀπροσπέλαστες, ἀπρόσιτες, ἀμετάθετες καὶ ἀμετάκλητες, ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Πατριάρχης σημαίνουν τὴν ὑπᾶτι ἐξουσία, ἔξω ἀπὸ τὸν χρόνον, ἐφ' ὅσον θασυκὴ τους ιδιότητα εἶναι ὅτι θρίσκονται, ὅχι μόνον οἱ ἴδιοι ἀλλὰ καὶ τὸ ἅμεσον περιβάλλον τους, πέρα ἀπὸ κάθε ἔλεγχον καὶ κριτικὴν, πέρα ἀπὸ κάθε λογοδοσίαν. Ἡ ἀπρόσκοπτη, ὀργανικὴ συνεργασία τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Πατριάρχου, θεμελιώνει τὸ θεοκρατικὸ, συγκεντρωτικὸ καὶ μοναρχικὸ βυζαντινὸ πολίτευμα. Ἔτσι, ἡ μετὰβασις ἀπὸ τὴν ἀρχαία «Δημοκρατία» πρὸς τὴν ἀξιοκρατικὴν, ἐλληνιστικὴν «Βασιλείαν», καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πρὸς τὴν θεοπρόβλητη καὶ θεοστήρικτην, παγκόσμια χριστιανικὴ αὐτοκρατορίαν, ἀπὸ τὴν δημοκρατούμενην δηλαδὴ ἀρχαίαν πόλιν στὴν μοναρχούμενην οἰκουμένην, διαγράφει τὸ μέγεθος τῆς προσπάθειας πού κατέβαλε ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς, καὶ πιὸ συγκεκριμένα ὁ ἐλληνομαθημένος ἄνθρωπος, γιὰ νὰ προσαρμοσθῇ στὴ νέα βυζαντινὴ πραγματικότητα». (9)

(8) Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 27.

(9) «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», ἐνθ' ἄνωτ., σ. 13.

Ὁ πλήρης ἐξοβελισμὸς τῶν ἐλληνικῶν ἀξιών περὶ δικαιοσύνης, ἐλέγχου, διαλόγου, κριτικῆς ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ Βυζαντίου, ἦταν ἀποτέλεσμα, ἐκτὸς τοῦ δογματικοῦ πνεύματος, καὶ τῆς καθαρὰ ρωμαϊκῆς ἐξουσιαστικῆς πολιτικῆς του ἰδεολογίας. Ὁ κυριώτερος ἐκπρόσωπος τῆς «ἐλληνορθοδόξου θεωρήσεως» τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας, ὁ Α. Α. VASILIEV, ἀποδίδει ὁλόκληρο τὸ πλῆγμα τοῦ διοικητικοῦ καὶ νομικοῦ καθεστώτος τοῦ Βυζαντίου ἀποκλειστικὰ στὴ ρωμαϊκὴ παράδοση.⁽¹⁰⁾ «Ἡ ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορικὴ ἰδέα — κατὰ τὴν σύγχρονη ἐπιστημονικὴ ἀντίληψη — δηλαδὴ ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ "ρωμαϊκοῦ κράτους" στὰ παλαιὰ του σύνορα, θὰ παραμείνῃ ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς βυζαντινῆς ἰδεολογίας».⁽¹¹⁾

«Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μποροῦν νὰ ὁρισθοῦν τῶρα οἱ δύο ἀρχές, συχνὰ ἀντιφατικές, ποὺ τροφοδοτοῦν ὅλη τὴ βυζαντινὴ ἰδεολογία καὶ πολιτικὴ: ἡ διατήρηση τῆς ρωμαϊκῆς κληρονομίας καὶ συνάμα ἡ φροντίδα γιὰ ἐνόπτητα καὶ συγκρότηση ἔθνικῆς συνειδήσεως, στὰ πλαίσια τῆς πολυεθνικῆς οἰκουμένης ποὺ ἐξουσίαζε ἡ Ρώμη καὶ κληρονόμησε τὸ Βυζάντιο. Αὐτὲς οἱ δύο ἀρχές ἀποτελοῦν τὴ σταθερὴ θάση τῆς βυζαντινῆς προσπάθειας καὶ ὅς αὐτὲς ὀφείλεται ὁ ἰδιαίτερος χαρακτήρας τῶν θεσμῶν τῆς αὐτοκρατορίας, οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζονται σὲ διάφορες πραγματικότητες, γερνοῦν καὶ ἐξαφανίζονται, χωρὶς ποτὲ νὰ καταρ-

γοῦνται (...). Μπορεῖ πραγματικὰ νὰ λεχθῇ, χωρὶς νὰ φανῇ παράδοξο, ὅτι ἡ βυζαντινὴ αὐτοκρατορία γεννήθηκε ἀρκετὰ μετὰ τὴν ἐπίσημη ἡμερομηνία τῆς γεννήσεώς της (τὴ θεμελίωση δηλαδὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ 324) καὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ παράξενο ὅτι ὁ J. BURY ὑποστήριξε, ὅχι θέθαινα χωρὶς ὑπερβολή, ὅτι ἡ βυζαντινὴ αὐτοκρατορία δὲν γεννήθηκε ποτὲ, γιατί ἡ ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία πέθανε τὸ 1453 μετὰ τὴν ἄλωση τῆς δεύτερης Ρώμης, τῆς Κωνσταντινουπόλεως».⁽¹²⁾

Ἡ ἴδια ἡ αὐτοκρατορία δὲν ἐνδιαφέρεται καθόλου νὰ φανῇ ὡς ἐλληνικὴ, δὲν ἔχει καμμιά συνείδηση ἐλληνικότητας, ἀλλὰ ἀποδίδει εἰλικρινὰ τὸν ἑαυτὸ της στὶς ἀληθινὲς ἰδεολογικὲς καὶ ἱστορικὲς ἀφετηρίες της. Αὐτοαποκαλεῖται πάντοτε μέχρι τέλους «Νέα Σιών», «Νέα Ἱερουσαλήμ», «Ρωμαϊκόν» ἢ «Ρωμαίων Κράτος», «Ρωμαϊκή» ἢ «Ρωμαίων Πολιτεία» ἢ «Βασιλεία», «Ρωμανία» καὶ κάποτε ἀπλῶς «Ρώμη», κληροδοτώντας καὶ τοὺς ἀνάλογους ὅρους «Ρωμιός» καὶ «Ρωμισσὴν» στὸ σύγχρονο Ἑλληνισμό.⁽¹³⁾ Οὐδέποτε ἡ Πόλη φαντάσθηκε τὸν ἑαυτὸ της σὰν «Νέα Ἀθήνα» π.χ. ἢ «Νέα Σπάρτη». Οὐδέποτε, μέχρι τὰ μέσα τοῦ περασμένου αἰῶνα, ὅπως θὰ δοῦμε, ποὺ τὸ πολιτικοπνευματικὸ κατεστημένο τοῦ νεοελληνικοῦ κρατιδίου εἰσήγαγε γιὰ ἀνόητους λόγους μιᾶς ὀλέθρι-ας ἐξουσιαστικῆς σκοπιμότητας τὸν ὄρο «βυζαντινὸς ἐλληνισμός» καὶ

(10) Α. Α. VASILIEV, «HISTORY OF BYZANTINE EMPIRE. — 324 — 1453», WISCONSIN, 1951, κεφ. 2 καὶ 3.

(11) «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους», ἐνθ' ἄνωτ., σ. 8.

(12) Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 7 - 8.

(13) Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 6. Βλέπε ἐπίσης σχετικὰ ἀπὸ ἄρθρο «Ὁ ὑποβιβασμὸς τῆς Ἑλληνικότητας σὲ Ρωμισσὴν», στὸ «Δαυλό», τόμ. Α', τεῦχος 3ο (27ο), Μάρτιος 1982, σ. 127 - 133.

τοὺς ἀνάλογους πρὸς αὐτόν, σκέφθηκε κανεὶς, βυζαντινὸς ἢ μὴ, ὅτι ἡ μεσαιωνικὴ αὐτοκρατορία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦταν ἐλληνικὴ. Ὁ Ἑλληνισμός, σὰν φυλὴ, σὰν τρόπος σκέψεως καὶ ζωῆς, σὰν ἔθνος, ἂν ἐπεδίωνε — μὲ μοναδικό, ἴσως, μὴ ἀπαγορευμένο ἐθνικὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ τῆ γλῶσσαις του — ζοῦσε κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουθενωτικὴ, ἐθνοκτόνο ἐβραϊσμοειδῆ ἰδεολογικὴ καὶ πολιτικὴ τυραννία, μ' ἄλλα λόγια τὴν βυζαντινὴν τυραννία, τρομοκρατημένος, καταπιεσμένος, ἀναθεματισμένος, κουρσεμένος, ἐκμηδενισμένος, ὑβριζόμενος, χλευαζόμενος, συκοφαντούμενος, σκυλευόμενος. Αὕτῃ εἶναι ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια.

* * *

Η ἐγερση τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸ 1821 ἰδεολογικὰ ἀπέρρευσε ἀπὸ τὴν ἐλληνικότητα, εἴτε σὰν μὴ ἱστορικὴ, χρονικὴ καὶ «ἄτοπη» ἀξία καὶ ἰδανικὸ ἐλεύθερων καὶ ἀληθινῶν ἀνθρώπων, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ ἐθνικότητας ποὺ φυσικὰ ἀντιτίθενται στὴν τυραννία, τὴ σουλτανικὴ τυραννία ἐπὶ τοῦ προκειμένου, εἴτε σὰν ἱστορικὴ ἀνάμνηση τοῦ μεγαλείου τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδας, μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀνάμνηση ποὺ χαρακτηρίζε ἐντονα τοὺς πρωταγωνιστὰς τοῦ Εἰκοσιένα, ἀκόμη καὶ τοὺς πρῶτους καὶ ἀπαίδευτους.⁽¹⁴⁾ Πρὸς κατὰ καὶ δύο δεκαετίες μετὰ τὸ Εἰκοσιένα ἡ νεοελληνικὴ συνειδηση στρέφεται ἀποκλειστικὰ στὴν πρὸ τῆς Ρωμαιοκρατίας ἐποχὴ καὶ ἀνακαλύπτει ἐκεῖ τὴν πνευματικὴν ἀφετηρίαν

τῆς καὶ τὴς ἱστορικῆς τῆς πηγῆς. Τὸ Βυζάντιο σὰν πρότυπο καὶ σὰν ἱστορία ὄχι μόνον δὲν συνάπτεται καθόλου μὲ τὴν Νέα Ἑλλάδα, ἀλλὰ θεωρεῖται ξένο πρὸς αὐτὴν καὶ περιφρονεῖται βαθειά. Καὶ ἔσφινκα, γύρω στὰ μέσα τοῦ περασμένου αἰῶνα ἐγίνετο τὸ περίεργο καὶ ἀπροσδόκητο: τὸ πολιτικοπνευματικὸ κατεστημένο τῶν Ἀθηνῶν ἐνσωματώνει ὀρμητικὰ τὴν ἱστορία τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας στὴν ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τῆς δίνει ἰσοτίμη θέση μὲ τὴν κλασσικὴ Ἑλλάδα καὶ εἰσάγει τὸν βυζαντινισμόν στὴν νεοελληνικὴ συνειδηση σὰν κυρίαρχο στοιχεῖο τῆς ἐπίσημης νεοελληνικῆς ἰδεολογίας. "Ἀς δοῦμε τὴν παράδοξον αὐτὴ ἀντιεπιστημονικὴ καὶ κατὰ βάθος ἀνθελληνικὴ ἐπιχείρηση, ὅπως τὴν περιγράφει ἡ σύγχρονη ἐπιστημονικὴ ἐρευνα: (15)

«Σὲ ἀκαδημαϊκὸ ἐναρκτήριό του, 21 Ὀκτωβρίου τοῦ 1848, ὁ Ν. Ι. Σαρρίππολος μιλεῖ γιὰ "χάσμα" ἀνάμεσα στὸν ἀρχαῖον ἐλληνικὸν κόσμον καὶ στὸ νεώτερον: "γεφυροῦντες", λέει, "τὰ δύο διεσπῶτα", ποὺ ἀπέχουν μετὰ τοὺς δύο χιλιάδες χρόνια, "καὶ ἀναστρέφοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀνὰ μέσον χάσματος". Ἡ ἀκαδημαϊκὴ ἔδρα μπορεῖ νὰ δώσῃ καὶ ἄλλα τέτοια παραδείγματα. Δ.Σ. Σπροῦμπος, καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς μὲ ἰδεολογικὰς τοποθετήσεις κάθε ἄλλο παρὰ ἁκρατεῖς, Σεπτέμβριον τοῦ 1858, στὸν πρυτανικὸν λόγον μιλεῖ γιὰ τὴς γνώσεις Φυσικῆς τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν μεταγενεστέρων καὶ ἀπλῶς μνημονεύει τὸ Βυζάντιον, γιὰ νὰ πονήσῃ "τὴν στάσιν καὶ ὀπισθοδρόμησιν μά-

(14) Βλ. διεξοδικὰ στὸν «Δαυλό», τόμ. Α', τεῦχος 3ο (27ο), ποὺ εἶναι ἀφιερωμένο ὁλόκληρον ἀπὸ Εἰκοσιένα. Βλ. ἐπίσης στὸ δοκίμιον «Ἀναζήτησις» τοῦ Δημ. Ι. Λάμπρου, ἐκδ. «Δαυλός», Ἀθήνα 1981, σ. 128 - 132.

(15) Κωνσταντῖνος Δημαρᾶς, εἰς «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους», Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, τόμ. ΙΓ', σ. 475 - 6.

λιστα τῶν ἐπιστημῶν” σ’ ἐκεῖνα τὰ χρόνια· Μ. Ποτλῆς, καθηγητῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, μιλεῖ στὸν ἐναρκτήριο του, Νοέμβριο 1859: χωρὶς νὰ τὸ φέρνῃ ἢ ἀνάγκη τῆς ρύμης, ἀφοῦ τονίσῃ ὅτι τὸ Βυζάντιο δὲν πρόσφερε τίποτε στὴ διερεύνηση τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, προσθέτει, ὅτι “πρᾶγμα ἀπίστευτον, δυστυχῶς ὅμως ἀληθέστατον, οὐδεμία ἐπιστημονικὴ ἐπίδοσις καὶ ἐνέργεια ἀναφαίνεται καθ’ ὅλην τὴν μακρὰν παύτην περίοδον. Ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαίρέσεων, νοῦς στεῖρος καὶ ἄγονος, μάθησις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀτελής συνήθως δὲ ἐπιπόλαιος, ἐπὶ πᾶσι δέ, ἑλλειψις κρίσεως, μεθόδου καὶ καλλιτεχνίας, εἶναι ὁ ἐν γένει χαρακτήρ τῶν Βυζαντινῶν καθ’ ὅλους σχεδὸν τοὺς ἰκλάδους τῆς ἐπιστήμης εἰς οὓς ἐπεδόθησαν”. Κλείνω τὸν πίνακα περνώντας πέρα ἀπὸ τὴν ἐκθρόνιση τῆς θαυρακτικῆς δυναστείας, μὲ πρόσωπο ποῦ ἔχει πιά ἐπιβληθῇ στὴν πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ ὀλομέλεια τοῦ καιροῦ του, τὸν Π. Καλλιγᾶ. Νέος εἶχε ἀποδοκιμάσει τὴ θυζαντινὴ τέχνη· τώρα, ὥριμος, τὸ 1868, συζητώντας σὲ ὕψωμένο τόνο μὲ τὸν Κωνσταντῖνο Παπαρρηγόπουλο καταδικάζει τὴν ὅλη ὑπόθεση τῆς Αυτοκρατορίας: “δύο τινα στοιχεῖα πρωτεύουν ἐν τῇ θυζαντινῇ κοινωνίᾳ, ἀμφοτέρωτα ὀλέθρια καὶ καταστρεπτικὰ, ὅταν μάλιστα θεθεαίως συγκρούωνται καὶ παραισύρωνται ἐκ τῆς ὀρμῆς τῶν παθῶν, ὁ φανατισμός καὶ ἡ σπαρακτοκρατία”...

»Φυσικὰ ἐκεῖνοι ποῦ ἔρχονται γύρω ἀπὸ τὴ λογισμένη εἶναι ἀκόμη πιὸ ἀνεπιφύλακτοι καὶ πιὸ κατηγορηματικοί. Ὡστόσο τὸ ἐνδιαφέρον ποῦ προκαλοῦν, ὅταν τὸ ὄνομά τους δὲν ἔρχεται νὰ δένηται μὲ ἕνα ἔργο ποῦ νὰ ἔχῃ κάπως ἐπιβιώσει ἢ μὲ μιὰ δράση ἀναγνωρισμένη, κατανατᾷ συχνὰ νὰ παρουσιάξῃ ἀπρόσωπο, στατιστικὸ θὰ λέγαμε χαρακτήρα. Μᾶς ἐνδιαφέρει

νὰ μαθαίνουμε ὅτι πολὺ νωρὶς, πρὶν ἀπὸ τὶς ἀντίστοιχες ἡμιεπίσημες ἐκδηλώσεις τοῦ Ἰακωβάκη Ρίζου Νερουλοῦ, ὁ Σπ. Βαλέτας θεωρεῖ χρέος του νὰ καταδικάσῃ τὶς ἀδυναμίες, τὶς ὁποῖες ἀνιχνεύει στὸ Βυζάντιο, καὶ νὰ προσγράψῃ σ’ αὐτὲς τὴν πτώση τῆς Αυτοκρατορίας: “ὅταν διοικῇ τὸ κράτος ὁ οἰνοχόος, ὁ κλειδοῦχος, ὁ κατακοιμιστής, ὁ ἀρχιτρίκλινος, ὁποῖαν ἄλλην ἐκβάσιν τῶν πραγμάτων δύναται τις εὐλόγως νὰ περιμένῃ” (1836). Ἐπίσης ἕνα ὄνομα σὰν τοῦ Ἀνδρέα Ρηγόπουλου κινεῖ τὴν προσοχή μας, ὅταν διαπιστώνουμε ὅτι ὁ ἐμπνευσμένος Πατρινὸς ἡγέτης δὲν ἀσπάσθηκε τὴν ἐνωπικὴ διαχρονικὴ θέσιν ἀναφορικὰ μὲ τὸ Βυζάντιο (1855). Ὁ Ἐμμανουὴλ Ἀντωνιάδης μετράει, ὅταν στὴν ἐφημερίδα του, τὴν “Ἀθηνᾶ”, ἐξαντλῇ κάθε αὐστηρότητα προκειμένου νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸ Βυζάντιο: “Ἐγὼ νομίζω”, γράφει τὸ 1857 προκειμένου γιὰ τοὺς Βυζαντινοὺς, “ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦσαν προωρισμένοι νὰ εὐνουχίσουν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν”».

Ἀπ’ αὐτὴ τὴν τόσο ἀληθινὴ, ἀλλὰ καὶ τόσο ἐλληνοπρεπῇ τοποθέτησιν, ἐναντι τοῦ Βυζαντίου, τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀρχῶν τῆς νέας ἐποχῆς, δὲν ἐξαιρεῖται οὔτε ὁ μετέπειτα θεμελιωτῆς τοῦ δόγματος τοῦ «Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ», ὁ Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος. Τὸ 1843 βρίσκει προκειμένου γιὰ τὴ θυζαντινὴ περίοδο, ὅτι «τόση ἀμάθεια καὶ τόσα συμφέροντα ἐκίνησαν πολλάκις τὸν κάλαμον τοῦ κλήρου τῆς βαρβάρου ἐκείνης ἐποχῆς». “Ἐνα χρόνο ἀργότερα θεωρεῖ, ὅτι οἱ κυριώτεροι χαρακτήρες τοῦ θυζαντινοῦ κράτους εἶναι «ἐκλυσῆς ἡθῶν καὶ ἄσωτος πολίτεια». Καὶ ἀμέσως μετὰ, τὸ 1845, διακρίνει ρητὰ καὶ κατηγορηματικὰ τὴν ἐλληνικὴ ἀπὸ τὴ θυζαντινὴ ἱστο-

Ἡ δολοφονία τῆς ἐλληνικότητας στὸ Βυζάντιο

205

ρία: «τὴν μέσῃ Ἑλληνικῇ Ἱστορίᾳ ἀποτελεῖ ἡ μέσῃ ἐλληνικῇ ἱστορίᾳ (...), οὐσιωδέστατα δὲ διακρίνεται ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν Ἱστορίαν».

Ἔτσι εἶχαν τὰ πράγματα, ὅταν ἡ δυάδα Ὁθωνας — Κωλέττης (προστατευόμενος τοῦ δευτέρου ἦταν ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος) εἰσάγουν λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ 1850 τὴν «Μεγάλῃ Ἰδέᾳ» στὴν ἰδεολογία τοῦ Νεώτερου Ἑλληνισμοῦ. Τὸ νέο αὐτὸ δόγμα τοῦ Κατεστημένου ποῦ εἶχε ἤδη συγκροτηθῇ στὴν Ἀθήνα, χρειάζοταν «ιστορικὴ» καὶ «ἐπιστημονικὴ» ἐδραίωση. Στὴν πολιτικὴ αὐτὴ ἐπιχείρηση στρατεύθηκαν οἱ σημαντικώτεροι διανοούμενοι ποῦ ζοῦσαν κάτω ἀπὸ τὴν εὐνοία τῆς Βαυαρικῆς Αὐλῆς:

«Τὸ 1851 ὁ Σκαρλάτος Βυζάντιος, ποῦ δὲν ἔχει λόγο, οὔτε θέλει, νὰ ἀσχοληθῇ μὲ καυτὰ ἐθνικὰ θέματα, γράφει, ὅτι ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία εἶναι “μέρος ἀναπόσπαστον” τῆς ἐλληνικῆς. Δὲ δίνει τὴν αἰτιολογίαν ὅτι θέλει νὰ ἰκανοποιηθῇ ἐπιστημονικὰ οἱ βιβλιοκρισιεῖς τίς ὁποῖες προκαλεῖ ἡ ἔκδοσις τοῦ ἔργου του, πρῶτος τόμος μιᾶς τρίτομης μελέτης του γιὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀνοίγονται, ὡς πρὸς τὸ θέμα ποῦ μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ, καὶ πρὸς τίς δύο κατευθύνσεις. Ὁ Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος ἐπιδοκιμάζει τὴν ἔκδοσιν καὶ δίνει μάλιστα στὴ θέση μιᾶς σαφέστερης ἑξήρασης τῶν ἐθνικῶν σπόχων τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ: ἡ Πόλις, γράφει, “κρύπτει πᾶ ἐρείπια δύο αὐτοκρατοριῶν καὶ τὰ σπέρματα μιᾶς ἄλλης” (...). Ὁ Σπ. Ζαμπέλιος, σὲ μακρὰ μελέτη του, τὴν ὁποία προτάσσει δημοσιεύοντας τὸ 1852 μιὰ συναγωγὴ δημοτικῶν τραγουδιῶν, ἀφιερώνει (στὴ θεώρησιν τῶν περιπετειῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὴν ὁποία ἐπιχειρεῖ) μεγάλῃ θέσιν σπᾶ σχετικὰ μὲ τὸ Βυζάντιον καὶ λήγει νὰ πῇ ὅτι ἡ Αὐτοκρατορία “ξενόφρων

βασιλεύει ἐπὶ χίλια ἑκατὸν πεσσαράκοντα τρία ἔτη, ἀλλὰ λήγει παντάπασιν ἐλληνικῇ”. Στὸ ἴδιο ἰκείμενό του αὐτὸ ἐβρέθηκε ἡ γιὰ τὴν ὥραι παλαιότερη ἔντυπη μνεία τοῦ ὅρου “ἑλληνο-χριστιανικός”. Τὸν ἐπόμενο χρόνο, 1853, ὁ Ζαμπέλιος, πάντα, προβαίνει στὴν ἐπανεκδόσιν ἑνὸς γαλλόγλωσσου κειμένου τοῦ Μινωίδη Μηνᾶ (1822), προκήρυξη πρὸς τὴ Δύση: σὴ συντομὴν εἰσαγωγὴν μὲ τὴν ὁποία παρουσιάζει τὸ ἔργο τοῦτο στοὺς καινούργιους ἀναγνώστες, γαλλικὰ γραμμένη καὶ αὐτὴ, παρατηρεῖ ὅτι “ἡ ἐλληνικὴ ἀνεξαρτησία θεωρήθηκε τότε χίμαιρα, ὅπως καὶ τὸ 1853 χαρακτηρίζεται μύθος ἡ ἰδέα μιᾶς ἐλληνικῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Βυζαντίου”.

»Τὸν ἴδιο χρόνο, Φεβρουάριον, εἶχε γῆ ἡ μονότομη “Ἱστορία” τοῦ Κ. Παπαρρηγόπουλου, προεικονίσματα τοῦ μεγάλου τοῦ ἔργου, ἡ ὁποία καθιερώνει τίς τρεῖς ἐνότητες τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέσα στὴν ἱστοριογραφίαν, ἐντάσσοντας ὀργανικὰ τὴ Βυζαντινὴ περίοδο στὴν ἐξιστόρησιν τῶν περιπετειῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Λίγο ἄργότερα, ὅταν δημοσιεῖ ὁ Στέφανος Κουμανούδης τὸ λόγο του τῆς 20ῆς Μαΐου, προσθέτει λίγες σημειώσεις: ἀνάμεσα σὲ ἄλλα ἀποδοκιμάζει κάποιους, μὴ κατονομαζόμενους, οἱ ὁποῖοι “νεωστὶ ἐξήνεγκον εἰς τὸ μέσον πᾶς ἰδέας των” γιὰ τὴ σημασία τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας στὴν ἀνέλιξιν τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ· ἀλλὰ “ἡμεῖς”, ἐπάγεται, “προτιμῶμεν ν’ ἀποφεύγωμεν πᾶ παράδοξα παῦτα καὶ νὰ συντασσώμεθα μετὰ τῶν ὁπαδῶν τῆς παλαιᾶς τῶν ἱστορικῶν σχολῆς”. Οἱ ἱκάποιοι αὐτοὶ εἶναι ὁ Βυζάντιος, εἶναι ὁ Ζαμπέλιος, καὶ εἶναι ὁ Παπαρρηγόπουλος, ὁ ὁποῖος αὐτὰ διδασκεῖ στὸ Πανεπιστήμιον ἀπὸ τὸν προηγούμενον χρόνο. Ἡ “Πανδώρα”, τὸ κατ’ ἐξοχὴν περιοδικὸ τῆς ἐποχῆς,

τιμᾶ τὸν Παπαρρηγόπουλο γιὰ τὴ γραμμὴ τὴν ὁποία ἀκολουθεῖ. Μὰ καὶ οἱ ἐφημερίδες ἔχουν καὶ αὐτὲς τὸ λόγο τους νὰ ποῦν σχεπικὰ: κατὰ τὸν "Αἰῶνα", ὁ νέος ἱστοριογράφος ὥραϊο δίνει ράπισμα μέσα στὸ βιβλίο του, "εἰς τὴν συμμορίαν ἐκείνην", ποὺ ἐκμυκτηρίζει "ὅλον ἀνεξαρτήτως τὸν ἐλληνικὸν κληρὸν" ἢ "συμμορίαν", ἢ "φατρία", ὅπως εἶπαμε ὅτι ὀνομάζεται ἀκόμη: Κουμανούδης, πάντως, Παπασιλιώτης, Θ. Μανούσης, ἄλλοι.

»Ὁ κριμαϊκὸς πόλεμος, συνενώνοντας τοὺς "Ἕλληνες" τοῦ ἐλεύθερου κράτους γύρω στὸ στέμμα, θὰ ἀποπέλεσε ἕνα στοιχεῖο ἐνισχυτικὸ γιὰ τὴ μνήμη τοῦ Βυζαντίου. Πύρινα ἄρθρα τοῦ Νεοφύτου Βάμβια, τοῦ Παναγιώτη Σούτσου ἐνώνουν σὲ ἕνα σύνθημα τὴν πίστη καὶ τὴν Αὐτοκρατορία, καὶ θρῖσκουν ἀνταπόκριση σὴ μεγάλη κοινὴ γνώμη. Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1854, ἕνας θιάσος ἀνεβάζει, μελόδραμα, τὸν "Βελισάριο" τὸ θαισιλικὸ ζευγάρι παρακολουθεῖ τὴν παράστασιν καὶ ξαφνικὰ παρουσιάζεται ἐπάνω στὴ σκηνή, μέσα στὸν ἐνθουσιασμὸ τῶν ἀκροατῶν, φανερός ὑπαινιγμὸς στὴ μέλλουσα αὐτοκρατορικὴ ἐξουσία τοῦ θαισιλικά». (16)

Ἡ ἀντιεπιστημονικὴ καὶ ἀνθελληνικὴ διαστρέβλωση τῆς ἱστορίας, μὲ τὴν εἰσαγωγή, ἀπὸ τὸ Κατεστημένο τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ βυζαντινισμοῦ καὶ τῆς Μεγάλης Ἰδέας στὴν νεοελληνικὴ ἰδεολογία καὶ στὴ νεοελληνικὴ συνείδηση, διαστρέβλωση ποὺ τόσο ἀποπροσανατολισμὸ προκάλεσε καὶ προκαλεῖ ἀκόμη στὴ σύγχρονη Ἑλλάδα, εἶχε διαπραχθῇ.

* * *

Οσο φιλοσοφεῖ κανεὶς πάνω στὴν ἱστορία, ὅσο ἡ προσωπικὴ βάσα-

νος τοῦ «ἱστοικοῦ γίνεσθαι», τοῦ ἐπιτρέπει νὰ σπᾷ τὰ «κλισέ» καὶ τὰ «δεδομένα» τῆς καθιερωμένης καὶ κατεστημένης ἱστοριογραφίας καὶ νὰ ἀνάγεται σὲ πιὸ ἐλεύθερους τρόπους θεωρήσεως τῶν γεγονότων, τόσο πληθαίνουν τὰ ἐρωτηματικὰ καὶ οἱ ἐκπλήξεις γιὰ τὰ ὅσα ἔχουν συμβῇ στὸν Κόσμο μας.

Ἐνα ἀπ' αὐτὰ τὰ ἐρωτηματικὰ εἶναι τὸ πῶς στὸ κέντρο τοῦ προαιώνια ἐλληνικοῦ χώρου (τοῦ χώρου ὅπου γιὰ πρώτη καὶ τελευταία, ἴσως φορὰ δημιουργήθηκαν οἱ προϋποθέσεις γιὰ μιὰ ἐλεύθερη καὶ ἀληθινὴ Ζωὴ καὶ πορεία τῆς ἀνθρωπότητας, οἱ προϋποθέσεις τῆς ἐλληνικότητας) κατασκευάσθηκε μιὰ ἐξουσία ρωμαιο-εβραϊκῆς προελεύσεως καὶ ἰδεολογίας, μὲ ἀπόλυτη ἐπιβολὴ γιὰ χίλια χρόνια καὶ πλέον. Οἱ κατεστημένες ἐρμηνεῖες γιὰ τὴν μεταφορὰ τοῦ κέντρου δυνάμεως τῆς Ρώμης καὶ τῆς ἐστίας δογματισμοῦ τῆς Ἰερουσαλὴμ στὴν ἀρχαία μεγारική ἀποικία τοῦ Βοσπόρου, καταρρίπτονται ἀφ' ἑαυτῶν, ἡ δὲ ἀντίληψη ὅτι, ὅταν ἰδρύθηκε τὸ Βυζάντιο, ὁ ἐλληνικὸς κόσμος, ἡ ἐλληνικότητα ἦταν νεκρή, ἀποτελεῖ τὸ «ἄλλοθι» τῶν δολοφόνων τῆς δεδομένου ὅτι ὁ φόβος πρὸς αὐτὴν κατέτρυχε τοὺς τελευταίους μέχρι τέλους τῆς κυριαρχίας τους — φόβος ποὺ ἐκφράσθηκε μὲ τόσο μῖσος, βία, αἷμα καὶ δόλο, ἐναντίον παντὸς ἐλληνικοῦ, ὅπως ἐπισημάναμε ἤδη.

Πραγματικὰ τὸ «παράδοξο» τῆς ἰδρύσεως τοῦ βυζαντινοῦ κατασκευάσματος ἀποτελεῖ ἱστορικὴ ἐπισημάνση, χωρὶς ὅμως νὰ γίνεται καὶ προσπάθεια γιὰ νὰ ἐρμηνευθῇ:

«Ἐπεὶ — σημειώνει ἡ σύγχρονη ἱστορικὴ ἔρευνα — μὲ ἀπόφαση τοῦ

Ἡ δολοφονία τῆς ἐλληνικότητας στὸ Βυζάντιο

207

Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ποὺ ἀναγνωρίσθηκε μὲ τὸ χρόνο ὡς ὁ πρῶτος βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ, ἰδρύθηκε τὸ Βυζάντιο, ποὺ ἀποτέλεσε ἀπὸ τὴ γέννησή του ξένα ἰδιότυπο ἱστορικὸ φαινόμενον: εἶναι ἡ μόνη αὐτοκρατορία, ποὺ δὲν κτίσθηκε πάνω στὰ ἐρείπια μιᾶς ἄλλης, ἡ μόνη ποὺ ἦλθε στὸν κόσμον προικισμένη μὲ μιὰ κληρονομία, ἅρα ἡ μόνη ποὺ δὲν εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσει ἄμεσα τὰ προβλήματα τῆς συστάσεως, ἀλλὰ τὰ πρὸς περίπλοκα τῆς διατηρήσεως καὶ τῆς ἐπιβιώσεως, καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἡ μόνη αὐτοκρατορία ποὺ ὑπῆρξε κράτος προτοῦ γίνῃ ἔθνος». (17)

Ὁ ἐλληνικὸς κόσμος καὶ ἡ ἐλληνοσύνη, τὸ 324 ποὺ ἰδρύθηκε τὸ Βυζαντινὸ Κράτος, ὄχι μόνο δὲν ἐπνεύσαν τὰ λογιστὰς ὡς πνεῦμα καὶ τρόπος ζωῆς, ὅπως προπαγανδίζουν ὅσοι θέλουν νὰ δικαιολογήσουν, τὴν ἱστορικὴ δολοφονία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀνεξάντλητη ρωμαιοφιλία του εἶχε ἡδη καταβάλει πνευματικὰ τὴ Ρώμην, ὅπως εἶναι πασίγνωστο. Καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα ὄχι μόνο δὲν εἶχε χρεωκοπήσει, ἀλλὰ ἦταν ἀκμαίοτατο, ἀκόμη καὶ στὶς μᾶζες τοῦ ἐλληνιστικοῦ Κόσμου, ποὺ «Ζητοῦσαν σοφίαν» καὶ εἶχαν τόσο προαχθῇ πνευματικὰ, ὥστε, ὅπως εἶναι γνωστό, μιὰ νέα ἀνώτερη θρησκεία, ἡ λατρεία τῶν ἰδεῶν τῆς Ἀλήθειας, τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης, μιὰ ἐξαληθευτικὴ καὶ ἐλευθερωτικὴ θρησκεία, εἶχε ἀρχίσει ἤδη νὰ ὑποστασιοποιεῖται στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ἐλληνιστικῆς περιόδου. Αὐ-

τὲς τὶς προοπτικὲς, τὴν ἐξαλήθευση καὶ τὴν ἐλευθέρωση τῆς ἀνθρωπότητας μέσω τῆς ἐλληνικῆς θεωρήσεως τῆς ζωῆς καὶ τοῦ Κόσμου, ἀπέτρεψε ἡ τεχνητὴ, ἡ ἐξουσιαστικὴ κατασκευὴ τοῦ Βυζαντίου: τὸ κλωνιζόμενον πνεῦμα τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τῆς Ρώμης καὶ τὸ διαλελυμένο, ἀποσυντεθειμένο δογματικὸ πνεῦμα τῆς Σιών, μπροστὰ στὸν κοινὸ κίνδυνον, συμμάχησαν, συνώμωσαν — συνειδητὰ ἢ ἀσυνείδητα, ἀδιάφορο — καὶ ἐγκαταλείποντας τὶς κοιτίδες τους, ποὺ ἐξελίσσονταν σὲ τάφους τους, συναντήθηκαν στὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ συνέπραξαν, γιὰ νὰ δουλέψουν ἀπὸ κοινοῦ γιὰ τὴν νεκρανάστασή τους μέσω τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Κωνσταντίνος, συνειδητὸ ἢ ἀσυνείδητο ὄργανο, ἦταν ἀπλῶς ἡ ἐκτελεστικὴ πρόσοψη τῆς ἐπιχειρήσεως — κάτι ἀνάλογο πρὸς τὸν νεώτερο Λένιν, ποὺ μπόρεσε, γιὰ λόγους φαινομενικὰ ἀνεξήγητους, νὰ εἶναι ὁ πρῶτος σοβιετικὸς αὐτοκράτορας, ἀλλὰ ὄχι καὶ ὁ τελευταῖος τσάρος, μιᾶς αὐτοκρατορίας ποὺ δὲν κτίσθηκε πάνω στὰ ἐρείπια μιᾶς παλιᾶς, μεταφέροντας ὁμοίως τὴν πρωτεύουσά της ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν στὴ Μόσχα, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ Κωνσταντίνος ἦταν ὁ «πρῶτος βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ», μιᾶς αὐτοκρατορίας ποὺ δὲν χτίσθηκε πάνω στὰ ἐρείπια μιᾶς ἄλλης, μεταφέροντας τὴν πρωτεύουσά της ἀπὸ τὴ Ρώμην στὸ Βυζάντιο. "Ε, κοινότοπα, στερεότυπα, «ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται»...

Καὶ τὸ δεῦτερο ἐρωτηματικὸ καὶ ἡ ἐκπληξη σχετικὰ μὲ τὸ θέμα μας, ἐκείνου ποὺ φιλοσοφεῖ στὴν ἱστορία εἶναι, γιὰτὶ τὸ Κατεστημένο τῶν Ἀ-

(17) «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», ἐνθ' ἄνωτ., σ. 7.

θηνῶν, γύρω στὰ 1850, υιοθέτησε σὰν ἰδεολογία του — ἰδεολογία, πού, ὅπως εἶπαμε, ἰσχύει ἐν πολλοῖς, ἐπίσημα, μέχρι σήμερα — τὴν ἀντίληψη τοῦ βυζαντινισμοῦ καὶ τῆς ἱστορικῆς ἀπόρροιας δῆθεν τῆς Νέας Ἑλλάδος ἀπὸ τὸ Βυζάντιο. Ἐκτὸς ὅτι ἡ ἀντίληψη αὕτη, ἱστορικά, εἶναι ἀπολύτως φανταστική, ὅπως ἀποδείξαμε, ἡ πολιτικὴ ἀνάγκη τῆς ἀποδοχῆς τῆς εἶναι ἀνύπαρκτη. Ἡ «Μεγάλη Ἰδέα», ἡ πολιτικὴ δηλαδὴ πτυχή τοῦ βυζαντινισμοῦ στὴ Νέα Ἑλλάδα, πού ὑποτίθεται ὅτι θὰ ὑπηρετοῦσε τὴν «γεωγραφικὴ ἔννοια» τῆς Ἑλλάδος — ἔννοια, τὴν ὁποία, ὅπως ξέρουν οἱ ἀναγνώστες μας, ὁ «Δαυλός» ἀπορρίπτει ὡς ἀνθελληνικὴ — θὰ μποροῦσε, ἂν ἤθελαν, νὰ στηριχθῇ ἀπὸ τοὺς ἐμπνευστὲς τῆς στὸ χῶρο τοῦ κλασσικοῦ καὶ ἐλληνιστικοῦ Ἑλληνισμοῦ πού περιλάβαινε ὅχι μόνο τὴν «Ἀγιά Σοφιά», τὸν γεωγραφικὸ στόχο τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», ἀλλὰ καὶ τόπους — πλὴν τῆς Ἰωνίας, τοῦ Πόντου, τῆς Κύπρου κλπ. — πού ἐφθάναν μέχρι τὴν Αἴγυπτο καὶ ξεπερνοῦσαν τὰ ἀκράϊα ἀσιατικὰ σύνορα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας — παλιὰ ἐδάφη ἐλληνιστικῶν Κρατῶν. Καί, τὸ ὑποπτο, τὸ εὐγλωττο, ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι, ὅτι ἡ ἰδεολογία αὕτη, ὅπως ἀπέδειξαν τὰ πράγματα, ὅχι μόνο δὲν ὑπηρετήσε τὴν ἐδαφικὴ ἔννοια τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ οὔτε κὰν τὸ Βυζάντιο, τὴν Πόλη, δὲν πέτυχε νὰ ἐντάξῃ στὸ ἐλληνικὸ Κράτος, ἀλλὰ κατὰ βάθος ὑπῆρξεν ἔμμεσα σημαντικώτατο πολιτικὸ αἶτιο τῆς ἐδαφικῆς συρρικνώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς ὀριστικῆς ἐκριζώσεώς του ἀπὸ

τὶς προαιώνιες ἐστίες του...

Καί, ἀπὸ ἄλλη σκοπιά, ὁ βυζαντινισμός, ἡ εἰσαγωγή τοῦ ὄχι ἀπλῶς ἀνελληνικοῦ, ἀλλὰ ἀνθελληνικοῦ, ἀνθελληνικώτατου Βυζαντίου, στὴν ἱστορικὴ συνείδηση τοῦ σύγχρονου Ἑλληνισμοῦ, ἀπέβη ἓνας ἀπὸ τοὺς κυριώτερους λόγους τῆς ἐθνοϊδεολογικῆς μας συγχύσεως, τῆς ἀποτροπῆς κάθε ἐλληνοκεντρικῆς, πνευματικῆς, ζωῆς στὸν τόπο μας, τῆς ἀρσεως κάθε προϋποθέσεως γιὰ τὴν δημιουργία ἐλεύθερων καὶ ἀληθινῶν ἀνθρώπων, Ἑλλήνων ἀνθρώπων, στὴ Νέα Ἑλλάδα. Καὶ τοῦτο, χωρὶς, ἔστω, νὰ τὸ ἐπιδιώξουν συνειδητὰ, οἱ ἐκτελεστικοὶ πρωτεργάτες τῆς ἀνθελληνικῆς αὐτῆς πλαστογραφίας.

Τώρα, πού ἡ Μεγάλη Ἰδέα θάφτηκε κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς ἱστορικῆς συμφορᾶς πού προκάλεσε, καὶ ὁ βυζαντινισμὸς ἐπιζῇ ἀπλῶς σὰν ἄταφο πτώμα, μέσα στὸν σκιώδη ἰδεολογικὸ κόσμο τοῦ δόγματος, τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς ἀνελευθερίας τῆς ἐποχῆς μας, ἃς ἀπαλλαγούμε ἀπὸ τὶς ὀλέθριες ψευδαισθήσεις. Ὁ «βυζαντινὸς Ἑλληνισμὸς» ἀποτελεῖ ἀπάτη ἐξουσιαστικὴ καὶ καταστρεπτικὴ.

Ἄς ἐγκύψουμε στὶς δικές μας πηγές, τὶς κρυστάλλινες πηγές τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἑλλάδος τῆς Ἀλήθειας, τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης ἃς πιοῦμε ἀπὸ τὸ ἀθάνατο νερό τους, ἂν θέλουμε ν' ἀναστηθοῦμε, νὰ πάψουμε νὰ εἴμαστε ἰδεολογικά πτώματα, ὅπως μᾶς κατάντησε ἡ σύγχυση πού μᾶς προκάλεσε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ συντηρῇ ἡ Λογοκρατία.

[Τὸ κείμενο αὐτὸ ἀποτελεῖ φωτογραφικὴ ἀνατύπωση ἄρθρου μου, πού δημοσίευσα ψευδωνύμως πρὶν ἀπὸ 25 χρόνια, στὴν ἀρχὴ τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Δαυλοῦ» (τ. 5, Μάρτιος 1982). Τὸ ἀναδημοσιεύω ἐδῶ γιὰ τὴν ἐνημέρωση τῶν νεωτέρων ἀναγνωστῶν μας. **Δ.Ι.Λ.**]

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ: Η ΠΑΡΑΧΑΡΑΞΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΟΥ



ροπαγανδίζεται ως ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα του Βυζαντίου ή δηθεν διάδοση του Έλληνικού Πολιτισμοῦ στους Σλαύους χάρη στις ενέργειες δύο μοναχῶν, τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μεθοδίου, οἱ ὅποιοι ἐπὶ πλέον τοὺς ἔδωσαν τὸ Ἀλφάβητο. Ἀλλά, ἐὰν σκοπὸς τῶν Βυζαντινῶν ἦταν νὰ μεταδώσουν τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ στοὺς Σλαύους, θὰ τοὺς ἔδιναν τὸ ἤδη ὑπάρχον Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο καὶ θὰ τοὺς μετέφραζαν ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἔργα (π.χ. τὰ Ὀμηρικὰ Ἔπη, τραγωδίες κ.λ.π.). Ὁ σκοπὸς τῆς πολιτικοθηρησκευτικῆς βυζαντινῆς ἐξουσίας ὅμως δὲν ἦταν πολιτιστικὸς, ἀλλὰ ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν Σλαύων, γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ ὁποίου χρησιμοποίησαν διάφορα μέσα. Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ ἦταν ἡ διάδοση τῆς Ἀγίας Γραφῆς, προκειμένου δὲ νὰ τὴν πραγματοποιήσουν εὐκολώτερα, ἐπινόησαν ἓνα νέο, αὐθαίρετο ἀλφάβητο, τὸ λεγόμενο Κυριλλικό.

Ὁ Κύριλλος (827-869) καὶ ὁ Μεθόδιος (815-885) γεννήθηκαν στὴ Θεσσαλονίκη. Κύριες πηγὲς γιὰ τὴ ζωὴ τους ἀποτελοῦν τὰ -γραμμένα στὰ Σλαβικά- ἔργα: «Ὁ Βίος τοῦ Κωνσταντίνου» καὶ «Ὁ Βίος τοῦ Μεθοδίου». (Κωνσταντῖνος ἦταν τὸ ἀρχικὸ ὄνομα τοῦ Κυρίλλου· σὲ Κύριλλο μετωνομάστηκε, λίγο προτοῦ πεθάνῃ.) Πατέρας τοὺς ἦταν Βυζαντινὸς ἀξιωματοῦχος ἀγνώστου ἐθνικότητος. Ὑπάρχει διχογνωμία σχετικὰ μὲ τὴν καταγωγὴ τοὺς. Ὁρισμένοι ἱστορικοὶ εἰκάζουν ὅτι ἦταν Ἕλληνες κι ἄλλοι ὅτι ἦταν Σλαῦοι (ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς μητέρας τοὺς). Γιὰ τὴν ἑλληνικὴ τοὺς καταγωγὴ δὲν ὑπάρχει ἀλλή ἐνδειξη, ἐκτὸς τοῦ ὅτι γεννήθηκαν στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν ὁποία ὅμως τότε ζοῦσαν πολλὲς ἐθνότητες. Πρὸς τὴν ὑπόθεση ὅτι ἡ καταγωγὴ τοὺς ἦταν σλαβικὴ συνηγορεῖ ἡ ἀκριστη γνώση τῶν σλαβικῶν διαλέκτων ποὺ εἶχαν κι οἱ δύο, ποὺ εὐκόλα μπορεῖ νὰ ἐξηγηθῇ, ἂν ὑποθέσουμε ὅτι ἡ Σλαβικὴ ἀποτελοῦσε τὴ μητρικὴ τοὺς γλῶσσα. Ἐκτὸς ὅμως

ἀπὸ τῇ Σλαυικῇ εἶχαν καὶ τέλεια γνώση τῆς Βίβλου καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς Γλώσσας, ἀρκετὰ σύμβολα τῆς ὁποίας χρησιμοποίησαν στὸ ἀλφάβητο ποὺ κατασκεύασαν. Περισσότερο πιθανὸς φαίνεται ὁ ἰσχυρισμὸς λοιπὸν ὅτι ὁ Κύριλλος καὶ ὁ Μεθόδιος ἦταν Σλαῦοι, γεννηθέντες στὴ Θεσσαλονίκῃ παρὰ Ἑλλήνες. Ἡ φυλετικὴ τους καταγωγὴ δὲν ἔχει μεγάλη σημασία ὅμως, δεδομένου ὅτι ἔδρασαν ὡς χριστιανοί, ὑπῆκοοι καὶ ὑπάλληλοι τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἔχασαν νωρὶς τὸν πατέρα τους, ὁπότε τὴν κηδεμονία καὶ τὴν ἀνατροφὴ τους ἀνέλαβε κάποιος ὀνόματι Θεόκτιστος. Ὁ Κύριλλος πῆγε γιὰ σπουδὲς στὴ Μονὴ Πολυχρονίου στὴν Κωνσταντινούπολη, ἐνῶ ὁ Μεθόδιος ὑπηρετοῦσε κατέχοντας διάφορα διοικητικὰ ἀξιώματα. Τὸ Βυζαντινὸ Κράτος τοὺς ἀνέθεσε διάφορες πρεσβευτικὲς ἀποστολές, ἀλλὰ οἱ πολιτικὲς ἐξελίξεις στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἡ πολιτικὴ δολοφονία τοῦ Θεόκτιστου ἔφεραν τοὺς δύο ἀδελφοὺς σὲ δυσμένεια. Ἔτσι κατέφυγαν ὡς μοναχοὶ σὲ μοναστήρι τῆς Βιθυνίας. Μετὰ τὴν ἐκλογὴ στὸν πατριαρχικὸ θρόνο τοῦ πατριάρχῃ Φώτιου ἐπέστρεψαν στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ συνέχισαν τὶς ἀποστολές τους. Ἀργότερα ὁ Μεθόδιος ἔγινε ἡγούμενος στὴ Μονὴ Πολυχρονίου.

Ἡ διεθνὴς συγκυρία στὴν Ἀν. Εὐρώπῃ



Μετὰ τὴ Συνθήκῃ τοῦ Βερντέν (843) ἡ Σαξονία, ἡ Σουαβία καὶ ἡ Βαυαρία ἀνῆκαν στὸ κράτος τοῦ Λουδοβίκου τοῦ Γερμανικοῦ, ποὺ ἐπέβαλε τὴν ἐπικυριαρχία του στοὺς Σλαῦους τῶν γειτονικῶν περιοχῶν. Ὁ ἡγεμόνας τῶν Σλαύων τῆς Μεγάλῃς Μοραβίας (σημερινὴ Τσεχία) Ροστισλάβος, ἀφοῦ ἐπέκτεινε τὸ κράτος τους ὡς τὸν Τισσὸ ποταμὸ, ἔσπασε τὸ 850 κάθε μορφὴ ἐξάρτησης ἀπὸ τὸ Φραγκικὸ Κράτος. Ἡ δυναμικὴ ἀντίδραση τοῦ Λουδοβίκου δὲν ἄλλαξε τὴν κατάστασι, γιατί στὶς πολεμικὲς συγκρούσεις μὲ τὸ Ροστισλάβο οἱ Φράγκοι ἡττήθηκαν. Ἡ ἐπέκτασι τῶν Μοραβῶν ὡς τὸν Τισσὸ ποταμὸ τοὺς ἔφερε σὲ γειτονία μὲ τοὺς Βουλγάρους. Προκειμένου νὰ ἐξουδετερώσῃ τὸν μοραβικὸ κίνδυνο, ὁ ἡγεμόνας τῆς Βουλγαρίας Βόγορις ἦλθε σὲ συνεννοήσεις μὲ τοὺς Φράγκους, οἱ ὁποῖες κατέληξαν τὸ 863 σὲ συμμαχία. Ἡ συμμαχία τῶν γειτόνων Βουλγάρων μὲ τὸ ἀντίπαλο Φραγκικὸ Κράτος ἀποτελοῦσε γιὰ τοὺς Μοραβοὺς ἓνα θανάσιμο κλοιό. Ἔτσι ὁ Ροστισλάβος, ποὺ ἦταν ἱκανώτατος πολιτικός, ἀναγκάσθηκε νὰ ἀναζητήσῃ στὴν Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία μίαν ἀντίρροπὴ δύναμι καὶ ἓνα στήριγμα. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἔστειλε πρεσβεῖα στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ζήτησε τὴν ἀποστολὴ Βυζαντινῶν ἐπισκόπων, γιὰ νὰ διδάξουν τὴ χριστιανικὴ θρησκεία στὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ του. Ὁ αὐτοκράτορας Μιχαὴλ Γ' καὶ ὁ πατριάρχῃς Φώτιος διείδαν τὰ μεγάλα πολιτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ὀφέλη ποὺ παρουσίαζε γιὰ τὸ Βυζάντιο αὐτὴ ἡ πρότασι. Ἔδινε τὴ δυνατότητα στὴν αὐτοκρατορία νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἐπιρροή της σὲ λαοὺς τῆς κεντρικῆς Εὐρώπῃς καὶ παράλληλα νὰ ἀσκήσῃ πίεσι στὸ Βουλγαρικὸ Κράτος, ποὺ βρισκόταν ἀνάμεσά τους.

Ὁ αὐτοκράτορας ἀνέθεσε στὸν Κύριλλο καὶ στὸ Μεθόδιο τὴν ἀποστολὴ τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῆς Μοραβίας. Προτοῦ ἀναχωρήσουν, ὁ Κύριλλος δημιούργησε ἓνα νέο ἀλφάβητο, στὸ ὁποῖο μετέφρασε μὲ τὴν βοήθεια τοῦ ἀδελφοῦ του τὴν Ἁγία Γραφή καὶ διάφορα ἄλλα χριστιανικοῦ περιεχομένου βιβλία. Οἱ Βυζαντινοὶ ἱεραπόστολοι ἔγιναν δεκτοὶ μὲ μεγάλες τιμὲς ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα Ροστισλάβο (863). Φυσικὰ ὁ ἐκχριστιανισμὸς τοῦ λαοῦ δὲν ἔγινε ἀμέσως. Χρειάσθηκαν πολλὰ χρόνια. Πρῶτα ἐκχριστιανίσθηκαν οἱ φεου-



Ὁ βίαιος ἐκχριστιανισμὸς τοῦ σλαβικοῦ λαοῦ μὲ τὴ μετάφραση τῆς Ἀγίας Γραφῆς στὸ ἐπινοηθὲν Κυριλλικὸ Ἀλφάβητο θεωρεῖται ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἐπιτεύγματα τοῦ βυζαντινοῦ «πολιτισμοῦ». Στὴν τοιχογραφία (19 αἰ.) ἀπὸ τὸν Ἅγιο Κλήμεντα τῆς Ρώμης εἰκονίζονται ὁ Κύριλλος καὶ ὁ Μεθόδιος γονυπετεῖς μπροστὰ στὸ Χριστὸ περιστοιχιζόμε- νο ἀπὸ δύο ἀγγέλους.

δάρχες, ποὺ εἶχαν ἄμεσο συμφέρον ἀπὸ τὴ θρησκευτικὴ ἀλλαγὴ, ἐνῶ οἱ ἀγροτικὲς μᾶ- ζες, ἐπειδὴ συνέχιζαν νὰ ἐπιμένουν στὴν παλαιὰ πολυθεϊστικὴ τους λατρεία ὑπέστησαν -τὶς συνήθειες χριστιανικὲς πρακτικὲς ἐπιβολῆς- διώξεις καὶ βίαια βαπτίσματα. Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Κυρίλλου ὁ Μεθόδιος ἀνακηρύχτηκε ἀρχιεπίσκοπος, μὲ δικαιοδοσία ποὺ ἐ- κτεινόταν στὴ Μοραβία καὶ στὴν Παννονία καὶ συνέχισε τὴν ἀποστολὴ του.

Μετὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς βυζαντινο-μοραβικῆς συμμαχίας, στὴ δύσκολη θέση ποὺ εἶ- χε περιέλθει ὁ Ραστισλάβος περιέπεσε τώρα ὁ ἡγεμόνας τῶν Βουλγάρων Βόγορις, ποὺ ἀναγκάστηκε μὲ τὴ σειρά του νὰ δεχθῇ τὸ Χριστιανισμό, προκειμένου νὰ ἐξασφαλίση τὴν εὐνοία τοῦ Βυζαντίου. Τὸν ἐκχριστιανισμὸ τῶν Βουλγάρων ἀνέλαβαν μαθητὲς τῶν δύο ἀδελφῶν.

Οὔτε ἓνα ἐλληνικὸ ἔργο



οτε οἱ δύο μοναχοὶ δὲν μετέφρασαν κάτι στὰ Σλαβικὰ ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλλη- νικὴ Γραμματεία. Ἄν ἦταν φορεῖς τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ –ὅπως προπα- γανδίζεται–, τὸν ὁποῖο ἤθελαν νὰ μεταδώσουν στοὺς Σλαῦους, θὰ μπορού- σαν νὰ μετέφραζαν Πλάτωνα ἢ Ἀριστοτέλη γιὰ παράδειγμα, ὥστε νὰ τοὺς μύησουν καὶ στὴν Ἑλληνικὴ Φιλοσοφία.

Ἡ χριστιανικὴ προπαγάνδα ὑποστηρίζει, πὼς στὰ μοναστήρια διασώθηκαν δῆθεν τὰ ἀρχαία μας κείμενα, λόγω τῆς ἀγάπης τῶν μοναχῶν γιὰ αὐτά. Ἀφοῦ λοιπὸν οἱ μο-

**ΤΟ
ΚΥΡΙΛΛΙΚΟ
ΑΛΦΑΒΗΤΟ**

Α

Б

В

Г

Д

Ε

Ё

Ж

З

И

Й

Κ

Л

М

Н

Ο

Π

Ρ

С

Τ

У

Φ

Χ

Ц

Ч

Ш

Щ

Ъ

Ы

Ь

Э

Ю

Я

ναχοὶ εἶχαν πρόσβαση σὲ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ κείμενα, κι ἀφοῦ εἶχαν ἀποστολὴ νὰ διαδώσουν στοὺς Σλαῦους τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ, γιατί δὲν τοὺς μετέφρασαν οὔτε ἓνα ἑλληνικὸ κείμενο; Ὅλα τὰ ἔργα ποὺ μετέφρασαν στὰ Σλαβικά οἱ Κύριλλος καὶ Μεθόδιος ἦταν χριστιανικά, ὅπως:

- Ὁλόκληρη ἡ Ἀγία Γραφή.
- Τὸ βυζαντινὸ «Εὐαγγελιστάριον», ποὺ περιλάμβανε τὶς προοριζόμενες γιὰ λειτουργικὴ χρῆση περικοπὲς τῶν Εὐαγγελίων.
- Τὸ «Ὁρολόγιον» μὲ ὅλη τὴν ἀκολουθία καὶ συναξάρια.
- Τὸ βιβλίον «Ὁ λόγος περὶ ἀληθοῦς πίστεως».
- Τὸ «Εὐκώμιον» στὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὸ Θεολόγο.
- Ὁ «Κανὼν» πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.
- Ἡ «Ἀγίων ἀνδρῶν Βίβλος» μὲ ἀποφθέγματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.
- Ὁ «Νομοκάνων» τοῦ Ἰωάννου τοῦ Σχολαστικοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ στὸ ἀλφάβητο (τὸ ὁποῖο ἀργότερα διαδόθηκε καὶ στοὺς Ρώσους, τοὺς Βούλγαρους, τοὺς Σέρβους, τοὺς Οὐκρανοὺς καὶ τοὺς Λευκορώσους), οἱ μελετητὲς διαφωνοῦν, ἐὰν τὸ ἀλφάβητο ποὺ δημιούργησε ὁ Κύριλλος εἶναι τὸ ὀνομαζόμενον Γλαγολιτικὸ ἢ τὸ Κυριλλικὸ, ἢ ἀκόμη ἐὰν τὸ Κυριλλικὸ τὸ δημιούργησε ὁ Κύριλλος ἢ ὁ μαθητὴς του Κλήμης βάσει τοῦ Γλαγολιτικοῦ. Τὸ ἐρώτημα ποὺ τίθεται εἶναι, γιατί ὁ Κύριλλος δὲν τοὺς ἔδωσε τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο, ἔτσι ὅπως ἀκριβῶς ἦταν; Τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι ὠρισμένοι φθόγγοι τῆς Σλαβικῆς Γλώσσας δὲν μποροῦν νὰ ἀποδοθοῦν μὲ τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο, δὲν εὐσταθεῖ, γιατί μὲ τὸ ἀλφάβητό μας μπορεῖ εὐκόλα καὶ τέλεια νὰ ἀποδοθῇ κάθε φθόγγος. Ἀκόμη κι ἔτσι ἂν ἦταν ὅμως, θὰ μποροῦσε νὰ κρατοῦσε τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο καὶ νὰ τοῦ πρόσθετε ἐπὶ πλέον δύο-τρία ἀκόμη σύμβολα γιὰ τοὺς δύσκολα προφερόμενους φθόγγους. Ἀντὶ αὐτοῦ προτίμησε νὰ κατασκευάσῃ ἓνα νέο αὐθαίρετο ἀλφάβητο μὲ ἑλληνικά, λατινικά (χαλκιδικά) καὶ ἑβραϊκά σύμβολα καὶ παραλλαγές τους.

Μόνο δέκα ἀπὸ τὰ γράμματα τοῦ Κυριλλικοῦ Ἀλφαβήτου (Α, Β, Ε, Κ, Μ, Ο, Π, Τ, Φ καὶ Χ) προέρχονται ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο κι ἔχουν τὴν ἀρχικὴ ἑλληνικὴ τους προφορά. Ὅλα τὰ ὑπόλοιπα προέρχονται:

- ἀπὸ τὸ Λατινικὸ Ἀλφάβητο (π.χ. τὸ С),
- ἀπὸ τὰ ἑβραϊκὰ σύμφωνα (π.χ. τὸ κυριλλικὸ Ш εἶναι τὸ ἑβραϊκὸ ש · προφέρονται ἴδια ὡς Σ. Τὸ κυριλλικὸ Ч εἶναι τὸ ἑβραϊκὸ Ч · προφέρονται ἴδια ὡς ΤΣ.),
- ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο μὲ ἀλλαγμένη τὴν προφορά (π.χ. τὸ Н προφέρεται Ν) ἢ ἀποτελοῦν παραλλαγές τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Λατινικοῦ Ἀλφαβήτων καὶ τῶν ἑβραϊκῶν συμφώνων. (Π.χ. τὸ κυριλλικὸ Л εἶναι παραλλαγὴ καὶ συνδυασμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ Λ καὶ τοῦ ἑβραϊκοῦ Л.)

* * *



Ὁ Βούλγαρος ἡγεμόνας Βόγορις ὕστερα ἀπὸ ἀποτυχία διαπραγματεύσεων μὲ τὴν παπικὴ Ἐκκλησία διεβλεψε τὰ πολιτικὰ πλεονεκτήματα, πὺν θὰ τοῦ ἔδινε ἡ προσέγγιση στὸ Βυζάντιο, καὶ τὸ ἔτος 864 δέχτηκε τὸ βάπτισμα ἀπὸ ὀρθόδοξο ἱερέα, ὁ ὁποῖος στάλθηκε γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ στὴν Βουλγαρία, πῆρε δὲ τὸ χριστιανικὸ (ἐβραϊκόν) ὄνομα Μιχαήλ, δηλαδὴ τὸ ὄνομα τοῦ ἀναδόχου του (ἐβραϊκῆς καταγωγῆς) αὐτοκράτορα Μιχαήλ Γ'. Στὴν εἰκόνα: μικρογραφία ἀπὸ τὸ σλαvonικὸ χειρόγραφο τῆς χρονογραφίας τοῦ Κ. Μανασσῆ, ἐμπνευσμένης ἀπὸ τὸ βάπτισμα τοῦ Βογόριδος - Μιχαήλ. (Ρώμη, Βατικανὴ Βιβλιοθήκη· πηγὴ: Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, «Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν».)

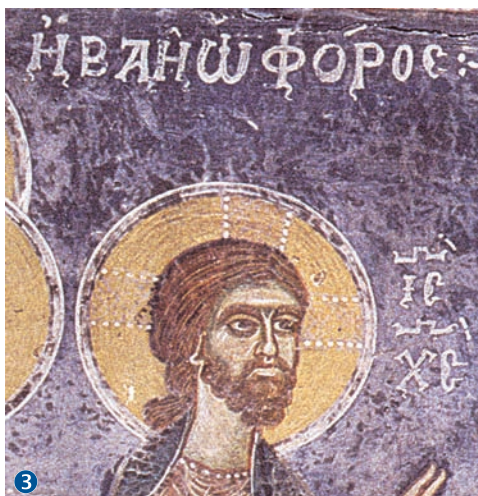


Ἡ Ἑλληνες ποτὲ δὲν ὠργάνωναν ἱεραποστολὲς γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς θρησκείας τους σὲ ἄλλους λαοὺς. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ἡ ἀνεκτικότητα καὶ ὁ σεβασμὸς πὺν ἔδειξε ὁ Μ. Ἀλέξανδρος στὶς θεότητες, πὺν λάτρευαν οἱ ἄλλοι λαοί. Πόσο μᾶλλον γιὰ τὸ Χριστιανισμό, μιὰ ξένη ἐξ ἀνατολῶν θρησκεία, ἡ ὁποία ἐπιβλήθηκε στοὺς Ἑλληνες διὰ τῆς βίας· ὅταν τὸν 9 αἰῶνα ἐκχριστιανίζονταν ἐπίσης βίαια οἱ σλαvonικοὶ λαοί, εἶναι ἀμφίβολο, ἐὰν στὴν Ἑλλάδα εἶχε ἤδη ἐπικρατήσει ὁ Χριστιανισμὸς πλήρως. Οἱ ἱεραποστολικὲς ἐνέργειες ἐπομένως τῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου οὐδεμία σχέση εἶχαν μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμό. Στοιχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ δὲν ὑπῆρξαν ποτὲ ἡ Ἀγία Γραφή, τὰ συναξάρια, τὰ πατερικὰ κι ὅλα τὰ ἄλλα χριστιανικὰ κείμενα, πὺν μεταφράστηκαν στὰ Σλαvonικὰ καὶ τὰ ὁποῖα ἀποπνέουν ἐξ ἄλλου ἔντονο ἀνθελληνισμό.

Ἐπομένως ἓνα ἐπὶ πλέον δεῖγμα τῆς ἀνθελληνικῆς πολιτικῆς τῆς πολιτικοθρησκευτικῆς βυζαντινῆς ἐξουσίας καὶ τῶν ὁργάνων της, Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ἀποτελεῖ ἡ μὴ παροχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου στοὺς σλαvonικοὺς λαοὺς. Σκεφθῆτε, πόσο ἀναβαθμισμένη θὰ ἦταν ἡ θέσις τῆς Ἑλλάδας σήμερα, ἐὰν τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνατολικοευρωπαϊκῶν λαῶν χρησιμοποιοῦσαν τὸ Ἑλληνικὸ ἀντὶ τοῦ Κυριλλικοῦ Ἀλφαβήτου.

Ἰωάννης Λάζαρης

**ΜΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ «ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΩΝ»
ΑΠΟ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**



- ❶ Ο ΣΩΤΗΡ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
- ❷ Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ... ΠΑΡΑΔΙΣΟΝ
- ❸ Ἡ ΒΑΝΩΦΟΡΟΣ
- ❹ ΠΑΝΑΓΙΑ ΠΟΡΤΑΙΤΗΣΑ
- ❺ Ο ΝΗΠΤΗΡ
- ❻ Η ΓΕΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
- ❼ Η ΜΕΤΑΜΩΡΦΟΣΙΣ
- ❽ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΙΝΗΣ
- ❾ Ο ΑΓΙΟΣ ΔΥΟΝΗΣΙΟΣ
- ❿ ΣΕΛΙΝΗΝ ... ΜΗΤΥΛΙΝΗΣ



6



7



8



9



10

ΟΥΤΕ ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ!

† ἀνδρόνικος
πρὸς βασιλῆα
κράτωρ
ὁ πᾶσι

καὶ αὐτὸ
ρωμαίων
λόγος



Ὁ Ἀνδρόνικος Β΄
Παλαιολόγος, ἓνας
ἀπὸ τοὺς τελευταί-
ους αὐτοκράτορες
-μὲ σαφῶς μὴ ἑλλη-
νικὴ ἀμφίεση- ὁ
ὅποιος ἀποκαλεῖ-
ται «αὐτοκράτωρ
τῶν Ῥωμαίων».



Ἰθιασώτες τοῦ
ἐλληνοχριστιανι-
κοῦ ιδεολογήμα-
τος προπαγαν-
δίζουν, πὼς τὸ Βυζάντιο
ἀποτελεῖ δῆθεν «φυσικὴ
συνέχεια» καὶ ὁμαλὴ ἐξέ-
λιξη τοῦ Ἀρχαίου Ἑλλη-
νικοῦ Πολιτισμοῦ. Οὐδὲν
ψευδέστερον. Ἡ ὀνομασία
«Βυζάντιο» εἶναι γέννημα
τῆς ιστοριογραφίας τῶν νε-
ωτέρων χρόνων. Οὐδέποτε
ἐξελληνίστηκε, ὅπως λαν-
θασμένα διδάσκεται, τοῦ-
ναντίον ὅλες οἱ συνιστώσες
τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ
(Φιλοσοφία, Θέατρο, Ἀθλη-
τισμός, Τέχνες, Ἐπιστῆμες
κ.τ.λ.), ἀλλὰ καὶ τὸ ἴδιο τὸ
ὄνομα Ἑλλήν εἶχαν κηρυ-
χθῇ ἀπὸ τὴν πολιτικοθρη-

σκευτική του εξουσία υπό ἄγριο διωγμό. Οἱ δὲ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες οὐδεμία σχέση μετὰ τὴν Ἑλλάδα εἶχαν, καθ' ὅτι στὰ χίλια χρόνια Βυζαντινῆς Ἱστορίας κανεὶς τους δὲν εἶχε καὶ ἑλληνικὴ καταγωγή. Οὔτε ἓνας ἐξ αὐτῶν δὲν καταγόταν ἀπὸ περιοχὲς μετὰ συμπαγῆ ἑλληνικὸ πληθυσμό, πολλοὶ δὲ αὐτῶν ἀγνοοῦσαν τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα.

Τὸ Βυζάντιο ἦταν ἀποικία τῶν Μεγαρέων ἀπὸ τὸν 7 αἰ. π.Χ., μετὰ βασιλέα τὸν Βύζαντα. Τὸ 330 μ.Χ. ὁ Ρωμαῖος αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος Α΄ ἱδρύσκει τὴν νέα πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας του καὶ τὴν ὠνόμασε Nova Roma (Νέα Ρώμη), ἐπίσημη ὀνομασία ποὺ διατηρεῖται μέχρι σήμερα στὸν τίτλο τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου. Σὲ χειρόγραφα μοναστηριῶν ἀποκαλεῖται συχνὰ «Νέα Σιών». Ἡ ὀνομασία Ρωμαῖοι διατηρήθηκε ἐπὶ ἑντεκα (11) ὁλόκληρους αἰῶνες ἀπὸ τὴν ἱδρύση μέχρι καὶ τὴν κατάλυση τοῦ κράτους ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς τὸ 1453. Οἱ σημερινοὶ ὀρθόδοξοι κάτοικοι τῆς Κωνσταντινούπολης καλοῦνται ἀπὸ τοὺς Τούρκους «Ρούμι», ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία «Ρωμῖός».

Ἡ εἰσαγωγή τῶν ὄρων «Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία» καὶ «Βυζάντιο», ποὺ ἐπινοήθηκαν στὶς ἀρχὲς τοῦ 19 αἰῶνα ἀπὸ ὠρισμένους ἱστορικούς, προκειμένου νὰ ἐμπεδώσουν τὸν δῆθεν ἑλληνικὸ χαρακτήρα τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ἀποτελεῖ μία ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες παραχαράξεις τῆς Ἱστορίας. Στὰ ἱστορικὰ κείμενα τοῦ Μεσαίωνα ἡ αὐτοκρατορία χαρακτηρίζεται ὡς Ρωμαϊκὴ καὶ ποτὲ ὡς Βυζαντινὴ, ἀλλὰ κυρίως σὲ καμμιὰ περίπτωση Ἑλληνικὴ. Ὁ ὅρος «βυζαντινός» οὐδέποτε



Στὸ μετάλλιο (Hôtel des Medailles, Παρίσι) εἰκονίζεται ὁ προτελευταῖος Βυζαντινὸς αὐτοκράτορας, Ἰωάννης Η΄ Παλαιολόγος, ἀδελφὸς τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορα Κωνσταντίνου, μετὰ δυτικὴ ἐνδυμασία καὶ κάλυμμα κεφαλῆς, τιτλοφορεῖται δέ: «Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων» (ὄχι τῶν Ἑλλήνων). Πηγή: Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, «Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν», τόμος Θ΄.

χρησιμοποιήθηκε ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ χαρακτηρίζει (δηλαδὴ τοὺς ἴδιους τοὺς Βυζαντινοὺς κατοίκους τοῦ πολυεθνικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους). Στὴν περίοδο τῆς Ἐπανάστασος τοῦ Εἰκοσιένα τὸ ἐπίθετο «βυζαντινός» ἐσήμαινε «σουλτανικός» (π.χ. «ἐξῆλθε τῶν Δαρδανελλίων ὁ βυζαντινὸς στόλος»: ἀπὸ τὸ Ἡμερολόγιον τῆς ναυαρχίδας τοῦ Μιαούλη «Θεμιστοκλῆς»).

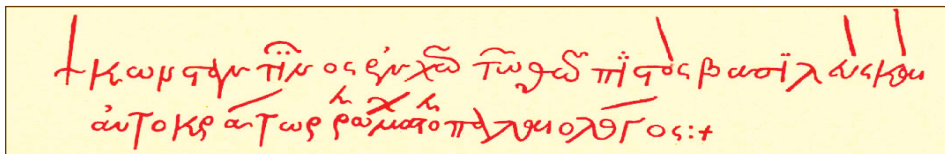
Παραθέτομε τὸν Πίνακα τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας μετὰ τὴν ἐθνικὴ καταγωγὴ ἐνὸς ἐκάστου.

ΟΝΟΜΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ	ΚΑΤΑΓΩΓΗ	ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ			
Μέγας Κωνσταντῖνος (Οὐπράβδα)	Ἰλλυριοὺς	324-337	Γεννήθηκε στὴν Ναῖσοδ (σημερινὸ Νις τῆς Σερβίας).
Κωνστάντιος, Κωνσταντῖνος Β΄, Κώνστας	Ἰλλυριοὶ	337-361	Γιοὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου.
Ἰουλιανὸς	Ἰλλυριοὺς	361-363	Ὁ μόνος μὴ μισέσθην αὐτοκράτορας στὴν Βυζαντινὴ Ἱστορία. Ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ὠνομάσθηκε ὁμῶς Παραβάτης.
Ἰοβιανὸς	Ἰλλυριοὺς	363-364	Γεννήθηκε στὴν Παννονία.
Οὐάλης	Ἰλλυριοὺς	364-378	Γεννήθηκε στὴν Παννονία.
ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ			
Θεοδόσιος ὁ Μέγας	Ἰβηρας	379-395	Γεννήθηκε στὴν Ἰβηρία, ἡ πραγματικὴ του ὁμῶς ἐθνικότητα ἔχει ἐπιμελῶς ἀποκρυβῇ.
Ἀρκάδιος	Ἰβηρας	395-408	Γιὸς τοῦ Θεοδόσιου.
Θεοδόσιος Β΄ ὁ Μικρὸς	Ἰβηρας	408-450	
Μαρκιανὸς	Ἰλλυριοὺς	450-457	
ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΛΕΟΝΤΟΣ			
Λέων Α΄	Δάκιος	457-474	
Λέων Β΄	Ἰσαυροὺς	474	
Ζήνων	Ἰσαυροὺς	474-491	Πὰ δύο χρόνια (475-476) τὸ θρόνο κατέλαβε ὁ Βασιλίσκος, ἀδελφὸς τῆς πεθερᾶς του Βηρίνας.
Ἀναστάσιος Α΄	Ἰλλυριοὺς	491-518	Γεννήθηκε στὸ Δυρράχιο.
ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ			
Ἰουστῖνος Α΄	Σλαῦος	518-527	Ὁρισμενοὶ ἱστορικοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ καταγωγὴ τοῦ ἦταν ἰλλυρικὴ.
Ἰουστινιανὸς	Σλαῦος	527-565	Ἀνιψιὸς τοῦ Ἰουστίνου.
Ἰουστῖνος Β΄	Σλαῦος	565-578	Ἀνιψιὸς τοῦ Ἰουστινιανοῦ.
Τιβέριος	Θράκας	578-582	Ὡς Θράκη ἐννοοῦνταν ἡ περιοχὴ μέχρι καὶ τὴν Βουλγαρία.
Μαυρίκιος	Καπαδόκης	582-602	
Φωκάς	Θράκας	602-610	

ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			
Ήράκλειος	Ἀρμένιος	610-641	
Κωνσταντῖνος Γ΄	Ἀρμένιος	641	
Ήρακλειωνᾶς	Ἀρμένιος	641	
Κώνστας Β΄	Ἀρμένιος	641-668	
Κωνσταντῖνος Δ΄ Πωγωνᾶτος	Ἀρμένιος	668 - 685	
Ίουστινιανὸς Β΄ Ρινότμητος	Ἀρμένιος	685 - 695	
Λεόντιος	Ἰσαυρος	695 - 698	
Τιβέριος Γ΄ Ἀψίμαρος	Γότθος	698 - 705	
ΑΝΑΡΧΙΑ, ΕΚΤΟΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ			
Φιλιππικὸς ἢ Βαρδάνης	Ἀρμένιος	711-713	
Ἀναστάσιος Β΄	Κωνσταντινουπολίτης	713 - 715	
Θεοδόσιος Γ΄ Ἀδραμιντίνος	ἀπὸ τῆ Μ. Ἀσία	715 - 717	
ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΙΣΑΥΡΩΝ			
Λέων Γ΄	Σύριος	717-741	Ἀπὸ τὴ Γερμανίεια Συρίας. Ἡ ἰσαυρικὴ του καταγωγὴ ἀμφισβητεῖται ἀπὸ ὠρισμένους ἱστορικούς.
Κωνσταντῖνος Ε΄ Κοπρώνυμος	Σύριος	741- 775	Γιὸς τοῦ Λέοντος Γ΄.
Λέων Δ΄ ὁ Χάζαρος	Συριοχάζαρος	775 - 780	Γιὸς τοῦ Κων/νου. Ἡ μητέρα του ἦταν κόρη τοῦ ἡγεμόνα τῶν Χαζάρων.
Κωνσταντῖνος ΣΤ΄	Συριοχάζαρος	780 - 797	
Εἰρήνη ἢ Ἀθηναία	Ἀθηναία	797- 802	Ἀπὸ τὸ γένος τῶν εὐγενῶν Σαρανταπήχων.
Νικηφόρος Α΄	Ἀραβας ἢ Σημίτης	802 - 811	
Σταυράκιος	Ἀραβας ἢ Σημίτης	811	Γιὸς τοῦ Νικηφόρου.
Μιχαὴλ Α΄ Ραγκαβὲς	Κωνσταντινουπολίτης	811- 813	Ἀδελφὸς ἐξ ἀγχιστείας τοῦ Σταυράκιου.
Λέων Ε΄ Ἀρμένιος	Ἀρμένιος	813 - 820	
ΦΡΥΓΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ			
Μιχαὴλ Β΄ Τραυλὸς	Φρύγιος	820 - 829	Ἰουδαῖος ἐκ γενετῆς.
Θεόφιλος	Φρύγιος	829 - 842	Γιὸς τοῦ Μιχαήλ.
Μιχαὴλ Γ΄ Μέθυσος	Φρύγιος	842 - 867	Γιὸς τοῦ Θεοφίλου.
ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ			
Βασίλειος Α΄	Ἀρμενοσλαῦος	867-886	

Λέων Στ' Σοφός	Ἀρμενοσηαῦος	886-912	
Ἀλέξανδρος	Ἀρμενοσηαῦος	912-913	
Κων/νος Ζ' Πορφυρογέννητος	Ἀρμενοσηαῦος	913-959	
Ρωμανός Α' Λεκαπνός	Ἀρμένιος	920-944	Συμβασιλεία με τοὺς γιουοὺς του καὶ τὸν Κων/νο.
Ρωμανός Β'	Ἀρμενοσηαῦος	959-963	Γιὸς τοῦ Κων/νου.
Νικηφόρος Β' Φωκάς	Καππαδόκης	963-969	
Ἰωάννης Τσιμισκής	Ἀρμένιος	969-976	
Βασίλειος Β' Βουλγαροκτόνος	Ἀρμενοσηαῦος	976-1025	
Κωνσταντῖνος Η'	Ἀρμενοσηαῦος	1025-1028	
Ρωμανός Γ' Ἀργυρός		1028-1034	
Μιχαήλ Δ' Παφλαγόνας	Παφλαγόνας	1034-1041	
Μιχαήλ Ε' Καλαφάτης	Παφλαγόνας	1041-1042	Ἀνιψιὸς τοῦ Μιχαήλ Δ'.
Θεοδώρα καὶ Ζωή	Ἀρμενοσηαῦες	1042	Ἀδελφές, κόρες τοῦ Κων/νου Η'.
Κωνσταντῖνος Θ' Μονομάχος	Κωνσταντινουπολίτης	1042-1055	
Θεοδώρα	Ἀρμενοσηαῦα	1055-1056	Ἡ ἴδια γιὰ δευτέρη φορά.
Μιχαήλ ΣΤ' Στρατιωτικός	Ἀγνωστης ἐθνικότητας	1056-1057	Καταγόταν ἀπὸ ἄσημη οἰκογένεια.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΩΜΑΛΙΩΝ			
Ἰσαὰκ Α' Κομνηνός	Παφλαγόνας	1057-1059	
Κωνσταντῖνος Ι' Δούκας	Παφλαγόνας	1059-1067	
Ρωμανός Δ' Διογένης	Καππαδόκης	1067-1071	
Μιχαήλ Ζ' Δούκας	Παφλαγόνας	1071-1078	Γιὸς τοῦ Κων/νου Δούκα.
Νικηφόρος Γ' Βοτανειάτης	Καππαδόκης	1078-1081	
ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΚΟΜΝΗΝΩΝ			
Ἀλέξιος Α' Κομνηνός	Παφλαγόνας	1081-1118	Ἀνιψιὸς τοῦ Ἰσαὰκ Α' Κομνηνοῦ.
Ἰωάννης Β' Κομνηνός	Παφλαγόνας	1118-1143	
Μανουήλ Α' Κομνηνός	Παφλαγόνας	1143-1180	Ἡ μητέρα του ἦταν Οὐγγαρέζα.
Ἀλέξιος Β' Κομνηνός	Παφλαγόνας	1180-1183	
Ἀνδρόνικος Α' Κομνηνός	Παφλαγόνας	1183-1185	
ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΑΓΓΕΛΩΝ			
Ἰσαὰκ Β' Ἀγγεῖλος	Λύδιος	1185-1195	Ἀπὸ τὴν φιλαδέλφεια τῆς Μ. Ἀσίας. Συγγένευε καὶ με τοὺς Κομνηνοὺς.
Ἀλέξιος Γ' Ἀγγεῖλος	Λύδιος	1195-1203	

Ίσαάκ Β΄ (πάθι) και Αἰέξιος Δ΄ Ἀγγεῖλος	Λύδιοι	1203-1204	
Αἰέξιος Ε΄ Μούρτζουφλιος	Λύδιος	1204	
ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΛΑΣΚΑΡΕΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΑΤΟΥ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ			
Ἡ καταγωγή τοῦ Θεόδωρου, ἰδρυτῆ τῆς δυναστείας τῶν Λασκαριδῶν, δὲν εἶναι γνωστὴ. Ὁ Θεόδωρος Λάσκαρις ὑπῆρξε συγγενὴς τοῦ οἴκου τῶν Ἀγγέλων μέσω τῆς συζύγου του καὶ τοῦ οἴκου τῶν Κομνηνῶν.			
Θεόδωρος Α΄ Λάσκαρις		1204-1222	Ἐνδεχομένως νὰ εἶχε περσικὴ καταγωγή, δεδομένου ὅτι lascar στὰ Περσικά σημαίνει πολεμιστής.
Ἰωάννης Γ΄ Δούκας Βατάτζης		1222-1254	Γεννήθηκε στὴ Νίκαια.
Θεόδωρος Β΄ Λάσκαρις		1254-1258	Γιὸς τοῦ Βατάτζη ἀπὸ μητέρα Λασκαρίνα.
Ἰωάννης Δ΄ Λάσκαρις		1258-1261	
ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΩΝ			
Ἡ δυναστεία τῶν Παλαιολόγων εἶχε συγγένειες μὲ τὶς οἰκογένειες τῶν Κομνηνῶν, τῶν Δουκῶν καὶ τῶν Ἀγγέλων. Ὁρισμένοι ἀπὸ τοὺς πρῶτους Παλαιολόγους ὑπέγραψαν μὲ τέσσερα οἰκογενειακὰ ὀνόματα, π.χ. Μιχαὴλ Δούκας Ἀγγεῖλος Κομνηνὸς Παλαιολόγος. Ἀργότερα ὑπέγραψαν ἀπλῶς Παλαιολόγοι. Στὶς μηχανορραφίες τους γιὰ τὴ διεκδίκηση τοῦ θρόνου ἀρκετὲς φορὲς συνεργάσθηκαν μὲ τοὺς Τούρκους.			
Μιχαὴλ Η΄ Παλαιολόγος	Μικρασιάτης	1261-1282	Γεννήθηκε στὴ Νίκαια.
Ἀνδρόνικος Β΄ Παλαιολόγος	Μικρασιάτης	1282-1328	Γιὸς τοῦ Μιχαὴλ Η΄.
Μιχαὴλ Θ΄ Παλαιολόγος (συναυτοκράτωρ μὲ τὸν Ἀνδρόνικο Α΄)	Οὐγγρο-μικρασιάτης	1295-1320	Γιὸς τοῦ Ἀνδρόνικου Β΄. Ἡ μητέρα του ἦταν Οὐγγαρέζα.
Ἀνδρόνικος Γ΄ Παλαιολόγος ὁ Νέος	Ἀρμενο-μικρασιάτης	1328-1341	Ἡ μητέρα του ἦταν ἀπὸ τὴν Ἀρμενία.
Ἰωάννης Ε΄ Παλαιολόγος	Σαβοῖο-μικρασιάτης	1341-1376	Ἡ μητέρα του ἦταν ἀπὸ τὴ Σαβοῖα.
Ἰωάννης ΣΤ΄ Καντακου- ζηνὸς (αὐτοκράτωρ ισότιμος μὲ τὸν Ἰωάννη Ε΄ Παλαιολόγο)		1347-1354	
Ἀνδρόνικος Δ΄ Παλαιολόγος	Σαβοῖο-μικρασιάτης	1376-1379	Γιὸς τοῦ Ἰωάννη Ε΄.
Ἰωάννης Ε΄ Παλαιολόγος (2η φορά)	Σαβοῖο-μικρασιάτης	1379-1391	
Ἰωάννης Ζ΄ Παλαιολόγος	Σαβοῖο-μικρασιάτης	1390	Ἐγγονὸς τοῦ Ἰωάννη Ε΄. Ἐμεινε στὸ θρόνο ῥίγους μῆνες.
Μανουὴλ Β΄ Παλαιολό- γος	Σαβοῖο-μικρασιάτης	1391-1425	Γιὸς τοῦ Ἰωάννη Ε΄.
Ἰωάννης Η΄ Παλαιολόγος	Σλαβο- σαβοῖο-μικρα- σιάτης	1425-1448	Γιὸς τοῦ Μανουὴλ Β΄. Ἡ μητέρα του ἦταν Σλαῦα, τὸ γένος Ντράγατς (Δραγάτση).
Κωνσταντῖνος ΙΑ΄ Παλαι- ολόγος	Σλαβο- σαβοῖο-μικρα- σιάτης	1449-1453	Ἀδελφὸς τοῦ Ἰωάννη Η΄, Σλαῦος ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς μητέρας του.



Ἡ ιδιόχειρη ὑπογραφή τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορα Κωνσταντίνου ΙΑ΄ Παλαιολόγου, ὁ ὁποῖος αὐτοπροσδιορίζεται ὡς: «Κωνσταντῖνος ὁ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος».



αὐτοκράτειρα Εἰρήνη, ἡ ὁποία φέρεται ὡς γεννηθεῖσα στὴν Ἀθήνα, δὲν διεκρίνετο ἀπὸ τίποτε τὸ ἐλληνικό, ἀφοῦ δηλητηρίασε τὸν ἄνδρα τῆς Λέοντα Δ΄, ἀκρωτηρίασε καὶ δολοφόνησε μὲ φορικτοὺς τρόπους διάφορους στρατιωτικούς, καθὼς καὶ τοῦ ἕξι γιουὺς τοῦ Κωνσταντίνου Ε΄ καὶ τύφλωσε τὸ μονογενὴ γιὸς τῆς καὶ συμβασιλέα Κωνσταντῖνο ΣΤ΄. Δύο ἀδελφία ἀπὸ ἄλλη μητέρα τοῦ Κωνσταντίνου τὰ ἐξώρισε σὲ ἓνα μοναστήρι τοῦ Ὑμηττοῦ· κι ἐπειδὴ οἱ κρατούμενοι εἶχαν τὸν τίτλο τοῦ Καίσαρα, ἀπὸ τότε τὸ μοναστήρι πῆρε τὸ ὄνομα Καισαριανή.

Τὸ ὅτι ἡ Εἰρήνη δὲν εἶχε καμμία σχέση μετὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ ἀποδεικνύεται κι ἀπὸ τὴν ἀγιοποίησή της ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. (Βλ. Β. Μαυρομαμάτη, «Αὐτοκράτειρα Εἰρήνη ἡ Ἀθηναία. Μία κτηνώδης υἱοκτόνος-συζυγοκτόνος ἀλλὰ καὶ ἀγία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας!», «Δ», τ. 275.)

* * *



πραγματικὴ καταγωγή ἀρκετῶν αὐτοκρατόρων ἔχει ἐσκεμμένα ἀποκρυβῇ, γεγονὸς ποὺ δημιουργεῖ εὐλόγες ὑπόνοιες, ὅπως π.χ. τοῦ Θεοδοσίου, ὁ ὁποῖος φέρεται ὡς Ἰβηρας μὲ διαφορετικὸ ἀρχικὰ –ἀγνωστο– ὄνομα κι ἐπίσης ἄγνωστη καταγωγή. Οἱ ἐλληνορθόδοξοι ὑποστηρίζουν διάφορες ἀστείες ἀρκετὲς φορὲς θέσεις, ὅπως ὁ Φ. Κουκουλὲς στὴν «Ἐπετηρίδα τῆς Ἐταιρείας τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν», τόμ. Ε΄, ὁ ὁποῖος διατύπωσε τὴ γνώμη πὼς τὸ ὄνομα Λάσκαρις (lascar=πολεμιστὴς στὰ Περσικά) προέρχεται ἀπὸ τὸ δάσκαλης, ἄρα ὁ πρῶτος Λάσκαρις ἦταν δάσκαλος! Γιὰ ἄλλους αὐτοκράτορες ὑπάρχουν ἀντικρουόμενα στοιχεῖα, ὅπως π.χ. γιὰ τὴ δυναστεία τῶν Ἰσαύρων, ἡ ὁποία φέρεται νὰ ἔχη μᾶλλον συριακὴ κι ὄχι ἰσαυρικὴ καταγωγή. Σὲ καμμία ὅμως περίπτωση στὴ χιλιόχρονη Βυζαντινὴ Ἱστορία δὲν παρουσιάστηκε κάποιος αὐτοκράτορας, ὅχι κατ' ἀνάγκην Ἑλληνας, ἀλλὰ ἔστω φορέας καὶ πρόμαχος τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Ὁ συνήθης τίτλος, ποὺ ἔφεραν ὅλοι οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες, ἦταν: «Βασιλεὺς καὶ ἀπόλυτος μονάρχης τῶν Ῥωμαίων». Ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία, ἡ ὁποία ὑπῆρξε ἓνα πολυεθνικὸ συνονθύλευμα δεκάδων λαῶν, δὲν ἀπέκτησε ποτὲ ἐλληνικὸ ἐθνικὸ χαρακτήρα, τὸ ἀντίθετο μάλιστα. Ἡ λέξη Ἑλληνας ταυτιζόταν μὲ τὸν εἰδωλολάτρη καὶ θεωροῦνταν ἕβρις. «Ἐπειδὴ τινες εὗρηνται ἐκ τῶν ἀνοσίων καὶ μυσαρῶν Ἑλλήνων κατεχόμενοι πλάνη...» (Κώδ. Ἰουστ. Α΄ 11,10.)

Κίμων Ἐλευθερίου

Ο ΙΣΤΟΚ, Ο ΟΥΠΡΑΒΔΑ ΚΑΙ Η ΒΙΓΛΕΝΙΤΖΑ...

ΟΙ ΣΛΑΥΟΙ ΠΟΥ ΑΓΝΟΟΥΣΑΝ ΤΗΝ ἙΛΛΗΝΙΚὴ ΓΛΩΣΣΑ



ιστορική ἀλήθεια ἔχει ὡς ἔξης· κράτος μὲ τὸ ὄνομα «Βυζάντιο» οὐδέποτε ὑπῆρξε παρὰ μόνο ἡ Ἀνατολικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία ἢ, ὅπως ὠνομαζόταν κατὰ τὸν Μεσαίωνα, «Ρωμανία». Ἦταν ἓνα πολυεθνικὸ κράτος μὲ ταυτοτικὸ σύνδεσμο τῆς «ρωμαϊκῆς» συνείδησης τὴν Ὁρθοδοξία. Παρὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας ὡς κυρίαρχης ἀπὸ τὸν 7ο αἰῶνα καὶ μετὰ τὰ Λατινικὰ δὲν ἐξαλείφθηκαν ποτὲ ἀπὸ τὴ διοίκηση καὶ τὸ στράτευμα (ιδίως στὸν ὀρισμὸ τῶν ἀξιωματῶν καὶ τὴν ἐντολὴ τῶν παραγγελμάτων). Οἱ δὲ Ἕλληνες στὴν καταγωγὴ (οἱ «Ἑλλαδικοί», ὅπως λέγονταν ὑποτιμητικὰ) ὡς κατεχόμενο ἔθνος ἀντιμετωπίζονταν συνήθως ὡς πολῖτες δεύτερης κατηγορίας. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο στὰ ἀνώτερα ἀξιώματα τῆς Νέας Ρώμης ἀνέρχονταν συνήθως «ἔμπιστοι» βαρβαρικῆς, κατὰ προτίμηση ἀσιατικῆς, καταγωγῆς.

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀξιωματοῦχοι, ποὺ δὲν εἶχαν ἑλληνικὴ συνείδηση ἢ αἷμα, ὥριζαν τὶς τύχες τῆς αὐτοκρατορίας μέχρι τὴν ἄλωσή της ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους (1204), καὶ ἡ ἀποκάλυψη τῆς γενιᾶς τοῦ καθενὸς στεριώνει τὴν ἄποψη, ὅτι τὸ Βυζάντιο οὐδέποτε ὑπῆρξε ἑλληνικὸ κράτος. Ἐξάλλου τὸ ὅτι εἶχαν τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ὡς «ἐπίσημη» δὲν σημαίνει ἑλληνικότητα τοῦ κράτους, ἂν ἀναλογιστοῦμε ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ ἦταν ἐπίσημη γλῶσσα τῆς διοίκησης καὶ τῆς διπλωματίας καὶ στὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία. Ἄλλωστε, ὅπως θὰ φανῇ παρακάτω, πολλοὶ Βυζαντινοὶ ἀνώτατοι ἀξιωματοῦχοι δὲν ἤξεραν Ἑλληνικά.

Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα τῆς βαρβαροκρατίας ποὺ εἶχε ἐπιβληθῇ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὕστερης ρωμαϊκῆς κατοχῆς τῆς Ἑλλάδας (Βυζαντινὴ Περίοδος) εἶναι τὰ μέλη τῆς δυναστείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Α' καὶ οἱ συνεργάτες αὐτοῦ τοῦ αὐτο-

κράτορα. Ἄς γνωρίσουμε λοιπόν, ποιοί ἦταν καὶ ἀπὸ ποῦ κατάγονταν ὅλοι αὐτοὶ οἱ «Ρωμαῖοι», ποῦ ἡ σημερινὴ Ρωμιοσύνη τοὺς θέλει Ἑλληνες.

Ἰουστίνος Α΄, αὐτοκράτωρ (518-527): Ἦταν ἀγράμματος χωρικός, ποῦ ἔγινε Αὐγουστος καὶ ἀνέβασε στὸ θρόνο τὸν ἀνιψιό του Ἰουστινιανὸν τὸν Α΄. Ὁ Παπαρρηγόπουλος γράφει: «Ὁ Ἰουστίνος γεννήθηκε στὴν πόλη τῶν Σκούπων τῆς Δαρδανίας κοντὰ στὸν Ἀξιὸ ποταμὸ, ἀπὸ γονεῖς χωρικούς καὶ ἀνῆκε σὲ μία ἀπὸ τὶς βάρβαρες φυλὲς ποὺ στοὺς τρεῖς προηγούμενους αἰῶνες εἶχαν ἐγκατασταθῇ στὶς βορειότερες ἐπαρχίες τοῦ κράτους. Πῶς ὀνομαζόταν πρὶν ὁ Ἰουστίνος, εἶναι ἄγνωστο. Τὸ λατινικὸ αὐτὸ ὄνομα τὸ πῆρε πολὺ ἀργότερα, ὅταν μπῆκε στρατιώτης στὴν βασιλικὴ ὑπηρεσία καὶ ἄρχισε νὰ προάγεται λόγῳ τῆς ἀνδρείας του στὰ ἀνώτερα ἀξιώματα. Αὐτὸ τὸ συμπεραίνουμε ἀπὸ τὸ ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι γνωστοὶ συγγενεῖς του πῆραν, ὅπως θὰ δοῦμε, λατινικὰ ὀνόματα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ σύζυγο τοῦ Ἰουστίνου Λουπικία, ποὺ ἐπίσης καταγόταν ἀπὸ βαρβάρους καί, ὅταν στέφθηκε Αὐγούστα, χαιρετίστηκε ἀπὸ τοὺς δῆμους μὲ τὸ ἐλληνικώτερο ὄνομα Εὐφημία, ποὺ τὸ διατήρησε στὴν Ἱστορία.

Ὁ Ἰουστίνος ἄλλαξε ὄνομα, ἀλλὰ ἔμεινε τόσο ἀμαθής, ποῦ, ἂν πιστέψουμε τὰ ἀνέκδοτα τοῦ Προκόπιου, δὲν μποροῦσε οὔτε νὰ χαράξῃ τὰ τέσσερα γράμματα ποὺ ἀποτελοῦσαν τὴ λέξη *legi* (ἀνέγγων), τὴν ὁποία ἀκόμα συνήθιζαν νὰ γράφουν οἱ βασιλιᾶδες τῆς Ἀνατολῆς πάνω στὰ διατάγματα.»¹

Ἦσαν ἀγράμματοι καὶ δὲν μιλοῦσαν Ἑλληνικὰ

Ἰουστινιανὸς Α΄, αὐτοκράτωρ (527-565): Σφαγέας τῶν Ἑλλήνων², συστηματικὸς καταστροφέας ἐλληνικῶν ἔργων τέχνης, ἐμπρηστής ἐλληνικῶν χειρογράφων, ἐχθρὸς τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔκλεισε τὶς φιλοσοφικὲς σχολὲς τῶν Ἀθηνῶν, κατήργησε τοὺς Ἀγῶνες καὶ θέσπισε τὸν ὑποχρεωτικὸ νηπιοβαπτισμὸ, ἦταν Σκοπιανὸς, καὶ Σλαῦος στὴν καταγωγή. Γράφει ὁ Παπαρρηγόπουλος: «Ὁ Ἰουστινιανὸς γεννήθηκε ἐπίσης στὴ Δαρδανία. Ὁ πατέρας του ὠνομαζόταν Ἰστόκ, ἡ ἀδελφή τοῦ Ἰουστινιανοῦ Βιγλενίτζα καὶ ὁ ἴδιος Οὐπράβδα· εἶχαν ὅλοι δηλαδὴ ὀνόματα πιθανὸν σλαυικά, ποὺ ὅμως μεταφράστηκαν στὴ Λατινική, ὅταν ὁ Ἰουστίνος κάλεσε τὸν ἀνιψιό του στὴν Κωνσταντινούπολη, καὶ τὸ Ἰστόκ ἔγινε Σαββάτιος, τὸ Βιγλενίτζα Βιγιλαντία καὶ τὸ Οὐπράβδα Ἰουστινιανός.»³

1. Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος, «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», βιβλίο ἔνατο, κεφάλαιο γ΄, πέμπτος τόμος τῶν ἐκδόσεων «Φάρος», Ἀθήνα 1983, σελίδα 68.
2. «Μετὰ τοὺς Σαμαρεῖτες (ὁ Ἰουστινιανός) ἄρχισε νὰ καταδιώκῃ τοὺς ἀποκαλούμενους Ἑλληνες, ὑποβάλλοντάς τους σὲ σωματικὰ βασανιστήρια καὶ ἀρπάζοντας τὰ χρηματά τους. Ἀκόμα καὶ ὅσοι ἀπὸ αὐτοὺς, στὴν προσπάθειά τους νὰ γλυτώσουν μὲ τὰ λόγια ἀπὸ τὶς ἐπιχειρήσεις συμφορῆς, ἀποφάσισαν νὰ ἀσπασθοῦν διῆθεν τὴ χριστιανικὴ θρησκεία, αὐτοὶ λοιπὸν τὶς περισσότερες φορὲς συλλαμβάνονταν ὕστερ’ ἀπὸ λίγο νὰ κάνουν σπονδὲς καὶ θυσίες καὶ ἄλλα ἀνόσια ἔργα [χάσμα στὸ κεῖμενο].» Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 3ο, ια΄, ἐκδόσεις «Ἄγρα», β΄ ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 86.
3. Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος, «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», βιβλίο ἔνατο, κεφάλαιο γ΄, πέμπτος τόμος τῶν ἐκδόσεων «Φάρος», Ἀθήνα 1983, σελίδα 68.

Ἀπὸ ἄλλους ὁ Ἰουστινιανὸς θεωρεῖται ὅτι ἦταν Γότθος. Ὁ G.A. Williamson ἰσχυρίζεται ὅτι: «Ἀπὸ γενιὰ χωρικῶν, ἀπὸ Γότθους γονεῖς, ὁ Φλάβιος Ἀνικιανὸς Ἰουστινιανὸς γεννήθηκε στὸ Ταυρήσιον (Σκόπια) τοῦ Ἰλλυρικοῦ, πιθανῶς τὸ 483 μ.Χ.»⁴

Βεβαίως σχετικὰ μὲ τοὺς συγγενεῖς τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὑπάρχουν καὶ οἱ μαρτυρίες τοῦ ἱστορικοῦ Προκόπιου στὰ «Ἀνέκδοτα» του: «Ὅταν στὸ Βυζάντιο αὐτοκράτορας ἦταν ὁ Λέων, τρεῖς νεαροὶ γεωργοὶ ἰλλυρικῆς καταγωγῆς, ὁ Ζίμαρχος, ὁ Διτύβιστος καὶ ὁ Ἰουστίνος ἀπὸ τὴν Βεδεριάνα...»⁵ (...) «...ὁ Ἰουστίνος μὲ τὴ δύναμη τοῦ ἀξιώματός του ἀνέβηκε στὸ θρόνο, ἐνῶ ἤδη εἶχε φτάσει στὸ χεῖλος τοῦ τάφου καὶ δὲν ἔξερε καθόλου γράμματα καὶ ἦταν αὐτὸ πὺν λένε ἀναλφάβητος, πρᾶγμα πὺν δὲν εἶχε συμβῇ ποτὲ προηγουμένως, τοῦλάχιστον στοὺς Ρωμαίους»⁶. (...) «Μὲ τὸν Ἰουστίνον λοιπὸν ἔτσι εἶχαν τὰ πράγματα γιὰ τοὺς Ρωμαίους. Εἶχε μάλιστα αὐτὸς καὶ μία γυναῖκα ὀνόματι Λουππικίνη, μία πρῶην σκλάβα βαρβαρικῆς καταγωγῆς, πὺν εἶχε γίνεи ἐρωμένη τοῦ ἀνθρώπου, πὺν τὴν εἶχε προηγουμένως ἀγοράσει. Κι αὐτὴ συμβασίλευσε μὲ τὸν Ἰουστίνον στὴ δύση τοῦ βίου της.»⁷

Γιὰ τὴν ἴδια βασίλισσα ὁ Προκόπιος συμπληρώνει: «...ἦταν ὀλωσδιόλου ἄξεστη καὶ ἀπὸ βαρβαρικὴ γενιά, ὅπως ἔχω ἀναφέρει. (...) ...οὔτε κἂν τὸ ἴδιο τῆς ὄνομα δὲν κράτησε ὅταν ἦρθε στὸ παλάτι, μὲ τὴν ἰδέα ὅτι θὰ τὸ κορόιδευαν ὅλοι, καὶ ὠνομάστηκε Εὐφημία»⁸. Ὁ Ἰουστινιανὸς ὄχι μόνον δὲν μιλοῦσε Ἑλληνικά, ἀλλὰ καὶ τὰ Λατινικά μίλαγε μὲ βαρβαρικὴ προφορά: «...ἀλλὰ καὶ στὴ γλῶσσα καὶ στὴν ἐμφάνιση καὶ στὸ πνεῦμα ἐβαρβάριζε. Τὰ ἔγγραφα πὺν ἐπιθυμοῦσε νὰ γράψῃ ὁ ἴδιος, δὲν ἔδινε ἐντολὴ νὰ τὰ κοινοποιῇ ὁ ἄνθρωπος πὺν εἶχε τὸ ἀξίωμα τοῦ κοιαιστώρος, ὅπως ἦταν τὸ ἔθιμο, ἀλλὰ τὰ περισσότερα θεωροῦσε καλὸ νὰ τὰ διαβάξῃ ὁ ἴδιος δυνατὰ κι ἂς μειονεκτοῦσε τόσο στὴ γλῶσσα...»⁹.

Ὅλοι οἱ βάρβαροι τοῦ Ἰουστινιανοῦ Α': Ἀνεξάρτητα ὅμως ἀπὸ τὸ ἂν ὁ Ἰουστινιανὸς ἦταν Σλαῦος ἢ Ἰλλυριδὴς ἢ Γότθος, ἀξίζει νὰ δοῦμε μὲ ποιούς ἀνθρώπους ἐπᾶνδρωσε τὴ διοίκηση τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους. Οἱ πηγὲς πὺν ἀκολουθοῦν ἔχουν τὶς ἀδιαμφισβήτητες ἀποδείξεις σχετικὰ μὲ τὶς φυλετικὲς προτιμήσεις τοῦ βασιλέα τῶν Ρωμαίων.

4. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», ἀπόσπασμα τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ G.A. Williamson ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «Penguin», μετάφραση Ἀλὸνς Σιδέρη, ἐκδόσεις «Ἄγρα», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993.

5. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 20, ζ', ἐκδόσεις «Ἄγρα», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 57.

6. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 20, ζ', ἐκδόσεις «Ἄγρα», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 58.

7. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 20, ζ', ἐκδόσεις «Ἄγρα», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 59.

8. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 20, θ', ἐκδόσεις «Ἄγρα», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 77.

9. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 30, ιδ', ἐκδόσεις «Ἄγρα», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδες 97-98.

Ίουνίλος ὁ Λίβυος, κοιαίστωρ (543-550 περίπου): Ὁ Ίουνίλος διωρίστηκε ἀπὸ τὸν Ίουστινιανὸν στὸ ἀξίωμα τοῦ κοιαίστωρος (ἢ κυαίστωρ ἀπὸ τὸ λατινικὸ Quaestor). Ὁ κοιαίστωρ ἦταν ὑψηλὸς ἀξιωματοῦχος, ὑπεύθυνος γιὰ τὴ σύνταξη νομοσχεδίων καὶ ἐκτελοῦσε χρέη ἐμπιστοῦ συμβούλου τοῦ αὐτοκράτορα σὲ νομικὰ θέματα. Ὁ ἐν λόγῳ ἐκλεκτὸς τοῦ Ίουστινιανοῦ ἦταν ἀφρικανικῆς καταγωγῆς, «...ἤξερε βέβαια Λατινικά, ὅσο ὅμως γιὰ τὰ Ἑλληνικά δὲν ἦταν σὲ θέση νὰ τὰ προφέρῃ μὲ τὴ σωστὴ προφορὰ (πολλὲς φορὲς πράγματι, ποὺ προσπαθοῦσε νὰ πῇ κάποια ἑλληνικὴ λέξη, τὸν κοροΐδευαν οἱ ὑφιστάμενοί του), ἐπειδὴ ποτὲ δὲν εἶχε λάβει οὔτε κἂν τὴ στοιχειώδη ἐκπαίδευση»¹⁰.

Πέτρος Βαρσύμης (Γυιὸς τοῦ Σίμωνα), ἄρχων τῶν Πραιτόρων: Ὁ Ἑβραῖος Πέτρος διωρίστηκε Πραιτόρ (Praetor) ἀπὸ τὸν Ίουστινιανόν, διαδεχόμενος τὸν περιβόητο Ἰωάννη Καππαδόκη. Εἶχε τὸ ἐπώνυμο Βαρσύμης ποὺ σημαίνει γυιὸς τοῦ Σίμωνα. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐν λόγῳ «Ρωμαίου», πρὶν γίνῃ πραιτόρας, ἦταν ἀργυραμοιβός! Γιὰ αὐτὴ τή... λαμπρὴ προσωπικότητα ἀναφέρει ὁ Προκόπιος: «...βρῆκαν ἀνέλπιστα κάποιον ἀργυραμοιβὸν ὀνόματι Πέτρο, συριακῆς καταγωγῆς, ποὺ εἶχε τὸ παρατσούκλι Βαρσύμης. Αὐτὸς παλιὰ καθόταν στὸ σαράφικόν του καὶ ἀλλάζε χάλκινα νομίσματα, ἀποκομίζοντας αἰσχρὰ κέρδη μὲ τὶς ἐξαιρετικὲς του ἱκανότητες στὸ νὰ κλέβῃ στοὺς ὁβόλους καὶ νὰ ἐξαπατᾷ κατὰ σύστημα μὲ ταχυδακτυλουργίες τοὺς ἀνθρώπους ποὺ συναλλάσσονταν μαζί του. Τὰ κατάφερνε θανμάσια νὰ κλέβῃ ἀσύστολα τὸν κοσμάκη ποὺ ἔπεφτε στὰ νύχια του καί, ὁσάκις τὸν ἔπιαναν, νὰ παίρνῃ ὄρκο πὼς ἦταν ἀθῶος καὶ νὰ συγκαλύπτῃ μὲ τὸ θράσος τῆς γλώσσας του τὸ σφάλμα τῶν χειρῶν του»¹¹.

Ἰωάννης, ἄρχοντας τῶν Θησαυρῶν: Διετέλεσε σὲ αὐτὸ τὸ ἀξίωμα ἐπὶ Ίουστινιανοῦ καὶ ἀπολύθηκε, γιὰ νὰ ἀναλάβῃ καὶ αὐτὸ τὸ «ὑπουργεῖο» ὁ Βαρσύμης. Ὁ Προκόπιος ἀναφέρει, ὅτι αὐτὸς ὁ Ἰωάννης, ποὺ ἦταν μία ἐξαίρεση τιμιότητος στὴ διεφθαρμένη κυβέρνηση τοῦ Ίουστινιανοῦ, «...ἦταν Παλαιστίνιος στὴν καταγωγή»¹².

Ἀδδαῖος, δημόσιος τελώνης: Διωρίστηκε ἀπὸ τὸν Ίουστινιανόν ὑπεύθυνος τῶν τελωνείων τῶν λιμένων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ Προκόπιος λέει, ὅτι αὐτὸς ὁ Ἀδδαῖος ἦταν συριακῆς καταγωγῆς¹³.

Ρόδων, διοικητὴς τῆς Ἀλεξάνδρειας: Ὁ Ρόδων ἦταν κατὰ τὸν Προκόπιον «φοινικῆς καταγωγῆς»¹⁴ καὶ διετέλεσε διοικητὴς τῆς δεύτερης μεγαλύτερης μητροπόλεως (ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ) τῆς αὐτοκρατορίας ἐπὶ Ίουστινιανοῦ.

10. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 5ο, κ', ἐκδόσεις «Ἄγρ», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 130.

11. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 5ο, κβ', ἐκδόσεις «Ἄγρ», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 136.

12. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 5ο, κβ', ἐκδόσεις «Ἄγρ», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 140.

13. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 6ο, κε', ἐκδόσεις «Ἄγρ», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 152.

14. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 7ο, κζ', ἐκδόσεις «Ἄγρ», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 163.

Ἰωάννης Λαξαρίων, διοικητὴς τῆς Ἀλεξανδρείας: Διαδέχτηκε στὴ θέση αὐτὴν τὸν Ρωμαῖο πατρίκιο Λιβέριο, ποὺ εἶχε διαδεχτῇ τὸν Φοίνικα Ρόδωνα. Ὁ Ἰωάννης Λαξαρίων ἦταν Αἰγύπτιος στὴν καταγωγή κατὰ τὸν Προκόπιο¹⁵.

Ἀρσένιος, συγκλητικός: Ἑβραῖος, Σαμαρείτης στὴν καταγωγή. Ὁ Προκόπιος γράφει σχετικὰ: «Υἦρχε κάποιος Ἀρσένιος, παλαιστινιακῆς καταγωγῆς, ὁ ὁποῖος εἶχε προσφέρει ὑπηρεσίες στὴν αὐτοκράτειρα Θεοδώρα σὲ πολὺ κρίσιμες στιγμὲς κι ἔτσι ἀπόκτησε μεγάλη δύναμη καὶ πλοῦτή πολλὰ κι ἔφτασε ὥς τὸ ἀξίωμα τοῦ συγκλητικού, μολονότι ἦταν ἕνα κάθαγμα. Στὴν πραγματικότητα ἦταν Σαμαρείτης, ἀλλὰ, γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴ δύναμη ποὺ εἶχε, ἀποφάσισε νὰ ὀνομαστῇ χριστιανός. Ὁ πατέρας του ὅμως καὶ ὁ ἀδελφός του, στηριζόμενοι στὴ δική του δύναμη, ἔμεναν στὴ Σκυθόπολη¹⁶ διατηρώντας τὴν πατροπαράδοτη πίστη τους καί, κατὰ τὶς δικές του ὁδηγίες, προξενοῦσαν ἀνεπανόρθωτα κακὰ σ' ὅλους τοὺς χριστιανούς.»¹⁷

Φαυστίνος, συγκλητικός: Ἑβραῖος, Σαμαρείτης στὴν καταγωγή. Πηγὴ μας πάλι ὁ Προκόπιος: «Υἦρχε κάποιος Φαυστίνος, Παλαιστίνιος στὴν καταγωγή, ποὺ ἀνῆκε σὲ παλιὰ οἰκογένεια Σαμαρειτῶν, ἀλλὰ εἶχε ὀνομαστῇ χριστιανός, ἐπειδὴ τὸ ἐπέβαλλε ὁ νόμος. Ὁ ἐν λόγω Φαυστίνος ἔφτασε στὸ ἀξίωμα τοῦ συγκλητικού κι ἔγινε διοικητὴς τῆς χώρας του. (...) Ὅσο γιὰ τὸν Φαυστῖνο, ἀναλαμβάνοντας πάλι τὸ προηγούμενο ἀξίωμά του, εἶχε μὲ τὸν αὐτοκράτορα φιλικώτατες σχέσεις καὶ διωρίστηκε ἐπίτροπος τῶν αὐτοκρατορικῶν κτημάτων στὴν Παλαιστίνη.»¹⁸

* * *

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Δείξαμε, ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τῆς βασιλείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ, στὸ κράτος καὶ τὴ δημόσια διοίκηση τὸ πάνω χέρι εἶχαν μὴ Ἕλληνες, κυρίως ἀπὸ τὴ Μέση Ἀνατολή. Τὴν ἴδια περίοδο οἱ Ἕλληνες ἀπολύονταν κακὴν κακῶς ἀπὸ ὅλα τὰ δημόσια πόστα καὶ τὸ στρατό, ὅχι μόνο ἂν ἦταν «ἐθνικοί», ἀλλὰ καὶ χριστιανοὶ ἀκόμα, μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ εἶχαν ἐλληνικὴ καταγωγή: «Ἀλλὰ καὶ μὲ ἄλλες πολλὲς καὶ διάφορες ζημιὲς καταπονοῦσαν τοὺς στρατιῶτες, σὰν ἕνα εἶδος συνεχιστὲς τῶν πολεμικῶν κινδύνων: ἄλλους κατηγοροῦσαν ὅτι ἦταν Γραικοί, σὰν νὰ ἦταν τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατο νὰ ἀναδειχθῇ γενναῖος ἕνας ἄνθρωπος ποὺ κατὰγεται ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα...»¹⁹

15. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 70, κθ', ἐκδόσεις «Ἄγρα», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 170.

16. Ἡ σημερινὴ Beth-shan.

17. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 70, κζ', ἐκδόσεις «Ἄγρα», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 164.

18. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 70, κζ', ἐκδόσεις «Ἄγρα», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 166.

19. Προκόπιος, «Ἀνέκδοτα», κεφάλαιο 60, κδ', ἐκδόσεις «Ἄγρα», β' ἀνατύπωση, Ἀθήνα 1993, σελίδα 147.

Γιὰ τὸν ἀνθελληνισμό τοῦ Βυζαντίου Βλέπετε τὶς ἀκόλουθες ἔρευνες στὸν «Δαυλό»:

- Ἑλληνισμός καὶ Χριστιανισμός στὸ Βυζάντιο, τ. 133, 1993, σ. 7709.
- Ὁ ἄγριος διωγμός τῆς Ἑλληνικότητας ἐπὶ Βυζαντίου, τ. 145, 1994, σ. 8442.
- Ὁ ἀποκεφαλισμός τῶν θεῶν, τ. 152-153, 1994, σ. 8979.
- Ὁ μισελληνισμός τοῦ βυζαντινοῦ καθεστώτος, τ. 179, 1996, σ. 10865.
- Βυζάντιο: Περίοδος σκλαβιάς τῶν Ἑλλήνων, τ. 180, 1996, σ. 10949.
- Τὸ συνέδριο γιὰ τὴν κατάσταση τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπὶ Βυζαντίου, τ. 186, 1997, σ. 11469.
- Ἡ βυζαντινὴ ἡγεσία διέταξε τὸν Ἀλάριχο νὰ ἐξαφανίσῃ τοὺς Ἑλλήνες τῆς Ν. Ἑλλάδας, τ. 188-189, 1997, σ. 11637.
- Ὁ ἀνθελληνισμός τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τ. 197, 1998, σ. 12253.
- Ἀνθελληνικά στοιχεῖα σὲ Πατερικά κείμενα, τ. 198, 1998, σ. 12345.
- Ἡ ἀληθινὴ ιδεολογία τοῦ Βυζαντίου (καὶ οἱ νεώτερες σκοπίμες στρεβλώσεις), τ. 202, 1998, σ. 12615.
- Ἡ στάση τοῦ Βυζαντίου ἐναντὶ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὸν 9ο αἰ. μέχρι τὴν Φραγκοκρατία, τ. 204, 1998, σ. 12773.
- Ἡ βαρβαρότητα τῶν ποινῶν στὸ Βυζάντιο, τ. 208, 1999, σ. 13123.
- Ὁ ἀνθελληνισμός στὸ Βυζάντιο καὶ τὸ «Σχίσμα» μὲ τὴ Ρώμη, τ. 208, 1999, σ. 13123.
- Τὸ ψυχογράφημα τοῦ Βυζαντίου, τ. 209, 1999, σ. 13145.
- Τὰ ἀνθελληνικά κείμενα τοῦ πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Χρυσόστομου, τ. 217, 2000, σ. 13753.
- Περὶ καταγωγῆς καὶ μισελληνισμοῦ τοῦ Ρωμανοῦ, τ. 220, 2000, σ. 14005.
- Ἡ ἄγρια σφαγὴ τῶν Κρητικῶν ἀπὸ τοὺς Βυζαντινούς, τ. 221, 2000, σ. 14103.
- Ἐλέφ. Θεοῦ Ἑλληνοκτονία, τ. 222, 2000, σ. 14126.
- Ἐπὶ ἀναθεματισμοὶ κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τ. 224-225, 2000, σ. 14274.
- Ἡ ἄγρια σφαγὴ τῶν Κρητικῶν ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς τοῦ Φωκά: Διάλογος καὶ προσκόμιση νέων στοιχείων, τ. 224-225, 2000, σ. 14325.
- Ἱστορικά στοιχεῖα καὶ γεγονότα γιὰ τὸν ἀνθελληνισμό τοῦ Χριστιανισμοῦ, τ. 228, 2000, σ. 14514.
- Ἡ ταφὴ τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης κάτω ἀπὸ τὴν «Θεοῦ Σοφίαν», τ. 233, 2001, σ. 14953.
- Ἡ ἐξόντωση τῶν «μυσαρῶν» Ἑλλήνων μὲ τὴν Βυζαντινὴ νομοθεσία, τ. 233, 2001, σ. 14981.
- Δύο μισέλληνες-Μέγας Βασίλειος καὶ Ι. Χρυσόστομος, τ. 241, 2002, σ. 15537.
- Ἡ σφαγὴ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὸν Ἰουστινιανό, τ. 247, 2002, σ. 16027.
- Ἐνας Βυζαντινὸς συγγραφέας κρίνει τοὺς Ἑλλήνες στοχαστές, τ. 255, 2003, σ. 16581.
- Ἡ γενοκτονία τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοὺς χριστιανούς στὴ Σκυθόπολη, τ. 258, 2003, σ. 16867.
- Θεσσαλονίκη καὶ Βυζάντιο, τ. 271, 2004, σ. 17867.
- Ἡ θαμμένη ἀρχαία Θεσσαλονίκη, τ. 272-273, 2004, σ. 17947.
- Ρατσισμός-φασισμός στὸν Χριστιανισμό ἄλλοτε καὶ σήμερα, τ. 273, 2004, σ. 18045.
- Τὰ δέκα χέρια τοῦ Ἁγίου Προκοπίου καὶ οἱ ...πέντε μαστοὶ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, τ. 276, 2005, σ. 18285.
- «Ἀγιοδοῦλοι», τ. 276, 2005, σ. 18285.
- Ἐγκλήματα τῶν «ράσων» διὰ μέσου τῶν αἰῶνων, τ. 278, 2005, σ. 18443.
- «Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών.» Ἐξαφάνισαν ὁλοσχερῶς ὅλες τὶς ἀρχαιοδίστες τῆς Ἑλενσίνας, τ. 279, 2005, σ. 18560.
- Ἡ παράνομη Ὀλυμπιάδα τοῦ 1048 μ.Χ., τ. 284, 2005, σ. 19038.
- Ποινὲς διαμελισμοῦ ζώων «αἵρετικῶν» στὸ Βυζάντιο, τ. 284, 2005, σ. 19048.
- Ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ ὀνοματοδοσία καὶ ὁ «βιασμός» τοῦ νηπιοβαπτισμοῦ, τ. 288, 2006, σ. 19452.
- Ἡ ἐβραϊκὴ βυζαντινὴ μουσικὴ, τ. 288, 2006, σ. 19478.
- Ὁλοσχερὴς καταστροφὴ ἀρχαιοτήτων στὴν Κέρκυρα, τ. 289, 2006, σ. 19610.
- Βυζαντινοχριστιανικὴ κατὰ Ἑλληνικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, τ. 291, 2006, σ. 19756.
- Ἡ λαϊκὴ μας τέχνη, τ. 291, 2006, σ. 19820.

ΓΕΦΥΡΩΝΕΤΑΙ ΤΟ «ΣΧΙΣΜΑ» ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

Μετὰ 500 ἔτη ἡ Κοσμολογία ξαναβρίσκει
τὶς ἀρχαῖες ἐλληνικὲς ἰδέες-ἐρμηνεῖες



ταν ἡ ἔρευνα τοῦ Σύμπαντος ἔκανε τὰ πρῶτα βήματά της, ἀκολούθησε τὴν γραμμὴ τῆς ἐλληνικῆς ἀντίληψης με συμπόρευση τῆς λογικῆς σκέψης, τοῦ πειράματος καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναγνώρισης. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες διεπίστωσαν, ὅτι τὸ Σύμπαν εἶναι ἓνα ἀδιαίρετο σύνολο, μέσα στὸ ὁποῖο τὰ πάντα συσχετίζονται καὶ ἀλληλεπιδροῦν μεταξύ τους. Πρὶν ἓναν αἰῶνα οὐδεὶς γινώριζε τὰ φωτόνια, νετρόνια, κβάρκς ἢ κάποιο ἄλλο ἀπὸ τὰ ἑκατὸ κβαντοτεμαχίδια, τὰ ὁποῖα κατ' ἐπανάληψη ἐντοπίσθηκαν στὰ πειράματα. Ὁ Λεύκιππος, ὁ Δημόκριτος, ὁ Ἐπίκουρος κ.ἄ. δὲν δέχονταν ὅτι ὁ θεὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ Σύμπαντος.

Μετὰ τὴν σταθεροποίηση τοῦ ἰουδαϊκοῦ-χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ σκέψης στὴν Σύνοδο τοῦ Ἀρελάτου τὸ 314 μ.Χ. διεσπάσθη ὁ κόσμος σὲ ἓνα τομέα τῆς παράδοσης καὶ δεισιδαιμονίας καὶ σὲ ἓνα τομέα φυσικοεπιστημονικῶν γνώσεων. Ἡ κατάσταση αὐτὴ φάνηκε ξεκάθαρα γύρω στὸ 1500 μ.Χ.

Τί τὸ καινούργιο ἐμφανίσθηκε γύρω στὰ 1500 μ.Χ. στὸ ὑποσυνείδητο τῶν ἀνθρώπων καὶ ὡς μιὰ ἀστραπὴ μεγάλῃς ἑκτασης τὸ φώτισε, ποὺ μέχρι τότε βυθιζόταν στὸ σκότος; Σὲ ἓναν κόσμο στὸν ὁποῖο τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς μοντέρνας Φυσικῆς (1) καθώριζαν τὴν ἀσυνέχεια, γεννιέται μὲ ἓνα ἀσυνεχὲς πῆδημα τῆς συναίσθησης ἡ σκέψη τῆς συνέχειας.

Ἡ συναίσθηση, ὅτι ἕως τὸ 1500 μ.Χ. οἱ ἄνθρωποι ζοῦσαν μόνο κάτω ἀπὸ μαγικὲς ἢ μαγικοθρησκευτικὲς ἐπιρροὲς τῆς δεισιδαιμονίας, ὠδήγησε στὸν ξαναεντοπισμὸ αὐτῶν ποὺ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐγινώριζαν, δηλαδὴ ἐπιστροφὴ στὴν Φύση, ὅπου οἱ ἀλληλοεπιδράσεις μετριοῦνται καὶ διατυπώνονται μαθηματικῶς καὶ μὲ τὴν βοήθεια πειραμάτων τῆς Φυσικῆς ἐπαναλαμβάνονται. Οἱ ἀλληλοεπιδράσεις αὐτὲς ὡς ἓνα

αδιάσπαστο συνεχές επικρατούν εις τὸ Σύμπαν. Μέσα στὸν ἴδιο κόσμῳ ἰσχύει ἕνας παγκόσμιος νόμος -μὲ πολλοὺς ἐπιμέρους νόμους - ποὺ ἐπιβάλλει μία συμπαντικὴ ἁρμονία.

Στὸν 20ὸν καὶ μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ 21ου αἰῶνα φαίνεται, ὅτι ἔχει ξεπερασθῇ ὀριστικὰ τὸ σχίσμα τοῦ κόσμου τοῦ 1500 μ.Χ. Οἱ φυσικὲς ἐπιστῆμες στὸν πυρῆνα τοὺς διαφέρουν στὴν ἐποχὴ μας περισσότερο ἀπ' ὅ,τι πρὶν ἑκατονταετίες οἱ ἄνθρωποι πίστευαν. Γνωρίζουμε σήμερα γιὰ τὸ Σύμπαν περισσότερα πράγματα ἀπ' ὅ,τι γνώριζαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες; Κατανοοῦμε αὐτὰ ποὺ συμβαίνουν στὸ Σύμπαν ἢ μήπως ὥρισμα σκιαγραφήματα αὐτοῦ; Σὲ τί μπορεῖ νὰ μᾶς βοηθήσῃ τὸ βλέμμα στὸ βάθος τοῦ Σύμπαντος, ποὺ εἶναι καὶ μία ματιὰ στὸ παρελθόν; Ποιὰ εἶναι τὰ στοιχεῖα τοῦ παρόντος, ποὺ μᾶς δείχνουν τὸ μέλλον;

Οἱ ραγδαῖες ἐξεῆξις τοῦ 20οῦ αἰῶνα

Γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀπαντηθοῦν τὰ ὡς ἄνω ἐρωτήματα, πρέπει νὰ ρίξουμε συνοπτικὰ μιὰ ματιὰ στὰ σπουδαιότερα γεγονότα (2) καὶ στὶς ἀνακαλύψεις τῶν ἐπιστημόνων τῶν τελευταίων 100 ἐτῶν.

Συγκεκριλωτικὰ οἱ κάτωθι ἐπιστῆμονες συνέβαλαν ἀποφασιστικὰ στὶς ἀνακαλύψεις:

- | | |
|--------------------------------------|---------------------------------|
| ● René Descartes (1596-1650) | ● Georges Laimantre (1894-1996) |
| ● Georges Buffon (1707-1788) | ● Max Planck (1858-1947) |
| ● Isaac Newton (1642-1727) | ● Albert Einstein (1879-1955) |
| ● Thomas Wright (1711-1786) | ● Niels Bohr (1885-1962) |
| ● Heinrich Lambert (1728-1777) | ● Louis der Broglie (1892-1987) |
| ● Immanuel Kant (1724-1804) | ● Erwin Schrödinger (1887-1961) |
| ● Pierre Simon Laplace (1749-1827) | ● Max Born (1882-1970) |
| ● Alexander A. Friedmann (1888-1925) | ● Werner Heisenberg (1901-1976) |

Τὰ ἐξῆς γεγονότα εἶναι μεγάλης σημασίας (2):

- | | |
|---|--|
| 1. 1900: Ὁ Max Planck διετύπωσε τὴ Θεωρία τῆς Ἀκτινοβολίας τῶν Μελανῶν Σωμάτων. | 6. 1926: Schrödinger - Ἐξίσωση, Ἑρμηνεία τῆς Σχολῆς Κοπεγχάγης. |
| 2. 1911: Ἀνακάλυψη τοῦ Ὑπεραγωγοῦ. | 7. 1927: Ἀρχὴ τῆς Ἀπροσδιοριστίας τοῦ Heisenberg. |
| 3. 1913: Ὁ Niels Bohr διετύπωσε τὴν Θεωρία τῶν Φασμάτων τοῦ Ἀτόμου. | 8. 1928: Dirac - Ἐξίσωση τοῦ Ἡλεκτρονίου. |
| 4. 1924: Πρόβλεψη τῶν Bose-Συμπύκνωση τοῦ Einstein. | 9. 1932: Ἀνακάλυψη τοῦ Ἀντιηλεκτρονίου. |
| 5. 1925: Ἀρχὴ τοῦ Ἀποκλεισμοῦ κατὰ Pauli. | 10. 1935: Ἡ «Γάτα» τοῦ Schrödinger. Τὸ Παράδοξο Einstein-Podolsky-Rosen. |

11. 1938: Ἡ ἀνακάλυψη τῆς σοῦπερ Fluidität-Ὑπερρευστότητας (Ὑπερ-πληθωρικότητας).
12. 1945: Ρίψη τῆς ἀτομικῆς βόμβας στὴν Ἰαπωνία.
13. 1947: Τρανσίστορ.
14. 1948: Ἡλεκτροδυναμικὴ τῶν Κβάν-τα.
15. 1952: Ἡ Θεωρία τῶν Δοκιμαστικῶν Κυμάτων τοῦ Bohms.
16. 1954: Ἡ Θεωρία τῶν Yang-Mills-Eich.
17. 1957: Ἡ Θεωρία τοῦ Ὑπεραγωγοῦ.
18. 1957: Ἡ Πολλῶν Κόσμων Θεώρηση τοῦ Everetts.
19. 1960: Ἀκτίνες Λείξερ.
20. 1964: Ἡ Θεωρία τοῦ Bellsch γιὰ τὶς καμπύλες μεταβλητές.
21. 1970: Dekohorenz-Θεωρία.
22. 1973: Kernspin-Τομογραφία.
23. 1973: Θεωρία τοῦ Ἡλεκτροαδυνά-μου.
24. 1975: Ἀνακάλυψη τοῦ Ταῦ-Λεπτονίου.
25. 1982: Τεμαχισμένη ἐντύπωση τῶν Hall-Κβάντεν.
26. 1982: Πειραματικὴ ἀπόρριψη τοπι-κῶν κρυμμένων μεταβλητῶν.
27. 1983: Ἀνακάλυψη τοῦ z-κβαντοτεμα-χιδίου.
28. 1987: Ὑψηλῆς θερμοκρασίας Ὑπερα-γωγός.
29. 1993: Ἡ Θεωρία τῆς Τηλεπορτίας τῶν Κβάντα.
30. 1995: Ἀνακάλυψη τῶν top-Κβάρκς.
31. 1995: Κατασκευὴ τῶν Boso-Einstein-Συμπυκνωτῶν.
32. 2000: Ἐνδείξεις γιὰ τεμαχίδια Higgs.

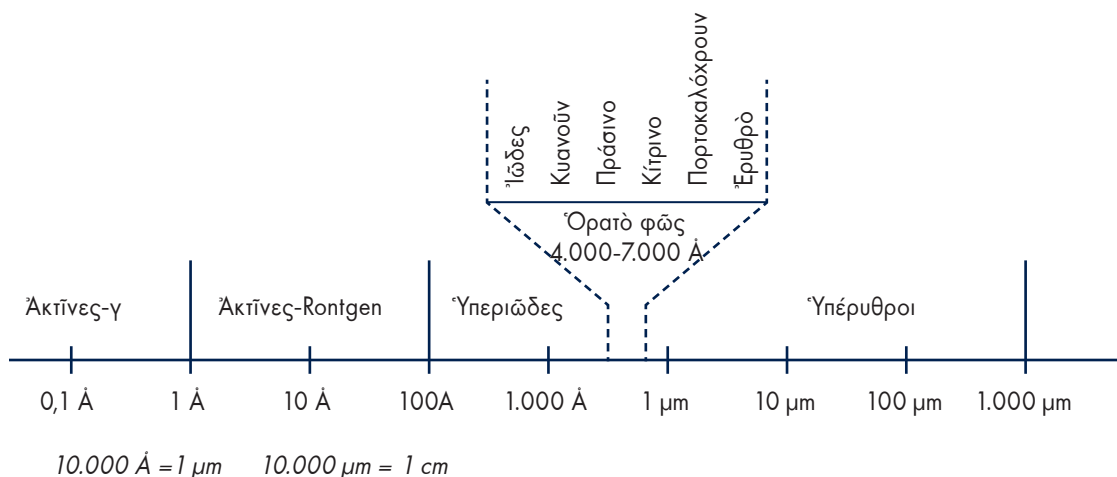
Οἱ φάσεις ἐξεηλίξεως φωτός-θερμότητας



Ἱστορία τοῦ Σύμπαντος κατὰ τὸν Hogan (3) σφραγίσθηκε μὲ τὴν διαστολή, μὲ τὴν ἐλάττωση τῆς θερμοκρασίας καὶ μὲ τὴν παροδικὴ δημιουργία μεγάλων οὐρανίων σχηματισμῶν. Ἡ θερμοκρασία στὸ Σύμπαν ἐλαττώθηκε ἀπὸ 10 εἰς τὴν 32 βαθμοὺς Κέλβιν πρὶν 13,7 δισεκατομμύρια χρόνια σὲ 2,725 βαθμοὺς Κέλβιν σήμερα (4, 5, 6).

Οἱ μεμονωμένες φάσεις δημιουργίας φωτὸς καὶ θερμοκρασίας παρίστανται ὡς ἑξῆς:

- α** Ἐποχὴ Planck, Ἀρχὴ τοῦ χωροχρόνου 10 εἰς τὴν πλὴν 43 δευτερόλεπτα.
- β** Κοσμικὸς Πληθωρισμός, τὸ ἀσταθὲς κενὸ φουσκώνει σὲ πολὺ μικρότερο χρόνο ἀπὸ 10 εἰς τὴν πλὴν 10 δευτερόλεπτα.
- γ** Γέννηση τῆς ἀκτινοβολίας, ἡ ἐνέργεια τοῦ κενοῦ μεταβάλλεται σὲ ἀκτινοβολία σὲ μικρότερο χρόνο ἀπὸ 10 εἰς τὴν πλὴν 10 δευτερόλεπτα.
- δ** Γέννηση τῆς ὕλης (Σούπα-Κβάρκ), περισσότερη ἢ ὕλη ἀπὸ τὴν ἀντιῦλη σὲ μικρότερο χρόνο ἀπὸ 10 εἰς τὴν πλὴν 10 δευτερόλεπτα.
- ε** Ἐλάττωση τῆς θερμοκρασίας τῆς Σούπας-Κβάρκ καὶ γέννηση πρωτονίων καὶ νετρονίων σὲ λιγώτερο χρόνο ἀπὸ 10 εἰς τὴν πλὴν 4 δευτερόλεπτα.
- στ** Πρῶτοι πυρῆνες, γέννηση τῶν ἐλαφρῶν στοιχείων σὲ 100 δευτερόλεπτα.
- ζ** Φασματικὴ ἀποδόσμευση, φάσμα τῶν μελανῶν σωμάτων τῆς ὑποβάθριας ἀκτινοβολίας σὲ ἓνα μῆνα.



Σχ. 2. Φάσμα του Λευκού φωτός (10).

- Αποδέσμευση της ύλης και της ακτινοβολίας, κυμάνσεις της υποβάθριας ακτινοβολίας, 400.000 χρόνια.
- Σκοτεινή χρονική περίοδος, πρώτα άστρα και βαρέα στοιχεία σε λιγότερο χρόνο από 1 δισεκατομμύρια χρόνια.
- Δημιουργία γαλαξιών, άστρα και γαλαξίες γίνονται απ' ευθείας όρατα σε χρόνο 1 έως 6 δισεκατομμύρια χρόνια. Στην εποχή μας οι γαλαξίες σχηματίζουν ομάδες και σμήνη γαλαξιών σε 13,7 δισεκατομμύρια χρόνια.

Από τα μέχρι το κεφαλαίο αυτό διατυπωθέντα προκύπτει μία βασική αλήθεια.

Ο Μακρόκοσμος και ο Μικρόκοσμος είναι ένα και το αυτό. Η μεγάλη πολυπλοκότητα μιας ομάδας γαλαξιών προέκυψε από ένα κβαντοτεμαχίδιον, πού δεν είχε υποδομή. Αυτό όμως δεν είναι κάτι το νέο.

Οι Όρφες, Όμηρος, Ηράκλειτος, Πυθαγόρας, Λεύκιππος, Δημόκριτος, Πλάτων, Αριστοτέλης κ.ά. το διετύπωσαν πρὶν μερικές χιλιετίες (7, 8, 9, 10). Ο Νόμος των Κύκλων διατυπώθηκε στην Πολιτεία του Πλάτωνα.

Τὸ δρᾶμα τῆς Φυσικῆς καὶ ἡ Πυθαγόρεια Κοσμολογία



ἀγῶνας μεταξύ τῆς δυνάμεως βαρύτητας καὶ τῆς τάσεως τῆς ἀταξίας εἶναι στὰ συστήματα τῆς Φυσικῆς χαρακτηριστικός. Τὸ μέγεθος τῆς ἀταξίας τῆς Φυσικῆς εἶναι τὸ περιεχόμενό της σὲ ἐντροπία. Ἡ βαρύτητα τείνει νὰ ἔλκη πράγματα καὶ νὰ δημιουργῇ δομὲς τῆς Φυσικῆς. Ἡ παραγωγή ἐντροπίας ἐπιδρᾷ ἀντιθέτως καὶ προσπαθεῖ νὰ φέρῃ τὰ συστήματα τῆς Φυσικῆς σὲ κατάσταση ἀταξίας καὶ νὰ διαμοιράσῃ αὐτὰ χωρικὰ σὲ μεγάλες ἐκτάσεις. Ὀλόκληρο τὸ δρᾶμα τῆς Φυσικῆς παίζεται στὴν ἀλληλοεπίδραση τῶν δύο αὐτῶν τάσεων. Ἡ ἰσορροπία μεταξύ

τῆς ἐντροπίας καὶ τῆς βαρύτητας καθορίζει τὴν δομὴ ὄλων τῶν ἀστέρων. Ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν δύο αὐτῶν δυνάμεων ἀποτελεῖ καὶ τὴν μηχανὴ παραγωγῆς ἀστέρων, πλανητῶν, γαλαξιών καὶ ἄλλων μεγαλυτέρων δομῶν τοῦ σύμπαντος. Ἐπειδὴ στὸν μεγάλο αὐτὸν πόλεμο μεταξὺ τῆς βαρύτητας καὶ τῆς ἐντροπίας οἱ ἐκάστοτε νίκες τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου εἶναι περαστικές καὶ ποτὲ τελικές, ποτὲ δὲν κλείνει ὁ κύκλος σχηματισμοῦ ἀστροφυσικῶν ὑποδομῶν.

Ὁ Πυθαγόρας εἶναι αὐτὸς ποὺ ἀποκάλυψε, τὸ πῶς δημιουργήθηκε τὸ Σύμπαν· γεωμετρικὰ καὶ ἐνεργειακὰ καὶ διατύπωσε τοὺς νόμους τῆς συνθέσεως καὶ τῆς ἀποσυνθέσεώς του, ποὺ μίλησε καὶ ἔδωσε μαθηματικοὺς νόμους καὶ ὄχι ἐμπειρικοὺς γιὰ τὶς ἀποστάσεις τῶν τροχιῶν τῶν πλανητικῶν γενικῶς συστημάτων.

Ραδιοκύματα



Μίλησε γιὰ τὴν διαστολὴ τοῦ Σύμπαντος τὴν ὁποία καὶ ὑπολόγισε, μίλησε γιὰ πεπερασμένο Σύμπαν, τὸ ὁποῖο καὶ ὑπολογίζεται, μίλησε γιὰ τὴν ὑπαρξὴ οὐρανίου κανάβου συντεταγμένων καὶ γιὰ Ἀστροφυσικὴ, μίλησε γιὰ τὴν ὑπαρξὴ εἰδικῶν σφαιρικῶν μνηίσκων στὰ σύμπαντα, ποὺ οἱ ιδιότητές τους καὶ ἡ συμπεριφορὰ τους μοιάζει σὰν τὶς καλούμενες Μαῦρες Τρύπες, μίλησε γιὰ ὑποατομικὴ Φυσικὴ καὶ γιὰ Φυσικὴ ὑψηλῆς ἐνέργειας καὶ γιὰ δονούμενο Σύμπαν καὶ μᾶς ἔδωσε τὸ περίφημο σχέδιο τῆς μελωδίας τῆς Ἀρμονίας τῶν Οὐρανίων Συμπάντων κ.λπ. Ὁ συνεργάτης τοῦ «Δαυλοῦ» Ι. Δάκογλου (11) στὸ βιβλίο του «Ὁ Μυστικὸς Κώδικας τοῦ Πυθαγόρα» μᾶς δίνει ἀναλυτικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν Πυθαγόρεια Κοσμολογία.

Βιβλιογραφία

1. Schrödinger E., Was ist Leben ? Die lebende Zelle mit den Augen eines Physikers, Berlin 1946.
2. Tegmark M.-Wheeler J. A., 100 Jahre Quantentheorie. Spektrum der Wissenschaft Dossier 01/2003, S. 6-14.
3. Hogan C., Auf der Suche nach der Quanten der Zeit Spektrum der Wissenschaft Dossier 01/2003, 8, 90-98.
4. Overbye D., Das Echo des Urknalls. Kernfragen der modernen Kosmologie, München 1991.
5. Cole K. C., Eine kurze Geschichte des Universums, Berlin 2005-08-15.
6. Deutsch D., Die Physik der Weltkenntnis. Auf dem Weg zum universellen Verstehen, Basel 1996.
7. Sagan C., Unserer Kosmos, München, Zürich, Droemer Knaur Verlag 1997.
8. Γιαννάκης Α., Ἡ Ἀστρονομία τοῦ Ὁμήρου, «Δαυλός», τ. 252, σ. 16453-16456.
9. Καριμράντζος Κ., Τὸ Κοσμικὸ Μόρφωμα «Σάριμα», «Δαυλός», τ. 231, σ. 14803-14809.
10. Felix J., Die Fragmente der griechischen Historiker, Leiden 1958.
11. Δάκογλου Ι., Ὁ Μυστικὸς Κώδικας τοῦ Πυθαγόρα καὶ ἡ Ἀποκρυπτογραφία τῆς Διδασκαλίας του, ἔκδ. Νέα Θέσις, Ἀθήνα 2005.

Δρ Γ.Θ. Χατζηθεοδώρου
Υφηγητὴς Πολυτεχνείου Ἄαχεν

ΠΟΛΛΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ 7.000 ΕΤΩΝ ΣΕ ΓΡΕΒΕΝΑ ΚΑΙ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ



πουδαία αρχαιολογικά εύρηματα έφεραν στο φως ανασκαφές που έκτελούνται από την Λ' Έφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων σε δύο τοποθεσίες του Νομού Γρεβενών στο χωριό Κνίδη και στην θέση Πριόνια ή Ίβάνη. Σπουδαία εύρηματα επίσης προέκυψαν στις έκσκαφές των λιγνιτωρυχείων Πτολεμαΐδας στην Κίτρινη Λίμνη και τη Μαυροπηγή.

Οι προσπάθειες των αρχαιολόγων απέφεραν πολύτιμους καρπούς, ή σοδειά των οποίων θα προσθέσει νέες άγνωστες έως τώρα σελίδες στην Ίστορία.

ΚΝΙΔΗ



την Κνίδη, που είναι δημοτικό διαμέρισμα και έδρα του Δήμου Βεντζίου Γρεβενών, είχε διενεργηθεί σύντομη ανασκαφή σε νεολιθικό οικισμό το 1994. Ο αρχαιολογικός χώρος της ευρύτερης αγροτικής περιοχής στην αρχαιότητα ανήκε στο δυτικότερο τμήμα της Έλυμιώτιδας, προς τα σύνορά της με την Τυμφαία.

Η σωστική ανασκαφή στη θέση Μασσούκα Ράχη διενεργήθηκε, προκειμένου να αποδοθεί ο χώρος στο λατομείο βιομηχανικού όρυκτου (αργίλου) μιας ιδιωτικής εταιρείας, ή οποία την χρηματοδότησε. Πρόκειται για μικρή οικιστική εγκατάσταση της προχωρημένης Αρχαιότερης Νεολιθικής Έποχής (α' μισό της 6ης χιλιετίας π.Χ.), που έκτείνεται στο πλάτωμα ενός λόφου με ύψόμετρο 630 μ. Η επίκωση των δύο στρωμάτων ως το σταθερό έδαφος δεν ξεπερνά τα 0,70 μ. με οικοδομικά κατάλοιπα, μάζες πηλών, με αποτυπώματα κλαδιών από τον ξύλινο σκελετό των οικιών, δύο τμήματα





Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἀνασκαφὴ στὴ θέσῃ Φυλλοτσαΐρι Μαυροπηγῆς.

ἐπάλληλων δαπέδων, μικρὲς συγκεντρώσεις λίθων. Στὰ ὅστρακα διακρίνεται ἡ κατηγορία τῆς μονόχρωμης κεραμικῆς, μὲ καστανὴ βαθειὰ καὶ ἀνοιχτὴ ἢ καστανέρυθρη ἐπιφάνεια καὶ οἱ τρεῖς κατηγορίες τῆς διακοσμημένης, γραπτῆ, ἐμπέστη καὶ ἐγγράρακτη.

Ὁ κατάλογος τῶν μικροεργημάτων περιλαμβάνει πελεκητὰ καὶ τριπτὰ λίθινα ἐργαλεῖα σὲ ὅλα τὰ στάδια παραγωγῆς (γεγονὸς ποὺ ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ ἐπεξεργασία τους γινόταν ἐκεῖ καὶ μάλιστα ἀπὸ λίθους ποὺ μεταφέρονταν ἀπὸ σχετικὰ μακρινὴ ἀπόσταση), 15 πήλινα ἀνθρωπόμορφα καὶ ζώομορφα εἰδώλια, τὰ ὁποῖα δὲν διακρίνονται ἀπὸ τὴ «μνημειακότητα» τῶν εἰδωλίων τῆς Ποντοκώμης· ἐνδιαφέρον παρουσιάζει τὸ ἀκέφαλο εἰδώλιο γυναικείας μορφῆς, στὸ ὁποῖο ἀποδίδονται πλαστικὰ οἱ παλάμες τῶν χειρῶν.

Μὲ τὸν ἐντοπισμὸ καὶ τὴν πρώιμη χρονολογικὴ ἔνταξη τῆς θέσης Ματσούκα Ράχη τῆς Κνίδης αὐξάνονται σὲ 19 οἱ ἐντοπισμένες θέσεις μὲ κατοίκηση στὴν Ἀρχαιότερη Νεολιθικὴ Ἑποχὴ στὸν Νομὸ Γρεβενῶν καὶ σὲ 22 συνολικὰ οἱ νεολιθικοὶ οἰκισμοί.



Ὁ ἀνασκαμμένος χώρος στην περιοχή Κνίδη.

Ὑπάρχει πρόθεση ἢ μελέτη τῶν οἰκισμῶν τῆς Ἀρχαιότερης Νεολιθικῆς νὰ ἐπεκταθῇ καὶ στὸν Νομὸ Γρεβενῶν, παρόμοια μὲ τοῦ Νομοῦ Κοζάνης, στὸ ἴδιο ἐνδεχομένως πλαίσιο σωστικῶν ἀνασκαφῶν, ὅπως συνέβη μὲ τὸν οἰκισμὸ τῆς Μαρσοῦκα Ράχη στὴν Κνίδη, μὲ τὰ ἴδια ἐρωτήματα γιὰ τὴν ἐξελικτικὴ πορεία τῶν πρώιμων γεωργο-κτηνοτρόφων σ' αὐτὴ τὴ γεωγραφικὴ ἐνότητα καὶ εὐρύτερα στὴν Ἄνω Μακεδονία.

ΠΡΙΟΝΙΑ



πὸ τὶς ἐργασίες κατασκευῆς τῆς Ἑγνατίας Ὁδοῦ ἐντὸς τοῦ Νομοῦ Γρεβενῶν καὶ συγκεκριμένα τοῦ τμήματος Γρεβενῶν-Παναγιᾶς προέκυψε ἡ ἀνάγκη διενέργειας σωστικῶν ἀνασκαφῶν σὲ δύο θέσεις. Στὸ πλαίσιο αὐτῆς τῆς ἔρευνας ἐντοπίστηκαν 8 ἀρχαιολογικοὶ χώροι καὶ συντάχθηκαν ἀρχαιολογικοὶ χάρτες τῶν χωριῶν Πριόνια, Βελόνιο καὶ Καλλιθέα, ποὺ ἀνήκουν στὸ Δῆμο Γόργιανης μὲ ἔδρα τὸ Κηπουρεῖο. Ὁ ἀρχαιολογικὸς χώρος στὴ θέση Ἰβάνη ἢ Πριόνια-1 μὲ οἰκισμὸ Ἑλληνιστικῶν χρόνων ἐκτείνεται σὲ δύο διαδοχικὰ ὑψώματα καὶ ἡ ἀνασκαφὴ περιορίστηκε σὲ ὅ,τι εἶχε ἐμφανιστῇ στὴ διάρκεια τῶν πρόδρομων ἐργασιῶν, μετὰ τὴν ἀπόφαση κατασκευῆς ἐπιχώματος μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀσφαλὴ κατάχωσή τους.

Ἔτσι ἀνασκάφηκε-καθαρίστηκε χώρος στὴν ἔξοδο τῆς μελλοντικῆς σήραγγας Βελανιδιῶν, ὅπου εἶχε καταστραφῇ κλίβανος ἀπὸ διάνοιξη δρόμου, σὲ σημεῖο εὐρισκόμενο ψηλότερα καὶ σὲ ἐπικλινῇ χώρῳ τοῦ ὑψώματος, ἀπ' ὅπου συνελέγησαν σὲ κομμάτια δύο πῆλινες ρηχὲς λεκανίδες τοπικοῦ ἐργαστηρίου Ἑλληνιστικῶν χρόνων καὶ χάλκινα ἐλάσματα ἀπὸ ἀγγεῖο, καὶ σὲ πιδὸ ἀπομακρυσμένο σημεῖο ἀνασκάφηκε

καὶ ἀπομακρύνθηκε τμήμα τοῦ πίθου, πὺν εἶχε ἐμφανιστῇ κατὰ τὴ διάνοιξη δρόμου.

Ἡ ἀνασκαφὴ στὴ θέση Παλιμονάστηρο Πριονίων ἐγίνε σὲ τμήμα ἐλληνιστικοῦ οἰκισμοῦ, πὺν ἀπλώνεται σὲ ὕψωμα μὲ πυκνὴ βλάστηση, στὸ ὁποῖο ἀποκαλύφθηκαν τοῖχοι, πὺν φαίνεται ὅτι ἀνήκουν σὲ δύο κατοικίες ἢ κτηριακὰ συγκροτήματα μὲ διαφορετικὸ προσανατολισμό. Οἱ τοῖχοι ἔχουν κατασκευαστῇ ἀπὸ μικροὺς καὶ μεγάλους ἀργοὺς ἀλλὰ καὶ πελεκημένους λίθους, ἰδιαίτερα στὶς παρειές, μὲ ἐνδιάμεσο γέμισμα καὶ σφῶνται σὲ μικρὸ ὕψος. Στὸ ὕψωμα εἶναι σαφεῖς



Λίθινα ἐργαλεῖα πὺν ἀνεδείξαν οἱ ἀνασκαφεῖς.

οἱ ἐνδείξεις κατοίκησης σὲ μεγάλη σχετικὰ ἔκταση καὶ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἀραιή, ἔστω, κεραμικὴ πὺν ὑπάρχει στὸν περίγυρό τους, ἐπιτρέπεται νὰ κάνουμε λόγο γιὰ ὠργανωμένο οἰκισμό. Ὡστόσο ἀπὸ τὴ συνέχεια καὶ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς ἀνασκαφῆς θὰ ἀποδειχθῇ, ἂν πρόκειται γιὰ μόνιμη ἢ γιὰ ἐποχιακὴ κτηνοτροφικὴ ἐγκατάσταση, πρὸς τὴν ὁποία συνηγοροῦν ἡ σπανιότητα κινητῶν εὐρημάτων, ἀκόμη καὶ ἔλλειψη διαμορφωμένων δαπέδων, καὶ ἂν γιὰ τὴν θλιβερὴ αὐτὴ κατάσταση εὐθύνεται ἡ μικρὴ ἐπίχωση καὶ ἡ καταστροφὴ ἀπὸ τὴν ἐπέμβαση σκαπτικοῦ μηχανήματος.

Οἱ ἀνασκαφεῖς αὐτὲς πανθομολογουμένως θὰ δώσουν ἐπιστημονικὲς ἀπαντήσεις σχετικὲς τόσο μὲ τὴν μετακίνηση τῶν διάφορων φύλων ἐντὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας ὅσο καὶ μὲ τὸ βάθος τοῦ πολιτισμοῦ πὺν ἀναπτύχθηκε στὴν περιοχὴ τῆς Μακεδονίας.

Πάντως οἱ φορεῖς τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης ἔχουν κινητοποιηθῇ ἄμεσα, προκειμένου νὰ συνδράμουν στὴν ἀνάδειξη τῶν ἀρχαιοτήτων αὐτῶν καθὼς καὶ στὸ αἶτημα γιὰ δημιουργία ἐνὸς σύγχρονου μουσειακοῦ χώρου στὸν νομὸ Γρεβενῶν – ἓνα αἶτημα τὸ ὁποῖο εἰδικὰ τώρα δείχνει πῶς ἐπιτακτικὸ ἀπὸ ποτὲ.

ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ



τὴν πεδιάδα τῆς Πτολεμαΐδας, περιοχὴ μὲ ὕψόμετρο ἀπὸ 670 ὥς 750 μ. περίπου, μεταξὺ τῶν ὁρέων τοῦ Βερμίου καὶ Ἀσκίου, πὺν φέρει τὴν ὀνομασία Κίτρινη Λίμνη, λόγῳ τοῦ ἔλους πὺν εἶχε δημιουργηθῇ καὶ ἀποξηράνθηκε στὰ μέσα τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ἀναπτύχθηκε στὴ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ

ένα πυκνό οικιστικό σύμπλεγμα με έντοπισμένες 27 πρὸς τὸ παρὸν θέσεις. Τὸ δυστύχημα εἶναι, ὅτι πολλὲς ἀπὸ τὶς παραπάνω θέσεις μετὰ τὸν ἀνεκτίμητο πολιτισμικὸ πλούτο βρίσκονται ἐντὸς τῶν ὁρίων ἀνάπτυξης τῶν λιγνιτωρυχείων τῆς ΔΕΗ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρχαιολογικῶν χώρων ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ λιγνιτωρυχείου Μαυροπηγῆς, στὸ ὁποῖο συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ διοικητικὴ περιοχὴ τοῦ χωριοῦ Κόμανος, ἀνέρχεται σὲ 19, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἕνας στὴ θέσση Φυλλοτσαίρι μετὰ νεολιθικὸ οἰκισμὸ ἀνασκάπτεται ἀπὸ πέρυσι (2005), ἐνῶ καὶ ἄλλοι 6 χώροι παρέχουν ἐπιφανειακὲς ἐνδείξεις κατοίκησης στὰ προϊστορικά-νεολιθικά χρόνια. Ὁ ἀρχαιολογικὸς χάρτης τῆς περιοχῆς Μαυροπηγῆς συνθέτει ἕνα ποικιλόμορφο μωσαϊκὸ μετὰ πλούσια κινητὰ εὐρήματα ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Ἀνάμεσα στὰ εὐρήματα περισυλλογῆς τῶν τελευταίων ἐτῶν ἀπὸ τοὺς οἰκισμοὺς τῆς Κίτρινης Λίμνης εἶναι καὶ ἀποσπασματικὸ λίθινο εἰδῶλιο γυναικειᾶς μορφῆς, στὸ ὁποῖο εἶναι προφανὴς ἡ ὁμοιότητα μετὰ ἀντίστοιχο πήλινο εἰδῶλιο τῆς Ἀρχαιότερης Νεολιθικῆς Ἑποχῆς ἀπὸ τὴν Ποντοκώμη καὶ τὸ χρυσὸ δακτυλίοσχημο περίαπτο, ποὺ ἀποτελεῖ σπάνιο καὶ ἐνδιαφέρον ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις νεολιθικὸ εὔρημα.

Ἡ ἀνασκαφὴ στὴ θέσση Φυλλοτσαίρι Μαυροπηγῆς ἔγινε σὲ νεολιθικὴ ἐγκατάσταση ἔκτασης 3,5 στρεμμάτων περίπου, ποὺ κατοικήθηκε γιὰ μικρὸ χρονικὸ διάστημα στὴν Ἀρχαιότερη Νεολιθικὴ Ἑποχὴ. Οἱ ἀνθρωπογενεῖς ἐπιχώσεις δὲν ξεπερνοῦν τὰ 0,80 μ. ὥς 1 μ. καὶ κατανέμονται σὲ ἕνα ἐνιαῖο στρώμα, ποὺ παρουσιάζει ἐπιμέρους διαφοροποιήσεις. Στὸ στρώμα καταστροφῆς ὑπῆρχαν οἰκοδομικὰ κατάλοιπα διαλυμένα καὶ σὲ ἀκανόνιστὴ διάταξη, συγκεντρώσεις ἀργῶν λίθων, μᾶζες πηλοῦ, ὅστ᾽ ἂν ζῶν, ἐξαιρετικῆς ποιότητος μικροευρήματα (εἰδῶλια, πυριτόλιθοι) καὶ εἶδη κεραμικῆς.

Περὶσυλλέχθηκε τὸ σύνολο τῆς κεραμικῆς, ποὺ σὲ μεγάλο ποσοστὸ εἶναι ἄβαφη, χονδροειδῆς (ἀγγεῖα μετὰ μεσαίου καὶ μεγάλου πάχους τοιχώματα), ἕνα ποσοστὸ τῆς ὁποίας ὥστόσο εἶναι λειασμένη καὶ στιλβωμένη. Ἡ διακοσμημένη κεραμικὴ σὲ ἀγγεῖα μετὰ μεσαῖα καὶ λεπτὰ τοιχώματα διακρίνεται σὲ γραπτὴ, ἐμπέσιτὴ καὶ ἐγχάρακτη.

Ὁ κατάλογος τῶν μικροευρημάτων περιλαμβάνει 1.500 περίπου ἀντικείμενα, ποὺ κατανέμονται σὲ πελεκητὰ καὶ τριπτὰ λίθινα ἐργαλεῖα, σὲ πήλινα πηνία καὶ ὑφαντικὰ βάρη, δηλαδὴ εὐμεγέθη ὄστρακα μετὰ ὀπή, σὲ ὀστέινους ὀπείς, βελόνες καὶ ὅστ᾽ ἂν μετὰ ἔγχνη ἐπεξεργασίας, σὲ περίαπτα, λίθινες, ὀστέινες καὶ πήλινες χάντρες καὶ σὲ τρεῖς σφραγίδες μετὰ γραμμικὰ σχέδια. Σὲ σύνολο 54 εἰδωλίων τὰ περισσότερα εἶναι γυναικειῶν μορφῶν (15 ἀκέραια) καὶ λιγώτερα, μόνο 6, τὰ ζωόμορφα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ξεχωρίζουν τρία σὲ μορφὴ βούβαλου, τὸ ἕνα ἀκέραιο. Σὲ σύγκριση μετὰ τὰ εἰδῶλια τῆς Ποντοκώμης δὲν διακρίνονται ἀπὸ τὴν ἴδια «μνημειακότητα», ἔχουν μικρότερο μέγεθος καὶ ὁμοιά τους βρίσκονται στὴν Ξηρολίμνη καὶ στὶς Γοῦλες.



Μερικές από τις δεκάδες αντικειμένων, που αποκαλύφθηκαν στις έσκαφες για την εξόρυξη λιγνίτη στην Κίτρινη Λίμνη και τη Μαυροπηγή Πτολεμαΐδας.

Ἡ ἔρευνα στὴ θέση Φυλλοτσαΐρι Μαυροπηγῆς ἔδειξε, ὅτι πρόκειται γιὰ, μικρὴ σὲ ἔκταση καὶ διάρκεια, πρῶιμη οἰκιστικὴ ἐγκατάσταση. (Ἔχει διαπιστωθῇ ἡ ὑπαρξὴ 15 οἰκιστικῶν ἐγκαταστάσεων τῆς ἴδιας ἐποχῆς στὸν Νομὸ Κοζάνης καὶ 19 στὸν Νομὸ Γρεβενῶν.) Θεωρεῖται, ὅτι ἡ θέση ποὺ ἀνασκάπτεται στὴν περιοχὴ Φυλλοτσαΐρι Μαυροπηγῆς, μπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ μέρος ἑνὸς πιλοτικοῦ προγράμματος καταγραφῆς τῶν πολιτισμικῶν στοιχείων, ποὺ συνθέτουν αὐτὴ τὴν ἐποχὴ, στὸ χώρο τῆς δυτικῆς Μακεδονίας.

Δηλώσεις της ἀρχαιολόγου στὸν «Δ»



ἄς δίνεται ἡ εὐκαιρία στὸ πλαίσιο τῶν μεγάλων σωστικῶν ἀνασκαφῶν νὰ τεθοῦν στόχοι, ποὺ σκοπὸ ἔχουν τὴν ἀναλυτικὴ καταγραφὴ τῶν πολιτιστικῶν στοιχείων ποὺ συνθέτουν μίᾳ ἐποχῇ, τοῦ τέλους τῆς 7ης καὶ α' μισοῦ τῆς 6ης χιλιετίας π.Χ., ἥτοι τῶν πρώιμων ἐγκαταστάσεων τῶν τροφo-συλλεκτῶν, ποὺ μετατρέπονται σὲ γεωργοὺς ἢ τῶν πρώτων συστηματικῶν γεωργῶν στὸ χῶρο τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, ποὺ γεωγραφικὰ ἀποτελεῖ σταυροδρόμι μετακινήσεων, ἐπαφῶν καὶ ἐπικοινωνίας μεταξὺ βορρᾶ-νότου καὶ ἀνατολῆς-δύσης. Τὰ συμπεράσματα, ποὺ μποροῦν νὰ προκύψουν ἀπὸ μίᾳ τέτοια ἔρευνα, ἔχουν σχέση μὲ τὴν κατανόηση τῆς ἐξελικτικῆς πορείας τῶν πρώιμων γεωργοκτηνοτρόφων στὸ ἴδιο οἰκολογικὸ περιβάλλον, τοὺς παραλληλισμοὺς, ὁμοιότητες καὶ διαφορὲς μεταξὺ τους καὶ συσχετίσεις, συγκρίσεις μὲ ἄλλους πολιτιστικοὺς κύκλους.



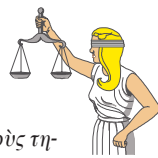
Τὸ θαυμάσιο εἰδῶλιο τῆς Πρωτονεολιθικῆς περιόδου.

«Τὸ πρόγραμμα αὐτό», ἰσχυρίζεται ἡ προϋσταμένη τῶν ἀνασκαφῶν Δρ Γεωργία Καραμήτρου Μεντεσιδῆ, «κρίνεται πέραν τῆς ἀνασκαφῆς καὶ περισυλλογῆς στοιχείων μὲ πολλαπλοὺς στόχους, καθὼς πρέπει νὰ συνδυαστῇ μὲ πρόγραμμα ταυτόχρονης μελέτης τῶν στοιχείων ποὺ προκύπτουν καὶ ἀνακοίνωσής τους, καταργῶντας τὴν τακτικὴ τῆς ἀποθήκευσης τοῦ ὑλικοῦ (ποὺ ὡς κακοδαμονία μᾶς δέρνει, ἀφοῦ συμβαίνει γιὰ λόγους ἀνεξάρτητους ἀπὸ τὴ θέλησή μας) καὶ τῆς ἀναμονῆς γιὰ δεκαετίες τῆς ἐπιστημονικῆς ἀξιολόγησής καὶ δημοσίευσής.»

Τὴν ἐφαρμογὴ ἐνὸς τέτοιου προγράμματος μελέτης μεθοδεύει ἡ νεοσύστατη Λ' Ἐφορεία μὲ κέντρο τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Αἰάνης, ποὺ διαθέτει χώρους καὶ ἐξοπλισμὸ, καὶ ἀναμένεται ἡ οἰκονομικὴ του στήριξη καὶ στελέχωση ἀπὸ νέους ἐπιστήμονες. Ἄλλωστε τὸ ὑλικὸ ποὺ ἔχει ἤδη σωρευτῇ τὰ τελευταῖα χρόνια δὲν ἔχει ἀξιολογηθῇ ἀπὸ τὴν ἔρευνα καὶ θὰ μπορούσε νὰ καλύψῃ πολλὰ κενά. Γνωρίζουμε ἐπίσης, ὅτι χάρις στὰ πρόσφατα εὐρήματα ἄλλαξε τὸ τοπίο τῆς Προϊστορίας στὴν περιοχὴ καὶ ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε τὸν τομέα τῆς εἰδωλοπλαστικῆς, μετὰ τὴν ἀνάλυση τῶν 120 εἰδωλίων τῆς Ποντοκώμης,

Κωνσταντῖνος Δ. Μίχος
(Λεύκαρος)

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ



Τερός σκοταδισμός

Προκάλεσε παγκόσμιο άποτροπιασμό πρὸ τριῶν περιῶν ἐτῶν τὸ θέαμα στοὺς τηλεοπτικούς διαύλους φανατικῶν Ταλιμπὰν στὸ Ἀφγανιστάν, ποὺ κατέστρεφαν γιγαντιαία ἀνάγλυφα ἀγάλματα τοῦ Βούδα πυροβολῶντας τα. Ὅμως τὰ ἐγκλήματα καὶ οἱ καταστροφὲς τῶν χιλιάδων ἀρχαίων μνημείων, ποὺ προκάλεσαν οἱ ἄγιοι τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅπως οἱ Θεόδωροι, ὁ Νικόλαος, ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ Θεοδόσιος καὶ πολλοὶ ἄλλοι, διδάσκονται ἀπ' τὴν ὀρθόδοξη τριτοκοσμικὴ παιδεία μας σήμερα ὡς πράξεις θεάρεστες καὶ ἀναγκαῖες. Ἄλλωστε καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος συνηθίζει σὲ δηλώσεις του νὰ τονίζει, πὼς οἱ ἄγιοι τῆς Ὁρθοδόξιας δὲν κατέστρεψαν, ἀλλὰ «ἐξάγνισαν τοὺς εἰδωλολατρικούς ναοὺς», προφανῶς ἀπὸ τοὺς «δαίμονες» ποὺ κατοικοῦσαν μέσα τους. Καὶ ὁ ὑπνωτισμένος κοσμάκης περιμένει ἐδῶ καὶ μιάμιση χιλιετία τὰ θαύματα τῶν «ἀγίων Ταλιμπάν», γιὰ νὰ θεραπευτῇ, νὰ προκοψῇ καὶ νὰ ἐξελιχθῇ.

B.M.

Ἀνασταίνονται οἱ παντρεμένοι;

Ἀπὸ σχετικὸ μὲ τὸν Κώδικα ντὰ Βίντσι τηλεοπτικὸ διάλογο μετὰξὺ ἐνὸς δημοσιογράφου καὶ ἐνὸς μητροπολίτη:

ΔΗΜ.: Δὲν καταλαβαίνω, γιατί ὁ παντρεμένος Χριστὸς δὲν εἶναι Χριστός.

ΜΗΤΡ.: (Ἐξάλλος): Δὲν εἶναι! Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι!

ΔΗΜ.: Μὰ τί σημασία ἔχει τὸ ἂν εἶναι παντρεμένος ἢ ὄχι;

ΜΗΤΡ.: (Ἀκόμη πιὸ ἐξάλλος): Γιατὶ ὁ παντρεμένος Χριστὸς δὲν θὰ ἀναστηθῇ ἀπὸ τὸ μνημα! Γι' αὐτὸ ἔχει σημασία!

ΔΗΜ.: Γιατί; Μόνο οἱ ἀνύπαντροι ἀνασταίνονται;

Χωρὶς Σχόλια.

I.A.

Ἐψιλο, ὄμικρο, ὕψιλο

Οἱ σύγχρονοι φωστῆρες, ποὺ ἔχουν τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν μόρφωση τῶν παιδιῶν μας, ἔβαλαν στόχο καὶ τὸ Ἀλφάβητο. Οἱ μέχρι τώρα γλωσσικὲς μεταρρυθμίσεις (βλ. μονοτονικό) δὲν τοὺς καθιστοῦν ἀντίθετα διαπίστωσαν προβλήματα στὶς ὀνομασίες τῶν γραμμάτων καὶ ἔσπευσαν νὰ τὶς «διορθώσουν». Στὸ βιβλίο τῆς Α' Δημοτικῆς «Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ» διδάσκονται τὰ γράμματα ε, ο, υ χωρὶς τὸ τελικὸ ν. Δηλαδή **ἔψιλο, ὄμικρο, ὕψιλο**. Εὐτυχῶς ποὺ ἔγινε αὐτὴ ἡ ἀφαίρεση, καὶ τὰ παιδιὰ δὲν θὰ μπερδεύονται μὲ τὸ (ν) τῆς καθαρεύουσας καὶ τοῦ συντηρητισμοῦ καὶ ἀπελευθερωμένα ἀπὸ ἀγκυλώσεις τοῦ παρελθόντος θὰ προοδεύουν. Τοὺς ξέφυγε βέβαια τὸ ὠμέγα, ποὺ μὲ τὴν ἴδια λογικὴ ἐκσυγχρονισμοῦ πρέπει νὰ τὸ λέμε ω-μεγάλο.

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὅποιος προφέρει δυνατὰ τὰ φωνήεντα ε, ο, υ, χωρὶς τὸ τελικὸ (ν), θὰ νιώσῃ τοῦλάχιστον μιὰ γλωσσικὴ ἀναπηρία, ἂν ὄχι ἀηδία. Κάποια ἀνάλογη πνευματικὴ ἀναπηρία μπορεῖ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν «χωρὶς αἰδῶ» ἀλλοίωση τοῦ Ἀλφαβήτου, γιὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ αὐτὴ κακόβουλη καὶ ὑποκινούμενη ἀπὸ σκοτεινοὺς ἐγκεφάλους.

K.M.

«Πολιτισμός»

Πόλις, πολιτισμός (ρῆμα πολιτίζω, μτγν. πολιτεύω), πολίτης (ἐκ τοῦ πτόλος, πόλος). Πολιτισμός: διεύθυνση τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τῆς πολιτείας (Διογ. Λαέρτιος 4,39), κατάσταση τῆς κοινωνίας, ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀποδεσμευτῇ ἀπὸ τὴν φυσικὴ ἐπίδραση καὶ διὰ τῆς παιδείας ἔχει ἀναπτύξῃ ἠθικόν, καλαιοθητικόν, πνευματικὸν βίον ἐνσυνείδητον. Στηρίζεται στὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν ἐλευθερία, στὴν παιδεία καὶ Ἐπιστήμη, γιὰ τὴν πνευματικὴ δημιουργία. Ἡ κλασικὴ παιδεία γεννᾷ πολιτισμόν, μὲ τὸ «γνώθι σαυτόν» συμβάλλει στὴν μόρφωση καὶ ἠθικὴ τελείωση τοῦ ἀνθρώπου μαζί μὲ τὴν Ἐπιστήμη χρεός ἔχει τὴν ἀνάδειξη ἀξιών, τὴν ἀνάπτυξη προσωπικότητος ἐλευθερίας, μὲ τὸ «γινώσκειν ἑαυτόν», μὲ ἐλεύθερη ἐπικοινωνία, ἰσηγορία, ἰσονο-



μία, με καλλιέργεια σώματος, ψυχής και πνεύματος. «Εἶναι ἀδύνατον νὰ βελτιωθῇ ὁ κόσμος, ἐὰν δὲν βελτιωθοῦν οἱ ἐπ' αὐτοῦ οἰκοῦντες ἄνθρωποι.» (Πλάτων)

Σ.Φ.

Ἰράκ, Ἀλεξάνδρος καὶ περιούσιοι

Κάποιοι ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς ἐπιλεγμένους «μαῖντανούς» τῆς ἐνημέρωσης ἔχοντας πάει ταξίδι στὴν Περσία μετέφερε τὶς ἐντυπώσεις του, φρίττων γιὰ τὴν... ἀπαράδεκτη διέλευση ἀπ' ἐκεῖ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ποὺ ἀποκαλοῦσε ὄχι Ἑλληνα ἀλλὰ Μακεδόνα. Δὲν θέλει καὶ πολὺ μυαλό, τὸ ξενικὸ του ὄνομα τὰ λέει ὅλα. Τόμοι, ποὺ ἔχουν ἐκδοθῇ μὲ ἀκράδαντα στοιχεῖα, πληροφοροῦν, ὅτι τὸν Ἀλεξάνδρο τὸν δέχθηκαν ὡς θεὸ ὅλοι οἱ Ἀσιᾶτες καὶ τὸν θαυμάζουν ὡς σήμερα. Οἱ μόνοι ποὺ δὲν τὸν δέχθηκαν ἦταν οἱ γνωστοὶ περιούσιοι, προοίμιο τῆς μετέπειτα καταστροφῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος. Τοὺς καίει καὶ σήμερα... Ἄλλωστε τώρα στὴν Βαγδάτη δὲν ἄφησαν τίποτε ὄρθιο, πορμελετημένα, ἀπὸ τὸ πέρασμα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἐνῶ δὲν πειράχτηκε τίποτε ἀπὸ τὰ δικά τους. Ἡ προπαγάνδα τοὺς εἶναι ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς δομῆς τους μὴ καὶ ἡ ἀποκάλυψη τῆς παρουσίας τους ἢ ἀχίλλειος πτέρνα τους.

Π.Γ.

Ἡ παθολογία τῆς «Δημοκρατίας»

Δημοκρατία (δωρ. δαμο-), πολίτευμα στὸ ὁποῖο τὴν κυριαρχία ἔχει ὁ λαός, ρυθμίζει τὴ λειτουργία του ἐπὶ τῇ βάσει τῆς βουλῆσεως τῆς πλειονοψηφίας (Λεξικά). Ἀλλὰ ὁ Πολύβιος γράφει: «Οἱ πολῖτες, ὅταν τῇ διοίκηση τῶν κοινῶν ἐμπιστεύονται στοὺς ἑαυτοὺς τους, τὸ πολίτευμα εἶναι δημοκρατικόν καὶ φροντίζουν πολὺ γιὰ τὴν ἰσονομία καὶ τὴν ἐλευθερία γνώμης (ἰσηγορίαν-παρρησίαν)· ὅταν ὅμως ἔλθουν νέοι καὶ παραδοθῇ σ' αὐτοὺς καὶ στὰ τέκνα τῶν τέκνων τους ἡ Δημοκρατία, τότε, λόγῳ συνήθειας δὲν ἀποδίδουν μεγάλη σημασία στὴν ἰσοπολιτεία καὶ ἰσονομία καὶ ζητοῦν νὰ ἔχουν περισσότερα δικαιώματα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς· καταλαμβάνονται ἀπὸ τὸ πάθος τῆς φιλαρχίας, στερούμενοι ἀρετῆς, δελεάζουν καὶ ἐξαπατοῦν τὰ πλῆθη μὲ κάθε τρόπο. Καὶ ἀφοῦ καταστήσουν τοὺς περισσότερους δωροδόκτες καὶ δωροφάγους λόγῳ τῆς ἀσυνέτου δοξομανίας τους, τότε πλέον καταλύεται ἡ Δημοκρατία καὶ καταλήγει στὴν βία καὶ ἐπικράτηση τῶν χειροτέρων. Διότι τὸ πλῆθος εἶναι συνηθισμένο νὰ τρώγῃ τὰ ξένα καὶ νὰ στηρίξῃ τὶς ἐλπίδες τῆς ἐπιβιώσεώς του στὰ ὑπάρχοντα τῶν πλεισίων, ὅταν δὲ λόγῳ τῆς πενίας του ἀποκλείεται ἀπὸ τὶς τιμητικὰς διακρίσεις τῆς Πολιτείας, τότε πλέον ἀποτελεῖ ὀλιγοκρατίαν, συσπειρῶνται καὶ ἐπιδίδεται σὲ κάθε εἶδους καταστροφές, «ἀποτετηρωμένον πλέον...»

Σ.Φ.

Φευγαλέα ἀνάμνηση

Βυρσοδέψες, σκυτοτόμοι, κουρεῖς, κατασκευαστὲς ὀπλισμοῦ, ἀγγειοπλάστες καὶ τόσοι ἄλλοι κάτω ἀπὸ τὴν σκιά τῆς Ἀκρόπολης. Ἐργαστήρια ταπεινὰ (χωρὶς καμμιὰ χριστιανικὴ ἔννοια), ποὺ τὰ διαπερνοῦσε ἐκτὸς τῆς καθημερινῆς ἐργασίας καὶ ἑνα πνεῦμα ἀπὸ τοὺς Τραγικοὺς ἕως τὸν Ἀριστοφάνη (ἰδιαίτερα). Βέβαια, γιὰ τὴ πόλις ἐκεῖνη δὲν εἶχε τὴν φορὴ τῆς χριστιανικῆς δομῆς τῶν μεσαιωνικῶν πόλεων. Ἡ σημερινὴ ἄψυχη κατανάλωση τοῦ μάρκετινγκ, μὴ παραβίαση τῶν πάντων. Ἄν μποροῦσε νὰ σταθῇ ἀπέναντί τοὺς ὁ σημερινὸς ἐξαθλιωμένος δοῦλος τοῦ Γιαχβέ-Χρήματος, θὰ ντρεπόταν γιὰ λογαριασμὸ του, φορτωμένος μὴ γελοία κατανάλωση ποὺ τὸν ἀλλοτρίωσε.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν μπορεῖ παρὰ μία τέτοια κληρονομία νὰ δίνη ἔστω καὶ φευγαλέα σὰν ἀνάμνηση ἑνα τίτλο τιμῆς στὰ τωρινὰ καθημερινὰ παραπλήσια ἐπαγγέλματα κάτω ἀπ' τὸν ἴδιο ἴσκιό τῆς Ἀκρόπολης. Ἄς μὴ βάλωμε ἄλλο βαθιὰ τὸ μαχαίρι κι ἂς πάρωμε αὐτὰ ποὺ ἔχομε. Πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια ἀνθοῦσε ἀκόμα ἡ βυρσοδεψία· εἶχα παρακολονηθῇ ἀπὸ πράγματι χαρισματούχοις βιομηχάνους τῆς τὴν προόδου καὶ τὰ προβλήματά τους. Μέσα ἐκεῖ διέκρινες ἀκόμα τὸν ὠραῖο Ἑλληνα πού, ἐπιχειρηματίας καὶ ὄχι τοιφούτης, κάνει τὴν ἐργασία καταξίωση.

Π.Γ.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΟΛΕΣ ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ

“Ένα λεξικό τῶν «πρωτόθετων» λέξεων



ἐπίσημη θέση τῶν ἐπιστημόνων παγκοσμίως (φιλολόγων, ἀρχαιολόγων, ιστορικών, γλωσσολόγων κ.ἄ.) δέχεται τὴν Λατινικὴν Γλῶσσα [Λ.Γ.] ὡς κλάδο τῆς Ἰνδο-ευρωπαϊκῆς (ἀρχικὰ Ἰνδογερμανικῆς ἢ Ἰαπετικῆς < Ἰαπετὸς = Ἰάφεθ;) ὅπως καὶ τὴν Ἑλληνικὴν. Ἡ πλήρης ἀποτυχία τεκμηρίωσης μὲ εὐρήματα παρ’ ὅλη τὴ λυσσώδη προσπάθεια τῆς ὑπαρξῆς λαοῦ «ἰνδοευρωπαϊκοῦ» (Ι.Ε.) ἀλλὰ καὶ κάποιου χειροπιαστοῦ τεκμηρίου τῆς γλώσσας αὐτῆς (ἐπιγραφῆς λ.χ.) ἐκλόνισε ἀνεπανόρθωτα τὸ ἰδεολόγημα τῆς Κοινῆς Ι.Ε. Γλώσσας (2200 π.Χ.!).

Ὁ «Δαυλός» μὲ ἔρευνες συνεργατῶν του* πρωτοπόρησε προσπαθώντας νὰ βρῇ τὴν (σίγουρα ὑπαρκτὴ) *Μητέρα* Γλῶσσα, καὶ πλέον ἐπιβεβαιώνεται ὅτι εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ λόγῳ: **❶ Τῆς ἀρχαιότητάς της.** Πινακίδες μινωικῆς-μυκηναϊκῆς 2000 π.Χ. (μόνο;), Γραμμικῆς Γραφῆς Β (Γ.Γ.Β.), κρητικο-κυπριακὰ ἰδεογράμματα 2500 π.Χ., βραχογραφίες-σύμβολα, «γράμματα» Δισπηλιοῦ 6.000 π.Χ. Αὐτὰ πολὺ ἀπέχουν ἀπὸ τὴ γλῶσσα τῶν Χετταίων < Φετεῶν (1600 π.Χ.) καὶ τῆς Σανσκριτικῆς γραφῆς (μόνο 700 π.Χ.).

❷ Τῆς τελειότητάς της. Ὑπολόγισαν, ὅτι, γιὰ νὰ φθάσῃ κάποιος πολιτισμὸς/λαὸς στὸ ἐπίπεδο, ὥστε νὰ γράφῃ ὅπως ὁ Ὅμηρος (σωστότερα οἱ Ὅμηριδες) ἀξεπέραστα μέχρι σήμερα ἔπη, ἀπαιτοῦνται χιλιάδες χρόνια προεργασίας χιλιάδων συγγραφέων.

Πράγματι ἡ δομὴ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας (Ε.Γ.) εἶναι ἀξεπέραστη καὶ ἀσύγκριτη. Ἡ γραμματικὴ της δίνει πλήρη σαφήνεια. Ἡ σύνταξίς της δημιουργεῖ συνδυασμοὺς ἀπειρους γιὰ λεπτότητες ἀποχρώσεις ἑκφρασης. Ἡ φωνητικὴ της μὲ παμπάλαιους φθόγ-

* Βλέπε: «Τὸ αὐτοφνὲς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας» (τ. 29), «Τὸ *dendro* τοῦ κ. Γ. Μπαμπινιώτη καὶ τὸ δένδρον τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας» (τ. 78), «Μαθηματικῆς ἀποδείξεις γιὰ τὴν προτεραιότητα τῆς Ἑλληνικῆς» (τ. 96), «Λατινικά: Ἡ ἀρχαιότερη γνωστὴ κακοποίηση τῆς Ἑλληνίδος Φωνῆς» (τ. 124), «Λατινικὴ: Ἐκβαρβαρισμένη Ἑλληνικὴ» (τ. 127), «Οἱ μυκηναϊκοὶ τύποι τῆς Λατινικῆς» (τ. 127) καὶ δεκάδες ἀκόμη σχετικῆς ἔρευνες διάσπαρτες σ’ ὅλους τοὺς τόμους τοῦ «Δαυλοῦ».

γους, ή δὲ μουσικότητά της ἄφθαστη (ἂν καὶ δὲν τὴν ἔχουμε –ἀκόμα– ἀκούσει, τὴν ὑποπετυόμαστε). Ὅσο γιὰ τὶς λέξεις της (πρωτόθετες ἢ πρωτότυπες καὶ λεκτικούς τύπους τους) ἀνυπολόγιστες. [Οἱ 93 ἑκατομμύρια λεκτικοὶ τύποι (λύω, ἔλνε κ.ἄ.) τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματείας (TLG) εὐρέθησαν ἀπὸ **μόνο** τὸ 0,1% τῶν βιβλίων καὶ μάλιστα μιᾶς βιβλιοθήκης, τῆς Ἀλεξάνδρειας. Ἄν εἶχαμε τὰ ὑπόλοιπα χιλιαπλάσια μὲ ὅλους τοὺς λεκτικούς τύπους (λ.τ.), ὑπολογίζω ὅτι θὰ εἶχαμε τοῦλάχιστον 10 δις τύπους!

Ἄς ὑπολογίσουμε τὶς πρωτόθετες λέξεις. Ἄν οἱ ἄκλιτες εἶναι 5 %, οἱ κλιτὲς 75 % καὶ 20 % τὰ ρήματα. Ἄν τὰ κλιτὰ ὀνόματα ἔχουν 11 (λ.τ.) καὶ τὰ ρήματα $8 \times 42 = 336$, τότε τὸ σύνολο τῶν πρωτόθετων λέξεων εἶναι π.λ. $\times (0,05 \times 1 + 0,75 \times 11 + 0,20 \times 336) = 10$ δις, ἄρα π.λ. = 130 ἑκατομμύρια ἢ τοῦλάχιστον 20. [Τὸ λεξικὸ Liddell-Scott (L-S) ἔχει 200.000 μόνο.]

Η ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ. Ἡ Ἑλληνικὴ εἶναι λοιπὸν πλουσιώτατη, τελειότατη, ἀρχαιοτάτη, ἢ μητέρα τῶν γλωσσῶν. Ἀπλώθηκε ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο σὲ ὅλο τὸν κόσμον καὶ πρὶν τὸ 10.000 π.Χ., ἦτοι τὴν τελευταία καταστροφὴ (κατακλυσμὸς τοῦ Δευκαλίωνος) μέσῳ τῶν Πελασγῶν κ.ἄ. Ἔτσι ἡ Λ.Γ., ὡς πτωχότερη, ἀτελέστερη, νεώτερη εἶναι ἀναγκαστικὰ διάλεκτος τῆς Ἑλληνικῆς. Νεώτερη, ἀφοῦ πρώτη γραφὴ βρήκαμε τοῦ 580 π.Χ.: πτωχότερη, γιὰτὶ διαθέτει σὲ 8 αἰῶνες μόνο 28.000 λήμματα: ἀτελέστερη παντοῦ, κυρίως φωνητικὰ, ἀφοῦ τὰ γ, β, δ προφέρονται μὲ «βαρβαρικὴ» προφορὰ ὡς g, b, d, (ὅπως τὰ προφέρουν καὶ οἱ «βαρβαρόφωνοι Ἡλεῖοι», Ἡσύχ.). Ἡ πλήρης ἀπόδειξη τῆς ἐλληνικότητος τῆς Λ.Γ. θὰ γίνη σὲ τρία πεδία: Ἀρχαιολογία (εὐρήματα), Ἱστορία (Γραμματολογία) καὶ Γλωσσολογία.

❶ **Αρχαιολογία.** Τὰ εὐρήματα ἀνασκαφῶν στὴν Ἰταλία εἶναι πάμπολλα. Ὅχι μόνο ἀπὸ τὸν 8ο αἰ. π.Χ., ὅπου οἱ πρῶτες γνωστὲς μεταναστεύσεις Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ παλαιότερα. Τάφοι καὶ κτήρια Τυρρηνῶν/Εἰρουσίων (Τουρσκοί), ἀγάλματα καὶ ἀγγεῖα ἐξαιρέτου τέχνης ἀποδεικνύουν τὴν ἐλληνικότητα τῶν πανάρχαιων αὐτῶν λαῶν. (Εἰκ. 1). Ἡ γλῶσσα τους –ὑποτίθεται– δὲν ἔχει διαβασθῇ. Πάντως ὁ Ventris ἀποκρυπτογραφῶν τὴν Γραμ. Γραφὴ Β (Γ.Γ.Β.), πρὶν δεχθῇ τὴν ἐλληνικότητά της, τὴν θεώρησε Ἐτρουσκικὴ. Τὸ ἀρχαιότερο εὑρημα λατινικῆς γραφῆς στὴν Πραινέστο τοῦ Λατίου (600 π.Χ.) ἐκφράζει ἐλληνικὸ νόημα. «MANIOS MED FHEFHAKED NYMASIO» = Ὁ Μάνιος μετὰ (πεποίηκεν) Νουμασίου (Μπαμπ., Ἰστ. Ἑλλ. Γλ.)

❷ **Ἱστορία.** Ἡ Ἱστορία τῶν Ρωμαίων καὶ τῶν ἄλλων ὁμοεθνῶν λαῶν τῆς Κ. καὶ Νότιας Ἰταλίας δὲν ἀρχίζει βέβαια μὲ τὴν κτίση τῆς Ρώμης τὸ 756 π.Χ. [Βέβαια ἔγιναν κράτος καὶ παγκόσμια δύναμις μόνον, ὅταν νίκησαν ὀριστικὰ τοὺς ὁμοεθνεῖς τοὺς Ἑλλήνες τὸ 146 π.Χ.] Ἡ προῖστορία ὅμως τῶν λαῶν αὐτῶν (μόνο οἱ ἄγγραφοι μῦθοι) εἶναι ἀσαφής, πολλῶ μᾶλλον ὅταν ἔζησαν σὲ δυσμενεῖς οἰκονομικὰς συνθῆκες. Ἄς προσπαθήσουμε ὅμως:

Οἱ Ἑλλήνες-Αἰγαῖοι ἀνέκαθεν «ἐποιοῦν πολιτισμόν», ἀλλὰ καὶ μετανάστευαν εἴτε ἀργὰ (βαθμηδόν) εἴτε μὲ ἀποστολὰς (Ἡρακλεῖς, Διόνυσος κ.ἄ.). Πρὸ τοῦ τελευταίου κατακλυσμοῦ λίγα πράγματα ξέρουμε. Ὅμως οἱ «παλαιοί» (ἔτσι ὠνόμαζαν τοὺς προκατακλυσμαίους οἱ Ἑλληνες, 200 συγγραφεῖς μὲ 3.800 ἀναφορές!), ἦτοι οἱ Πελασγοὶ φαίνεται ὅτι εἶχαν ἤδη ἐγκατασταθῇ στὴν Ἰταλία, ἀφοῦ ὁ διασωθεὶς Δευκαλίων τοὺς

συνάντησε «πρὸ Δευκαλίωνος... καὶ τὸ Πελασγικὸν (ἔθνος) ἐπὶ πλείστον τὴν ἑπωνυμίαν παρέχεσθαι»: (Θουκ. Α3).

Νέο κύμα περὶ τὴν 6η χιλιετία κατέκλυσε τὴν Κ. Ἰταλία, οἱ Τυρρηνοὶ < τύρρις-ινὸς = ὁ κατασκευάζων πύργους. Ἀργότερα ὀνομάζονται Τοῦρσ-ικοὶ → Etru-sci. Γενικῶς ἡ Ἰταλία εἶχε ἰδιαίτερη καὶ συνεχὴ σχέση μετὰ τὴν Ἀρκαδίαν: («Ἀρκαδία ἔθνος Πελασγοῦ»: Στράβων 8.3). Ἀρκὰς καὶ Δευκαλίων. Ὁ δὲ Εὐάνδρος, ὁ περιφημὸς οἰκιστὴς, ξεκίνησε ἀπὸ τὸ Παλλάντιον τῆς Ἀρκαδίας (5η χιλιετία), ἔφθασε στὸ Λάτιο, ἐμπλούτισε τὴν ἐκβαρβαρισμένη Ἑλληνικὴ τῶν ἀβοριγίνων (=αὐτόχθονων) Πελασγῶν μετὰ πάμπολλες λέξεις καὶ μετὰ γραφὴ: «Πελασγοί... ἔνιοι τῶν βαρβάρων, γένος ἀπὸ Πελασγοῦ τοῦ Ἀρκάδος... πολυπλάνητον»: Ἡσυχ., «Εὐάνδρος πρῶτα γράμματα ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς... εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐκόμισεν»: Ἰωάν. Λυδός, «Ἀρκάδες τῶν ἀπ' Εὐάνδρου προσελήνων (!) λεγομένων»: Πλούταρχος.

Τέλος ὁ Αἰνείας ἔφθασε ἀπὸ τὴν Τροία. Τούτου ὁ πατέρας, ὁ Ἀγχίδης, ἦταν ἰδρυτὴς τῶν πόλεων Καφυῶν Ἀρκαδίας καὶ Καπύης Ἰταλίας (Αἴλιος Ἡρώδ.). Καὶ ὁ Ρωμύλος τὸ 756 π.Χ. χτίζει τὴν Ρώμη καὶ ἰδρύει τὸ Ρωμαϊκὸ κράτος μετὰ γραφὴ τὸ Εὐβοϊκὸ Ἀλφάβητο. «Ρωμύλος καὶ οἱ κατ' αὐτὸν τῇ Αἰολίδι ἐφθέγγοντο φωνῇ» (Ἰωάν. Λυδός).

③ Γλωσσολογία. Ἡ κοιτίδα τῆς Ἑλληνικῆς, ἡ κυρίως Ἑλλάδα, δὲν ἔπαυσε νὰ ἐμπλουτίζει τὴν πτωχὴ Λατινικὴ καὶ μετὰ (ιδίως μετὰ) τὴν ἥττα τῆς ἀπὸ τὴν Ρώμη, μετὰ ἔννοιες εἰδικῆς ἢ ἀφηρημένες: (σίελος) = σιFαλον → saliva. [Ὀγκωμα] = τύλος → torus. [Μορφή] = μορφά → forma.

Ἡ Λατινικὴ, ἂν καὶ νεκρὴ τώρα γλῶσσα, μοιάζει περισσότερο πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ ἀπὸ ὅλες τὶς γλῶσσες, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι τελειότερη ἀπὸ αὐτές. Καὶ μοιάζει σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα δομῆς: Φωνητικὴ, μορφολογία (τυπικὸ), σύνταξη, σημασιολογία (ἐτυμολογικὸ, λεξιλογικὸ).

① Φωνητικὴ. Ἡ Λ.Γ. ἔχει ὅλους τοὺς βασικοὺς φθόγγους τῆς Ε.Γ.: Φωνήεντα χρησιμοποιοῖ τὰ τῆς Νεοελληνικῆς, ὅμως χωρὶς τὰ μακρὰ *η* καὶ *ω* (a, e, i, o, n). Τὰ ἴδια σύμφωνα πλὴν τοῦ *θ* → *t* καὶ τῶν «μέσων» γ, β, δ, ποὺ ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὰ «βαρβαρικά» g, b, d.

Τὸ «Λατινικόν» Ἀλφάβητο, δηλ. τὸ Χαλκιδικόν, ἔνα ἀπὸ τὰ πολλὰ Ἑλληνικά, χρησιμοποιοῦν τώρα σχεδὸν ὅλες οἱ κύριες γλῶσσες, πλὴν Ἀραβικῶν, Ἑβραϊκῶν, Κινεζικῶν, Ἰαπωνικῶν, μερικῶν Σλαβικῶν. (Κίνα καὶ ιδίως Ἰαπωνία προσπαθοῦν νὰ κάνουν χρῆση τοῦ ἐδῶ καὶ ἑκατὸ ἔτη.) Ἡ Λ.Γ. ὅπως καὶ ἡ Ἑλληνικὴ εἶναι καθαρὰ συλλαβικὴ, μετὰ τὶς βασικὰς λέξεις σχεδὸν ὅλες δισύλλαβες, σὰν τὴν Ε.Γ. Ὁ τονισμὸς συνήθως στὴν παραλήγουσα.

② Μορφολογία. Ἀπὸ τὰ δέκα μέρη τοῦ λόγου τῆς Ε.Γ., τῆς Λατινικῆς λείπει μόνο τὸ ἄρθρο. Τὰ κλιτὰ μέρη ἔχουν 3 γένη, 6 πτώσεις, 2 ἀριθμοὺς καὶ 6 κλίσεις. Τὰ παραθετικά λ.χ. *altus, ius, issimus*, παρόμοια μετὰ τῆς Ε.Γ. (καλός, ἰών, ἰστος). Τὰ ῥήματα κλίνονται ὅπως τῆς Ε.Γ. μετὰ 3 πρόσωπα, 2 ἀριθμοὺς, 6 χρόνους, 3 ἐγκλίσεις, 4 συζυγίες κ.λπ.

Συγκρίνετε τὴν ἀμύπτωχη Ἀγγλικὴ (ἐπίτηδες ἐπιλεγμένη *lingua franca* καὶ ἐξουσιασμοῦ) μετὰ ὀνόματα χωρὶς γένη, πτώσεις, ἀριθμοὺς (ἐπίθετα) καὶ κλίσεις. λ.χ. *love* γιὰ

όλα. Με ρήματα χωρίς **τίποτα**. Μόνο 4 τύπους για παρόν, μέλλον παρελθόν (-ed, -ing), οι λοιποί περιδραστικοί λ.χ. I will have been liv-ing = λυοίμην (Εὐκτ.).

③ Σύνταξη. Εἶναι ὅμοια μὲ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ καὶ δὴ μὲ τὸν Δῶριον (Ἀρκαδικόν;) τρόπον: Regina rosas amat = (Ἡ) ἄνασσα ρόδα φιλεῖ.

④ Ἑτυμολογικό. Ὅπως καὶ ἡ Ἑλληνικὴ, σχηματίζει πάμπολλες λέξεις μὲ παραγωγή καὶ σύνθεση: oro → orator ≤ ἐρέω - ab-eo < ab + eo ≤ ἄπ-ειμι. Χρησιμοποιοῦνται 12 προθέσεις (ἡ Ε.Γ. ἔχει 18) ὅπως ab, ad, de, ex, in, ob, per, prae, sub κ.ἄ.

④ α. Λεξικογραφικό. Παρ' ὅλη τὴν ὁμοιότητα μὲ τὴν Ε.Γ. δὲν μπόρεσε νὰ ξεπεράσῃ τὰ 28.000 λήμματα σὲ 9 αἰῶνες (3ο π.Χ. ~ 6ο μ.Χ.). Ἐτσι τότε παρέμεινε lingua franca (παγκόσμια) ἡ Ἑλληνικὴ παράλληλη καὶ κυρίαρχη μὲ τὴν Λ.Γ. Αὐτοκράτορες, φιλόσοφοι, ρήτορες, ποιητές, ἔμποροι τὴν χρησιμοποιοῦσαν ἀνελλιπῶς.

ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ. Εἶναι οἱ λατινικὲς πρωτόθετες λέξεις (Π.Λ. = βασικοὶ τύποι, λ.χ. «λύω» ὄχι «λύεις») ἑλληνικές; Ὅλα τὰ λεξικά ἀναφέρουν μόνον μερικὲς *αὐτονόητες*, ὅπως tragicus («English etym» Oxford + Larousse), ἄλλα διστακτικὰ προτείνουν ἐπὶ πλεόν λ.: forma < μορφή (Β. Κούβελας Ἑτυμ. Λ.Λ.) Τέλος κάποιοι μελετητὲς ἐδέχθησαν ἀρκετὲς λέξεις ὡς ἑλληνικές. Εἶναι ὅλες ἑλληνικές; Ἱστορικά, ὅπως ἀναδειξαίμε, πρέπει νὰ εἶναι ὅλες εἴτε ἀρχαιότατες εἴτε ἀρχαῖες.

Ἀπὸ τὰ 28.000 λήμματα (Λεξ. Ι. Σιδέρη) ξεχώρισα τὶς *πρωτόθετες* (μὴ σύνθετες/παράγωγες), ἥτοι 1.280 μόνον λέξεις μὲ 187 σύνθετες -γὰ παράδειγμα- ἥτοι σύνολο 1.467. [Ἀπὸ αὐτὲς μόνον 200 εἶναι βασικὲς λ.χ. (ο)nomen = ὄνομα, nae = ναί, video = Φιδέω. Γι' αὐτὲς ἔλεγε ὁ Κικέρων: «Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα πλούτισε τὴν ἀγροτικὴ τοῦ Λατίου».]

Δὲν δέχομαι αὐτὰ ποὺ ἀναφέρουν ὅλα τὰ λεξικά γὰρ τὴν προέλευση τῶν λατινικῶν λ., ἥτοι Ἰαπετικὴ, Ἰνδο-γερμανικὴ, Ἰνδο-ευρωπαϊκὴ (Ι.Ε.), Σανσκριτικὴ, μεσογειακὴ κ.τ.λ. Ἐπίσης τὸν χαρακτηρισμό: (ετυμολογικά) ἀβέβαιη λ. (ἐ.β.λ.), ἄγνωστη, ἀμφίβολη, ἀμφισβητήσιμη, ἀμαρτύρητη. Οὔτε ρίζες Ι.Ε. π.χ. √KAD = πτώσις → cado.

Ἐτσι προτείνω «Λεξικὸ Λατινικόν» τῶν 1.467 αὐτῶν πρωτόθετων λ., μὲ ἐρμηνεία (βασικὴ) καὶ τὸ ἀντίστοιχο ἀρχαιοελληνικὸ ἔτυμο (2/3 δικῆς μου ἐτυμολόγησις). Τὶς λέξεις-ἔτυμα τὶς βρῆκα στὸ «Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης» τῶν Liddell Scott καὶ δὲν τὶς ἐξηγῶ χάριν οἰκονομίας χώρου.

Σημ. 1. Στὴν Ε.Γ. εἶναι συνήθης ἡ *ἀντιμετάθεση* σὲ λέξεις συλλαβῶν ἢ γραμμάτων «κατ' ἐναλλαγὴν». Εἴτε ἀπὸ τὴν ἀρχαία σὲ ἀρχαία: νεκρῖμαία → κενέβρεια ἢ ἀρχαία/ νέα: κνίση → τσί-κνα ἢ νέα/ νέα φαλάκρα → καράφλα. Τὸ ἴδιο συμβαίνει ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ στὴ Λατινικὴ: μορφή → forma, ρί(να)ς → paris.

Σημ. 2. Λέξεις λατινικὲς *προφανῶς* ἑλληνικὲς δὲν τὶς ἀναφέρω λ.χ. canister. Συχνὰ εἶναι τὰ ἀντιδάνεια λ.χ. joco = παίζω < γηθέω → τζόγος.

Σημ. 3. Ἡ προσπάθεια γὰρ *ὀλικὴ* ἐτυμολόγησι τῆς Λ.Γ. ἀπὸ ἓνα ἄτομο καὶ σὲ λίγο χρόνον ἴσως δημιούργησε ἀστοχίες. Ἐλπίζω νὰ βρεθοῦν πειστικώτερες ἐτυμολογίες.

ΣΥΜΒΟΛΑ: <x = ἔτυμον, → X = παράγωγον, / ἄλλος τύπος ≤ ἔτυμον καὶ ἐρμηνεία, -x = σύνθετη λέξις, * ἀμαρτύρητος τύπος λ. (ἐνδιάμεσος).

ΛΕΞΙΚΟ ΛΑΤΙΝΙΚΟ ΠΡΩΤΟΘΕΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

ab = ἀπ' ≤ ἀπὸ

abacus = ἄβαξ ≤ ἄβακος

ab-do = ἀπομακρύνω < ἀπὸ + (δι)δῶ

ab-domen = ὑπογάστριο < ἀπὸ + δημὸς =
λίπος

ab-duco = ἀποσπῶ < ducō

ab-eo = ἄπ-ειμι/ἀπέρχομαι εἴμι → ἴτε

ab-i(a)cio = ἀπο-ρρίπτω < jacio = ἀφ-ίημι

abies = ἔλατο < ἄβις

abigo/abitus < ab-ago = < ἀπ-άγω

ab-jectio/jicio = ἀποβολή < jacio = ἀφ-ίημι

ab-oleo = ἀφανίζω ≤ ἀπολλύω

abolla = χλαμὺς < ἀβόλλα/ἄβολος

ab-ominor = ἀπεύχομαι < omen < οἶομαι

ab-orior/-ortus = φθίνω/ἀποβολή < ἀπὸ +
ὄρνυμι

ab-rogo = ἀκυρῶ < rogo/rego < ὀρέγω

abs-cedo = ἀπο-χωρῶ < cedo

abs-cido = ἀπο-κόπτω < caedo

ab-scindo ≤ ἀπο-σχίζω

ab-sens, tis = ἀπὼν < ab-sum < ἄπ-ειμι

ab-solute = ἀπό-λυτος < solvo < se-luo < λύω

ab-stinens = ἐγκρατής < τείνω = teneo

ab-tractio = ἀφαίρεση < στραγγίζω =
traho

ab-strudo = ἀποκρύπτω < τρύω = trudo

ab-udans = ἄφθονος < undo < Fυδος

acacia = ἀκακία < ἀκωκή < ἀκή

ac-ceptio = ἀποδοχή < cipio < capio>Fἄπτω

ac-cessus = πλησίασμα < cedo < ἐγγίζω

ac-clamo = προσ-φωνῶ < clamo < κλαίω

ac-cu(m)bo = παρακάθομαι < cubo

acer, acris/acor = πικρὸς/ὀξύς/ἄγριος <
ἄκρος

acinus = ρώγα < ἄκινος

aclis = ἀκόντιο < ἀγκυλὶς → γκλίτσα

acnua = μέτρο 10 ποδῶν < ἄκαινα

ac-qui-ro = ἀποκτῶ < quaero

act-a,us = πράξις < ago < ἄγω

acus = ἄχυρο < acer < ἀκρις

ad-actio/ad-igo = καταναγκασμὸς/προσάγω
< ago < ἄγω

ad-do/ad-ditio = πρόσδε-ση < do <

δέω=δένω

ad-eo/ad-itio = προσέλευση < eo < εἶ-μι

adepts/adipis = λίπος < ἄλειφα(ρ)

ad-eptio = ἐπιτυχία-εἰδήμων < apto < ἄπτω

ad-jutus = βοηθὸς < juvo

ad-oleo/adolesco = συσσωρεύω/ἐφηβεία <
alo

ad-opto = ἐκλέγω/νίοθετῶ < opt(i)o

ad-oro = λατρεύω < oro

adq- = acc = , adr- = arr, ads- = ass-, att- =

ad-sum/assum = παρίσταμαι < sum < εἶμι

ad-ulter = μετ' ἄλλου/μοιχὸς < alter

adulo, atus = κόλαξ < ταταλίζω

ad-vectus = μετακόμιση < veho < οἶχομαι

ad-versus = ἐνάντιος < versus

aedes/aedificium = οἶκημα < Fἔδος < ΓΓΒ'
weto

aeger = ἄρρωστος < αἰκτῆρ < αἰκία

aemulus = αἰμύλος

aeque = ἐπίσης < ἐπ' ἴσης (μοίρας) <

aequ-us

aequ-us = aequalis ἴσος < εἶδος

aereus < aes = χαλκὸς < *aeserus < (σ)ἱερὸς

aest-as, us = θέρους/ἀναβρασμὸς < αἶθω

aes-timo ≤ ἐκ-τιμ(έ)ω

aeternus = αἰώνιος < ae(vi)tas < aelvum <
αἰFῶν

af-fabilis = ὀμιλητικὸς < ad-fatus < φατὸς

af-fatim = ἄφθονα < ad + fatigo

af-fecto < -ficio = ἐπιθυμῶ/προξενῶ < facio

af-fligo, ctus = θλίβω > fligo

af-fatus = προσφώνηση < ἀπό-φατον <
φάσκω

ager = ἀγρὸς/ἀγρότας

ag-ger = σωρὸς < ad + gero < κυρέω

ag-gredior, -ssus = ἐπιτίθεμαι < gradior

agilis = κινητὸς < ago

agna = ἀμνὰς < ἄγνη/oFῖς

ago/agito = ὀδηγῶ/ταράσσω < ἄγω

agri-cola = ἀγρότης < agri-colo > ἀγρὸς

ala = πτέρυγα < μάλα = μάλη (=μασχάλη)

alac-er, critas = γοργὸς/εὐθύθυμος < ἐλαύνω
 albus = ἄσπρος < ἀλφὸς
 alea = τύχη < ἀλεὸς
 alesco = αὐξάνω < ἀλδήσκω
 alg-eo, us = παγώνω < ἀλγέω
 alius ≠ ἄλλος
 alimentum = τροφή < alo < ἀλδαίνω
 alter = ἄλλος < *ali-teros < ἄλλος, ἕτερος
 altus = ψηλὸς < ἄλτης
 alvus = κοιλιὰ < *avlos < αὐλὸς
 amarus = πικρὸς < ὠμὸς
 ambi-(a)go = ἀμφισβητῶ < ἀμφι + ἄγω
 ambi-(t)io = κύκλωση/φιλοδοξία < + ἔω
 amb(i)-ulo = περιπατῶ < ἀμφι + ἀλάω
 amita = θεία < ἀμία
 amo, atus = ἀγαπῶ, ἠτὸς < ἀμιας/ἀμὸς
 am/plus = εὐρὺς/πλατὺς < ἀμβλὺς
 ampulla = ἀμφορέας < ambi-pol(t)o = porto
 < φέρω-ω
 anas, anatis = πάπια < νάττα = νήσσα
 ancilla = ὑπηρέτρια < ambi-colo <
 ἀμφιπόλος
 ancora = ἄγκυρα ≤ ἄγκυρα
 Angli = Ἄγγλοι < Ἀγκύλοι
 angō = σφίγγω/βασανίζω < ἄγχω
 angulus = γωνία < ἀγκύλος
 anima = ψυχὴ/ἄνεμος < ἄνεμος
 annus = ἔτος < ἔννος > ἐνι-αυτὸς
 ansa = λαβὴ < ἡνία
 anser = χήνα < δωρ. χᾶνες
 ante = πρὸ < ἄντα
 antiqu-us = ἀρχαῖος < ἀντοῖος
 ante-nna = κεραία < ante-tenuo <
 ἄντα-τανύω
 anus = δακτύλιος/πρωκτὸς < ἄν(τ)υξ
 anus = γριὰ < ἀν(ύ)ω = τερματίζω
 anxius = ἀγχώδης < angō
 aper ≤ κάπρος
 apex, apicis = ἄκρη < ἀπιFῆς
 apis = μέλισσα < ἔμψις
 apiscor = ἐπιτυγχάνω < apto < ἄπτομαι
 ap-pareo = ἀνα-γνωρίζω < ad + pareo
 Aprilis = Ἀπρίλης < aperio
 apto = ἀρμόζω < ἄπτω

aqua = νερὸ < ἄα < *ἄχα → Ἀχέρων,
 Ἀχε(λῶος), Ἀχα-ία, ἀχ-λὺς
 apud = πλησίον < apto
 aquila = ἀετὸς < ἀκυλεῖς/ὠκύς
 aquilus = βορριᾶς < aqu-us < aqua
 ara = βωμὸς < ἄζω = ἀρῶ
 ar-biter = διαιτητὴς/ἀμφι-σβητῶ < ad-bito <
 βάδος
 arbor(a) = δέντρο < δοῦFρα < βάδος
 arceo = ἐμποδίζω/κρύβω
 arcus = τόξο < ἄρκος = ἀμυντήριον/κυνρτὸς
 ar(d)eo/aridus = καίγομαι < ἄδδανον <
 αὖω
 ardu-us = ὀρθὸς < ἀρῶ = αἶρω
 are(n)a = ἔδαφος/γιαλὸς < ἔρα/χῶρος
 argentum ≤ ἀργυρὸν
 arguo = ἀποδεικνύω
 aries = κριὸς < ἐρι(φ)ος < ἀρῆν
 aro = ὀργώνω < ἀρόω
 ars/artis = τέχνη < ἀρτιζω < ἄρτιος
 artus/articulus ≤ ἄρθρ-ον, ὠτὸς
 arundo = κάλαμος < ἔρνος
 arx/arcis = ἀκρόπολις < ἄκρα
 ascia = ἀξίνη < ἀξίνη
 asinus = ὄνος < ὄσονος
 asper = σκληρὸς < σπαρ-άσσω
 ass-us, a = ψιτὸς < areo < ἄζα = αὖω
 astus = πανοῦργος < ἄστατος
 ater = atrox = σκοτεινὸς < αἶθω
 atta = μπαμπᾶ! < τάττα
 augeo/auctum = δημιουργῶ/αὐξάνω <
 ἀFέξω < αὖξω
 audeo = τολμῶ < αὐδάω = φωνάζω/ἄεθλος
 audio/auris = ἀκούω/αὐτὶ < οὔς, ὠτὸς
 (αὐτός)
 aureus = χρυσὸς < οὔρος < ΓΓΒ' ku-ru-so
 auspex = augue < au-(no)specus ≤
 οἰωνοσκοπός
 auxilium auctumnus = βοήθεια/φθινόπωρο
 < augeo
 aveo/ave/avidus = χαιρε(τῶ)/ἄπληστος <
 εὔα/εὐάζω
 avia/avus = γαγιὰ/παπποῦς < ἀμία/αὔ-ος, α
 avis = πουλὶ < ἀFιετὸς < ἄFημι

Bacca = καρπὸς-ρώγα < βάκχος
 baceolus = ἀνόητος < βάκηλος
 baculum = ραβδί < βάκτρον
 bajulo < badjo = < βαστάζω
 balbus = τραυλὸς < βάρ-βα(ρ)ος
 bal(i)neum = λουτρὸν < βαλανεῖον
 baliolus = στικτὸς < βάλιος
 ballista ≤ βαλλι-στής
 balo = φλυαρῶ < βληγή
 baltus = ζώνη < βαλτὸς/βλητὸς
 barba, us = γένια < βάρβα(ρ)ος
 bar(i)ca = βάρκα < βάρις
 bardus = ἄφρων < βραδὺς
 baro = ἡλίθιος < βαρὺς
 basio = φιλάω < πάσσω
 bastar-dus = νόθος < παστὸς/σπαρτὸς
 batuo = κτυπῶ < παταγέω
 bellum = πόλεμος < πελεμί-ζω-διερός;
 bellus/beatus = ὠραῖος/εὐδαίμων <
 βέλτερος
 beo/bene = εὐφραίνω/καλὰ < bonus
 bestia = κτήνος < Fεστίαν
 beto/bitio ≤ βαίνω
 bibo = πίνω < πέπομαι
 bi-/bis = duiis = < δι-/δῖς
 bitumen = πίσσα < πύτι-νος
 bland-us = θωπεύ-(ω) < μέλδω → βλαδαρὸς
 blatero = < φλυαρῶ/βλάζω
 blatta = σκῶρος < βλάττη
 bonus = καλὸς < πόνος/πένω ἢ duenos <
 δυνατὸς
 botulus = ἄλαντικὸ < *tobulus < τολύπη
 brassica = λάχανο < βράσκη/κράμβη
 brevis = σύντομος < βραχὺς
 brisa = τοῖπουργο < βρύτιον
 Britanni = Βρεταννοὶ < βριτο- < βριαροὶ
 brutus = δυσκίνητος/ἡλίθιος < βαρὺς
 bucca/bucino = στόμα/κοιλότης < βυκάνη/
 βύκτης < βύκτης
 bulla ≤ φυσαλῖς
 bustum = τύμβος/τέφρα < πύρινος
 buttis-cula = φιάλη < βύτις
 caballus = νοθρὸν ἄλογο < κάββαλε <
 κατέβαλλε

cac(c)abus = λέβης < κάκκαβος
 caco = χέζω < κακά-ω
 (c)acumem = κορυφή/ἄκρη < acus
 cado/cadover = πέφτω/πτῶμα < χάδjoμαι
 caec-us = τυφλὸς/σκοτεινὸς < καῖκος
 caedo = κόπτω < *ceadjo < κεαδjo/κεάζω
 caelo/coelum = τορνέυω/οὐρανός < κοῖ-λον
 caementum = λατόμημα < κεα(ζό)μενον
 caera = κρεμμύδι < κεφαλωτὸν (κρόμινον)
 caerites = πολῖτες χωρὶς ψῆφο < περιόικοι
 caerimonia = πανηγυρίς < χαίρω →
 χα(ι)ρμονή
 cauruleus = κυανὸς < caelum
 caesar = αὐτοκράτωρ < ΓΓΒ qa-si-reu =
 βασιλεὺς
 calamitas = συμφορὰ < κλαῦμα(τα)
 calcear = πλῆκτρο/φτέρνα < calx
 calceus = ὑπόδημα < κάλτιος < λάξ
 calculus ≤ χάλι(κος)
 caldus/calor < caleo = θερμαίνω < κᾶλον <
 κάFeλα < καFjω
 calendae = καλένδαι < ΚαλέFeiv
 caligo = ὁμίχλη < καλῖς < κηλῖς/κέλαινος
 calix = ποτήρι < κάλιξ/σκαλλῖς
 callis = δρόμος < clades < κλάδος
 callum = κάλος < calasum < χαλάζιον
 calo = καλῶ + ξύλο < καλῶ + κᾶλον
 calumnia/calvor = συκοφαντία < κηλέFω
 calvus = φαλακρὸς < *cagu-us < κάρα
 calx, cis = χάλιξ + φτέρνα < χάλιξ + λάξε <
 λακτίσαι
 camella = ποτήρι < camus < λακτίσαι
 camera = ἄψις < καμάρα
 campus = πεδιάδα < κᾶπος < κῆπος
 camus = φίμωτρο < καμὸς < κημὸς
 canalis = σωλὴν < κάννα
 cancelli = ὄρια < κηγκλῖς
 cancer = καρκίνος < κραναδὸς
 candeo, lla = λάμπω < κἀνθαρος
 caneo < canus = λευκὸς < γάνος
 canis = σκυλὶ < *cinas < κύν-ας < κύων
 canna = καλάμη-α < κάννα
 can(t)o = τραγοῦδι < κανάσσω
 canum = κἀνιστρο < κανοῦν

capacitas/capax = χωρητικότης/ικανὸς <

capio

caper = capra = < κᾰπρος

capesso = < Fᾰρπάζω < Fᾰπτω

capio, capto = λαμβάνω/ἐπιδιώκω < Fᾰπτω
= πιάνω

capillus/capitalis = τρίχα/κεφάλαιο < caput

caput = κεφάλι < κᾰπς < κεφαλή

capsa = κιβώτιο < καπή < κᾰπτω

carbo = κάρβουνο < καρπυραὶ

carcer = φυλακή < κάρκαρον < Fέρκος

card-o, onis = στρόφιγγα < κραδαίνω

cardu-us = ἀγκάθι < γραπτὺς

car-eo,us/caritas = δέομαι ≤ χαρίζεις/

χάρι-τος

caries = σήψη < κρεεῖζω < κῆρ

carino = χλευάζω < κάρνη < κείρω

carmen = ᾠσμα < κανάσσω/χάρμα

caro/carnis = κρέας < κείρω

carpo = ἀρπάζω < Fαρπάζω

carrus = ἁμάξι < κυρέω → καρῖω

cartilago = χόνδρος < κροτώνη

casa = καλύβη < χύσις/χώννυμι//χέω

caseus = τυρὶ < Faίγειος < αἶξ

casses = δίχτυ < κασῆς < κασσύω

cassis = κράνος < κάσσης < κασσύω

cassus = μάταιος/ἄκυρος < κέν(ε)δς

castellum < castr(i)um = φρούριο <

στρατή-γιον

castigo < cactus = τιμωρῶ-καθαρὸς <

*cast-ar-us

casu-is, alis = πτώσις, τύχη < cado <

καθαρὸς

catax = χωλὸς < κατεαγὼς

catena = δεσμὰ < κατὰ-δέ(ν)ω

catill-o, us = γλείφω/πιάτω < κότυλος

catinus = λεκάνη < κάτινον

cattus = γάτος < i-κτίς

catus = ὀξύφωνος < a-catus < acus

cauda/caulis = οὐρὰ/στελέχος < κέρκος/

καυλὸς

caupo = κᾰπηλος < καυλὸς

causa = αἰτία < πρόκληση < Fᾰνω →

Fαύσω

cautio, cav-us, caverna = φύλαξη, κοῖλος,

σπηλιά < κοFύλος

cedo, cessus = προ-χωρῶ < χωρέω

celeber = ἐορτῇ < κέλλω/κλέος

celer = ταχὺς < κέλης

cella = ἀποθήκη < καλιὰ/κέλυφος

celo = καλύπτω < κοῖλον

celsus = ἐξέχων < κέλσεω = κέλλω

Celtae = Κελτοὶ < κελτὸς < κέλομαι

cena = δεῖπνο < coena compotatia < κοινή

(συμποσίαισις)

censeo = ἀποτιμῶ < κῆνσο

centrum/cento ≤ κέντρον/κεντῶ

centum = < ἐκατὸν

cerdo = ἐργάτης < κέρδων

cerebrum = ἐγκέφαλος < κέρεβρον < κᾰρα

+ βάλλω

cere-s, alis = Δήμητρα < κόρθυς/κόρος

cere(s)-monia = ἐθιμοτυπία < ceres + μνάω

cerno/certas = κρίνω/βέβαιος < κρίνω/

κριτὸς

cernu,us = πρηγνῆς < pronus < πρηγνῆς

cerva = ἐλάφι < κερα(ό)ς

cervix = αὐχένας < cerebrum

cess(i)o = ὀκνῶ < cedo

ceterus ≤ Fῆτερος

ceve = καθὼς < καθά

cibus = σίτησις < κίβησις

cicada = τζίτζικας < ξειγάρη

cicatrix = οὐλή < κέ-κοπὼς

cicer = ρεβύθι < κίκερροι

ciconia = πελαργὸς < κύκνος

cicur(o) = ἥμερος < κικύω

cieo/cito = κινῶ < κίω

cillia = βλέφαρα < κύλ(λι)α

cimex = κοριδὸς < κόρις

circu(lu)s = κύκλος < κίρκος < κρίκος <

κυκλό-ω

cis = ἐντὸς < κεί-θεν

cis(t)ium = ἁμάξι < cista

cist(ern)a = < κᾰνιστρον < κίστη

civis = πολίτης < κοιτῆς

clades = φθορὰ < κλάδος < κλάω

clam = κρυφὰ < celo

clamo = κράζω < κι-κλήσκω < καλῶ
 clarus = ἐπιφανής < ἄγαFός < κλεινός
 classis = πεζικὸ < κλάσις = κλήσις
 claudo ≤ κλείω
 clava = ῥόπαλο < κλάδος
 clavis ≤ κληFίς
 clemens ≤ γαλήν(ι)ος
 cliens = ὑποτελής < κλίνω
 clino ≤ κλίνω
 clipeus = ἄσπις < καλύπτω
 clivus = ἐπικλινές (λόφου) < clino
 clueo = φημιζομαι < κλύω
 clunis = γλουτός < κλόνης
 cocus = μάγειρος < coquo
 codes = στέλεχος < cauda
 coelum = κοῖλον < κοῖλον
 co-eo = συν-έρχομαι < cum + eo
 co-gito = συν-άγω < cum + ago
 co-gnosco = γι-γνώσκω
 cohor, tis = αὐλὴ < χόρτος
 collis = λόφος < κολώνη
 collum = λαίμους < κύκλος
 colo, cultum = καλλιεργῶ < πολέω/κόλος
 color = χρῶμα < celo
 coluber = φιδάκι < κόλουρος
 columba = περιστέρη < κόλυμβος
 communis = κοινός < κοFινός, Fόμος
 com-o/comptus = κοσμῶ < κοιμῶς < κομέω
 com-putus = ὑπολογίζω < καθαρίζω < puto
 con-cilium = συν-καλέω
 con-cisio = συγκοπή < caedo
 con-di(ti)o = ἀρτύω < tondeo < τένω
 con-do = ἰδρύω < cum + do < συν-δέω
 con-silium/con-sul = συμβούλιο < cum-sel
 con-stans = σταθερός < si(sto) < συν-Fελεῖν
 con-sumo = καταναλώνω < cum + sumo
 con-tamino = ἀνακατεύω < tingo
 con-templeo = παρατηρῶ < τέμνω
 con-tinuo/contentus = συνδέω < tineo
 contra = ἀντίκρυ < κατ-άντα
 copi-a, osus = ἀφθονία/κοπιώδης < opus
 copula = δεσμός < cum-apto < κόπος
 coquo = ψήνω < ποπτός < πέσσω
 cor, cordis ≤ καρδιά

coram = ἔναντι/ἐνώπιον < contra
 corbis < *co-bi(ño)s < κόφινος
 cornu ≤ κέρας < κάρνον
 cornus = καρπός < κράνον
 corpus = < κορμός
 cortex = φλοιός < κώρυκος
 cortina < *cohorti(a) ≤ αὐλα(ία)
 corvus ≤ κόρακ-ος
 costa = πλευρὰ/παίδι < Fοστοῦν
 coxa = ἰσχίον < κόξα < ὀκλάξ
 crabro = σφήκα < κάραβος
 cras = αὔριο < cresco
 crassus = πάχος < γράσος
 creber, sco = συχνός < cresco
 cred-o, ulus = δανεῖζω < κερδῶ/κερδαλέος
 cremo = καίω < κρίβανος
 cremor = χυλός < κεράν-νυμι
 creo/creator = κάνω < κραινιο
 creper = σκοτεινός < κνέφας
 crepida = σανδάλι < κρηπί-δα
 crep(it)o ≤ κροτῶ
 cresco = αὐξάνω < creo
 creta (terra) = γύψος < Κρήτη
 cribrum = κόσκινο < κρησέρα
 crimen = ἀδίκημα < cerno < κρῖμα
 crinis = κόμη < *crinitos < τρίχ-ων-(τός)
 crudus/cruer = σκληρός/σφαγῇ < κρέας
 crus = κνήμη < κρέας;
 crusta = κόρα < κρυ-σταίνω
 crux = σταυρός < κόραξ
 cubo = κείμαι/κοιμᾶμαι < κύπη < κύπτω
 cubitum = ἀγκών < κυβιτὸν
 cucumis = ἀγγούρι < κύκυνον
 cudo ≤ κόπτω
 cuius = ποῖος; < κοῖος;
 culina = κουζίνα < κλίβανος
 culpa = λάθος < κόλαφος
 culter = μαχαίρι < κολάπτω/σκαλῖς
 cultura = καλλιέργεια, ἐπιμέλεια, παιδεία
 < colo
 cum = μαζί < σὺν/Fόμοῦ
 cumulus = σωρός < κύμβη
 cuna = κούνια < κείμαι
 cunctro = < Fόκνέω

cuneus = σφήνα < κώνος
 cunnus = αἰδοῖον < κεύθος
 cupa = < κύπη
 cupi(d)o(s) = ἐπιθυμῶ/ἔρω < κυπρί-δος
 curo = φροντίζω < κουρά < κείρω
 cur-ro, curso = τρέχω < κύρFω/κύρω
 curvus = < κυρτός
 custus = φύλαξ < κεύθω
 cutis = δέρμα < (σ)κῦτος
 damno = καταδιώκω < δάμιν-αμαι
 datum = δεδομένο < δοτὼν
 de, de- = περὶ τοῦ-/ ἄπο-, ἐκ- < δή, δὲν
 decem(ber) = < δέκα, Δεκέμβριος
 decet = πρέπει < δέχομαι
 de-inde = ἔπειτα/ἐντεῦθεν < de+inde <
 *inde-de < ἔνθεν-δε/ἐντεῦ-θεν
 defendo = ἀμύνομαι < + φερτός
 deleo = ἐξαφανίζω < δηλέο-μαι
 de-liciae = ἡδονές < lacio
 de-mens = τρελλός, ἄ-νους < δὲν + μένος
 demum = τελικὰ/ἰδίως < Δωρ·δό(ν)αν =
 δὴν
 den-s, tis = δόντι < ὀδοὺς
 densus = πυκνός < δασύς
 despo = κατατρίβω < *depso < δέψω, φω
 deus = θεός < d(e)ivos < ΔιFός < δίεμι/δίω
 dexter = δεξιὸς < δεξι-τερο-ς
 dic(t)o = λέγω < δεικνύω < δεικτὼν
 dies = ἡμέρα < (ευ)-δία
 dif-fero = δια-φέρω < dis + fero
 dignus = ἄξιος < δέχομαι
 dirus = φοβερός < δηρὺς/δεινός
 di(s) ≤ δί(α)-δίχα
 di(ve)s = πλούσιος < divinus/deus
 do/dedi/datum = δίδω < δῶ, δίδε < δίδωμι
 doceo/doctor = dicto ≤ διδάσκω
 doleo = πονῶ < δηλέομαι
 dolo = πελεκῶ < δαιδάλλω
 dom(in)us = οἶκος/δεσπότης < δόμος
 donum ≤ δῶρον < do
 dormio = κοιμᾶμαι < δαρθάνω
 dorsum = ράχη < δειρή
 dos, dotis = προῖκα < δοτὼς
 dubius = ἀβέβαιος < δι-πλοῦς/δι-φυής

duco = ὀδηγῶ < δύFω/δεύκω
 (du)dum = ἥδη/ἐφόσον < δῆ(που)
 dulcis = γλυκὺς < δεύκης
 dumus = θάμνος < δρυμὸς
 duo ≤ δύο
 durus = σκληρός < δρυFός
 Ebur = ἐλεφαντό-δοντο < *elebus
 ecce = ἰδοὺ < ἐκεῖ-νος
 edo < ex + do = < ἐκ-δίδω
 edo = τρώγω < ἔδομαι
 e-genus = ἄπορος < ex-genus < ἔκ-γονος
 egregius = ἐξαιρετός < ex + grex < ἐκτός
 σωροῦ
 electo = ἐξάγω < ex + lacio < ἐξ-ἔλκω
 elegans < eligo = ex + lego = ἐκλέγω
 elementa = στοιχεῖα < ἐλάχιστα;
 e-minens = ἐξ-έχων < ex + mon(ti)s
 emo = ἀγοράζω < νέμω
 en = ἰδοὺ/εἰ < ἦν
 endo = < ἔνδον
 eo/itum = πηγαῖνω < εἶμι/ἴτε
 eo = ἐκεῖ < ἐδῶ
 epulum = (ἐπίσημο) γεῦμα < ἐψαλέον
 equ-us = ἵππος < Γ·Γ·B·i-qo
 ergo = ἔνεκα/γὰρ αὐτὸ < ἔργω
 erro = περιπλανῶμαι < ἔργω
 (h)erus = κύριος < ἐρὺς
 essensia < sum ≤ οὐσία
 et-et-si = καὶ/ἂν καὶ < ἔτι/ἔτι εἰ
 e-videns = προφανής < e + video
 ex- ≤ ἐξ-, ἐκ-
 ex-emplum = παράδειγμα < ex + amplum <
 ἐκ + πλειόνων
 ex-ter-us ≤ ἐξώτερος
 ex-uo ≤ ἐκ-δύω
 Faber/faci-es, lis < facio ≤ ποιFέω
 fabula/fama ≤ φάμα = φήμη
 facetus = facundia = ἀστεῖος/χάρις <
 φαιδρό-της
 fallo ≤ σ·φάλλω
 falx,cis = δρεπάνι < φάλκηξ
 fames = < πενja = πείνα
 familia = οἰκογένεια < πᾶμα(λος) < πάομαι
 fanum = ναὸς/τέμενος < φανός

far(ina) = ἀλεύρι < φάρ/πυρὸς
 fascia = ταινία < φάσκος
 fascis = δέσμη/φάκελος < βάσκει < φάκελος
 fastidium = ἀηδία < fastus + faedium
 frastigium = κορυφή < φάρσος
 fastus = ἔπαρσις < πάστας
 fatum/fatalis = χρησιμὸς/ὄλεθρος < φατὸς
 far = fateor = δηλώνω < φατίζω
 fatigo = καταπονῶ < fatis-ago < χατῖς
 fauces ≤ φάρυγξ < χάνω
 faveo = εὐνοῶ < foneo < Φέθω
 fax, facis = δᾶδα < φῶψ < φάος
 febris = πυρετὸς/καθαρμὸς < ferreo
 fecundus/fertus = εὐφορος < fero
 fel, fellis ≤ χολή
 felix = εὐτυχής/ἐπι-τυχής < φέριστος
 femina (mulier) = θηλάζουσα (γυνή) < *feo
 = θάω → θησιμένη → *fesmena
 femur = μηρὸς < εὐμηρος
 fenestra = παράθυρο < *fe-stira < φωστήρ-α
 fenum = < θάμνος = θαμνὸς
 fenus = τόκος < ferus < fero
 fere ≤ περί-(που)
 feriae = γιορτὲς < feriata celebr. < Φερατὴ
 ferio = κτυπῶ < φύρω
 fero/tulli/latum ≤ φέρω/τλατὸς
 ferox = θαρσάλλεος < θηρ(ός)
 fertilis/ferax = εὐφορος < fero ἢ fio
 ferrum = σίδηρος < πυρρὸς
 ferreo = βράζω < θερέω/πυρρόω
 festin < *sfesido = < σπεύδω
 festus = ἑορταστικὸς < ferial
 fetus = ἔγκυος < *feo < φύω
 fibra = ἵνα < στρίβω
 fibula = περόνη < fingo
 fictus = πλαστὸς < fingo
 ficus ≤ σῦκον < φίβαλος
 fido ≤ *feido ≤ πείθω
 fides = χορδὴ < σπιδίος
 figo = μπιγώ < πήγω/πήγνυμι
 filius, a(puer) = γιὸς, κόρη < (παῖδε) φίλω
 (Ὀμηρ.) < φίλ(ι)ος, α
 filus = νῆμα < πῖλ-ημα

fimus = κόπρος < πίασμα/πύθω
 findo = < scindo < σχίζω
 fingo → figura = πλάθω/μορφή
 finis = ὄριο < Fῦννις, ὄφνις;
 fio = γίνομαι < φύ(ι)ω
 firmus = στερεὸς < Fέρεισμα-πῆγμα
 fiscus ≤ κό-φινος/φίσκος
 fistula = σύριγγα < findo
 flagro/flamma ≤ φλέγω/φλόγωμα = φλὸξ
 flecto = στρέφω/πλεκτὸς
 fleo ≤ φλέω = ρέω
 fligo, flictus ≤ πλήττω
 flo/flatus ≤ πνέω/φλάω
 floccus ≤ τολύπη/πλόκαμος
 flora ≤ χλωρίς → θαλερά
 flos, floris = ἄνθος < flora
 fluo → fluvius = fleo ≤ φλέω
 focus = ἐστία ≤ φακὸς
 fodio/fodina = ὀρύσσω/ὀρυχεῖο/βόθυνος
 foeda/foeteo = βρωμάω
 folium ≤ φύλλον
 follis ≤ φολίς
 fon-s, tis ≤ χύνω, χυτὸς
 forus/fores = ἐκτὸς (θύρας) ≤ θύρα-ς
 for, fatus = ὁμιλῶ < *famio < φαμί
 forma ≤ *morfa < μορφή
 formica = μυρμηγκί < μυρμηξ
 formido < *formo ≤ φόβος/μορμὼ
 fornax = φούρνος/πύρνος
 foro = τρυπῶ/πάρω < πείρω
 fors/fortuna = τύχη < fero
 fortis = δυνατὸς < φόρτος, φέρτερος
 forum = ἀγορὰ < θύρα-θεν
 fovea < vofera ≤ βόθρος
 foveo = θερμαίνω < Fέθω
 fragro = εὐωδιάζω <;
 framea = δόρυ < *ramfea < ρομφαία
 frango ≤ θραύω/ρηγνύω
 frater = ἀδελφὸς < φρατήρ
 fraudo = ἀπατῶ < φροῦδος
 fremo/frento = βρυχώμαι
 freno = χαλιναγωγῶ < φρεῶ
 frequens = συχνὸς < βριθὺς
 frico ≤ τριβώ

frigeo ≤ Φριγέω, φρικιῶ
 frigo ≤ φρύγω = ξηρὸς
 frio, friari ≤ θραύω
 frons, frontis = < *frostin ≤ πρόσθεν
 fruor, fructus = καρποῦμαι < σφρῖγος
 frustro = ματαιώνω/ἀπατῶ < fraudo
 fucus ≤ κηφὴν ἢ φῦκος
 fuga ≤ φυγὰ = φυγὴ
 fulcio = στήριγμα < fal-cis
 fulgeo/ful-ment = ἀστράπτω < φρύγω
 fumus = καπνὸς < θυμὸς
 fundo = στερεῶ < βαθύνω
 fundo/fusio = < χέω, χύσις
 fundus = βυθὸς/βένθος/πύνδαξ
 fungo/functio = ἐκτελῶ < πῖμπλημι
 fungus ≤ σπόγγος
 fun(er)us ≤ φόνος
 fur = κλέπτῃς ≤ φῶρ
 furca = δίκρανον < φόροκος
 furo = μαίνομαι, πάθος < φύρω
 fur-fur ≤ < πίτυρον
 furnace = φοῦρνος < πύρνος
 furvus ≤ φαίδς
 inutilis ≤ φαῦλος
 futuro ≤ fio ≤ φυτεύω
 futurus = μέλλον < sum, fui < φύω
 Gabalus = σταυρὸς < κανὺς
 gabata = γαβάθα < κύαθος
 galbanus = ρετσίνη < χαλβάνη
 gallus = κόκκορας < ἀλέκτωρ
 ganeum = καπηλειὸν < γανεῖον
 gannio = γρυλλίζω < γαγγαίνω
 garrio = φλυαρῶ < γαυριῶ
 gaudeo = χαίρω < γηθέω
 gel(at)us = παγ(ερ)ὸς < γέλανδρον Fῦαλος
 geminus ≤ δίδυμος
 gemma = σφραγιδόλιθος < γόμφωμα
 gemo = στενάζω < γέμω
 gena = μάγουλο < γένυς

genero = < γεννῶ → γενετήρ·ος
 genius = εὐφυνία < γεννητὸς
 genu ≤ γόνυ
 German(i) = Γερμανοὶ < ger-man(iz) = ἄνθρ·
 < γεραι·(οί) + μένος
 ge-ro < fero ≤ φέρω
 gestio = χαίρω < γαυριῶ
 gibber ≤ κυφὸς
 gigno/genui ≤ γίγνομ·μαι/γέν·ω
 gingiva = οὖλα < FῆFλυτρ·α
 glacies < gel-us = < Fυαλ(οκ)ὸς
 gladies = ξίφος < κλά·δος = κλάω
 glans ≤ βάλανος
 glare = γαρμπίλι < γράνος
 gleba = βῶλος < βλωμὸς
 glisco = γυαλίζω < χλιδάω
 globus = σφαῖρα < glomus
 glomus = μπουκιὰ < βλωμὸς
 gloria = δόξα < κλέFος
 glubo = ἀποφλοιῶ < γλείφω
 gluten = κόλλα < γλιττὸν
 gnosco = < γι·γνώσκω
 Gothii = Γότθοι < κότος = ὀρμη
 gracilis = ἰσχνὸς < γεραιὸς
 gradus = βῆμα < βάδος/βαθμὸς
 Graeci = Γραικοὶ < γραιFος = πανάρχαιοι
 gramen = χλόη < χλώρασμα/χόρτος
 grandis = ἰσχυρὸς < κρατὺς
 grando = χαλάξι < χέραδος
 granum = κόκκος < γίγαρτον
 grat-ia, uito ≤ χάρι(το)ς/δωρεὰν < χάρις/
 τικὸς
 gravis = βαρὺς < *varagis < βαρύFος
 grex = σωρὸς/κοπάδι < ἄ·γρέτ·ης
 grassus = < χονδρὸς/Fάδρος
 grunnio = < γρυ·λλίζω

Ἔπεται συνέχεια καὶ τέλος σὲ ἐπόμενο τεῦχος.

Κωστῆς Καριμζάντζος

ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ

Τοιχοκολλήσεις

Δίχως νὰ περιμένουν την ἀπόφαση τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, οἱ νομοθέτες τοῦ Μισοισιπιῆ πέρασαν νομοσχέδιο, σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιτρέπεται ἡ τοιχοκόλληση θρησκευτικῶν κειμένων (τῶν Δέ-κα Ἐντολῶν συμπεριλαμβανομένων) σὲ δημόσια κτήρια. Ἀναμένεται ἡ ὑπογραφή τοῦ κυβερνήτη Χάλεϋ Μπάριμπορ.

Α.Γ.

Θεϊκὸ στυλό...

Τὸ εἰκονιζόμενο στυλό εἴθισται νὰ μοιράζεται στὴν Μητρόπολη Ἀθηνῶν μία Κυριακὴ πρὶν τὶς Πανελλαδικὲς ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν γιὰ τὴν εἰσαγωγή τους στὰ ἀνώτατα καὶ ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα τῆς χώρας.



Οἱ θρησκευτικοὶ ποιμένες τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν διαρρέουν στὰ ΜΜΕ τὴν εἴδη-ση, ὅτι συγκεκριμένη ἡμερομηνία καὶ ὥρα μετὰ τὴν καθιερωμένη Κυριακάτικη λειτουρ-γία στὸν Μητροπολιτικὸ ναὸ Ἀθηνῶν θὰ ἀκολουθήσῃ καὶ δέση τοῦ ἀρχιεπισκόπου, προκειμένου ὁ Θεὸς νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἐξεταζόμενους μαθητὲς σ' αὐτὴ τὴ δοκιμασία.

Ἐπιπλέον στὸ τέλος τῆς λειτουργίας μοιράζονται στοὺς μαθητὲς «διαβασμένα» τὰ στυλό καὶ τὰ ντοσιέ, τὰ ὁποῖα φέρουν τὶς ἐπιγραφές «Χριστόδουλος», «Ὁ Θεὸς μαζί σου» καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ ἔμβλημα τοῦ Σταυροῦ.

Κ.Μ.

Εὐσεβὴς Α.Τ.Μ.



Ἡθικὴ καιροσκοπία

Ὁ γάμος τοῦ πρίγκηπα Καρόλου καὶ τῆς Καμίλας Πάρκερ-Μπόουλς καταδεικνύει -γιὰ μίαν ἀκόμη φορά- τὴν διαφοροῦμενη στάση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας. Τὸ 1937 δὲν ἐτίθετο θέμα νὰ ἐπιτραπῇ στὸν Ἐδουάρδο VIII νὰ παντρευτῇ τὴν Ἀμερικανίδα Γουάλλις Σίμπσον, διότι ἦταν διαζευγμένη. Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἀπαγόρευσης ἦταν ὁ Ἐντουαρντ νὰ παραιτηθῇ τοῦ βρετανικοῦ θρόνου.

Σήμερα, κι ἐνῶ τόσο ὁ Κάρολος ὅσο καὶ ἡ Καμίλλα εἶναι διαζευγμένοι, ἡ ἴδια Ἐκκλησία (τῆς Ἀγγλίας) δὲν βλέπει κανένα πρόβλημα. Αὐτὴ τὴν φορά ἡ περίφημη Ἀγγλικανικὴ διπλωματικὴ ἐξεφράσθη μὲ τὴν εὐχή της πρὸς τοὺς νεόνυμφους μετὰ τὸν πολιτικό τους γάμο. Ἡ διαχρονικὴ χριστιανικὴ ἠθικὴ μοιάζει ἰδιαιτέρως «εὐκαμπτη».

Α.Γ.

Εὐσεβὴς ταράτσα στὴν Βούλα.



ΑΡΕΤΗ

**Λεξικογραφική προσέγγιση τῆς ἔννοιας,
ὅπως ἴσχυε στὴν Ἑλληνικὴ Ἀρχαιότητα
καὶ ἐξετράπη ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ Θεολογία**



οιά εἶναι ἡ ἔννοια τῆς ἀρετῆς στὸ χριστιανικὸ κόσμο καὶ τὴ Θεολογία καὶ πῶς ὀρίζεται στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Σκέψη; Τὸ ζήτημα θὰ διερευνηθῇ, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὸν τρόπο ποὺ οἱ συνειδήσεις διαμορφώνουν ἄξονες ἀνθρώπινης πολιτιστικῆς παρουσίας καὶ παιδευτικῆς πορείας.

Ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ λέξι «ἀρετή» στὴν Λογοτεχνία καὶ τὴ Γραμματεία σημαίνει:

- ἱκανότητα, προτέρημα, ἀξιότητα, ὑπεροχή, τελειότητα,
- εὐγένεια,
- φιλεργία (ὡς ἀγάπη γιὰ τὴν ἔμπρακτὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ ἐνέργεια: Ἡσίοδος),
- γενναιότητα, ἀνδρεία (Ὅμηρος),
- ἠθικὴ ἀριστεία (Πλάτων).¹

Ἡ συγκεκριμένη ποιότητα τῆς ἀρετῆς



λέξι «ἀρετή» προκύπτει ἐτυμολογικῶς ἀπὸ τὴ ρίζα «ἀρ-», ἀπὸ τὴν ὁποία συντίθεται τὸ ρῆμα ἀραρίσκω, ποὺ σημαίνει ἀρέσω. Ἡ ἀρέσκεια τοῦτῃ δὲν ἔχει ἀφηρημένο χαρακτήρα. Προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐκτίμηση ποὺ οἱ συνάνθρωποι δείχνουν ἀπέναντι στὸν ἀρεστό-ἄριστο. Ἡ ἐκτίμηση, ποὺ εἶναι ἀποτέλεσμα καὶ τῆς σύγκρισης, εἶναι συγκεκριμένη ἀξιολογικὴ διαδικασία. Μὲ τὴν ἀξιολόγηση τοῦ συνανθρώπου συναρτᾶται καὶ ἡ ἔννοια τῆς διάκρισης, τῆς τιμῆς, τῆς δόξας καὶ τοῦ ἐπαίνου. Ἡ θετικὴ ἀξιολόγηση εἶναι ἄρρηκτα δεμένη μὲ τὴν ἔννοια καὶ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρετῆς.

Ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἐπιβράβευσί της τοποθετοῦνται στὸ «ἐδῶ καὶ τὸ τώρα» μιᾶς συγκεκριμένης κοινωνίας δραστηρίων πολιτῶν. Ἐδῶ τὰ ἄτομα κρίνουν, κρίνονται καὶ διακρίνονται. Στὸ δημοκρατικὸ πολιτειακὸ πλαίσιο ἡ γνώμη τῶν περισσοτέρων ἀποδίδει τὴν ἐνδοξότητα τόσο στὸν ἐνάρετο ὅσο καὶ στὴν ἐνάρετη. Οἱ διαδικασίες ἀξιολόγησης τῶν ἐνάρετων γυναικῶν παρουσιάζονται εὐγλωττα στὴν κωμωδία τοῦ Ἀριστοφάνη «Θεσμοφοριάζουσαι».²

1. Liddel, H.-Scott, R., «Μέγα Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας», τ. I.

2. Ἀριστοφάνης, «Θεσμοφοριάζουσαι», Ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ Θέατρο, τ. 41, «Ἐπικαιρότητα», 1976.

Ἡ βράβευση διακριθεισῶν γυναικῶν, ποὺ ἀξιολογοῦνται γιὰ τὴν ἀρετὴ τους καὶ τὴ συνεισφορά τους στὸ πολιτιστικὸ γίνεσθαι», τελεῖται κάθε χρόνο στὸ Θεσμοφόριο, τὸ ὁποῖον ἀνήκει σὲ αὐτές, τὸ φθινόπωρο. Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν «θεσμοφοριῶν» προτείνονται καὶ προωθοῦνται πρὸς τοὺς ἄρχοντες «θεσμοθέτες» τρόποι βελτίωσης τῆς ζωῆς τῶν γυναικῶν, ἐνῶ παρέχονται κίνητρα ἀρετῆς.

Ἡ ἀρετὴ ὡς ἐνδοξότητα εἶναι ἐγκόσμια, ἐνδοσυμπαντική, φανερὴ καὶ ἔμπρακτη. Τὸ ἐσωτερικὸ χαρακτηριστικὸ περιεχόμενο ἀξιολογεῖται μόνον στὸ βαθμὸ ποὺ ἐκδηλώνεται, φαίνεται καὶ εὐχαριστεῖ τοὺς περισσότερους ἀνθρώπους. Ὁ διάλογος, ἡ κρίσις καὶ ἡ συμφωνία εἶναι βασικὲς συνιστώσες τῆς ἀξιολόγησής τῶν ἐναρέτων.

Τὰ ἀξιολογικὰ κριτήρια ἀναλογοῦν στὰ ἐκάστοτε ἰδανικὰ καὶ –μολονότι διαφοροποιοῦνται κατὰ περίσταση καὶ κοινωνία– τὸ συμφέρον τῆς κοινότητος-ολότητας εἶναι πάγιο ἰδανικόν. Τὸ κοινὸ συμφέρον ἐπιδιώκεται στὸ πλαίσιο κάθε ἀρχαίας ἐλληνικῆς πόλης-κράτους, στὸ δημοκρατικὸ πολιτικὸ πλαίσιο ὅμως ἀποκτᾷ πανανθρώπινο χαρακτήρα.

Ἡ πράξις (καὶ ἡ δράσις συνολικά) τοῦ ἐνάρετου καὶ ὁ ἐνδοξος χαρακτήρας τῆς κληροδοτεῖται ὡς «ὑστεροφημία» στοὺς ἀπογόνους του. Ἡ ὑστεροφημία ὅμως δὲν ἀντιστοιχεῖ ἀποκλειστικά στὴν πολεμικὴ ἀρετὴ. Ἡ καλὴ φήμη παραμένει στὸν κόσμον τοῦτο καὶ μετὰ τὸ θάνατον τοῦ ἐνάρετου καὶ τῆς ἐνάρετης. «Ἀρετὴν» προσπορίζει τόσο ὁ ἐπαγγελματισμὸς τοῦ τεχνίτη-δημιουργοῦ ὅσο καὶ ἡ συνέπεια καὶ πειθαρχία κάθε δραστηρίου πολίτη. Ἐπιπλέον πέρα ἀπὸ τίς καλὲς τέχνες περίφημη εἶναι καὶ ἡ «πολιτικὴ ἀρετὴ».

Ὁ ἀνθρώπινος χαρακτήρας τῆς ἐλληνικῆς ἀρετῆς



πολιτικὴ ἀρετὴ εἶναι συχνὸ θέμα στὰ γραπτὰ τοῦ Πλάτωνος. Στὸν πλατωνικὸν διάλογον «Πρωταγόρας» ἐπιχειρεῖται ἡ παρουσίασις καὶ ἡ ἀνάδειξις τῆς σημασίας της γιὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἡ ἀρετὴ ἐμπεριέχεται ὡς δυνατότητα σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Συνδέεται μὲ τὴ συναίσθησις τῆς «αἰδοῦς» καὶ τῆς «δίκης», ποὺ ὀρίζονται ὡς σεβασμὸς καὶ αἴσθησις δικαιοσύνης. Ἡ ἀρετὴ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐκάστοτε θεότητα, γιὰτὶ (σύμφωνα μὲ τὸν «Πρωταγόρα» τοῦ Πλάτωνος) δόθηκε, διανεμήθηκε «εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους» ἐφ' ἅπαξ. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ἐμμονὴ οὔτε ἐπανάπαυσις. Ἡ ποιότητα καὶ τὸ περιεχόμενο τῆς ἀρετῆς εἶναι δυνατόν νὰ ἐπαναπροσδιορίζονται, ἀλλὰ καὶ νὰ διδάσκωνται.³

Ὁ ἐπαναπροσδιορισμὸς τῆς ἀρετῆς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ κοινωνικὸ περιβάλλον καὶ τὴν ἀλληλεπίδραση μεταξὺ τῶν μελῶν του. Συναρτᾶται πάντοτε μὲ τὴν κοινωνικὴ ἀναγκαιότητα καὶ τὸν βαθμὸ πολιτιστικῆς καὶ γνωστικῆς ἀνάπτυξης (Τεχνολογία καὶ Ἐπιστήμη). Μόνον κάποτε εἶναι ἄγραφος νόμος, συχνότερα ὅμως εἶναι γραπτός. Στοὺς θεσμοὺς ἐμπεριέχεται καὶ ὡς ἦθος.

Τὸ θεσμικὸ πλῆαισιον τῆς ἐλληνικῆς ἀρετῆς



τίς ἀρχαῖες ἐλληνικὲς κοινωνίαι οἱ θεσμοὶ οὔτε στάσιμοι εἶναι οὔτε στατικοί: ἀναπροσαρμόζονται περιοδικῶς, καὶ ἡ ἀναπροσαρμογὴ κοινοποιεῖται τόσο ὡς νόμος ὅσο καὶ ὡς περιεχόμενο συμπεριφορᾶς. Ἡ κοινοποίησις καὶ ἡ συνακόλουθὴ ἐνημέρωσις τοῦ –ἐγγράμματος– ἀνθρώπου καθιστᾷ τὴν ἀρετὴν διδακτὴ. Εἰδικὰ στὶς ἐλληνικὲς πόλεις ἡ ἀρετὴ εἶναι ζήτημα παιδείας στὴν βάση τῆς ἀνθρώπινης ἐλευθερίας.

Ἡ Παιδεία στὶς ἀρχαῖες ἐλληνικὲς πόλεις –μὲ πρώτη τὴν Ἀθήνα– συναρτᾶται μὲ τὴν ἔννοια τοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴ γνώση. Οἱ παιδευτικὲς περιστάσεις-προϋποθέσεις βροῦσκονται στὴν ἀρχαία Ἀγορά, στὴν Ἐκκλησία τοῦ Δήμου, στὰ θέατρα καὶ ὄχι μόνον. Κατοικίες καὶ ἐπαυλεις, θεσμοφóρια καὶ ναοὶ εἶναι «ἀνοικτὰ βιβλία», γιὰ νὰ «ἀνοίγουν τὰ μάτια» στὸ εὐχάριστο, τὸ καλὸ, τὸ ὠραῖο. Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἀποφθέγγεται ὁ Σωκράτης «οὐδεὶς ἐκὼν κακός»: κανεὶς δὲν εἶναι κακὸς μὲ τὴ θέλησή του. Ὅποιος ζῇ τὴν τόσῃ ὠραιότητα μόνον ἐνάρετος μπορεῖ νὰ εἶναι.

Στὸ εὖμορφο πλαίσιο τῆς ἐλληνικῆς πόλης-κράτους ἡ ἀνθρώπινη ἐνάρετη δράση εἶναι ὁρατὴ καὶ ἀκουστή. Ὁ κάθε νοῦς ὁρᾷ καὶ ἀκούει γύρω του καὶ μέσα του τὴν πραγματικότητα-ἀρετή. Τὸ «γνῶθι σαυτόν» τῶν Δελφῶν μὴνύει καὶ προμηνύει τὴν ἀρετή. Ἡ αὐτογνωσία σὲ συνάρτηση μὲ τὴν πραγματογνωσία εἶναι θεόρατες καὶ πασιφανεῖς. Διαπνέουν τὰ πάντα. Μυστικότητα καὶ μυστηριακότητα μὲ τὴν ἔννοια τοῦ «κρυφοῦ» ἐκλείπουν ἀπὸ τὶς ἀρχαῖες ἐλληνικὲς κοινωνίες. Λεῖπουν ἀκόμη ἡ ἀσάφεια καὶ ἡ ἀοριστία. Τὸ «φαίνεσθαι» συναρτᾶται συστηματικὰ μὲ τὸ «εἶναι», τὰ φαινόμενα μὲ τὰ πράγματα καὶ ὁ τύπος ἐμπεριέχει τὴν οὐσία ἀμερίστη. Ἐτσι τίποτε δὲν κρύβεται κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας.

Ἡ πολιτικὴ ἀρετὴ εἶναι προσὸν τόσο τοῦ ἀνδρα ὅσο καὶ τῆς γυναίκας. Τηροῦνται ὅμως ἀναλογίες. Ἄν καὶ οἱ δραστηριότητες τῶν ἐνάρετων ἀνδρῶν εἶναι διαφορετικὲς ἀπὸ κείνες τῶν γυναικῶν, ἡ οἰκιακὴ οἰκονομία καὶ ἡ διευθέτηση θεμάτων κοινοῦ συμφέροντος ἀποσκοποῦν στὴν κοινωνικὴ ἁρμονία. Ἡ ὁμαλὴ κοινωνικὴ συμβίωση, ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς, τὸ «εὖ ζῆν» εἶναι στόχος καὶ πρακτικὴ ὅλων τῶν ἐνάρετων στὸν ἄξονα τῶν δικαιοδοσιῶν καὶ τῶν ἀρμοδιοτήτων τους. Στὶς σχολὲς «οἰκιακῆς οἰκονομίας» διδάσκονται τὴν ἀρετὴ ἀγόρια καὶ κορίτσια στὸν ἱερὸ χῶρο τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος.⁴

Ἡ ἀνθρώπινη εὐτυχία-ἄξονας ζωῆς τοῦ ἐνάρετου



Ταν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος διατύπωνε, πῶς στὸ δάσκαλό του, τὸν Ἀριστοτέλη, ὀφείλει τὸ «εὖ ζῆν», ἐνῶ στὸν πατέρα του μόνον τὸ «ζῆν», ἀποδείκνυε τὸ ἔξις: Ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτὴ ὡς προϋπόθεση εὐζωίας, δηλαδὴ ἀνθρώπινης εὐτυχίας. Ἄν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀριστοτέλη, ποὺ εἰσάγει τὴν «ἐντελέχεια», δηλαδὴ τὴ νομοτέλεια, σὲ κάθε εἶδους δράση καὶ ὑπαρξή, τότε ἡ ἀρετὴ ἀποτελεῖ ἄξονα ζωῆς ἐκείνου τοῦ ἐνάρετου, ποὺ ὁδηγεῖται δρῶντας στὴν ὅλο καὶ ποιοτικώτερη ζωή, τὴν εὐτυχία.

Καὶ μὴ φανταστῇ κανεὶς, πῶς ἡ μαθητεία πλάι στὸν Ἀριστοτέλη εἶχε χαρακτηριστὰ σχολαστικισμοῦ καὶ τυφλῆς μίμησης προτύπων. Ὁ Ἀλέξανδρος –ζωηρὸς καὶ «ζωντανός» ἔφηβος– ἤλθε σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν Ἀχιλλέα τοῦ Ὀμήρου, γίνηκε ὅμως «Ἀλέξανδρος». Πολεμιστὴς, ἀλλ' ὄχι πολέμοχαρής, ἄνοιξε τὰ σύνορα τοῦ κόσμου στὴν ἀνθρωπιά καὶ τὴν προσέγγιση τῆς ἀνθρώπινης εὐτυχίας τόσο γιὰ τὸν ἴδιο καὶ τοὺς συμπολίτες του ὅσο καὶ γιὰ τοὺς λαοὺς ποὺ –κατακτώντας τους– τοὺς ἀπελευθέρωνε.

Δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ ἡ τοποθέτηση τοῦ Ἀριστοτέλη στὴν «χρυσή τοιμή» τῆς Σκέψης, τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Ἐπιστήμης. Ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς πολυγραφώτερους καὶ ἀγαπη-

3. Πλάτωνος, «Πρωταγόρας».

4. Εὐριπίδου, «Ιφιγένεια ἐν Ταύροις», Ἀρχαῖο Ἑλ. Θέατρο, τ. 36, «Ἐπικαιρότητα» 10.



Ἑλληνικὲς κομμώσεις (ἀπὸ παραστάσεις σὲ ἀγγεία τῆς Κλασικῆς περιόδου). Ἡ χάρη, ἡ καλαισθησία καὶ ἡ εὐρηματικότητα στὴν ἀπόδοση τοῦ Κάλλους εἶναι ἀπολύτως ἐλεύθερες καὶ φυσικὲς χωρὶς τὴν ἀφύσικη θεοκρατικὴ «ἠθικὴ» ἐπιταγὴ περὶ «ἐνάρετης» γυναικας.

τότερους πανεπιστήμονες –δίχως νὰ εἶναι ὁ μόνος. Ἡ ἀρετὴ ὡς «μεσότητα» καὶ «χρυσὴ τομή» ἀνάμεσα στὰ ἀντιθετικὰ περιεχόμενα τῶν ἐννοιῶν ἀποτελεῖ ἓνα εἶδος «χρυσοῦ κανόνα» γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῆς ἀνθρώπινης εὐτυχίας. Ἐδῶ ἐμπεριέχονται ὅλα τὰ προηγούμενα διδάγματα πολιτισμοῦ καὶ διαγράφονται ἄξονες πορείας τοῦ μέλλοντος γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ διευρυμένη πολιτεία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Ἑλληνιστικοῦ Κόσμου ὑπῆρξε πεδίο διάδοσης καὶ ἐφαρμογῆς τῆς ἀξίας τῆς ἐλληνικῆς ἀρετῆς ὡς προϋπόθεσης καὶ περιεχομένου τῆς εὐζωίας. Ἡ ἀρετὴ ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀποτελεῖ ἐπιδιωκόμενο σκοπὸ καὶ «ἐντελέχεια».

Ὁ ἐκφυλισμὸς τῆς ἔννοιας τῆς ἀρετῆς

Εμβανθύσεις φιλοσοφικὲς ἢ ἀπλουστεύσεις καὶ ὑπεραπλουστεύσεις τῆς ἔννοιας τῆς ἀρετῆς εὐκόλα χάθηκαν σὲ μίαν ἀκατάσχετη φλυαρία, ποὺ ὠνομάστηκε «ἀρετολογία». «Ἡθικολογία», θὰ τὴ λέγαμε σήμερα.⁵ Ἡ συμπλοκὴ τῶν ἰδεῶν περὶ ἀρετῆς στὸ εὐρύτατο πολιτικὸ πλαίσιο τῶν μονοκρατοριῶν προιμοδότησε τὴν ἀσάφεια τοῦ περιεχομένου τῆς ἀρετῆς. Τὸ «ἔδαφος γίνηκε πρόσφορο», γιὰ νὰ εὐδοκμήσῃ ἡ τυρραννικοῦ τύπου Ρωμαιοκρατία –πρῶτη– καὶ ὁ μονοθεϊσμὸς νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν μονοκρατορικὴ πολιτικὴ.

Ἡ συμπλοκὴ Φιλοσοφίας καὶ Θεολογίας στὸ (νέο) μονοκρατικὸ πολιτικὸ πλαίσιο συνδέεται μὲ τὴν ἱκανοποίηση τῶν συμφερόντων ὀλίγων καὶ τὴν εὐζωία, ὅπως οἱ ὀλίγοι τὴν ἀντιλαμβάνονται. Γιὰ τοὺς πολλοὺς ἡ εὐζωία δὲν τοποθετεῖται στὸν κόσμον τοῦτο. Ἡ μονοθεϊστικοῦ τύπου Θεολογία συνδέεται ἄρρηκτα μὲ τὴν μονοκρατορικὴ πολιτικὴ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν καὶ ὑποστηρίζεται. Μὲ ὄχημα τὴν γλωσσικὴ ἀλλοίωση συναρτῶνται σὲ μία «βιβλικὴ Βαβέλ» ἡ οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ ἀλλοτριώσις. Ἔτσι ἡ ἔννοια τῆς ἀρετῆς, ὅπως καὶ πληθώρας ἄλλων λέξεων καὶ ὄρων, ἀλλοιώνεται.

Ἡ ἀναντιστοιχία μεταξὺ σημαίνοντος καὶ σημαινομένου στὴ γλῶσσα, τὴ σκέψη καὶ

5. Liddel, H.-Scott, R., «Μέγα Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας», τ. Ι.



Τερέας ἐρμηνεύει τὸ Εὐαγγέλιο σὲ συγκέντρωση γυναικῶν. Εἰκονίζονται οἱ ἰδανικὲς «ἐνάρετες» χριστιανές. Παρατηρήστε τὴν ὕλική ἐκφάνση τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς στὴν ἀποφυγὴ τοῦ ὥραιον, τοῦ ἀνυπόκριτον καὶ τοῦ φυσικοῦ στὴν χριστιανικὴ ἐνδυσση, τὴ χριστιανικὴ κόμμωση καὶ τὸ χριστιανικὸ τοὺς ὕφος. Ὁ ἐγγυητὴς τῆς ἀρετῆς τοὺς εἶναι ὁ «ἐκπρόσωπος τοῦ Θεοῦ», δεδομένου ὅτι πᾶσα ἀρετὴ στὸν Χριστιανισμό δὲν εἶναι ἀνθρώπινη, ἀλλὰ καθορίζεται καὶ καθιεργῶνεται ἀπὸ τὸν «Θεό». Παρόμοια ἀντίληψη περὶ ἀρετῆς ἔχουν καὶ οἱ ὑπόλοιπες θρησκείες ἰουδαϊκῆς προελεύσεως (πρβλ. μπούργκα, φερετζές, κιπὰ κ.λπ.) (Πηγή: «Ὁ ἅγιος παπᾶ-Νικόλας Πλανᾶς, ὁ ἀπλοῖκός ποιμὴν τῶν ἀπλῶν προβάτων», ἐκδόσεις «Ἀστήρ», Ἀθήνα.)

τὴν ἀντίληψη τῆς εὐζωίας καθίστανται ἐπιχείρηση (τῶν) μονοκρατόρων, ποὺ χρησιμοποίησαν τὶς μονοθεϊστικὲς θεολογίες ἐκμεταλλευόμενοι τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τῶν θνητῶν. Σκοπὸς ἢ ἐπιβολὴ καὶ καθαγίαση τῶν τυραννιῶν τους.

Ὁ λόγος παύει νὰ εἶναι ἀνθρώπινος, πανανθρώπινος καὶ συμπαντικός. Ἐξωσυμπαντικός, «θεϊκός» καὶ ἀκατάληπτος γίνεται ἀσυνάρτητος πρὸς τὸ ἀνθρωπιστικὸ ζητούμενο τῆς «εὐζωίας». Ἡ ἔννοια τῆς ἀρετῆς ἀποκτᾷ «ἄλλο» περιεχόμενο, ἀλλότριον καὶ ἀλλοτριωτικό.

Οἱ «ἀρετές» στὸν θεοκρατούμενο λόγο παύουν νὰ εἶναι μία. Ἡ ἔννοια διασπᾶται, ἀλλοιώνεται καὶ ἀφορᾷ σ' ἓνα 40ήμερο πρὸ τοῦ Πάσχα. Ἡ ἄσκηση τῶν ἀρετῶν ἐπιχειρεῖται ἀπὸ τὸν πιστὸ στὴ χριστιανικὴ Σαρακοστή. Τὸ «στάδιον τῶν ἀρετῶν» καὶ ὄχι τὸν χρόνον ὅλο –μὲ νηστεία, προσευχή, ἐλεημοσύνη.⁶

6. Νίκας, «Λεξικὸ Ὁρθόδοξης Θεολογίας», 201.

Ἀρετὲς στὸ Χριστιανισμὸ λέγονται:

- ἡ δικαιοσύνη, ● ἡ ὁσιότης, ● ἡ ταπεινοφροσύνη, ● ἡ «καθαρότητα καρδιάς»⁷, ● ἡ «κατὰ Θεὸν σοφία»⁸.

Ἡ χρῆση λογοτεχνικῶν μεταφορῶν (ὅπως ἡ καθαρότητα καρδιάς) στὴ Θεολογία ὑποδηλώνει συχνὰ ἀσάφεια καὶ ἀοριστία (στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γραμματεία ἡ μεταφορὰ εἶναι ἄγνωστη). Ὅ,τι προκύπτει ἀπὸ τὶς ἀρετὲς ἀπευθύνεται σὲ (ἓναν) Θεό-ἐξω-κοινωνικό.

Οἱ ἀρετὲς προέρχονται ἀπὸ:

- τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ● τὸ κήρυγμα τῶν προφητῶν, ● τὴ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ καὶ ● τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ.⁹

Τὸ ἓνα καὶ μοναδικὸ «ἱερὸ βιβλίον» ἀφορᾷ σὲ συγκεκριμένη κοινωνία σὲ δεδομένη ἱστορικὴ στιγμή καὶ μικρὴ σχέση ἔχει μὲ τὴν πανανθρώπινη ζωή. Ἐτσι ἐξυπηρετεῖται ἡ μονομέρεια ἀλλὰ καὶ ἡ μονολιθικότητα. Τὸ κήρυγμα (προφητῶν) εἶναι περισσότερο μονόδρομος-μονόλογος παρὰ διάλογος, παιδεὶα καὶ διδασκαλία.

Χριστιανικὴ ἀρετὴ θεωρεῖται ἡ μίμηση «δοτῶν» προτύπων καὶ ὄχι ἡ ἐλεύθερη ἐπιλογὴ δράσης. Χριστιανικὰ πρότυπα «ἀρετῆς» εἶναι: ● οἱ πατριάρχες (Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, κ.λπ.), ● οἱ προφῆτες, ● ὁ Χριστὸς-Μεσσίας ὡς ἱερεὺς, προφήτης καὶ βασιλεὺς.¹⁰

Ἀπὸ τὰ πρότυπα χριστιανικῆς ἀρετῆς ἀπουσιάζει ἡ θηλυκὴ προσωπικότητα ὡς συνολικὴ κοινωνικὴ παρουσία. Τὰ πρότυπα εἶναι δοτὰ καὶ ὄχι λαοπρόβλητα ἢ ἀξιοκρατικῶς ἀναδειγμένα.

Ἡ «ἀρετὴ» τοῦ ἐκμηδενισμένου ἀνθρώπου

Προϋποθέσεις τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν εἶναι: ἡ ταπείνωση τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ σύνθλιψη τῆς ὑπερφανείας του.¹¹ Τίμημα καὶ σκοπὸς τῆς ἄσκησης τῶν ἀρετῶν ἡ «Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν». Ἡ ἡττοπάθεια, ἡ οὐδετερότητα καὶ ἡ ἀπάθεια εἶναι πολὺ κοντὰ σ' αὐτὲς τὶς πρακτικὲς, ὅπως καὶ ἡ ἀποδυνάμωση τοῦ ἀνθρώπου ὡς αὐταξίας. Ἡ «προοπτικὴ» τῆς «Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν» λίγο σχετίζεται μὲ τὴν ἐγκοσμιότητα, τὴν ἱστορικότητα καὶ τὴν πραγματικότητα. Τὸ «μυστήριον» τοῦ μεταθανάτιου ἀγνώστου εὐκόλα θεωρεῖται οὐτοπία, ἀκατάληπτη στοὺς πολλοὺς καὶ ταυτόχρονα συμφέρουσα σὲ λίγους.

Ἐνάρετος χριστιανὸς εἶναι ὁ πιστὸς στὸν «Θεό», ὁ ἐκτελεστὴς τῶν ἐντολῶν τοῦ «Θεοῦ», ὁ «δοῦλος τοῦ Θεοῦ». Ἡ θεία παρέμβαση στὰ ἀνθρώπινα ὀρίζεται καὶ ὡς ἀπειλὴ καὶ ὡς φόβος θεόσταλτης τιμωρίας τῆς ἀνυπακοῆς καὶ τῆς παραβάσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Συχνὰ ὁ βίαιος καταναγκασμὸς ὑποκαθιστᾷ τὴν ἐλεύθερη ἀνθρώπινη δράση καὶ συχνότερα παγιώνονται κατεστημένα.

«Ἀρετὴ» ἐν τέλει θεωρεῖται ἡ ὑπακοὴ στὸν ἓνα Θεὸ καὶ συναρτᾶται μὲ

- τὴν πίστη, ● τὴ συμμετοχὴ στὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας (βάπτισμα, θεία μετάληψη

7. Ψαλμ. 50 (καρδίαν καθαρὰν κτίσον...)

8. Νίκας, ὅπ.π., σελ. 199.

9. Νίκας, ὅπ.π., σελ. 198.

10. Νίκας, ὅπ.π., σελ. 207, 203.

11. Νίκας, σελ. 204.

κ.ά.), • την προσευχή και • την ενδοσκόπηση.¹²

Ἡ ἀνθρώπινη βούληση καὶ ἐλεύθερη δράση φαίνεται νὰ ὑποτάσσονται στὴν «ὑπερ-ανθρώπινη», «ἐξω-ανθρώπινη», δογματική-θεολογία. Θὰ ἔλεγε κανεὶς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος λειτουργεῖ σὰν μαριονέττα. Ἡ δράση του, θαρρεῖς, μηχανοποιεῖται καὶ συρρικνώνεται, ἐνῶ ἡ ἐπιδιωκόμενη ἰσοπέδωση ἐπεκτείνεται εὐκολώτερα.

«Αἰτία τῶν ἀρετῶν εἶναι ὁ Θεός», σύμφωνα μὲ τὸ Μάξιμο, τὸν Ἀπολογητή.¹³ Ὁ Θεὸς «χαρίζει» τοὺς νόμους. Νόμοι τοῦ Θεοῦ, ποὺ «χαρίζονται» στοὺς ἀνθρώπους, θεωροῦνται σύμφωνα μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία: • ὁ φυσικὸς νόμος, • ὁ γραπτὸς νόμος καὶ • ὁ εὐαγγελικὸς νόμος.¹⁴

Δὲν εἶναι λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος, ποὺ δημιουργοῦσε τοὺς νόμους καὶ τοὺς κανόνες συμπεριφορᾶς στὴν κοινωνία του, παρὰ ὁ Θεός. Τὸ ὑποκείμενο τῆς ἀνθρώπινης δράσης τοποθετεῖται ἔξω ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο· στὸν Θεό. Ἡ εὐθύνη εὐκολὰ μετατοπίζεται καὶ μετατίθεται, μὲ ὅποιες συνέπειες μπορεῖ νὰ ἔχη ἡ μετάθεση καὶ ἡ διάχυση εὐθύνης στὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες.

Σκοπὸς τοῦ ἐνάρετου χριστιανοῦ εἶναι ἡ ὁμοίωση μὲ τὸ Θεό Του. Ἡ ὁμοίωση θὰ συμβῇ μέσφ τῆς μίμησης τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν πιστό. Πρόκειται γιὰ «ἀλλοίωση» τοῦ ἀνθρώπου, προκειμένου νὰ «μετάσχη» στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ»¹⁵ (ποὺ εἶναι μοναρχική).

Ἡ παραδοχὴ τῆς «ἀνθρώπινης ἀλλοίωσης» ἀπὸ τὴν (Ὁρθόδοξη) χριστιανικὴ Θεολογία συνεπάγεται συχνὰ ἀλλοίωση τοῦ χαρακτήρα καὶ τῆς ταυτότητας τοῦ ἀνθρώπου. Ἔτσι γίνεται -κάποτε- «ξένος» πρὸς τὸν ἑαυτό του, ὡς αὐτόβουλο καὶ αὐτενεργὸ ὄν στὸ κοινωνικο-πολιτικὸ του περιβάλλον. Οὔτε ὅμως οἱ ἀρετές του «ἀνήκουν» σ' αὐτόν, γιατί: «αἱ ἀρεταὶ εἶναι θεῖαι καὶ ὑπὲρ τὸν ἀνθρώπινον νόμον, αὐτοῦ κινουῦντος τοῦ Θεοῦ».¹⁶

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ἀριστοφάνης, Θεσμοφοριάζουσαι, «Ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ Θέατρο», τ. 4, «Ἐπικαιρότητα», 1976.
- Γκίκας Σ., «Λεξικὸ Ἑννοιῶν Γενικῆς Παιδείας», Σαββάλας, Ἀθήνα.
- Εὐριπίδης, «Ἰφιγένεια, ἡ ἐν Ταύροις», Α. Ε.Ε., «Ἐπικαιρότητα», 1976.
- Lesky, A., «Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας», Κυριακίδης, 1981.
- Liddel, H.-Scott, R., «Μέγα Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας», Σιδέρης, Ἀθήναι.
- Νίκας, Σ., «Λεξικὸ Ὁρθόδοξης Θεολογίας», Ἀθήνα 1998.
- Πλάτων, «Πρωταγόρας», Ο.Ε.Δ.Β.
- «Ὁ Ἀριστοτέλης σήμερα», Πρακτικὰ Διεθνoῦς Συνεδρίου, Δῆμος Νάουσας, 2001.



**Πότε εἶναι ἐνάρετος ἓνας
χριστιανὸς δολοφόνος.**

12. Νίκας, ὅπ.π., σελ. 207.

13. Νίκας, ὅπ.π., σελ. 206.

14. Νίκας, ὅπ.π., σελ. 206.

15. Νίκας, ὅπ.π., σελ. 208.

16. Νίκας, ὅπ.π.

Κυριακὴ Λύσσα
Φιλόλογος

«ΑΡΕΤΗ»: ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΜΗΡΟ



ί έννοοῦμε σήμερα, ὅταν λέμε *ἀρετή*; Περιγράφοντας ἕναν ἄνθρωπο, ποὺ ἔχει ἠθικὲς ἀρχές, λέμε πὼς εἶναι *ἐνάρετος* (ἔχει τὴν ἀρετὴ μέσα του). Τὸ ἀντίθετο εἶναι ὁ *ἀνήθικος*, αὐτὸς *δὲν* ἔχει τὴν ἀρετὴ μέσα του, δὲν διάγει ἐνάρετο βίο. Λέμε ἐπίσης, πὼς ὁ Ἡρακλῆς διάλεξε τὸ δρόμο τῆς *ἀρετῆς* = *δρόμος τοῦ καλοῦ*. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ εἶναι ὁ δρόμος τῆς *κακίας*. Ἄρα τὸ ἀντίθετο τῆς *κακίας* εἶναι ἡ ἀρετή.

Ἱστορικὰ ἀρετὴ στὸν Ὅμηρο ὀνομάζεται ἡ πολεμικὴ ἀνδρεία, γιὰ τὴν ὁποία ὁ πολεμιστὴς μποροῦσε νὰ δώσῃ ἀκόμη καὶ τὴ ζωὴ του. Ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ ἠθικὴ ἀξία γιὰ τὸν Πλάτωνα. Ἡ ἀρετὴ γιὰ τοὺς σοφιστὲς εἶναι ἡ πολιτικὴ τέχνη ἐνῶ στὸν Ἀριστοτέλη ἡ ἀρετὴ εἶναι ἕνα σύστημα ἀξιών. Οἱ ἠθικὲς ἀρετὲς ἀνυψώνουν τὸν ἄνθρωπο καὶ οἱ πνευματικὲς ἀρετὲς καλλιεργοῦν τὸ πνεῦμα. Στὴν Φιλοσοφία ἡ λέξι ἀπέκτησε πολλὰ καὶ ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, γιὰ νὰ περιγράψῃ διάφορους τρόπους καὶ κριτήρια τῆς ἠθικῆς συμπεριφορᾶς.

Ἡ Ἀγγλικὴ Γλῶσσα δὲν εἶχε στὸ λεκτικὸ τῆς ὀπλοστάσιο τὴ λέξι ἀρετή. Τὴν πήρε ἀπὸ τὴ Λατινικὴ Γλῶσσα τὸ 13ο αἰῶνα (Ἀναγέννηση) ὡς *virtue*, ποὺ σημαίνει ἀνδρεία καὶ ἐκχριστιάνισε τὸν 14ο αἰῶνα τὸ νόημά της καὶ τὸ ἔκανε νὰ σημαίνῃ χριστιανικὴ ἠθικότητα (Λεξικὸ Oxford). Δηλαδὴ ἡ Ἀγγλικὴ Γλῶσσα (καὶ οἱ Ἄγγλοι!) ἀπέκτησε μόνο χριστιανικὴ «ἀρετή».

Τὸ Γυμνάσιο, ὅπου ἐργάζομαι –τὸ Pascoe Vale Girls College τῆς Μελβούρνης-, ἔχει ὡς ρητὸ του τρεῖς λέξεις, ὅπου ἡ μία εἶναι ἡ ἀρετή: VIRTUE KINDLES STRENGTH, δηλ. Ἡ ΑΡΕΤΗ ΦΛΟΓΙΖΕΙ ΤΗ ΔΥΝΑΜΗ. Στὸν πανηγυρικὸ χορὸ τοῦ σχολείου τούτου, ποὺ ἔγινε (γιὰ νὰ τιμηθῇ ἡ 50ῇ ἐπέτειος ἀπὸ τὴν ἰδρυσὴ του τὸ 1956) στὶς 17-2-2006 στὸ Moonee Valley Racing Club, Moonee Ponds, μὲ τὴ συμμετοχὴ ἄνω τῶν χιλίων μαθητριῶν ποὺ φοίτησαν στὸ Γυμνάσιο τοῦτο καὶ καθηγητῶν ποὺ διδάξαν στὶς αἰθουσές του, ὅπου ἔχουν φοιτήσῃ καὶ χιλιάδες Ἑλληνοποῦλες, ἡ διευθύντρια τοῦ σχολείου κ. Helen Jackson ἀνέλυσε παραστατικὰ τὴ λέξι ἀρετή. «*Virtue is the highest good we can reach for.*» (Ἡ ἀρετὴ εἶναι τὸ ὑψηλότερο ἀγαθό, ποὺ μποροῦμε νὰ φτάσουμε.)

Ἡ ὁμιλία της ἦταν ἕνα βάλσαμο, γιὰ νὰ τὸ ἀκούσουν οἱ ὑψηλοὶ πολιτικοί

ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ... ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

μας, οί όποιοι λένε ότι στά κρατικά σχολεία δέν διδάσκονται οί ήθικές άξίες. Άξίζει νά άπαθανατίσουμε καί τά τελευταία της λόγια: «*Let not our spirit grow old!*» (Άς μñν άφήσουμε τò πνεύμα μας νά γεράση!) Τά λόγια αύτά άναπτέρωσαν τò ήθικò όλων καί άπέδειξαν, ότι τò μέλλον τής άνθρωπότητας είναι ή σωστή παιδεία τών νέων.

Τò θέμα τής άρετής είναι πολù πιò μεγάλο άπò ό,τι μπορεί νά είπωθì σέ μία σύντομη έπιφυλλίδα περι άρετής. Άξίζει, νομίζω, νά δούμε έδω, τί θεωρούσαν άρετì οί άσιατικοί λαοί. Υπάρχει μία σημαντική άναφορά στò 8ο βιβλίο τού Ηροδότου, τò όποίο είναι άφιερωμένο στή μούσα τής Άστρονομίας, τñν Ουρανία, καί στò έδάφιο 8.26 άναφέρονται τά λόγια πòυ είπε ó Πέρσης στρατηγòς Τριτανταίχιμς ύστερα άπò τñ νανμαχία στò Άρτεμίσιο (480 π.Χ.), όταν άκουσε διάφορους λιποτάκτες νά διηγούνται, πòς οί Έλληνες, πòν τελούσαν τότε άκριβòς τούς Όλυμπιακούς Άγώνες, άγωνίζονταν σ' αύτούς με βραβείο μόνο ένα δάφνινο στεφάνι!

Ό στρατηγòς τούτος κατηγόρησε εύθùς άμέσως τò Μαρδόνιο, γιατί τούς έφερε νά πολεμήσουν στήν Ελλάδα. Ό Ηρόδοτος μäs άπαθανάτισε τά λόγια του: «Παπαί, Μαρδόνιε, κοίους έπ' άνδρας ήγαγες μαχησομένους ήμäs, οί ου περι χρημάτων τòn άγωνα ποιοϋνται, αλλά περι άρετής.» Δηλ.: «Αλίμονο, Μαρδόνιε, με ποιους άντρες μäs έφερεις νά πολεμήσουμε, πòν δέν κάνουν τούς άγώνες τους για χρήματα, παρà για τñν άρετì.» Άξίζει τòn κόπο –για νά τά νοιώσουμε καλύτερα– νά τά ακούσουμε καί στά Άγγλικά σέ μετάφραση Η. Carter: «*Alas, Mardonius, what men are these that you have brought us to fight, who hold contests not for money but for the honour of winning!*»

Στñν παιδεία καί στήν εκπαίδευση οί άρχαίοι μας παραμένουν ύποδείγματα για μίμηση. Ποιός άλλος λαòς μίλησε στò παρελθòn για άρετì, πòν σήμερα ένα Γυμνάσιο στή Μελβούρνη τñν προσδιορίζει ως «τò ύψηλότερο άγαθò πòν μπορούμε νά φτάσουμε»; Ζωντανεύοντας καί συνειδητοποιώντας τέτοια στοιχεία τού πολιτισμού μας, δείχνουμε τò δρόμο, κατὰ ποϋ πρέπει νά πορευτì ή άνθρωπότητα σήμερα.

Θωμάς Γ. Ηλιόπουλος
Φιλόλογος

ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΜΕΓΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

Τὸ μεγαλεῖο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου
στοὺς τομεῖς τῆς Προόδου καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ

«Οὐδὲ ὑπάρχει κανεὶς ἄλλος ἀνὴρ μεταξὺ
τῶν Ἑλλήνων ἢ τῶν Βαρβάρων, ὁ ὁποῖος
νὰ ἔπραξε τόσα πολλὰ ἢ τόσο μεγάλα κα-
τὰ τὸ πλῆθος ἢ τὸ μέγεθος κατορθώματα.»
(Ἀρριανός, «Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις».)



Ἴναι ὁ μόνος ποὺ ἀγαπήθηκε,
τιμήθηκε καὶ τιμᾶται μέχρι σή-
μερα ἀπὸ τοὺς λαοὺς ποὺ κατέ-
κτησε, χωρὶς ποτὲ νὰ θεωρηθῇ
κατακτητὴς ἀλλὰ εὐεργέτης

καὶ φωτοδότης. Ἔδωσε σάρκα καὶ ὀστᾶ στοὺς βαθύτερους πόθους τῆς ἀν-
θρωπότητας. Ἄν ἀπομονώσουμε παντελῶς τὸν πολεμικὸ χαρακτῆρα τῆς ἐκ-
στρατείας, διαπιστώνουμε, ὅτι ἔδωσε μεγάλη βαρύτητα σὲ τομεῖς ὅπως ἦταν
ὁ πολιτισμός, ἡ παιδεία, τὰ ἔργα ὑποδομῆς, ποὺ τοῦ ἀπέδωσαν τὸν τίτλο τοῦ
ἐκπολιτιστῆ, ἐνὸς ἀνθρώπου ποὺ ἔδινε βάση σὲ ἀξίες ποὺ ἀναβαθμίζουν τὸ
ἐπίπεδο ζωῆς. Ὁπαδὸς τῆς αἰσθητικῆς, φιλότιμος, ἔχοντας βαθεῖα ἐπίγνωση
τῆς δομῆς τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, τῆς κοινωνίας ἀλλὰ καὶ τῆς εὐθύνης του,
ὑπῆρξε πραγματικὸς ἡγέτης. Δὲν λειτούργησε ποτὲ μόνος, γεγονὸς ποὺ θὰ
σήμαινε ὅτι ὑπερεκτιμοῦσε τὴς δυνατότητές του. Δὲν διέθετε τέτοιες ἀνασφά-
λεις. Γνώριζε πολὺ καλά, ὅτι ἡ ἐπιτυχία καὶ ἡ ἐπίτευξη τοῦ στόχου εἶναι ἀπο-





Χάρτης της αυτοκρατορίας του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Όλοι οι λαοί του κράτους, ακόμη και οι Πέρσες, δέχτηκαν τον μεγάλο Έλληνα με βαθύ σεβασμό -κάτι που έως σήμερα είναι βαθιά ριζωμένο στην ιστορική του μνήμη. Τέτοια περίπτωση υποδοχής και αποδοχής κατακτητή από κατακτημένους δεν υπάρχει άλλη στην Ιστορία. Κι όμως για διάφορους πνευματικούς εκπρόσωπους της σημερινής παρακμής είναι ο «σφάχτης των λαών».

τέλεσμα κοινής προσπάθειας, εξειδικευμένων γνώσεων και τεχνικών. Από το πιό σπουδαίο μέχρι το πιό ασήμαντο. Γι' αυτό το λόγο σε όλη τη διάρκεια της εκστρατείας του ήταν περιστοιχισμένος από πλήθος συνεργατών, στους οποίους είχε αναθέσει διαφορετικές αρμοδιότητες. Ο καθένας στο είδος του και όλοι μαζί για τον κοινό στόχο.

Ἐνα ἐπιτελεῖο μὲ πῆθηρά ἀρμοδιοτήτων



Ἦν βασιλικὴ αὐλὴ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἀποτελοῦσαν εἴτε ἐπιλεγμένα μεμονωμένα πρόσωπα εἴτε ομάδες ἀτόμων μὲ διαφορετικὲς ιδιότητες. Τοὺς θεωροῦσε ἄξιους τῆς ἐμπιστοσύνης του καὶ τοῦ παρῆχαν ὑπηρεσίες κάθε εἶδους, πρωταρχικῆς καὶ δευτερεύουσας σημασίας. Ἡ βασιλικὴ αὐλὴ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τὸν συνώδευε σὲ κάθε σημεῖο τῆς ἐκστρατείας του μαζί μὲ ὅλους τοὺς ὑπόλοιπους συνεργάτες του, ποὺ συμπλήρωναν τὴν ἀκολουθία του, καὶ βάσει ἱστορικῶν στοιχείων περιλάμβανε:

- προϊστάμενο καὶ τελετάρχη, ποὺ κατεῖχε θέσιν ὁ Χάρης ὁ Μυτιληναῖος,
- πρόξενο,
- ἀρχαιονοχό (ὁ ρόλος αὐτὸς εἶχε ἀνατεθῆ στὸν Ἰόλα),
- ἵπποκόμο (σχετικὰ καθήκοντα εἶχε ἀναλάβει ὁ Ἄρετις),
- κόλακες(!),
- ἐπεύθυνο λουτρῶν, ποὺ ἦταν ὁ Ἀθηνοφάνης,
- ἐπεύθυνο προσωπικῆς θεραπείας (τέτοια καθήκοντα ἐκτελοῦσε ὁ Δημοφῶν),
- φιλοσόφους καὶ συγκεκριμένα τὸν Σάμιο τὸν Μυτιληναῖο, τὸν Ἀβδηρίτη Ἀνάξαρχο, τὸν Πύρρωνα τὸν Σκεπτικὸ καὶ τὸν Ὀλύνθιο Καλλισθένη,
- ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων, ὅπως ἦταν ὁ Ἀναξιμένης τοῦ Ἀριστοκλέους ἀπὸ τῆς Λάμψακο, ὁ Μαρσύας τοῦ Περιάνδρου
- ἀπὸ τὴν Πέλλα, ὁ Πύθων ὁ Κατανεὺς καὶ ὁ Ἄλεξις ὁ Ταραντῖνος,
- ἐπιστήμονες, ὅπως ἦταν ὁ ἀρχιτέκτονας Δεινοκράτης ὁ Ρόδιος,
- ἰατροὺς, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους ὁ Φίλιππος ὁ Ἀκαρνάν, ποὺ ὑπῆρξε καὶ στενὸς φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ Γλαυκίας καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης Κριτόβουλος ὁ Κῶος,
- δορυφόρους, ποὺ ἦταν οἱ φρουροὶ τοῦ βασιλεῖ καὶ γενικώτερα τῶν βασιλικῶν καταλυμάτων,
- μαγείρους καὶ σιτοποιοὺς,
- τραπεζοκόμους,
- οἰνοχόους,
- τραγωδοὺς,
- κιθαρωδοὺς,
- χορευτές,
- κωμικοὺς ἡθοποιοὺς.

Ἡ δομὴ τῆς ἀκολουθίας καὶ ἡ συμβολὴ στὴν ἐκστρατεία



Ὁ στρατιωτικὸ σῶμα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἴσως νὰ μὴν ἐμφάνιζε τὴν ἰσχὺ καὶ τὴ δύναμη ποὺ τὸ χαρακτηρίσαν, ἀν δὲν πλαισιωνόταν ἀπὸ τεχνικὰ σῶματα, ἢ συμβολὴ τῶν ὁποίων ὑπῆρξε πραγματικὰ καθοριστικὴ. Ἔτσι λοιπὸν ὑπῆρχε μηχανικὸ πολιορκίας καὶ ἐκστρατείας, τὸ ὁποῖο διοικοῦσαν εἰδικοὶ ἄξιωματικοί, οἱ ἐπονομαζόμενοι μηχανοποιοί, μὲ ἀρχηγὸ τὸν μηχανικὸ Διάδην. Οἱ περιστρεφόμενοι πύργοι, οἱ πολιορκητικὲς μηχανές, οἱ ἐλαφροὶ καταπέλτες ἐκσφενδονίσεως ἀκοντίων, οἱ μηχανές ἐκσφενδονίσεως λίθων τοῦ τεχνικοῦ αὐτοῦ σώματος εἶχαν προκαλέσει τὸ θαυμασμὸ τῶν συγχρόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Τὸ μηχανικὸ τμήμα περιλάμβανε τοὺς σκαπανεῖς καὶ τοὺς γεφυροποιοὺς, καταγόμενους κυρίως ἀπὸ τὴ Θράκη. Ἐπιπλέον εἰδικὸ σῶμα εἶχε συσταθῇ γιὰ τίς προμήθειες. Ὑπῆρχε ἀκόμη καὶ σῶμα σκευοφόρων, στοὺς ὁποίους εἶχαν ἀνατεθῇ οἱ ὑπηρεσίες φορητῶν, ἀμαξῶν καὶ ζώων, ποὺ χρησιμοποιοῦνταν ὡς ὑποζύγια. Καὶ φυσικὰ δὲν ἔλειπε ἡ ὕγειονομικὴ

ύπηρεσία, πού φρόντιζε για την περιθάλψη των τραυματιών και των ασθενών σε ειδικά νοσοκομεία. Επίσης ειδική τοπογραφική ύπηρεσία του γενικού στρατηγείου, πού ήταν επιφορτισμένη με τη συγκέντρωση των αναγκών για τις στρατιωτικές επιχειρήσεις και τις στρατοπεδεύσεις πληροφοριών.

Μέχρι ταχυδρομική ύπηρεσία και ειδική ύπηρεσία αγγελιών διέθετε ή ακολουθία του Μεγάλου Αλεξάνδρου και λειτουργούσε με όπτικά σήματα και αγγελιαφόρους. Σύν τοις άλλους υπήρχε και ταμειακή ύπηρεσία. Ο Εὐμένης ὁ Κορδιανὸς ἀπὸ τῆς Θράκης, ἦταν ἐκεῖνος πού διηύθυνε τὴν ἰδιαιτέρα γραμματεία τοῦ βασιλιᾶ, πού διαχειριζόταν τὴ στρατιωτικὴ, πολιτικὴ ἀλληλογραφία καὶ τὴν τήρηση ἐπίσημου ἡμερολογίου τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ Αλεξάνδρου ἔτσι, ὥστε ἀνὰ πᾶσα στιγμή νὰ ὑπάρχουν διαθέσιμα στοιχεῖα γιὰ τὸν ἀπολογισμό. Ὁ Καλλισθένης ἦταν ἱστοριογράφος καὶ ὑπεύθυνος γιὰ τὴ συλλογὴ πληροφοριῶν γιὰ τοὺς πολιτισμοὺς τῶν ἄλλων κρατῶν, ἐνῶ ὁ Βαίτων ἦταν ἐκεῖνος πού διηύθυνε τὶς ἐργασίες καταμέτρησης ἐδαφῶν καὶ ἀκτῶν. Τέλος στὴν ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Αλεξάνδρου ἐντάσσονταν γεωγράφοι καὶ φυσιοδίφες, πού μελετοῦσαν με ἰδιαίτερη προσοχὴ τὰ τοπογραφικὰ καὶ ἱστορικὰ στοιχεῖα τῶν περιοχῶν, ἀπὸ ὅπου διήρχετο ὁ στρατηλάτης. Οὐσιαστικὰ τὸν βασιλιᾶ ἀκολουθοῦσε ἓνας μεγάλος εὐέλκτος κυβερνητικὸς μηχανισμός, πού μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ποῦμε, ὅτι τὸ κέντρο ἐξουσίας ἦταν ἐκεῖ ὅπου κατέλυε κάθε φορὰ ὁ ἴδιος. Ὁ χειρισμὸς ἐνὸς τόσο μεγάλου κυβερνητικοῦ σχήματος ἦταν γιὰ τὸν Μέγα Αλεξάνδρο ἐπίσης θέμα ὀργάνωσης καὶ μεθοδικότητος.

Οἱ κατευθυντήριες ὁδηγίες πού παρεῖχε ἦταν ἀποτέλεσμα συνελύσεων στὴ «βουλὴ τῶν ἐταίρων», ὅπου προέδρευε ὁ ἴδιος. Νὰ θυμίσουμε, πὼς μέσα ἀπὸ μία τέτοια συνέλευση ὁ Μέγας Αλεξάνδρος κριθῆκε ἄξιος γιὰ τὸ θρόνο τῆς Μακεδονίας, ἀποδεικνύοντας ἥδη τὴ γενναιοτήτᾳ του στὴ Μάχη τῆς Χαιρωνίας, ὅταν συνέτριψε τὸν ἀήττητο ἱερὸ λόχο τῶν Θηβῶν.

Ἡ ἔκδοση τῶν «Ἐφημερίδων»

Εξαιρετικὴ ἐντύπωση προκαλεῖ ἡ ἔκδοση ἐφημερίδας, πρωτοποριακὸ ἐγχείρημα γιὰ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, πού δείχνει τὸ μέγεθος τῆς ὀργάνωσης πού διέθετε ὁ Μέγας Αλεξάνδρος. Πόσο μάλιστα, ἀν ἀναλογιστῇ κανεῖς τὰ μέσα πού υπῆρχαν ἐκείνη τὴν περίοδο γιὰ τὴν συγγραφὴ καὶ τὴν ἀναπαραγωγὴ ἐνὸς ἐντύπου. Δὲν ὑπάρχουν πολλὰ στοιχεῖα γιὰ τὶς μεθόδους πού χρησιμοποίησε ὁ βασιλιᾶς, ὡστόσο οἱ βασιλικὲς ἐφημερίδες ἀποτέλεσαν σημαντικὸ πληροφοριακὸ μέσο γιὰ τὰ τεκταινόμενα στὸ στρατὸ ἀλλὰ καὶ σὲ ὁλόκληρη τὴν αὐτοκρατορία.

Ἡ πολιτιστικὴ σημασία τῆς ἐκστρατείας

Τὸ τεράστιο πολιτιστικὸ ἔργο τοῦ Μεγάλου Αλεξάνδρου εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀποδοθῇ σὲ μερικὲς παραγράφους, ἀφοῦ ἐπηρέασε ἀποφασιστικὰ τὴ μετέπειτα πορεία ὄχι μόνο τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρου τοῦ κόσμου. Ὁ Αλεξάνδρος ἀσχολήθηκε πολὺν μὲ τὴν ὀργάνωση καὶ τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τῶν κατακτημένων πόλεων, ἰδρύοντας σχολεῖα, γυμναστήρια, θεάτρα, βιβλιοθήκες, μουσεῖα, νοσοκομεία καὶ προωθώντας τὴν Ἑλληνικὴ Παιδεία, τὴν Ποίηση, τὴν Φιλοσοφία, τὰ Μαθηματικά, τὴν Ἀστρονομία καὶ τὸ Δίκαιο. Τὸ προσωπικὸ του ὄραμα ἦταν σαφές,

ὅτι δὲν περιλάμβανε ἀπλᾶ τὴν κατάκτηση ἐδάφους, ἤθελε τὴν ἴδια στιγμή νὰ μεταδώσῃ τὰ φῶτα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ γι' αὐτὸ ἄλλωστε περιλάμβανε στὴν ἀκολουθία του πλῆθος ἐπιστημόνων κάθε εἰδικότητος, ὅπως περιγράψαμε παραπάνω. Ἐνδεικτικὸ παρὰδειγμα ἀποτελεῖ ἡ ἐν Αἰγύπτῳ Ἀλεξάνδρεια, ποὺ ἰδρύθηκε τὸ 332 π.Χ. καὶ μετατράπηκε σὲ σπουδαῖο λογοτεχνικὸ, ἐπιστημονικὸ καὶ ἐμπορικὸ κέντρο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μεγάλῃ βαρὺτητα ἔδινε καὶ στὴ διοργάνωση πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων, ποὺ πέρα ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι καθιστοῦσαν τοὺς πολίτες τῆς αὐτοκρατορίας του κοινωνοὺς τῶν ἐλληνικῶν παραδόσεων, θεωροῦσε ὅτι ψυχαγωγοῦσαν τοὺς στρατιῶτες του, βελτιώνοντας μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ ἐπιβαρυνόμενο ἀπὸ τὶς μάχες ἠθικὸ τους.

Ὅπως ἀναφέρει χαρακτηριστικὰ ὁ Ἀρριανός, στὸ Δούναβι τέλεσε τοπικοὺς ἀγῶνες, ποὺ ὠνομάζονταν Ὀλύμπια καθὼς καὶ γιορτὲς στὸ Δῖον τῆς Πιερίας ἀφιερωμένες στὶς ἐννέα Μοῦσες. Στὴ Μέμφιδα ἡ θυσία πρὸς τὸ Δία συνωδευόταν ἀπὸ γυμνικοὺς καὶ μουσικοὺς ἀγῶνες, κάτι ποὺ οἱ Αἰγύπτιοι δὲν εἶχαν ξαναδεῖ. Στὰ Ἐκβάτανα ὠργάνωσε τὰ Διονύσια, ποὺ περιλάμβαναν ἓνα πλούσιο πρόγραμμα μὲ ἵπποδρομίες, γυμνικοὺς καὶ μουσικοὺς ἀγῶνες. Τέλος στὴν Βαβυλῶνα ὠργανώθηκαν κωπηλατικοὶ ἀγῶνες καὶ ἀγῶνες μὲ πλωτὰ σκάφη, ὅπου στέφθηκαν μὲ κάθε τιμὴ οἱ νικητές.

Τὰ ἔργα ὑποδομῆς



Μέγας Ἀλέξανδρος φρόντισε κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐκστρατείας του καὶ διερχόμενος μέσα ἀπὸ πόλεις νὰ κατασκευάσῃ σπουδαῖα τεχνικὰ ἔργα, ἔργα ὑποδομῆς, συμβάλλοντας σημαντικὰ στὴν ἀνάπτυξη τῶν συγκεκριμένων περιοχῶν. Οἱ μέθοδοι κατασκευῆς ποὺ χρησιμοποίησε ἦταν πρωτοποριακὲς ὡς ἰδέες, ἀλλὰ καὶ ὅσον ἀφορᾷ στὴν λειτουργικότητά τους. Τὸ εὐέλκτο μυαλὸ τοῦ βασιλιᾶ ἔδιδε συνεχῶς πρακτικὰς λύσεις, ποὺ μέσα σὲ ταχύτατους χρόνους, μὲ τὴν βοήθεια τῶν συνεργατῶν του τὶς ἔκανε πράξη. Μερικὰ ἀπὸ τὰ σημαντικὰ ἔργα ποὺ ἐκτέλεσε εἶναι τὰ ἑξῆς:

- Στὴν ἐν Αἰγύπτῳ Ἀλεξάνδρεια κατασκεύασε δύο λιμάνια γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση κυρίως τῶν ποταμόπλοιων, ποὺ θὰ μετέφεραν προϊόντα ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα.
- Ἕνα πολὺ μεγάλο λιμάνι, χωρητικότητος 1.000 πλοίων, κατασκευάσθηκε καὶ στὴ Βαβυλῶνα.
- Τὸ 323 π.Χ. κατασκεύασε ἓνα σπουδαῖο ἀρδευτικὸ ἔργο γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τῶν νερῶν τῶν ποταμῶν Εὐφράτη καὶ Τίγρητος.
- Μία μεγάλη ἐντυπωσιακὴ γέφυρα κατασκευάσθηκε τὸ 331 π.Χ. στὸν πόρο τοῦ Νείλου, γεφυρώνοντας παράλληλα καὶ τὶς διώρυγές του.
- Πραγματοποίησε διάνοιξη διώρυγας, γιὰ νὰ συνδέσῃ τὸν ἰσθμὸ τῆς νήσου Κλαζομένων μὲ τὴ νήσο Τέω, προκειμένου νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὶς ἀνάγκες τῆς ναυσιπλοΐας.

* * *



Πραγματικὰ ἀναρωτιέται κανεὶς, ἂν τελικῶς τὸ ἐκπολιτιστικὸ ἔργο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὑπῆρξε πρὸς σημαντικὸ καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν ἐκστρατεία. Τὰ κονδυλῖα ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὶς ἐπιστῆμες καὶ τὸν πολιτισμὸ ὅλοι γνωρίζουμε ὅτι εἶναι δυσβάσταχτα, ὅμως ὁ ἀνιδιοτελὴς Ἀλέξανδρος, ἀντικρῦζοντας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ	
I. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ	II. ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ
1. Φιλόσοφοι Καλλισθένης* 'Ανάξαρχος ὁ 'Αβδηρίτης* Πύρρων ὁ Σκεπτικός* Αἰσχρίων ὁ Σάμιος ἢ Μυτιληναῖος* 2. 'Ιστορικοὶ 'Αναξιμένης ὁ 'Αριστοκλέους* Μαρσύας* Κλείταρχος 3. Ποιηταὶ 'Αγίς ὁ 'Αργεῖος Χοιρίλος Πύθων ὁ Κατανεύς 4. Γεωγράφοι Νέαρχος ὁ Κρής* 'Ανδροσθένης Ξενοκράτης 'Αριστόβουλος 'Αριστοβούλου* 5. 'Αρχιτέκτονες Δεινοκράτης ὁ Ρόδιος ἢ Μακεδών* 6. Μηχανικοὶ Διάδης ὁ Θεσσαλός* Χαρίας* 7. Μεταλλευταὶ Γόργος ὁ 'Ιάσιος	1. 'Υποκριταὶ α) Τραγωδοὶ 'Αθηνόδωρος 'Αριστόκριτος Θέσσαλος β) Κωμικοὶ (ὁμάς Λύκωνος) 2. Κιθαρωδοὶ 'Αριστόνικος* 'Αριστοκράτης 'Ηράκλειτος 3. «Ψίλοκιθαρισταὶ» 'Αριστόνυμος 'Αθηνόδωρος Κρατίνος 4. Αἰδηταὶ Εὖιος Διονύσιος 'Υπέρβολος 5. 'Ορχησταὶ 6. Θαυματοποιοὶ

Ἐνας ἀρκετὰ μεγάλος ἀριθμὸς ἐπιστημόνων ἀκολουθοῦσε τὸν Ἀλέξανδρον στὴν ἐκστρατεία του, πραγματοποιώντας ἀξιόλογο ἐπιστημονικὸ ἔργο, καθὼς καὶ πληθὸς καλλιτεχνῶν. Στὸν πίνακα φαίνονται οἱ ἐπιστήμονες καὶ οἱ καλλιτέχνες ποὺ ἀνήκαν στὸ ἐκστρατευτικὸ σῶμα, μὲ τὸ ὁποῖο ξεκίνησε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τὴν ἄνοιξη τοῦ 334 π.Χ. Μὲ τὸν ἀστερίσκο σημειώνονται ὅσοι εἶναι βέβαιο ὅτι ἀκολούθησαν τὸν Ἀλέξανδρον στὴν Ἀσία εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. (Πηγή: Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν.)

τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς ποὺ εἶχε στὸ θησαυροφυλάκιό του ὁ Δαρεῖος, δὲν κράτησε τίποτα γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ φρόντισε νὰ τοὺς ρευστοποιήσῃ καὶ νὰ τοὺς μετατρέψῃ σὲ νόμισμα, ὥστε νὰ μπορέσῃ νὰ ἀνταποκριθῇ στὶς ὑψηλές καὶ αὐξημένες δαπάνες τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ ἔργου του. Ἔτσι ἡ ἀνθρωπότητα γνώρισε τὸν φωτεινὸ μαθητὴ τοῦ Ἀριστοτέλη, τὸν φιλομαθῆ καὶ ἐρευνητὴ, ποὺ ζητοῦσε ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονές του νὰ καταγράψουν ὅλα τὰ φυτὰ τῆς Ἰνδίας, νὰ μελετήσουν τὰ ἀρχεῖα τῆς ἢ νὰ ἐξερευνήσουν τὰ αἷτια ποὺ ἔκαναν τὸν ποταμὸ Νεῖλο νὰ πλημμυρίζῃ. Ὁ μεγάλος ἐκπολιτιστὴς Ἀλέξανδρος ὑπῆρξε σὲ πολὺ νεαρὴ ἡλικία ὁ ἀδιαμφισβήτητος κοσμοκράτορας καὶ σήκωσε τὸ βάρος μιᾶς πρωτοφανοῦς παντοδυναμίας μὲ σύνεση, νηφαλιότητα καὶ μοναδικὸ ἦθος. Τὰ ὅποια λάθη του, τὰ τόσο ἔντεχνα διογκωμένα, φαντάζουν μεγάλα, ἀφοῦ μεγάλη ἦταν ἡ ἀπήχηση ποὺ εἶχε σὲ ὅλο τὸν πλανήτη. Ὅπως πολὺ μεγάλος ἄλλωστε ἦταν καὶ ὁ ἴδιος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ἀρριανός, «Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις».
2. Πλούταρχος, «Ἠθικά», «Περὶ Τύχης ἢ Ἀρετῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου».
3. «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν.
4. Ἰωάννου Κ. Χολέβα, «Τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου».

Ταξιαρχούλα Λαδᾶ

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

**Μόνον ἡ ἄμεση Δημοκρατία
ἴσως ἀποτρέψη ἐπικείμενα δεινὰ**



ἡ χώρα μας ἔχει πέσει σὲ βαθύτατη πολὺπλευρη κρίση (πολιτική, οικονομική, κοινωνική, ἠθική καὶ κρίση θεσμῶν), ὅμοια τῆς ὁποίας δὲν ἀντιμετώπισε ποτὲ στὴν μακροαίωνα ἱστορία της. Κανένας θεσμὸς δὲν ἔχει μείνει ἀλώβητος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου νὰ στηριχθῇ γιὰ τὴν ἐξυγίανση καὶ ἀνόρθωσή της. Αὐτὴ ἡ κρίση βυθίζει τὴν χώρα στὴν σήψη καὶ στὴν παρακμὴ, καὶ ὑπάρχει κίνδυνος, ἂν δὲν ληφθοῦν ἐγκαιρὰ μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισή της, νὰ μᾶς στοιχίσῃ ἀκόμη καὶ τὴν ἐδαφική μας ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἐθνική μας ἀνεξαρτησία καὶ κυριαρχία. Κυβέρνηση, Δικαιοσύνη, Πολιτικά Κόμματα, Στρατός, Ἐκκλησία, Ὑγεία, Πολεοδομία, Ἀστυνομία, Παιδεία κ.ἄ. ἔχουν βαθέως διαβρωθῇ. Τὸ πολιτικὸ μας σύστημα ἔχει μολυνθῇ ἀπὸ τὴν διαφθορὰ καὶ νοσεῖ βαρύντατα, μαζί του δὲ νοσεῖ καὶ ἡ κοινοβουλευτικὴ ὀλιγαρχία, ὅπως ἔχει μεταλλαχθῇ τὸ πολίτευμα τῆς Κοινοβουλευτικῆς Δημοκρατίας. Καὶ ἐνῶ ἡ Πολιτικὴ καὶ ἡ Δικαιοσύνη ἔπρεπε νὰ δρομολογήσουν τὴν κάθαρση, ἀδυνατοῦν, διότι ἔχουν γίνῃ μέρος τοῦ προβλήματος.

Δυστυχῶς ἡ διαφθορὰ ἐξαπλώθηκε καὶ στὸ κοινωνικὸ σῶμα σὰν πανδημία γρίπης. Ἡ πλουτομανία ἔχει κυριεύσει ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Ὁ λαὸς δὲν μπορεῖ πλέον νὰ ξεχωρίσῃ τὴν διεφθαρμένη ἀπὸ τὴν ἠθικὴ συμπεριφορὰ. Τὸ λάδωμα, ἡ μίζα καὶ τὸ γρηγορόσημο ἔχουν γίνῃ μέρος τῆς συναλλαγῆς του μὲ τὶς δημόσιες ὑπηρεσίες.

Γιὰ νὰ βγῇ ἡ χώρα ἀπὸ τὴν πολλαπλὴ τῆς κρίσης, ἡ μόνη ἐλπίδα ποὺ ὑπάρχει εἶναι νὰ ἀναβιώσουμε τὴν Ἄμεση Δημοκρατία. Αὐτὴ ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά. Τὴν Δημοκρατία ἐπικαλέσθηκε καὶ ὁ Σόλων τὸν 7ον π.Χ. αἰῶνα, γιὰ νὰ σώσῃ τὴν Ἀθήνα, ποὺ εἶχε πέσει στὸ χάος καὶ στὴν παρακμὴ.

Ἡ Ἄμεση Δημοκρατία προϋποθέτει τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ ὅλων τῶν Ἑλλήνων



τὸ γένος πολιτῶν (Ἑλλαδιτῶν καὶ ὁμογενῶν) στὰ κοινὰ καὶ τὴν διεύρυνση τῆς βάσεως λήψεως τῶν ἀποφάσεων σὲ εὐρύτερα θεσμικὰ ὄργανα καὶ στὸ λαό. Ἡ διεύρυνση τῆς Δημοκρατίας μπορεῖ νὰ γίνη μὲ:

- α) τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος τῆς Ἐνισχυμένης Ἀναλογικῆς διὰ τῆς Ἀπλῆς Ἀναλογικῆς,
- β) τὸν διαχωρισμὸ Κράτους-Ἐκκλησίας,
- γ) τὴν συνένωση τοῦ ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῶν φιλελλήνων διὰ τῆς δημιουργίας μιᾶς Ἀμφικτυονίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Πρῶτα ἀπ' ὅλα ὅμως πρέπει νὰ ἀλλάξουμε τὸν σημερινὸ τρόπο σκέψεως καὶ δράσεως τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων. Οἱ μὲν πολῖτες νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸν ἀνατολικο-ἀσιατικὸν τρόπο σκέψεως καὶ δράσεως -ποὺ βασίζεται στὸν δεσποτισμὸ, δογματισμὸ, στὸ ὑλικὸ κέρδος, στὴν «ιδιώτευση» καὶ στὸ βόλεμα- καὶ ν' ἀσπασθοῦν ἐκ νέου τὰ ἑλληνικὰ ιδεώδη (ἀρετὴ, δημοκρατία, ἐλευθερία, ἀνδρεία, δικαιοσύνη κ.ο.κ.). Οἱ ἄρχοντές μας νὰ ἀποσπασθοῦν ἀπὸ τὸν σφιχτὸ ἐναγκαλισμὸ τῆς Διεθνοῦς Ἐξουσίας καὶ νὰ γίνουν ὑπηρετές τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Πρέπει νὰ ἀναβιώσῃ καὶ πάλι ἡ λαϊκὴ κυριαρχία καὶ ὅ,τι αὐτὴ προϋποθέτει. Ἡ Δημοκρατία ἀπαιτεῖ τὴν ἰσονομία (ὅλοι ἴσοι ἀπέναντι στὸν νόμο, γεγονὸς ποὺ δὲν ὑφίσταται σήμερα), τὴν ἰσηγορία (ὅλοι νὰ μποροῦν νὰ ὁμιλοῦν) καὶ τὴν ἰσοπολιτεία (ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὸ γένος νὰ εἶναι πολῖτες τῆς ἴδιας κατηγορίας).

Ἡ Ἄμεση Δημοκρατία ἀπαιτεῖ:

- 1) τὴν συχνὴ διενέργεια δημοψηφισμάτων γιὰ σοβαρὰ θέματα,
- 2) τὴν ἀλλαγὴ τῆς πρωθυπουργικῆς δικτατορίας σὲ Προεδρικὴ Δημοκρατία καὶ τὴν ἐκλογὴ τοῦ προέδρου καὶ ἀντιπροέδρου τῆς Δημοκρατίας ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν λαό,
- 3) τὴν μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν σὲ 100,
- 4) τὴν δημοκρατικὴν ὁργάνωση τῶν κομμάτων καὶ τὴν κατάργηση τῆς «λίστας» μὲ τὴν ἀνάδειξη ἀπὸ τοὺς ἐκλέκτορες τῶν κομμάτων τῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν ἐκάστου κόμματος,
- 5) τὴν ἐπέκταση τῆς διαφάνειας καὶ τὴν πάταξη τῆς οἰκογενειοκρατίας ἐντὸς τῶν κομμάτων (ἡ ἐκλογὴ τῶν κομματικῶν ὁργάνων νὰ γίνεται ἀπὸ τοὺς πολῖτες),
- 6) τὴν ἐκλογὴ ἀπὸ τὸν λαὸ τοῦ προέδρου καὶ ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου,
- 7) τὸν διαχωρισμὸ Κράτους -Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ Κράτους ἀπὸ τὸν σφιχτὸ ἐναγκαλισμὸ τοῦ θρησκευτικοῦ παρακράτους (τοῦτο θὰ γίνη μὲ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ἀνεξίθρησκείας),



- 8 την αλλαγή του τρόπου λήψεως των αποφάσεων για την κήρυξη πολέμου ή παραχωρήσεως έθνικου έδαφους σε ξένες δυνάμεις,
- 9 την θέσπιση νέων οργάνων Έξωτερικῆς Πολιτικῆς καὶ Πολιτικῆς Ἀμυνας καὶ Ἀσφάλειας για την χάραξη διαχρονικῆς ἐθνικῆς στρατηγικῆς,
- 10 την προσαρμογή του Δικαίου στις παρῶσες συνθήκες για την πάταξη τῶν ποινικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἐγκλημάτων καὶ τῶν τοιούτων διαφθορᾶς,
- 11 την ἀναδιοργάνωση τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας σύμφωνα πρὸς τις νέες συνθήκες δράσεως, ὥστε νὰ γίνουν ἀποτελεσματικὰ στὴν ἀντιμετώπιση τῶν νέων προκλήσεων,
- 12 την ἐξυγίανση τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας· τοῦτο ἀπαιτεῖ:
 - α) τὴν ἀνάπτυξη τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν,
 - β) τὴν μορφωτικὴ καὶ τεχνολογικὴ ἐπανάσταση,
 - γ) τὸν περιορισμὸ τῆς ἀρπαγῆς καὶ σπατάλης τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου,
- 13 τὴν ἀναβάθμιση τῶν θεσμῶν μὲ γνώμονα τὴν ἀποτελεσματικότητά τους καὶ τὴν ὠφέλεια τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, χωρὶς νὰ παραβιάζονται τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα,
- 14 τὴν πιστὴ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων καὶ πρωτίστως ἀπὸ τὴν ἡγεσία καὶ τὴν ἄρχουσα τάξη, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι τὸ παράδειγμα στὸν λαό,
- 15 τὴν κατάργηση τῆς μονιμότητος τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

* * *



Ἡ ἄμεση Δημοκρατία προϋποθέτει κοινωνικὴ συνοχή τῶν πολιτῶν καὶ ἄριστες σχέσεις ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων. Αὐτὴ ἐπιτυγχάνεται μὲ α) τὴν οἰκονομικὴ σύγκλιση τῶν διαφόρων τάξεων, ὅπου ὁ καθένας θὰ συνεισφέρει ἀνάλογα μὲ τὰ εἰσοδήματά του καὶ β) τὴν ἀπαγόρευση τῆς λαθρομετανάστευσης.

Ἡ ἄμεση Δημοκρατία θὰ πρέπει νὰ ἐφαρμόσῃ πολιτικὴ «ἐξοστρακισμοῦ» α) μὲ τὴν ἐπιβολὴ περιορισμῶν στὴν βουλευτικὴ θητεία καὶ β) τὴν πάταξη τῆς οἰκογενειοκρατίας μὲ τὴν θέσπιση νόμου ποὺ θὰ ἀπαγορεύῃ τὴν εἰσαγωγὴ στὴν Βουλὴ περισσοτέρων τοῦ ἐνὸς μελῶν τῆς ἴδιας οἰκογένειας. (Θητεία ὅχι μεγαλύτερη τῶν δύο βουλευτικῶν περιόδων.)

Ἀνάπτυξη καὶ διάδοση τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Ἡ Ἑλλάδα διαθέτει μιὰ ἰσχυρὴ «βόμβα», ποὺ λέγεται Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς, ἀλλὰ τὸν ἔχει ἀφήσει ἀναξιοποίητο, διότι ἡ ἀμαθέστατη πολιτικὴ μας ἐξουσία, τὸ ἱερατεῖο καὶ ἡ ἄρχουσα τάξη δὲν θέλουν νὰ προβάλλουν τὴν ἀρχαία μας κληρονομιά, δηλαδή τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα, γιὰ νὰ μὴν δυσαρεστήσουν τὰ γνωστὰ ξένα κέντρα. Μὲ τὴν ἀνάδειξη τοῦ πολιτισμοῦ μας ἡ Ἑλλάδα θὰ μποροῦσε νὰ θωρακισθῇ



παντοιοτρόπως και να γίνει χώρα εξαγωγής πολιτιστικών αγαθών, που τόσο έχει ανάγκη ο σύγχρονος κόσμος. Αντιθέτως σήμερα η χώρα μας εισάγει τα «σκουπίδια» της Δυτικής και Ανατολικής υποκουλτούρας.

Πρέπει να φύγουμε από την βαλκανική μας μιζέρια και να γίνουμε παγκόσμιοι άνθρωποι στο νέο οικουμενικό περιβάλλον με όχημά μας το Έλληνικό Πνεύμα και την απαράμιλλη και μοναδική μας στρατηγική θέση. Και ως μὴν ξεχνούμε, ὅτι τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ βαθμιδὸν ἀσπάζεται ὅλη ἡ οἰκουμένη (Δημοκρατία-Ἐλευθερία-Εἰρήνη-Ἐπιστήμη καὶ Τεχνολογία, ἀνθρώπινα δικαιώματα κ.ἄ.). Τοῦτο θὰ ἐπιτευχθῇ μετὰ τὴν ἀνατροπὴ τοῦ σημερινοῦ διεφθαρμένου κρατικισμοῦ, μετὰ τὴν τόνωση τοῦ πατριωτισμοῦ.

Ἡ δημιουργία Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου Σοφῶν ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων Ἑλλήνων (Ἑλλαδιτῶν καὶ ὁμογενῶν), τὸ ὁποῖο θὰ συμβουλευῇ τὸν πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, τοὺς ὑπουργοὺς καὶ τοὺς βουλευτές, εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητη ἀνάγκη. Ἡ γνώμη τούτων, δεόντως τεκμηριωμένη, νὰ ἔχῃ βαρύνουσα σημασία γιὰ τὴν Ἐκτελεστικὴ καὶ Νομοθετικὴ Ἐξουσία.

Ἕνας ἐκ τῶν σκοπῶν, ποὺ πρέπει νὰ ὑπηρετήσῃ ὁ θεσμὸς αὐτός, εἶναι ἡ ἀντιμετώπιση τῶν ἐντέχνων ἀνθελληνικῶν θεωριῶν, διχοτομικῶν σχεδίων-ἀκρωτηριασμῶν, διαστρεβλώσεων, παραποιήσεων καὶ καταστροφῶν τῆς Ἀλήθειας καὶ τῆς Ἱστορίας, ποὺ ἐπιφέρουν μεγίστη ζημία στὰ ἔθνηκά μας συμφέροντα (ἐθνικά μας θέματα, γλῶσσα, ἐθνικὴ μας ταυτότητα κ.λπ.), καὶ ἡ ἀντιμετώπιση τῶν γνωστῶν ξένων κέντρων, ποὺ συνωμοτοῦν σὲ βάρος μας ἐν συνεργασίᾳ μετὰ ἡμέτερους συνεργάτες-δοσιλόγους. Στὰ πλαίσια αὐτὰ θὰ τονωθῇ ἡ γλῶσσα μας, ἡ Ἱστορία μας, ἡ ἱστορικὴ μας κληρονομιά, ἡ ἐθνικὴ μας ταυτότητα, τὰ ἔθνηκά μας δίκαια καὶ θὰ παταχθῇ ἡ τάση γιὰ παράδοση ἀμαχητὶ τῶν ἐθνικῶν μας δικαίων.

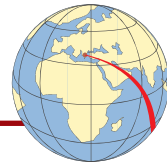


Εἶναι καιρὸς νὰ ἀποκολληθοῦμε ἀπὸ τὸ χυδαῖο κυνήγι τοῦ κέρδους καὶ νὰ ξαναβροῦμε τὰ ὑψηλὰ ἰδανικά τῆς πατρίδος, τῆς τιμῆς, τῆς ἀνδρείας, τῆς φιλίας, τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς ἀξιοπρέπειας τοῦ ἀτόμου, τῆς ψυχοπνευματικῆς μας ἀνεξίξεως, τῆς εὐγενοῦς ἀμίλλης καὶ τῆς δημιουργίας. Μόνον ὅταν οἱ νέοι μας θὰ ποῦν σὲ μᾶς τοὺς παλιούς τὸ «ἄμμες δὲ γ' ἐσόμεθα πολλῶ κάρονες», ἡ Ἑλλὰς θὰ ἔχῃ πάρει τὴν θέση ποὺ τῆς ἀρμόζει μετὰ τῶν πολιτισμένων κρατῶν. Μόνο μετὰ πολίτευμα τὴν Ἀμεση Δημοκρατία θὰ μπορέσουν ἴσως κάποτε οἱ Ἕλληνες νὰ τεματίσουν τὴν ἰδιότυπη κατοχὴ τους, νὰ βγοῦν ἀπὸ τὴν παροῦσα σήψη καὶ παρακμὴ καὶ νὰ γίνουν ἀφέντες στὸν τόπο τους.

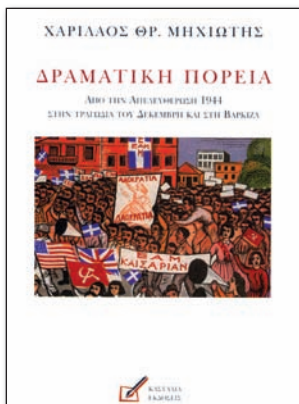
Κ.Χ. Κωνσταντινίδης

Ὑποστράτηγος ἐ.ἂ.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ



ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΗΧΙΩΤΗΣ, Δραματική πορεία. –Από την απελευθέρωση του 1944 στην τραγωδία του Δεκέμβρη και στην Βάρκιζα



«Τὰ πραγματικά γεγονότα τοῦ πολέμου αὐτοῦ (τοῦ Πελοποννησιακοῦ) θεώρησα καθήκον μου νὰ τὰ περιγράψω, ὅχι ὅπως τὰ μάθαινα ἀπὸ τὸν πρῶτο τυχόντα, οὔτε ὅπως μοῦ ἄρεσε, ἀλλὰ ἀφοῦ ἐξέταξα πρῶτα μὲ ἀκρίβεια τὸ κάθε τι, τόσο γιὰ ἐκεῖνα, ὅπου ἤμουν παρὼν ὁ ἴδιος, ὅσο καὶ τὰ ἄλλα ποὺ ἐπληροφοροῦμην ἀπὸ ἄλλου, καὶ ἡ ἀλήθεια διαπιστωνόταν μὲ πολὺν κόπο, καθὼς οἱ τυχόν αὐτόπτες μάρτυρες τῶν γεγονότων δὲν ἔδιναν πάντοτε τὶς ἴδιες πληροφορίες γιὰ τὰ ἴδια πράγματα, ἀλλὰ ὁ καθένας ἀναλόγως μὲ τὶς συμπάθειές του πρὸς τὸν ἑναν ἢ τὸν ἄλλον ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους ἢ ὅπως τὰ θυμόταν.» Μὲ αὐτὸ τὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν «Ἱστορία» τοῦ Θουκυδίδη (Α' 22, 2-4) ἀρχίζει τὸ νέο του βιβλίο-ἐξιστόρηση ὁ κ. Χαρ. Μηχιώτης,

μὲ σκοπὸ νὰ παρουσιάσῃ στὸν ἀναγνώστη τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ γεγονότα, ποὺ διαδραματίστηκαν στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες τῆς ἀπελευθέρωσης ἀπὸ τὴ γερμανικὴ Κατοχὴ (Σεπτ. 1944) καί, στὴ συνέχεια, τὴ Δεκεμβριανὴ ἀναμέτρηση ὡς τὴ Συμφωνία τῆς Βάρκιζας.

Πρόκειται γιὰ ἓνα τόμο 456 σελίδων μὲ 16 σελίδες φωτογραφίες, ὅπου παρατίθενται πολλὰ ἔγγραφα καὶ ἀρχεὶακὸ ὕλικό, δημοσιεύσεις καὶ προσωπικὲς μαρτυρίες κι ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς αὐτῆς τῆς αἱματηρῆς περιπέτειας, «ὅπου ἀπουσίασε τὸ πνεῦμα καταλλαγῆς, ὁ ψυχραίματος διάλογος καὶ ἡ συναίσθηση τῆς εὐθύνης ὅλων μπροστὰ στὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ λαοῦ». Ἀνατρέχοντας σὲ ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς ὁ συγγραφέας περιγράφει τὶς στρατηγικὲς προτεραιότητες τοῦ βρετανικοῦ παράγοντα τὴν παραμονὴ τῆς πλήρους κατάρρευσης τῶν Γερμανῶν γιὰ καθυπόταξη τοῦ ΕΑΜικοῦ κινήματος, τὶς

«ΚΩΔΙΚΑΣ ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ»



ὃν 21ο αἰῶνα νὰ ψάχνουμε γιὰ... κώδικα Ντὰ Βίντσι... Ἔχομε τρελλαθῇ τελείως; Νὰ πουλᾶνε μύθο, νὰ διαψεύδεται, καὶ νὰ τὸν ξαναπουλᾶνε, πάγια τακτικὴ τους, ὅπως ἔλεγε ὁ Γκαίμπελς (ἀπὸ τὸ σύστημα ξεπήδησε), ὅσο πιὸ μεγάλο ψέμα τοὺς πῆς τόσο πιὸ πολὺν τὸ χαύτουν... Ἄλλωστε ἀπὸ ἐδῶ μέσα ἔγιναν πλανητάρχες, ὅλα ἔχουν τὸ σκοπὸ τους.

Ἔτσι λοιπὸν ὁ Γιαχβὲ στήνει παιχνίδια, τὰ ὁποῖα δείχνουν τὴν ποιότητα τῶν ὁπαδῶν του. Τοὺς κωδικοὺς τοὺς ἀνεπανάληπτους τῆς Φύσης μὲ ἰδιοφυΐες (Ἵωνες φιλόσοφοι) καὶ ὅμοια τοὺς μεγάλους καλλιτέχνες τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος δὲν τοὺς βλέπουν; Τοὺς ἀδιάφυστους αὐτοὺς κωδικούς, ποὺ μοναδικὰ καθορίζουν τὴν Φύση καὶ τὸν ἄνθρωπο χωρὶς θεοὺς καὶ τὰ τέτοια, ἀπὸ ἓνα κόσμο χωρὶς ἀρχὴ καὶ τέλος, ποὺ κανένας θεὸς δὲν τὸν ἐφτείαξε... Ἐκεῖ αὐτοὶ τὸ βιολί τους, φασαριά

ένεργειες τοῦ Γ. Παπανδρέου πρὶν ἀπὸ τὴ ματωμένη Κυριακὴ τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1944 στὴν Πλατεία Συντάγματος καὶ τὰ μεγαλεπήβολα σχέδια τοῦ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ γιὰ «ἀντεπίθεση» ἀπὸ τὴν ἐπομένη τὸ πρωί, ὅποτε καὶ ἡ σύγκρουση γενικεύθηκε. Τὸ δόγμα Τρούμαν γιὰ «μὴ ἀνάκτηση τοῦ ἐλέγχου τῆς χώρας αὐτῆς ἀπὸ τὸ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ» ἀποτελέσσει τὸ σημεῖο ἀναφορᾶς ὧσων ἀκολούθησαν, μὲ ἔκδηλη τὴ βρεταννικὴ δυσαρέσκεια ἀπὸ τὶς πρώτες στιγμὲς τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς Ἀθήνας. Τέλος γίνεται ἀναφορὰ στὴ στάση τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως.

Ὁ κ. Μηχιώτης πῆρε μέρος στὸν πόλεμο 1940-41 καὶ στὴν Ἑθνικὴ Ἀντίσταση ὡς στέλεχος τοῦ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ (καπετάνιος συντάγματος). Ἐπιδίωξε, ὅπως ἀναφέρει στὸν πρόλογό του, νὰ ἐρευνήσῃ περισσότερο τὸ θέμα, ὥστε νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια πέρα ἀπὸ ὅσα κατὰ τὴν κρίσιμη ἐκείνῃ ἐποχὴ ἦταν ὁράτα, νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴ συναισθηματικὴ φόρτιση λόγῳ συμπαθειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν, ἰδεολογίας, προσωπικῶν θέσεων, προσφέροντας ἔτσι στὸν ἀναγνώστη πληροφορίες, στοιχεῖα ἀρχείων, ἱστορικὰ ἔγγραφα, κ.λπ., ἀπόψεις συγγραφέων καὶ προσωποποιήτων, προσωπικὲς μαρτυρίες ἡγητόρων, μαχητῶν, ἀπλῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ἀπρόσωπης ἀλλὰ ζωντανῆς κοινῆς γνώμης, προκειμένου νὰ συναγάγῃ τὸ ἱστορικὸ συμπέρασμα. Τὸ ἔργο του ἀποτελεῖ μίαν πολὺ ἀξιόλογη συγκέντρωση ἱστορικῶν πληροφοριῶν καὶ ὕλικου παρατιθέμενη μὲ ἀγαθὴ πρόθεση, γι' αὐτὸ καὶ διαβλέπει θαρραλέα τὰ λάθη τῆς παράταξίς του. Δὲν ἔχει μπορέσει νὰ ἀπαλλαγῇ ὁμως ἀπὸ τὴν ἔμμονη ἰδέα, ὅτι τυχὸν ἐπικράτησε τότε τῶν κομμουνιστῶν θὰ ὠδηγοῦσε στὴν πρόοδο, στὴ δημοκρατία κ.τ.λ., κάτι ποὺ δὲν ἔγινε σὲς λαϊκὲς δημοκρατίες ποὺ προέκυψαν ἀπὸ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμο, οἱ ὁποῖες ἀπέτυχαν νὰ πραγματοποιήσουν τὶς ἐπαγγελίες τῆς Ἀριστερᾶς καὶ κατέληξαν στὴν ἐθνικὴ, κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ τους ἐξαθλίωση. Παραδέχεται εὐθαρσῶς τὶς λανθασμένες ἀποφάσεις τῆς ἡγεσίας τοῦ Κ.Κ.Ε. ἰδιαίτερα στὸ θέμα τῆς σωστικῆς ἐπέμβασης τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. ὑπὲρ τοῦ Ἐμβερ Χότζα εἰς βάρος τῶν βορειοηπειρωτῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ἐξάρτησή του ἀπὸ τὸ Κρεμλίνο, ποὺ ἀντίστοιχα στὴν ἀντίπαλη παράταξη συνέβαινε τὸ ἴδιο μὲ τὴν πλήρη ἐξάρτηση τῆς ἐπίσημης κυβέερνης ἀπὸ τὸν Τσώρτσιλ καὶ τὸν ἐκπρόσωπό του στὴν Ἀθήνα στρατηγὸ Σκόμπυ.

Γενικῶς ἡ ἐργασία τοῦ κ. Μηχιώτη εἶναι εὐσυνειδήτη καὶ ἀποτελεῖ χρήσιμο ἔργο γιὰ τὴν κατανόηση τῆς σκοτεινῆς ἐκείνης περιόδου. Ἡ ἱστορία κατὰ τὸ συγγραφέα «δὲν γράφεται μίαν φορὰ καὶ γιὰ πάντα. Ἀναθεωρεῖται, συμπληρώνεται, διορθώνεται, ἐπακριβώνεται

μὲ τὰ μέσα ἐπικοινωνίας ποὺ ἐλέγχουν. Καμμένε Ἡράκλειτε, νὰ ἤσουν ἀπὸ καμμιὰ μεριὰ στὴν Ἀκρόπολη, ὅταν ἦρθε ὁ Παῦλος, νὰ δείξῃ στὸν παπποῦ, ποῦ εἶναι τ' ἀμπέλια του. Τὸ γιορτάζουν... Εἰδικώτερα οἱ διάφοροι χριστιανοί, ἄλλοι λένε γιὰ κάποιο γλυκανάλατο ἔρωτα μὲ τὴ Μαγδαληνὴ, ἐνῶ εἶδαμε τί ἔκαναν στὸν ἔρωτα τὸν Μεσαίωνα, ἄλλοι αὐτὸ τὸ θεωροῦν ὕβρη, διότι ὁ Θεὸς τοὺς δὲν κάνει ἔρωτα. Ποῦ εἶσαι, καμμένε Δία, νὰ τοὺς ἀνοίξῃς τὰ μάτια, ἂν καὶ οἱ θεοὶ στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα ἦταν παραβολικοί, αἰσθητικοί, χωρὶς καμμιὰ σχέση μὲ τὴν ἰουδαϊκὴ πίστη καὶ δόγμα.

Ἄλλοι πάλι λένε, ὅτι αὐτὰ τὰ κάνει ὁ Σιωνισμὸς καὶ διάφορα ἄλλα ἀντίρροπα θρησκευτικὰ ρεύματα. Δὲν ξέρω ποιὰ ἢ διαφορά, ὅταν οἱ διάφορες φατρίες ἀπὸ Ὁρθοδοξία μέχρι Σιωνισμό, σκόπιμα χωρισμένες, γιὰ νὰ καταλαμβάνουν ἰουδαϊκὰ τὸ χώρο, νὰ ἀγνοοῦν τοὺς ἄλλους, νὰ ἔχουν ποινικοποίησιν τὸ θεῖον, νὰ εἶναι

ται, καθώς προχωρεῖ διαρκῶς ἡ ἔρευνα μὲ ἀποκαλύψεις νέων στοιχείων». Ἡ ὑπὸ κρίση ἐξιστόρηση ὑπακούει ἀσφαλῶς στὸν κανόνα αὐτόν.

Ἰωάννης Λάζαρης

ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, *Μύθοι ἢ Ἱστορία;*

Ὁ Βασίλης Δημητριάδης εἶναι νεοεμφανιζόμενος συγγραφέας, ὁ ὁποῖος σαφῶς ἐπηρέασθη ἀπὸ τὶς πρωτοποριακὲς ἔρευνες τοῦ «Δαυλοῦ» καὶ τῶν συνεργατῶν του –ὅπως δηλώνεται ἄλλωστε ρητῶς καὶ στὴν βιβλιογραφία ποὺ χρησιμοποιεῖ.

Μὲ αὐτὸ τὸ δίτομο ἔργο του ἔρχεται νὰ ἐνισχύσῃ τὴν σύγχρονη ἑλληνικὴ βιβλιογραφία σχετικὰ μὲ τὰ ζητήματα ποὺ ἔχει ἀνακινήσει ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα γύρω ἀπὸ τὴν θεματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς Προϊστορίας. Ὁ συγγραφέας ἀξιοποιεῖ ἀρχαῖες πηγὲς καὶ σύγχρονες μελέτες, προκειμένου νὰ φωτίσῃ θέματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν Παλαιοντολογία, τὴν Προϊστορία, τὴν Ἑλληνικὴ Γενεαλογία, τὴν Ἑλληνικὴ Μυθολογία, τοὺς προκατακλυσμιαίους πολιτισμούς, τὸν πελασγικὸ καὶ ἑλληνικὸ πολιτισμὸ, τὸν μεσογειακὸ πολιτισμὸ, τὴν οἰκουμενικὴ ἐξάπλωση τῶν Ἑλλήνων, τοὺς «Ἰνδοευρωπαίους», τοὺς «Σημίτες», τὰ ἑλληνικὰ φύλα, τὰ Τρωικά, τὶς μεγαλιθικὲς κατασκευές, τὴν ἑλληνικὴ Τεχνολογία καὶ Ἐπιστὴμη κ.λπ.

Πέρα ἀπὸ τὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον ποὺ ἔχουν τὰ ζητήματα ποὺ θίγει ὁ Καστοριανὸς ἐρευνητής, τὸ ἀξιέπαινο στὴν προσπάθειά του εἶναι, ὅτι ἀντιμετωπίζει ψυχραῖμα τὸ ἀντικείμενο τῆς συγγραφῆς του μὲ ἐργαλεῖο τὴν λογικὴ καὶ τὴν κριτικὴ του ἱκανότητα. Τὸ ὕφος του εἶναι λιτὸ καὶ ὁ λόγος του ἀπλὸς καὶ κατανοητός. Τὸ ἔργο του εἶναι γραμμένο ἔτσι, ὥστε νὰ γίνεται κατανοητὸ ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες, ἔχοντας ἐγκυκλοπαιδικὸ καὶ ἐπιμορφωτικὸ χαρακτῆρα.

Θεωρῶ, ὅτι εἶναι τὸ κατάλληλο ἀνάγνωσμα γιὰ κάθε Ἑλληνα, ποὺ θέλει νὰ ἀποκτήσῃ μίᾳ σφαιρικὴ γνώση γύρω ἀπὸ τὰ αἰνιγματικὰ θέματα ἑλληνικῆς προέλευσης, ποὺ ἀνακινεῖ σὲ μόνιμη βάση πλέον ἀφ' ἐνὸς ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη καὶ ἀφ' ἐτέρου ἡ ἐρευνητικὴ ἀρθρογραφία, ὅπως αὐτὴ τοῦ «Δαυλοῦ». Ἡ ἔκδοση συνοδεύεται ἀπὸ σπάνιο φωτογραφικὸ ὕλικὸ καὶ χαρτογραφήσεις.

Ἀλέξανδρος Χ. Μήτσιου

Ἰπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ τόσα ἄλλα νά... Ἐντύπωση μοῦ ἔκανε ὁ φασισμός, ὁ ὀλοκληρωτισμὸς κ.λπ. τῶν ρασοφόρων, ὅπου μεσαιωνικὰ ζητοῦσαν τὴν ἀπαγόρευση τῆς σχετικῆς ταινίας· ὅλο τὸ φάσμα τῆς χριστιανικῆς βίας σὲ νέα σκοταδιστικὴ ἔκρηξη, ἐγκληματικὸ, ὅπως ἔχει συμβῇ στὴν Ἱστορία. Δὲν λαμβάνουν κανένα ὑπ' ὄψιν τους, ἀγνοοῦν ἐπὶ ποινῇ... θανάτου ὅποιον εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ μαντρί τους οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς.

Τὰ ἀεροπλανοφόρα τοῦ παγκόσμιου θεοκρατικοῦ συστήματος ἀλωνίζουν μέσα ἀπὸ τὴν βλακεία τῶν 7 δις. κατοίκων του, ἡ καπήλευση τοῦ φόβου τοῦ θανάτου (φυσικοῦ διὰ τῶν... βομβῶν καὶ μεταφυσικοῦ διὰ τοῦ Γιάχβέ) καθηλώνει τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ ὅλα αὐτὰ ὑπὸ τὸ «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους», ἀν εἶναι δυνατόν. Μονάξυγὰ δικά τους.

Παντελῆς Γλάρος